শুক্ল যজুর্বেদীয়

ডি-270 সংহিতা

ছিমা

॥ इति शुक्लयजुर्वेदमाध्यंदिनीयसंहितासमाप्ता ॥

हेमाद्रिकृत चतुर्वर्ग चिन्तामणौ व्रतखण्डे विश्वकर्मशास्त्रवाक्यात् वेद स्वरूपाणि.

ऋग्वेदः श्वेत वर्णः स्यात्
द्विभुजो रासभाननः ॥
अक्ष माला युतः सौम्यः
प्रीतश्चाध्ययनोद्यतः ॥ १॥

अजास्यः पीत वर्णः स्याद्
यजुर्वेदोऽक्ष सूत्र धृक् ॥
वामे कुलिश पाणिस्तु
भूतिदो मङ्गल प्रदः ॥ २ ॥

नीलोत्पल दलाभासः
सामवेदो हयाननः ॥
अश्व मालान्वितो दक्षे
वामे कम्बु धरः स्मृतः ॥ ३॥

अथर्वणाभिधो वेदो
धवलो मर्कटाननः ॥
अक्ष सूत्रं च खट्वाङ्गं
बिभ्राणोऽयंजन प्रियः ॥ ४॥

शिक्षा शुभ्रा भय करा
ज्ञान मुद्रान्विता शुभा ॥
अक्ष सूत्रा सकुण्डीका
द्विभुजा दण्ड पङ्कजा ॥ ५ ॥

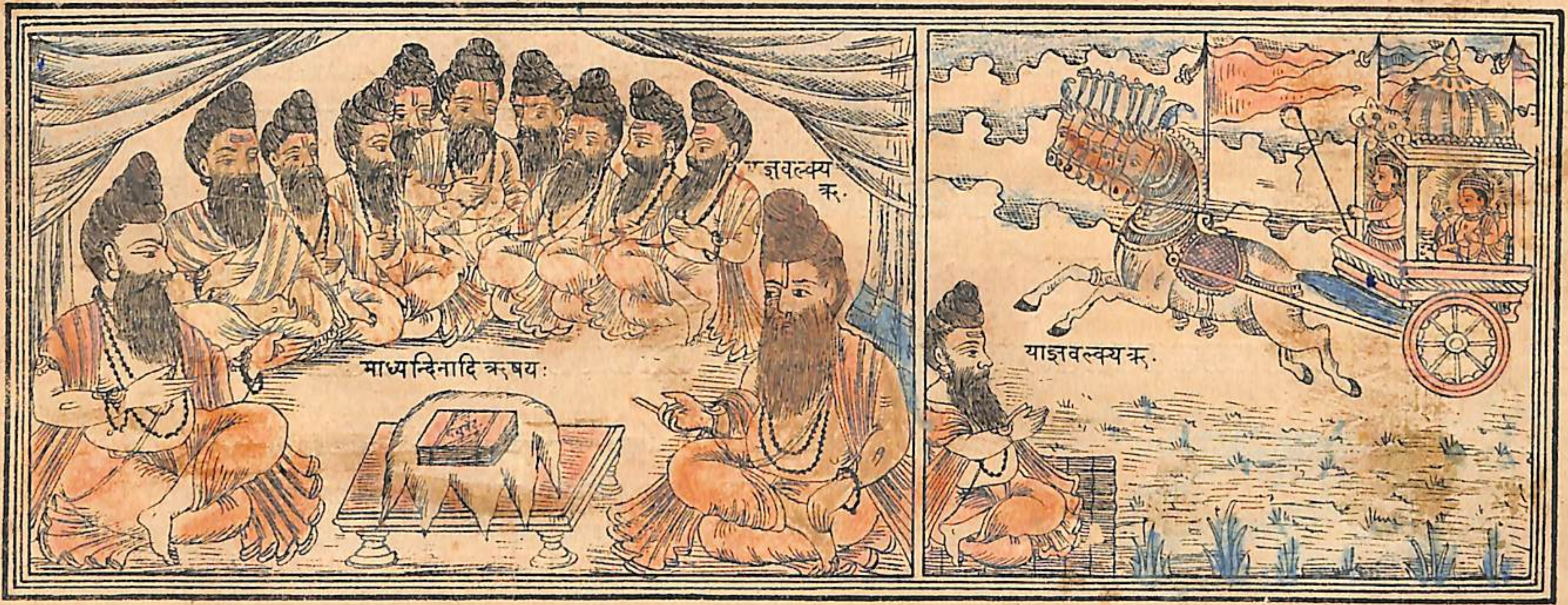
ज्ञवल्क्य
ऋ.
माध्यन्दिनादि ऋषयः
याज्ञवल्क्य ऋ.

श्रीगणेशायनमः॥ श्रीसरस्वत्यैनमः॥ श्रीवेदपुरुषायनमः ॥गणनाथ
सरस्वतीरविशुक्रबृहस्पतीन्॥ पंचैतान्संस्मरेन्नित्यंवेदवाणीप्रवर्त्तते
॥ १ ॥अथानुवाकसूत्रम् ॥ इषेत्वैका, वसोःपवित्रंतिस्रोऽग्नेव्रतपतेसप्त,
पवित्रेस्थोद्वे, शर्म्मासितिस्रो, धृष्टिरसिशर्म्मासिद्विकौ, देवस्यत्वाति
स्रो, देवस्यत्वापञ्च, प्रत्युष्टꣳरक्षास्तिस्रो, दशैकान्त्रिꣳशत्॥हरिः ॐ इषेत्वा॥
इषेत्त्वोर्ज्जेत्त्वावायवस्स्थदेवोवः सविताप्प्रार्प्पयतुश्श्रेष्ठतमायुकर्म्मण
ऽआप्प्यायद्ध्वमघ्न्याऽइन्द्रायभागम्प्रजावतीरनमीवाऽअयक्ष्मामाव
स्तेनऽईशतमाघशꣳसोद्ध्रुवाऽअस्मिन्गोपतौस्यातबह्वीर्यजमानस्य

पशून्पाहि॥ १॥[१]वसोः पवित्रम्॥वसोः पवित्रमसिद्यौरसिपृथिव्य
सिमातरिश्वनोघर्मोसिविश्वधाऽअसि॥ परमेणधाम्नादृꣳहस्व
माह्वार्मातेयज्ञपतिर्ह्वार्षीत्।२।वसोः पवित्रम्।वसोः पवित्रमसिशतधा
रंवसोःपवित्रमसिसहस्रधारम्।देवस्त्वासवितापुनातुवसोःपवित्रेण
शतधारेणसुप्वाकामधुक्षः।३।साविश्वायुः॥साविश्वायुःसावि
श्वकर्म्मासाविश्वधायाः॥ इन्द्रस्यत्त्वाभागꣳसोमेनातनच्मिवि
ष्णोहव्यꣳरक्ष॥४॥ [३] अग्नेव्रतपते।व्रतञ्चरिष्यामितच्छकेयन्तन्मेराध्यताम्॥ इदमहमनृतात्सत्त्यमुपैमि॥ ५॥ कस्त्वा।

युनक्तिसत्त्वायुनक्तिकस्मैत्त्वायुनक्तितस्मैत्त्वायुनक्ति। कर्म्मणे
वांवेषायवाम्॥६॥ प्रत्युष्टꣳरक्षः॥प्रत्युष्टꣳरक्षःप्रत्युष्टाऽअरातयोनि
ष्टप्तꣳरक्षोनिष्टप्ताऽअरातयः।उर्वन्तरिक्षमन्वेमि॥ ७॥ धूरसि। धू
र्वधूर्वन्तन्धूर्वतंयोस्मान्धूर्वतितन्धूर्वयंवयन्धूर्वामः।देवानामसिव
न्हितमꣳसस्नितमम्पप्रितमञ्जुष्टतमन्देवहूतमम्॥ ८॥ अहुत
मसि। हविर्द्धानन्दृꣳहस्वमाह्वार्मातेयज्ञपतिर्ह्वार्षीत्॥ विष्णु
स्त्वाक्रमतामुरुवातायापहतꣳरक्षोयच्छन्तामपञ्च॥ ९॥ देवस्य
त्वा। सवितुःप्रसवेश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णोहस्ताभ्याम्॥ अग्न

येजुष्टंङ्गृह्णाम्म्यग्नीषोमाभ्याञ्जुष्टंङ्गृह्णामि॥ १० ॥ भूताय॑त्त्वा॥ भूता
यत्त्वानारातयेस्वरभिविख्येषन्दृꣳहन्तान्दुर्य्याःपृथिव्यामुर्वन्तरि
क्षमन्न्वेमिपृथिव्यास्त्वानाभौसादयाम्म्यदित्याऽउपस्त्थेग्नेहव्यꣳ
रक्ष॥ ११ ॥[७] पवित्रेस्त्थः॥ पवित्रेस्त्थोवैष्णव्यौसवितुर्वःप्प्रसव
ऽउत्पुनाम्म्यच्छिद्रेणपवित्रेणसूर्य्यस्यरश्मिभिः॥ देवीरापोऽअग्रे
गुवोऽअग्रे पुवोग्रऽइममद्ययज्ञन्नयताग्रेयज्ञपतिꣳसुधातुंय्यज्ञपति
न्देवयुवम्॥ १२ ॥ युष्माऽइन्द्रः॥ युष्माऽइन्द्रोवृणीतवृत्रतूर्य्येयूयमि
न्द्रमवृणीध्वंवृत्रतूर्य्येप्प्रोक्षितास्त्था।अग्नयेत्त्वाजुष्टम्प्रोक्षाम्म्यग्नी

षोमांᳫयान्त्वाजुष्टम्प्प्रोक्षाामि ॥ दैव्यांयुकर्म्मणेशुन्धद्ध्वन्देवयुज्ज्या
यैषद्ध्वोशुंद्धाः परांजुग्मुरिदंव्वस्त्तच्छुन्धामि । १ ३ ।। [२] शर्म्मांसि ।। शर्म्मा
स्यवंधूतःरक्षोवधूताऽअरातयोदित्यास्त्वगसिप्प्रतित्त्वादितिर्व्वेत्तु ॥
अद्रिरसिव्वानस्प्पत्त्योग्ग्रावासिपृथुवुद्ध्नः प्प्रातित्त्वादित्यास्त्वग्वेत्तु ॥
। १ ४ । अग्नेस्तनूः । अग्नेस्तनूरसिव्वाचोव्विसर्जनन्देववीतयेत्त्वागृह्णा
मिबृहद्ग्रावासिव्वानस्प्पत्त्यः सऽइदन्देवेᳫयोहविः शमीष्ष्वसुशमिशमीष्ष्व ।। हविष्कृदेहिहविष्कृदेहि ।। १ ५ ।। कुक्कुटोसि । कुक्कुटोसिमधुजिह्वऽ
इषमूर्ज्जमावदत्त्वयांव्वयः सङ्घातः सङ्घातञ्जेष्म्मव्वर्षवृद्धमासिप्प्रातित्त्वाव्व

षँवृंद्धंव्वत्तपरांपूतुꣳरक्षुःपरांपूत्ताऽअरांतुयोपंहतुꣳरक्षोंव्वायुर्व्वोंविविंनक्तु
देवोवंःसवितुाहिरंण्ण्यपाणिुःप्रतिगृभ्ण्णात्त्वाच्छिंद्द्रेणपाणिनां। १६।
[३]धृष्ट्टिंरासि। धृष्ट्टिरस्यपांग्ग्नेऽअग्ग्निमुामादंआहिनिष्क्रुव्यादंꣳसेधादे
व्वयजंव्वह॥ ध्रुवमंसिपृथिवीन्दृꣳहब्रह्मुवनित्त्वाक्षत्रुवनिंसजातुवन्न्युपं
दधामिभ्भ्रातृंव्वयस्यव्वधायं। १७।अग्ग्नेब्रह्मा।अग्ग्नेब्रह्मंगृभ्ण्णीष्ष्वधु
रुणंमस्युन्तारिंक्षन्दृꣳहब्रह्मुवनित्त्वाक्षत्रुवनिंसजातुवन्न्युपंदधामि
भ्भ्रातृंव्वयस्यव्वधाय॥ धुर्त्रमंसिुदिवंन्दृꣳहब्रह्मुवनित्त्वाक्षत्रुवनिंसजा ॥३॥
तुवन्न्युपंदधामिभ्भ्रातृंव्वयस्यव्वधायं ॥ विश्श्वांभ्भ्युस्त्वाशांभ्भ्युऽउप

दधामिुचितंस्स्थोर्द्ध्वचितोभृगूंणामङ्गिरसुान्तपंसातप्प्यद्ध्वम् ॥ १८ ॥
[२]। शर्म्मांसि॥शर्म्मुास्यवंधूतुꣳरक्षोवंधूताऽअरांतुयोदिंत्त्यास्त्त्व
गंसिुप्प्रतित्त्वादिंतिर्व्वेत्तु। धिुषणांसिपर्व्वुतीप्प्रतित्त्वादिंत्त्यास्त्त्वग्ग्वेत्तु
दिवस्कंम्म्भुनीरंसिधिुषणांसिपार्व्वतेयीप्प्रतित्त्वापर्व्वुतीर्व्वेत्तुधान्न्यम
सि॥१९॥ धान्न्यमसि । धिनुहिदेवान्प्राणायंत्त्वोदानायंत्त्वाव्व्यानो
यंत्त्वा॥ दीर्ग्घामनुप्प्रासिंतिमायुंषेधान्देवोवंःसवितुाहिरंण्ण्यपाणिुः
प्प्रातिंगृभ्ण्णात्त्वाच्छिंद्द्रेणपाणिनुाचक्षुंषेत्त्वामुहीनुाम्म्पयोंसि॥२०॥
[३]देवस्यंत्त्वा॥सवितुःप्प्रंसवेऽश्श्विनौर्ब्बाहुभ्भ्यांम्पूष्ण्णोहस्तांभ्भ्या

संहि. म्॥ संव्वंपामिसमापऽओषंधीभिःसमोषंधयोरसेन॥सꣳरेवतीर्ज्जगंती पू. अ.
॥४॥ भिःपृच्च्यन्ताꣳसम्मधुंमतीर्म्मधुंमतीभिःपृच्च्यन्ताम्॥२१॥जनं १
यत्त्यैत्त्वा। संय्यौमीदमग्नेरिदमग्नीषोमंयोरिषेत्त्वाघुर्म्मोसिविश्श्वा
युरुरुप्प्रंथाऽउरुप्प्रंथस्वोरुतेयज्ञपंतिःप्प्रथतामग्निष्टेत्त्वचम्माहिꣳ
सीद्देवस्त्त्वांसविताश्श्रंपयतुव्वर्षिष्ठेधिनाकें॥२२॥माभेः॥ माभेर्म्मा-
संविक्थाऽअतंमेरुष्ष्यंज्ञोतंमेरुष्ष्यजंमानस्यप्प्रजाभूयात्त्रितायंत्त्वा-
द्वितायंत्त्वैकतायंत्त्वा॥२३॥[३]देवस्यंत्त्वासवितुःप्प्रंसवेश्श्वि- ॥४॥
नोर्ब्बाहुभ्यांम्पूष्णोहस्ताभ्याम्॥आददेद्ध्वरकृतन्देवेभ्यऽइन्द्रस्य

बाहुरसिदक्षिणःसहस्रभृष्टिःशततेजावायुरसितिग्मतेजाद्विषतोवधः
॥ २४॥ पृथिविदेवयजनि॥ पृथिविदेवयजन्योषध्यास्तेमूलम्माहिं
सिषंव्रजङ्गच्छगोष्ठानंवर्षतुतेद्यौर्बधान देवसवितःपरमस्यांपृथि
व्यांशतेनपाशैर्योस्मान्द्वेष्टियञ्चवयंद्विष्मस्तमतोमामौक्
।२५।अपाररुं।अपाररुम्पृथिव्यैदेवयजनाद्वध्यासंव्रजङ्गच्छगोष्ठा
नंवर्षतुतेद्यौर्बधानदेव सवितःपरमस्यांपृथिव्यांशतेनपाशैर्यो
स्मान्द्वेष्टियञ्चवयन्द्विष्मस्तमतोमामौक् ॥ अररोदिवम्मापप्तोद्र
प्सस्तेद्याम्मास्कन्व्रजङ्गच्छगोष्ठानंवर्षतुतेद्यौर्बधानदेवसवितःपर

मस्यांम्पृथिव्याꣳशतेनुपाशैर्य्योस्म्मान्द्वेष्टियञ्चवयन्द्विष्म्मस्तमतो
मामौक् ॥ २६ ॥ गायत्रेणत्त्वा।गायत्रेणंत्त्वाच्छन्दंसापरिंगृह्णामित्रै
ष्टुभेनत्त्वाच्छन्दंसापरिंगृह्णामिजागंतेनत्त्वाच्छन्दंसापरिंगृह्णामि ॥
सुक्ष्माचासिंशिवाचांसिस्योनाचासिं सुषदांचास्यूर्ज्जस्वतीचासि
पर्यस्वतीच ॥ २७ ॥ पुराक्रूरस्यं । विसृपोंविरप्प्सन्नुदादायंपृथिवी
ञ्जीवदांनुम् ॥ यामैरंयँश्चन्द्रमंसिस्वधाभिस्त्तामुधीरांसोअनुदिश्यंय
जन्ते ॥ प्रोक्षंणीरासांदयद्विषतोवधोसि ॥ २८ ॥ [५] प्रत्त्युंष्टꣳरक्षः ॥ ॥५॥
प्रत्त्युंष्टꣳरक्षःप्रत्त्युंष्टाऽअरांतयोनिष्टंप्तꣳरक्षोनिष्टंप्ताऽअरांतयः ॥

अनिंशितोसिसपत्त्नक्क्षिद्वाजिनंन्त्वावाजेद्ध्यायैसम्मार्ज्जिम ॥ प्रत्य
ष्टꣳरक्षःप्रत्त्युंष्टाऽअरांतयोनिष्टंप्तꣳरक्षोनिष्टंप्ताऽअरांतयः ॥ अनि
शितासिसपत्त्नक्क्षिद्वाजिनींन्त्वावाजेद्ध्यायैसम्मार्ज्जिम ॥ २९ ॥
अदिंत्त्यैरास्न्नांसि । विष्ण्णोर्वेष्प्पोंस्यूर्ज्जेत्त्वादंब्धेनत्त्वाचक्षुषा
वंपश्यामि ॥ अग्ग्नेर्ज्जिह्वासिंसुहूर्देवेब्भ्योधाम्म्नेधाम्म्नेमेभवयजु
षेयजुषे ॥ ३० ॥ सवितुस्त्वां । प्प्रसवऽउत्त्पुंनाम्म्यच्छिद्रे
णपवित्त्रेणसूर्य्यंस्यरश्मिभिंः ॥ सवितुर्वःप्प्रसवऽउत्त्पुंनाम्म्य
च्छिद्रेणपवित्त्रेणसूर्य्यंस्यरश्मिभिंः ॥ तेजोंसिशुक्क्रमंस्यमृतंमसि

संहि. धामनामांसिप्प्रियन्देवानामनांधृष्टन्देवयजंनमसि ॥३१॥[३]इति पू. अ.
॥६॥ श्रीव्वाजसनेयसंहितायांप्रथमोऽध्यायः॥ १ ॥ श्रीवेदपुरुषायनमः॥ २
अनुवाकसूत्रम्॥ कृष्णोसिषड, ग्ग्नेवाजजित्तिस्रो, मयीद, मग्ग्नीषोम
योःपञ्चका, वग्ग्नेदब्धायोचतस्रः, संव्वर्च्चसापञ्चा, ग्ग्नयेकव्यवाहनायष
ट्, समचतुस्त्रिंशत्॥हरिः ॐ कृष्णोसि॥कृष्णोस्याखरेष्ठोग्ग्नयेत्वाजु
ष्टम्प्रोक्षामिव्वेदिरसिबर्हिषेत्वाजुष्टाम्प्रोक्षामिबर्हिरसिस्रुग्भ्यस्त्वाजु
ष्टम्प्रोक्षाम्म्यदित्यैव्युन्दनमसि।१।अदित्यैव्युन्दनमसिव्विष्णोस्तुपो ॥६॥
स्यूर्णम्म्रदसन्त्वास्तृणामिस्वासस्थान्देवेभ्योभुवपतयेस्वाहाभुवन

पतयेस्वाहांभुतानाम्पतयेस्वाहा ॥२॥ गन्धर्वस्त्वाविश्श्वावसुः प
रिंदधातुविश्श्वस्यारिष्ट्यैयजमानस्यपरिधिरस्यग्निरिडऽईडितः ॥
इन्द्रस्यबाहुरसिदक्षिणोविश्श्वस्यारिष्ट्यैयजमानस्यपरिधिरस्यग्नि
रिडऽईडितः॥ मित्रावरुणौत्त्वोत्तरतःपरिधत्तान्ध्रुवेणधर्म्मणाविश्श्व
स्यारिष्ट्यैयजमानस्यपरिधिरस्यग्निरिडऽईडितः ॥ ३ ॥ वीतिहोत्र
न्त्वा । कवेद्युमन्तꣳसमिधीमहि॥अग्नेबृहन्तमद्ध्वरे॥४॥समिदसि ॥
समिदसिसूर्य्यस्त्वापुरस्तात्पातुकस्याश्चिदभिशस्त्यै ॥ सवितु
र्बाहूस्थऽऊर्णम्म्रदसन्त्वास्तृणामिस्वासस्थन्देवेभ्यऽआत्त्वा ।

वसंवोरुद्राऽआदित्त्याःसंदन्तु॥५॥ घृताच्यसि । जुहूर्न्नाम्नासेदम्प्रि
॥७॥ येणधाम्नां प्प्रियᳪसदऽआसीद्घृताच्यस्युपभृन्नाम्नासेदाम्प्रियेण
धाम्नां प्प्रियᳪसदऽआसीद्घृताच्यसिद्ध्रुवानाम्नासेदाम्प्रियेणधा
म्नांप्प्रियᳪसदऽआसीद प्प्रियेणधाम्नांप्प्रियᳪसदऽआसीद ॥ ध्रुवाऽ
असदन्नृतस्ययोनौताविष्णोपाहिपाहियज्ञम्पाहियज्ञपतिंपाहिमां
यज्ञन्न्यम् ॥ ६ ॥ [६] अग्नेवाजजित् ॥ अग्नेवाजजिद्वाजं ॥७॥
न्त्वासरिष्ष्यन्तंवाजजितᳪसम्मार्ज्मि ॥ नमोदेवेभ्यःस्वधापि
तृभ्यःसुयमेमेभूयास्तम् ॥ ७ ॥ अस्कन्नमद्य ॥ अस्कन्नमद्य

देवेभ्यऽआज्यᳪसम्भ्रियासमङ्घ्रिणाविष्णो मात्त्वावक्रमिषंवसुम
तीमग्ने तेच्छायामुपस्थेषंविष्णोस्थानमसीतऽइन्द्रो वीर्य्यमकृ
णोदूर्ध्वोऽध्वरऽआस्थात् ॥ ८ ॥ अग्नेवेः ॥ अग्नेवेर्होत्रंवेर्दूत्त्यमवं
तान्त्वान्द्यावापृथिवीऽअवत्त्वन्द्यावापृथिवीस्स्विष्टकृद्देवेभ्यऽइन्द्र
ऽआज्येनहविषाभूत्स्वाहासञ्ज्योतिषाज्योतिः ॥ ९ ॥ [३] मयी
दम् ॥ मयीदमिन्द्रऽइन्द्रियन्दधात्त्वस्मान्रायोमघवानᳪसच
न्ताम् ॥ अस्माकᳪसन्त्वाशिषः सत्त्यानः सन्त्वाशिषऽउपहूतापृ
थिवीमातोपमाम्पृथिवीमाताह्वयतामग्निराग्नीध्रात्त्स्वाहा॥ १० ॥

उपंहूतोद्यौः॥उपंहूतोद्यौष्पितोपुमान्द्यौष्पिताह्वंयतामग्निराग्नी
ध्रात्त्स्वाहा ॥ देवस्यंत्त्वासवितुःप्प्रंसवेऽश्विनोर्ब्बाहुभ्यांम्पूष्णो
हस्त्ताभ्याम् ॥ प्रतिगृह्णाम्म्यग्नेष्ट्वास्येनुप्प्राश्नाांमि॥११॥एतन्ते।
देवसावितर्य्यज्ञम्प्राहुर्बृहस्प्पतंयेब्रह्मणे ॥ तेनंयज्ञमंवतेनंयज्ञपं
तिन्तेनमामंव॥१२॥मनोजूतिः॥मनोजूतिर्ज्जुषतामाज्ज्यंस्यबृहस्प्प
तिर्य्यज्ञमिमन्तंनोत्त्वरिष्टंय्यज्ञꣳसमिमन्दंधातु ॥ व्विश्श्वेदेवासंऽइ
हमांदयन्तामो३म्प्रंतिष्ठ ॥ १३ ॥ एषातेऽअग्नेसमित्तयावर्द्धंस्व
चाचंप्प्यायस्व ॥ वर्द्धिषीमहिचव्वयमाचंप्प्यासिषीमहि ॥ अग्ने

व्वाजजिद्वाजंन्त्वाससृवाꣳसंव्वाजजितꣳसम्मार्ज्मि ॥ १४ ॥ [५]
अग्नीषोमयोरुज्जितिम् ॥ अग्नीषोमयोरुज्जितिमनूज्जेषंव्वाजंस्य मा
प्प्रसवेनप्प्रोहामि ॥ अग्नीषोमौतमपनुदतां य्योस्मान्द्वेष्टियञ्चवय
न्द्विष्म्मोव्वाजंस्यैनम्प्रसवेनापोहामि। इन्द्राग्न्योरुज्जितिमनुज्जेषंव्वा
जंस्यमाप्प्रसवेनप्प्रोहामि॥इन्द्राग्नीतमपनुदतांय्योस्म्मान्द्वेष्टियञ्च
वयन्द्विष्म्मोव्वाजंस्यैनम्प्रसवेनापोहामि ॥ १५ ॥ व्वसुभ्यस्त्वा ॥
रुद्रेभ्यस्त्वादित्येभ्यस्त्वासञ्जानाथान्द्यावापृथिवीमित्रावरुणौ
त्वावृष्ट्यावताम् ॥ व्यन्तुवयोक्तꣳरिहाणामरुताम्पृषतीर्गच्छव

शापृश्निन्नर्भंस्त्वादिवंङ्गच्छततोंनोवृष्टिमावंह ॥ चक्षुष्प्पाऽअंग्ग्ने
सिचक्षुर्म्मेंपाहि ॥ १६ ॥ यम्पंरिधिम् ॥ यम्पंरिधिम्पुर्य्यधंत्थाऽ
अग्ग्नेंदेवपुणिभिर्ग्गुह्यमानः ॥ तन्त एतमनजोषम्भराम्म्येषनेत्त्व
दंपचेतयाताऽअग्ग्नेः प्प्रियम्पाथोपीतम् ॥ १७ ॥ सुꣳस्रुवभांगा
स्त्थ ॥ सुꣳस्रुवभांगास्त्थेषाबृहन्तः प्प्रस्त्तरेष्ठाः परिधेयाश्च्चदेवाः ॥
इमांव्वाचमभिविश्श्वेगृणन्तऽआसद्यास्म्मिन्बर्हिषि मादयद्ध्वꣳस्वा
हाव्वाट् ॥ १८ ॥ घृताचीस्त्थः ॥ घृताचीस्त्थोधुर्य्यौपातꣳसुम्न्ने ॥१॥
स्त्थः सुम्न्नेमाधत्तम् ॥ यज्ञनमश्च्चतऽउपंचयज्ञस्यशिवेसन्तिष्ठ
स्वास्विष्टेमेसन्तिष्ठस्व ॥ १९ ॥ [५] अग्ग्नेदब्धायो । शीत
मपाहिमांदिद्योः पाहिप्प्रसित्त्यैपाहि दुरिष्ट्यैपाहिदुरद्मन्याऽअविष
न्नः पितुङ्कृणुसुषदायोनौस्वाहाव्वाडग्ग्नयेसंव्वेशपतयेस्वाहासरस्वत्त्यै
यशोभगिन्न्यैस्वाहा ॥ २० ॥ व्वेदोसि ॥ व्वेदोसियेनत्त्वन्देवव्वेद
देवेभ्योव्वेदोभवस्तेनमह्यंव्वेदोभूयाः ॥ देवागातुविदोगातुंव्वित्त्वा
गातुमित ॥ मनसस्प्पतऽइमन्देवयज्ञꣳस्वाहाव्वातेधाः ॥ २१ ॥ स
म्बर्हिः ॥ सम्बर्हिरङ्क्ताꣳहविषाघृतेनसमादित्त्यैर्व्वसुभिः सम्मरुद्भिः ॥ स
मिन्द्रोव्विश्श्वदेवेभिरङ्क्तान्दिव्यन्नभोगच्छतुयत्स्वाहा ॥ २२ ॥ कस्त्वां ॥

कस्त्त्वाविमुंश्चतिसत्त्वाविमुंचतिकस्मैत्त्वाविमुंश्चतितस्मैत्त्वाविमु
श्चंति॥पोषांयुरक्षंसाम्भागोसि ॥ २३ ॥[४]संवर्चसा ॥ संवर्चसापयं
सासन्तनूभिरगंन्महिमनंसासंशिवेनं॥ त्वष्टांसुदत्रोविदंधातुरायोनु
मार्ष्टुतन्वोयद्विलिष्टम् ॥२४॥ दिविविष्णुं॥ दिविविष्णुर्व्यक्रंस्त
जागंतेनच्छन्दंसाततोनिर्भक्तोयोस्मान्द्वेष्टि यञ्चवयन्द्विष्मोन्त
रिक्षेविष्णुर्व्यक्रंस्तत्रैष्टुंभेनच्छन्दंसाततोनिर्भक्तोयोस्मान्द्वेष्टि
यञ्चंवयन्द्विष्मः पृथिव्यांविष्णुर्व्यक्रंस्तगायत्रेणच्छन्दंसाततो
निर्भक्तोयोस्मान्द्वेष्टियञ्चं वयन्द्विष्मोस्मादन्नांदस्यैप्रतिष्ठायाऽ

अगंन्मस्वुः सञ्ज्योतिषाभूम ॥ २५ ॥ स्वयुम्भूरांसि ॥ स्वयुम्भूरांसि
श्रेष्ठोरुश्मिर्वर्च्चोदाऽअंसिवर्च्चोमेदेहि ॥ सूर्य्यस्यावृतमन्वावर्त्ते ॥
॥२६॥ अग्ग्नेगृहपते॥सुगृहपुतिस्त्त्वयांग्ग्नेहङ्गृहपंतिनाभूयासꣳसुगृह
पुतिस्त्त्वम्मयांग्ग्नेगहपंतिनाभूयाः॥ अस्थूरिणौगार्हपत्त्यानिसन्तुशत
ꣳहिमाःसूर्य्यस्यावृतमन्वावर्त्ते॥२७॥अग्ग्नेव्व्रतपते ॥ अग्ग्नेव्व्रतपते
व्व्रुतमंचारिषुन्तदंशकुन्तन्न्मेराधुदिदमुहंय्यऽएवास्म्मिुसोस्म्मि॥२८॥
[५] अुग्ग्नयेकव्युवाहंनायु॥अग्ग्नयेकव्युवाहंनायुस्वाहासोमांयपि
तृुमतेस्वाहां॥अपंहताऽअसुंरारक्षांꣳसिवेदिुषदंः॥२९॥ येरूपाणि॥ये

रूपाणिप्प्रतिमुञ्चमानाऽअसुराः सन्तः स्वधयाचरन्ति ॥ पुरापुरोनिपु
रोयेभरन्त्यग्निष्टाँल्लोकात्प्रणुदात्यस्मात्॥ ३०॥ अत्रपितरः॥ अत्रपि
तरोमादयद्ध्वंय्यथाभागमावृषायद्ध्वम् ॥ अमीमदन्तपितरोयथाभा
गमावृषायिषत॥ ३१ ॥ नमोवः पितरोरसाय नमोवः पितरः शो
षायनमोवः पितरोजीवायनमोवः पितरः स्वधायैनमोवः पितरोघोरा
य नमोवः पितरोमन्यवेनमोवः पितरः पितरोनमोवोगृहान्नः पितरोद
त्तसतोवः पितरोदेष्मैतद्वः पितरोवासऽआधत्त ॥ ३२ ॥ आधत्त ।
पितरोगर्ब्भङ्कुमारम्पुष्करस्रजम् ॥ यथेहपुरुषोसत् ॥ ३३ ॥ ऊर्ज्जं

॥११॥

वहन्तीः ॥ ऊर्ज्जंवहन्तीरमृतङ्घृतम्पयः कीलालम्परिस्रुतम् ॥ स्वधा
स्थतर्प्पयतमेपितॄन् ॥३४॥[६]इतिश्रीवाजसनेयसंहितायांद्विती
योऽध्यायः॥२॥ श्रीवेदपुरुषायनमः ॥अनुवाकसूत्रम्॥समिधाग्निम्,
भुभूर्वः स्वश्चतुष्कावग्निर्ज्योतिर्द्वे, उपप्रयन्तःषड्विंशतिर्भूर्भुवः स्वः
श्चतस्रो,गृहामातिस्रः। प्प्रघासिनः पञ्च, पूर्ण्णादर्व्विद्वे,ऽअक्षन्नमीमद
न्तषडेषतेसप्त दश॥ १ ॥ त्रिषष्टिः ॥ हरिः ॐसमिधाग्निम्॥समिधा
ग्निन्दुवस्यतघृतैर्बोधयतातिथिम् ॥आस्मिन्हव्याजुहोतन॥ १॥सुसं
मिद्धायशोचिषे॥ सुसमिद्धायशोचिषे घृतन्तीव्रञ्जुहोतन॥अग्नयेजा

॥१२॥

संहि. तवेदसे ॥ २ ॥ तन्त्वा ॥ तन्त्वा समिद्भिरङ्गिरोघृतेनंवर्द्धयामसि ॥ पू. अ.
॥१२॥ बृहच्छोचायविष्ठ्य॥ ३ ॥ उपत्त्वा ॥ उपत्त्वाग्ग्नेहविष्म्मतीग्घृताचीं २
र्य्यन्तुहर्य्यत ॥ जुषस्वंसमिधोमम॥ ४ ॥ [४] भूर्भुवः ॥ भूर्भुवः
स्वर्द्यौरिवभूम्म्नापृथिवीवंवरिम्मणा ॥ तस्यांस्तेपृथिविदेवयजनिपृष्ठे
ग्ग्निमन्नादमन्नाद्यायादधे॥ ५॥आयम् ॥ आयङ्गौः पृश्निरक्रमीदसंद
न्मातरम्म्पुरः॥पितरञ्चप्प्रयन्त्स्वः॥ ६ ॥ अन्तश्चरति ॥ अन्तश्चर
तिरोचनास्यप्प्राणादपानती ॥ व्यख्यन्महिषोदिवम् ॥७॥ त्रिंशद् ॥१२॥
द्धाम ॥ त्रिंशद्धामविराजतिवाक्पतङ्गायधीयते ॥ प्रतिवस्तोरहद्यु

भिः॥८॥ [४] अग्निर्ज्ज्योतिः॥ अग्निर्ज्ज्योतिर्ज्योतिरग्निः स्वाहा सू

र्य्यो ज्योतिर्ज्योतिः सूर्य्यः स्वाहा॥ अग्निर्व्वर्च्चो ज्योतिर्व्वर्च्चः स्वाहा सू

र्य्यो वर्च्चो ज्योतिर्व्वर्च्चः स्वाहा॥ ज्योतिः सूर्य्यः सूर्य्यो ज्योतिः स्वाहा॥९॥

सजूर्द्देवेन॥ सवित्रा सजूरात्र्येन्द्रवत्या॥ जुषाणोऽअग्निर्व्वेतु स्वाहा॥ सजू

र्द्देवेन सवित्रा सजूरुषसेन्द्रवत्या॥ जुषाणः सूर्य्यो वेतु स्वाहा॥१०॥ [२]

उपप्रयन्तोऽअध्वरम्॥ उपप्रयन्तोऽअध्वरम्मन्त्रं वोचेमाग्नये॥ आरेऽ

अस्मे च शृण्वते॥११॥ अग्निर्म्मूर्द्धा॥ दिवः ककुत्पतिः पृथिव्याऽअय

म्॥ अपाꣳरेताꣳसि जिन्वति॥१२॥ उभा वाम्॥ उभा वामिन्द्राग्नीऽआ

हुवद्ध्याऽउभाराधसः सुहमादयद्ध्यै ॥ उभादातारांविषाᳬंरयीणामु
भावाजस्यसातयेहुवेवाम् ॥ १३ ॥ अयन्ते ॥ अयन्तेयोनिर्ऋत्वियोय
तोजातोऽअरोचथाः ॥ तञ्जानन्नग्नऽआरोहाथानोवर्द्धयारयिम् ॥ १४ ॥
अयमिह । प्रथमोधायिधातृभिर्होतायजिष्ठोऽअध्वरेष्वीड्यः ॥ यम
प्नवानोभृगवोविरुरुचुर्वनेषुचित्रंविभ्वंविशेविशे ॥ १५ ॥ अस्यप्र
त्नाम् ॥ अस्यप्रत्नामनुद्युतᳬंशुक्रन्दुदुह्रेऽअह्रयः ॥ पयः सहस्रसा
मृषिम् ॥ १६ ॥ तनूपाऽअग्ने । सितन्वम्मेपाह्यायुर्दाऽअग्नेस्यायुर्म्मे
देहिवर्चोदाऽअग्नेसिवर्चोमेदेहि ॥ अग्नेयन्मेतन्वाऽऊनन्तन्मऽआपृ

॥१३॥

ण ॥ १७ ॥ इन्धानास्त्वा ॥ शतᳬंहिमाद्युमन्तᳬंसमिधीमहि ॥ वयस्वन्तो
वयस्कृतᳬंसहस्वन्तᳬंसहस्कृतम् ॥ अग्नेसपत्नदम्भनमदब्धासोऽ
अदाभ्यम् ॥ चित्रावसोस्वस्तितेपारमशीय ॥ १८ ॥ सन्त्वम् ॥ सन्त्वमग्ने
सूर्यस्यवर्चसागथाः समृषीणाᳬंस्तुतेन ॥ सम्प्रियेणधाम्नासम
हमायुषासंवर्चसासम्प्रजयासᳬंरायस्पोषेणग्मिषीय ॥ १९ ॥ अन्धं
स्थ ॥ अन्धस्थान्धोवोभक्षीयमहस्थमहोवोभक्षीयोर्ज्जस्थोर्ज्जंवो
भक्षीयरायस्पोषस्थरायस्पोषंवोभक्षीय ॥ २० ॥ रेवतीरमध्वम् ॥ रे
वतीरमध्वमस्मिन्योनावस्मिन्गोष्ठेस्मिँल्लोकेस्मिन्क्षये ॥ इहैव

स्त्तमापगात्॥२१॥ सꣳहितासिं॥विश्श्वरूप्प्यूर्जामाविंशगौपत्त्येनं॥
उपत्त्वाग्न्नेदिवेदिवेदोषांवस्त्तार्द्धियाव्वयम्॥नमोभरंन्तुऽएमांसि॥२२॥
राजंन्तमद्ध्वराणाम्॥राजंन्तमद्ध्वराणांङ्गोपामृतस्युदीदिंविम्॥ वर्द्धमानु
ꣳस्वेदमें॥२३॥सनंः॥सनंःपितेवंसूनवेग्न्नेसूपायुनोभंव॥सचंस्वानंः
स्वस्त्तयें॥२४॥अग्ग्नेत्त्वम्॥ अग्ग्नेत्त्वन्नोऽअन्तमऽउतत्त्राताशिवोभंवा
वरुत्थ्यः॥वसुरग्ग्निर्व्वसुंश्श्रवाऽअच्छांनक्षिद्युमत्तमꣳरयिन्दांः॥२५॥
तन्त्वां॥ तन्त्वांशोचिष्ठदीदिवःसुम्म्नायंनूनमीमहेसखिंब्भ्यः॥सनों
बोधिश्श्रुधीहवंमुरुष्ष्याणोंऽअघायुतःसंमस्म्मात्॥२६॥इडएहिं॥इ

ड एह्यदितु ऽ एहि कामम्युा ऽ एत॥ मयिवङ्कामुधरंणम्मभूयात् ॥ २७ ॥
सोमानुंॅस्वरंणङ्कृणाहिब्रंह्मणस्पते॥ कुक्षीवंन्तुंय्य ऽ औशिजङ्॥२८॥
योरेवान् ॥ योरेवान्नयो ऽ अंमीवहाव्वंसाविर्त्तपुंष्टिवर्द्धंनङ्॥ सनंःसिषक्तु
यस्तुरः॥२९॥ मानंः॥मानुःशङ्सोऽ अरंरुषोधूर्तिः प्प्रणुङ्मर्त्यंस्य॥
रक्षांणोब्रह्मणस्पते॥३०॥महिंत्रीणाम्म॥ महिंत्रीणामवोंस्तुद्यु
क्षम्मित्रस्यांर्य्यम्मणः॥ दुराधर्षंव्वरुंणस्य ॥३१॥ नुहितेषांम्म॥नुहितें
षांममाचुननाद्ध्वंसुव्वारणेषुं॥ ईशेरिपुरघशङ्सङ्॥३२॥तेहिं।पुत्रासोऽ
अदिंतेःप्प्रजीवसेमर्त्यांय॥ज्योतिर्य्यच्छन्त्यजंस्रम्म॥ ३३॥ कुदाच

न। स्त्तरीरंसिनेन्द्रंसश्श्चासिदाशुषे ॥ उपोपिन्नुमंघवुन्भूयुऽइन्नुतेदानन्देवस्यंपृच्यते ॥ ३४॥ तत्त्संवितु॥ तत्त्संवितुर्व्वरेण्ण्युम्म्भर्गोदेवस्यंधीमहि॥ धियोयोनं÷प्प्रचोदयांत् ॥ ३५॥ शतम् १०० परिंते॥ परिंतेदूडभोरथोस्म्माँ२ अंश्श्नोतुव्विश्श्वतं÷॥ येनुरक्षंसिदाशुषं÷ ॥ ३६॥ [२६] भूर्भुवं÷ ॥ भूर्भुवुःस्वु÷सुप्प्रुजाः प्प्रजाभिं÷स्या सुवीरोव्वीरैःसुपोषुःपोषैः ॥ नर्य्यंप्प्रुजाम्मेंपाहिशंस्यंपशून्मेंपाह्यथंर्य्यपितुम्मेंपाहि ॥ ३७॥ आगंन्म। व्विश्श्ववेंदसमुस्म्मभ्यंव्वसुवित्तंमम् ॥ अग्नेंसम्म्राडुभिद्युम्म्नमुभिसहुऽआयंच्छस्व॥ ३८॥ अुयमुग्निः ॥ अुयमुग्निर्गृहपंतिर्ग्गार्हंपत्त्यःप्प्रजायांव्वसुवित्तंमः ॥ अग्नेगृहपतेभिद्युम्म्नमुभिसहुऽआयंच्छस्व ॥ ३९॥ अुयमुग्निः ॥ अुयमुग्निःपुरीष्ष्योरयिमान्पुष्टिवर्द्धनः॥ अग्नेंपुरीष्ष्याभिद्युम्म्नमुभिसहुऽआयंच्छस्व ॥ ४०॥ [४] गृहामा॥ बिभीतुमावेंपद्ध्मूर्ज्जुम्बिभ्भ्रंतुऽएमंसि॥ ऊर्ज्जुम्बिभ्भ्रंद्वःसमनांःसुमेधागृहानैमिमनंसामोदंमानः ॥ ४१ ॥ येषांमुद्ध्येतिं । प्प्रवसुन्येषुंसौमनुसोबहुः ॥ गृहानुपंह्वयामहेतेनोजानन्तुजानुतः ॥ ४२ ॥ उपंहूताऽइह । गावुऽउपंहूताऽअजावयं÷ ॥ अथोऽअन्नंस्यकीलालुऽउपंहूतोगृहेषुनः ॥ क्षेमांयवुःशान्त्यैप्रपंद्येशिवःश

संहि. ग्गमह्ꣳशुच्छ्योःशंय्योः॥४३॥ [३] प्रघासिनोहवामहेमरुतंश्चरिशा पू. अ.
॥१६॥ दसः॥ करम्भेणसजोषसः॥ ४४ ॥ यद्ग्रामे॥यद्ग्रामेयदरण्येयत्स ३
भायांयदिन्द्रिये॥यदेनंश्चकमाव्वयमिदन्तदवंयजामहेस्वाहा॥४५॥
मोषूणः॥ मोषूणंऽइन्द्रात्रपत्सुदेवैरस्तिहिष्मांतेशुष्मिन्नवयाः॥
महश्चिद्यस्यमीढुषोयव्व्याहविष्मतोमरुतोवन्दंतेगीः॥४६॥ अक्र
न्कर्म्मकर्म्मकृतंःसहव्वाचामंयोभुवा॥ देवेभ्यःकर्म्मकृत्वास्तम्प्रे
तंसचाभुवः॥४७॥ अवंभृथनिचुम्पुण॥ अवंभृथनिचुम्पुणनिचेरु ॥१६॥
रसिनिचुम्पुणः ॥ अवंदेवैर्देवकृतमेनोयासिषमवमर्त्यैर्मर्त्यकृतम्पु

रुराद्वण्णोदेवारिषस्पाहि॥४८॥[५]पूण्णादर्व्वी॥पण्णादर्व्विपरापतसुपूं
ण्णापुनरापत॥व्वुस्नेवुव्विक्रीणावहाऽइषमूर्ज्जंॾशतक्रतो।४९॥देहि
मे॥देहिमेददामितेनिमेधेहिनितेदधे॥ निहारंश्चहरासिमेनिहारन्निहंरा
णितेस्वाहा ॥५०॥अक्षन्नमीमदन्त॥अक्षन्नमीमदन्तह्यवप्रियाऽ
अंधूषत ॥ अस्तोषतस्वभानवोव्विप्रानाविष्ठयामतीयोजान्विन्द्रते
हरी॥५१॥सुसन्दृशन्त्वा॥सुसन्दृशन्त्वाव्वयम्मघवन्वन्दिषीमहि॥
प्रनूनम्पूर्णबन्धुरस्तुतोयासिव्वशाँ२।अनुयोजान्विन्द्रतेहरी।५२।
मनोनु॥मनोन्वाह्वामहेनाराशङ्सेनस्तोमेन॥पितणाञ्चमन्मभिःॾ५३

आनः॥आनऽएतुमनः पुनः क्रत्वेदक्षायजीवसे॥ ज्योक्चसूर्य्यन्दृशे
॥५४॥पुनर्नः॥पुनर्नःपितरोमनोददातुदैव्योजनः॥जीवंव्रातं सचेम
हि॥५५॥ वयं सोमव्रतेतवमनस्तनूषुबिभ्रतः॥ प्रजावन्तः सचेम
हि ॥ ५६ ॥ एषते रुद्रभागः सहस्वस्राम्बिकयातञ्जुषस्वस्वाहैषते
रुद्रभागऽआखुस्तेपशुः॥५७॥अवरुद्रम्॥ अवरुद्रमदीमह्यवदेवन्त्र्य
म्बकम् ॥ यथानोवस्यसस्करद्यथानः श्रेयसस्करद्यथानोव्यवसा
ययात् ॥ ५८ ॥ भेषजमसि । भेषजङ्गवेश्वायपुरुषायभेषजम्॥सुख
म्मेषायमेष्यै ॥ ५९ ॥ त्र्यम्बकँय्यजामहे । सुगन्धिम्पुष्टिवर्द्धन
म् ॥ उर्वारुकमिवबन्धनान्मृत्योर्म्मुक्षीयमामृतात् ॥ त्र्यम्बकँय्य
जामहेसुगन्धिम्पतिवेदनम्॥उर्वारुकमिवबन्धनादितोमुक्षीयमामुतः
॥६०॥ एतत्ते रुद्रावसन्तेनपरोमूजवतोतीहि ॥ अवततधन्वापिनाक
ावसः कृत्तिवासाऽअहिँसन्नः शिवोतीहि ॥ ६१ ॥ त्र्यायुषञ्जमद
ग्नेः कश्यपस्यत्र्यायुषम् ॥ यद्देवेषुत्र्यायुषन्तन्नोऽअस्तुत्र्यायुषम्॥
॥६२॥शिवोनामा॥शिवोनामासिस्वधितिस्तेपितानमस्तेऽअस्तु
माम्माहिँसीः॥निवर्त्तयाम्म्यायुषेन्नाद्यायप्रजननायरायस्पोषाय
सुप्रजास्त्वायसुवीर्य्याय॥६३॥१०[७] इतिश्रीवाजसनेयसंहिता

यांतृतीयोऽध्यायः॥३॥ श्रीवेदपुरुषायनमः॥अनुवाकसूत्रम्॥एदंद्वे,
महीनाम्पयश्चतस्र, आकूत्त्या, ऋकसामयो, द्विंकौ, व्रतंकृणुतषडे, षते
चतस्रो,वस्व्यासितिस्र,एषतेद्वे,शुक्रन्त्वाचतस्रो, दित्त्यास्त्वगष्टौ,दश
सप्तत्रिꣳशत्॥१०॥हरिः ॐ एदम्॥एदमगन्मदेवयजनम्पृथिव्यायत्र
देवासोऽअजुषन्तविश्वे । ऋक्सामाभ्यांꣳसन्तरन्तोयजुर्भीरा
यस्पोषेणसमिषामदेम॥इमाऽआपःशम्मेसन्तुदेवीरोषधेत्रायस्व
स्वधितेमैनꣳहिꣳसीः॥१॥आपोऽअस्मान्॥आपोऽअस्मान्मातरः
शुन्धयन्तुघृतेननोघृतप्वः पुनन्तु।विश्वꣳहिरिप्रम्प्रवहन्तिदेवीरुदिदा

ष्यु॑शुचिरापूतऽएमि ॥ दीक्षातपसोँस्त्तनूरंसितान्त्वांशिवाᳬंशग्ग्मा
म्परिंदधेभुद्द्रंवर्ण्णम्म्पुष्यंन् ॥ २ ॥ [२] मुहीनाम्पयं÷ ॥ मुहीनु
म्पयोंसिवर्च्चोंदाऽअंसिवर्च्चोंमेदेहि ॥ वृत्रस्यांसिकनीनंकश्चक्षुर्द्दाऽअ
सिचक्षुर्म्मेंदेहि ॥ ३ ॥ चित्तपतिर्म्मा ॥ चित्तपतिर्म्मापुनातुवाक्पतिर्म्मा
पुनातुदेवोमांसवितापुंनात्त्वच्छिंद्रेणपवित्त्रेंणसूर्य्यंस्यरश्मिभिं÷ ॥
तस्यंतेपवित्रपतेपवित्त्रंपूतस्युयत्त्कांमःपुनेतच्छंकेयम् ॥ ४ ॥ आ
वं÷ ॥ आवोंदेवासऽईमहेवामम्प्रंयुत्त्यध्वुरे ॥ आवोंदेवासऽआशिषोंय
ज्ञियांसोहवामहे ॥ ५ ॥ स्वाहांयुज्ञम् । स्वाहांयुज्ञंमनंसुःस्वाहोरोरुन्त

रिक्षात्त्स्वाहाद्यावांपृथिवीभ्यांꣳस्वाहाव्वातादारंभेस्वाहां॥६॥[४]
आकूत्त्यैप्प्रयुजें ॥ आकूत्त्यैप्प्रयुजेग्नयेस्वाहांमेधायैमनंसेग्नयेस्वा
हांदीक्षायैतपंसेग्नयेस्वाहासरंस्वत्त्यैपूष्ण्णेग्नयेस्वाहां ॥ आपोंदेवी
र्बृहतीर्व्विश्वशम्म्भुवोद्यावापृथिवीऽउरोंऽअन्तरिक्ष ॥ बृहस्प्पतंयेह
विषांव्विधेमस्वाहां ॥७॥ व्विश्वोंदेवस्यं ॥ व्विश्वोंदेवस्यंनेतुर्म्मर्त्तों
वुरीतसख्यम् ॥ व्विश्वोंरायऽइंषुद्ध्यतिद्युम्नंव्वृंणीतपुष्यसेस्वा
हां ॥८॥[२] ऋक्सामयोंःशिल्प्पें ॥ ऋक्सामयोंःशिल्प्पेंस्त्थ ॥१९॥
स्त्तेव्वामारंभेतेमांपातमास्ययज्ञस्योद्दचंः ॥ शर्म्मांसिशर्म्मंमेयच्छन

मंस्त्तेऽअस्त्तुमामांहिꣳसीः ॥ ९ ॥ ऊर्ग्गंसि ॥ ऊर्ग्गंस्याङ्गिरस्यूर्ण्णं
म्म्रदाऽऊर्ज्जंमयिंधेहि ॥ सोमंस्यनीविरंसिव्विष्ण्णोःशर्म्मांसिशर्म्मय
जंमानस्येन्द्रंस्ययोनिरंसिसुसस्याःकृषीस्क्कृधि ॥ उच्छ्रंयस्वव्वनस्प्प
तऽऊर्द्ध्वोंमांपाह्यꣳहंसऽआस्ययज्ञस्योद्दचंः ॥ १० ॥[२] व्व्रतङ्कृंणुत।
व्व्रतङ्कृंणुताग्निर्ब्रह्माग्निर्य्यज्ञोव्वनस्प्पतिंर्य्यज्ञियंः ॥ दैवींन्धियंम्मना
महेसुमृडीकामभिष्ट्टंये॥व्वर्च्चोंधांय्यज्ञवांहसꣳसुतीर्त्थानोंऽअसद्वशें॥ये
देवामनोंजातामनोयजोदक्षंक्क्रतवस्त्तेनोंवन्तुतेनंःपान्तुतेभ्यःस्वा
हां॥११॥श्वात्त्राःपीताः॥ श्वात्त्राःपीताभंवतयूयमांपोऽअस्माकंमन्त

रुद्रैरसुशेवाः ॥ ताऽअस्मभ्यमयक्ष्माऽअनमीवाऽअनागसःस्वदं
न्तुदेवीरमृताऽऋतावृधः ॥ १२ ॥ इयन्ते ॥ इयन्ते यज्ञियातनूरपोमु
ञ्चामिनप्प्रजाम् ॥ अंहोमुचःस्वाहाकृताःपृथिवीमाविशतपृथिव्यास
म्भव ॥ १३ ॥ अग्नेत्त्वम् । अग्नेत्त्वꣳसुजागृहिवयꣳसुमन्दिषीमहि ॥ रक्षा
णोऽअप्रयुच्छन्प्रबुधेनःपुनस्कृधि ॥ १४ ॥ पुनर्म्मनः ॥ पुनर्म्मनःपुनरा
युर्म्मऽआगन्पुनःप्प्राणःपुनरात्त्मामऽआगन्पुनश्चक्षुः पुनःश्श्रोत्रं
म्मऽआगन् ॥ वैश्वानरोऽअदब्धस्तनूपाऽअग्निर्न्नःपातुदुरितादवद्या
त् ॥ १५ ॥ त्वमग्ने ॥ त्वमग्नेव्व्रतपाऽअसिदेवऽआमर्त्त्येष्ष्वा ॥ त्वंय्यज्ञेष्ष्वी

ड्डर्यं॑ ॥ रास्वेयत्त्सोमाभूयोभरदेवोनः॑सवितावसोर्दातावस्वंदात्
।१६।[६]एषातेशुक्रतनूरेतद्वर्चस्तयासम्भवभ्भ्राजंङ्गच्छ।जूरसिधृता
मनसाजुष्टाविष्णवे॥१७॥ तस्यास्ते सत्त्यसवसःप्रसवेतन्न्वोयन्त्र
मशीयस्वाहा॥शुक्रमसिचन्द्रमस्यमृतमसिवैश्श्वदेवमसि॥१८॥चि
दसि मनासिधीरसिदक्षिणासिक्षत्रियासियज्ञियास्यदितिरस्युभयतः
शीर्ष्णी ॥ सानःसुप्प्राचीसुप्प्रतीच्च्येधिमित्रस्त्वापदिबध्नीतां
म्पूषाद्ध्वनस्प्पात्त्विन्द्रायाद्ध्यक्षाय॥१९॥अनुत्त्वामातामन्यतामनु
पितानुभ्भ्रातासगर्भ्योनुसखासयूत्थ्यः॥ सादेविदेवमच्छेहीन्द्राय

सोमंꣳरुद्रास्त्वावर्त्तयतुस्स्वस्त्तिसोमंसखापुनरेहि॥२०॥[४]वस्व्यं
सि॥वस्व्युस्यदितिरस्यादित्त्यासिरुद्रासिचन्द्रासि ॥ बृहस्प्पतिष्ट्वासु
म्नेरम्म्णातुरुद्रोवसुभिराचके॥२१॥ अदित्त्यास्त्वा मूर्द्धन्नाजिघर्म्मि
देवयजनेपृथिव्याऽइडायास्प्पदमसिघृतवत्त्स्वाहा ॥ अस्म्मेरमस्व
स्म्मेते बन्धुस्त्वेरायोमेरायोमावयꣳरायस्प्पोषेणव्वियौष्म्मतोतोरा
यः॥२२॥समख्ये देव्याधियासन्दक्षिणयोरुचक्षसा॥मामऽआयुः
प्प्रमोषीम्मोऽअहन्तवव्वीरंव्विदेयतवदेविसन्दृशि॥२३॥[३]एषते ।
गायत्रोभागऽइतिमेसोमायब्रूतादेषतेत्रैष्टुभोभागऽइतिमेसोमायब्रूता

देषतेजागतोभागऽइतिमेसोमाय ब्रूताच्छन्दोनामानाꣳसाम्म्राज्य
ङ्गच्छेतिमेसोमायब्रूतादास्म्माकोसिशुक्रस्त्तेग्ग्रह्योव्विचितस्त्वावि
चिन्वन्तु ॥ २४ ॥ अभित्त्यम् ॥ अभित्त्यन्देवꣳसवितारमो
ण्योःकविक्रतुमर्च्चामिसत्त्यसवꣳरत्नधामभिप्प्रियम्मतिङ्कविम् ॥
ऊर्द्ध्वायस्यामतिर्भाऽअदिद्युतत्त्सवीमनि हिरण्ण्यपाणिरमिमीतसु
क्रतुःकृपास्स्वः॥प्रजाब्भ्यस्त्वाप्प्रजास्त्वानुप्प्राणन्तुप्प्रजास्त्वम
नुप्प्राणिहि॥२५॥[२]शुक्रन्त्वा शुक्रेणक्क्रीणामिचन्द्रञ्चन्द्रेणा
मृतममृतेन ॥ सग्ग्मेतेगोरस्म्मेतेचन्द्राणितपसस्त्तनूरसिप्प्रजाप

संहि. ॥२२॥

तेर्व्वर्ण्णं÷परमेणंपशुनांक्क्रीयसेसहस्रपोषम्पुंषेयम् ॥ २६ ॥ मित्त्रो पू. अ.
नं÷ ॥ मित्त्रोनऽएहिसुमित्रधऽइन्द्रंस्योरुमाविंशदक्षिणमुशन्नुशन्तंᳫ ४
स्योनःस्योनम् ॥ स्वानभ्राजाङ्घांरेबम्भांरेहस्तसुहस्तकृशानेएतेवं÷
सोमक्क्रयंणास्तान्त्रंक्षद्ध्वम्मावोदभन् ॥ २७ ॥ परिमाग्नेदुश्चंरिताद्बा
धस्वामासुचंरितेभज । उदायुंषास्वायुषोदस्थामम्मृताँ २ ऽअनु ॥
॥ २८ ॥ प्रतिपन्थांम् ॥ प्रतिपन्थांमपद्महिस्वस्त्तिगामंनेहसंम् ॥
येनविश्वाःपरिद्विषोवृणक्त्रिं विन्दतेवसु ॥ २९ ॥ [४] अदित्त्या ॥२२॥
स्त्वक ॥ आदित्त्यास्त्वगस्यदित्त्यैसदऽआसीद ॥ अस्तभ्नाद्यांवृ

षुभोऽअन्तरिक्षममिमीतव्वरिमाणम्म्पृथिव्व्याः ॥ आसीदद्विश्श्वाभु
वनानिसम्म्राड्विश्श्वेत्तानिव्वरुणस्यव्व्रतानि ॥ ३० ॥ व्वनेषुव्वि ॥ व्वने
षुव्व्यन्तरिक्षन्ततानव्वाजमर्व्वत्सुपयऽउस्रियासु ॥ हृत्सुक्क्रतुंव्वरुणो
व्विक्ष्वग्ग्निन्दिविसूर्य्यमदधात्सोममद्रौ ॥ ३१ ॥ सूर्य्यस्यचक्षुः ॥ सू
र्य्यस्यचक्षुरारोहाग्ग्नेरक्ष्णःकनीनकम् ॥ यत्रैतशेभिरीयसेब्भ्राजमा
नोव्विपश्चिता ॥ ३२ ॥ उस्रावेतम् ॥ उस्रावेतन्धूर्षाहौयुज्ज्येथामन
श्श्रूऽअवीरहणौब्रह्मचोदनौ ॥ स्वस्तियजमानस्यगृहान्गच्छत
म् ॥ ३३ ॥ भद्रोमेसिप्प्रच्यवस्वभुवस्पतेव्विश्श्वान्यभिधामा

नि ॥ मात्त्वांपरिपुरिणोंव्विदुन्नमात्त्वौपरिपुन्थिनोंव्विदुन्नमात्त्वाव्वृकांऽ
अघायवोंव्विदन् ॥ श्येनोभूत्त्वापरांपतुयजंमानस्यगृहान्नगंच्छुतन्नौ
सँस्कृतम्म् ॥ ३४॥ नमोंमित्रस्यं॥नमोंमित्रस्युव्वरुंणस्युचक्षंसेमुहोदे
वायुतद्दृतङ्क्संपर्य्यत ॥ दूरेदृशेंदेवजांतायकेतवेंदिवस्प्पुत्रायुसूर्य्यां
यशङ्क्सत ॥ ३५ ॥ व्वरुंणस्योत्तम्भनम्म् ॥ व्वरुंणस्योत्तम्भंनमासिव्व
रुंणस्यस्कम्म्भुसर्ज्जंनीस्त्थोव्वरुंणस्यऽऋतुसदंन्यासि व्वरुंणस्यऽऋ
तुसदंनमासिव्वरुंणस्यऽऋतुसदंनमासींद ॥ ३६॥ यातें ॥ यातेधामांनि
हुविषायजंन्तितातेव्विश्श्वांपरिभूरंस्त्तुयज्ञम्म् ॥ गयुस्प्फानंः प्प्रतरंणः

सुवीरोवीरहाप्प्रचंरासोमदुर्य्यान् ॥ १० ॥ ३७ ॥ [८] इतिश्रीवा
वाजसनेयसंहितायांचतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥ १० ॥ श्रीवेदपुरुषाय
नमः ॥ अनुवाकसूत्रम्म् ॥ अग्नेस्तनू, रापतयेचतुष्कौ, तप्तायनीद्वे,
इन्द्रघोषस्तिस्रो, युञ्जतेष्टौ, देवस्यत्वाचतस्रो, देवस्यत्वापञ्च, वि
भूरसिचतस्रो, ज्योतिरसिषड्डुरुव्विष्णोतिस्रो, दशत्रिचत्वारिंशत् ॥
हरिः ॐअग्नेस्तनूः ॥ अग्नेस्त्तुनूरंसिव्विष्ण्णवेत्त्वासोमंस्यतनूरंसि
व्विष्ण्णंवेत्त्वातिथेरातिथ्यमंसिव्विष्ण्ण वेत्त्वाश्येनायंत्त्वासोमभृतेव्वि
ष्ण्णंवेत्त्वाग्नयेंत्त्वारायस्प्पोषदेव्विष्ण्णंवेत्त्वा ॥ १ ॥ अग्नेर्ज्जनित्रं

म॥ अग्नेर्ज्जनित्रंमसिवृषंणौस्त्थऽउर्वश्यंस्यायुरंसिपुरूरवांऽआसि ॥
गायुत्रेणंत्त्वाचछन्दंसामन्थामित्रैष्टुंभेनत्त्वाचछन्दंसामन्थामिजागं
तेनत्त्वाचछन्दंसामन्थामि ॥२॥ भवंतन्नः ॥ भवंतन्नःसमंनसौसचें
तसावरेपसौ ॥ मायुज्ञᳲहिंᳲसिष्टम्मायुज्ञपंतिञ्जातवेदसौशिवौभं
वतमुद्यनंः ॥३॥ अग्नावुग्निः ॥ अग्नावुग्निश्चंरतिप्प्रविंष्टुऽऋषीं
णाम्पुत्त्रोऽअंभिशस्त्तिपावां ॥ सनंःस्योनःसुयजांयजेहदेवेब्भ्योंहु
व्यᳲसदमप्प्रंयुच्छन्त्स्वाहां ॥४॥ [४]आपंतयेत्त्वा ॥आपंतयेत्त्वा
परिंपतयेगृह्णामितनूनप्त्रेशाक्कुरायुशक्क्वंनुऽओजिंष्ठाय ॥ अनां

धृष्टमस्यनाधृष्ण्न्देवानामोजोनभिशस्त्त्याभिशस्त्तिपा ऽअनभिश
स्त्तेन्न्यमञ्जसासत्त्यमुपगेषꣳस्वितेमाधाः ॥ ५ ॥ अग्नेव्व्रतपाः ॥
अग्नेव्व्रतपास्त्वेव्व्रतपायातवतनूरियꣳ सामयियोममतनू रेषासात्त्व
यि ॥ सहनौव्व्रतपतेव्व्रतान्न्यनुमेदीक्षान्दीक्षापतिर्म्मन्न्यतामनुतपस्त
पस्पतिः ॥ ६ ॥ अꣳशुरꣳशुष्टेदेवसोमाप्प्यायतामिन्द्रायैक
धनविदे ॥ आतुभ्भ्यमिन्द्रः प्प्यायतामात्त्वामिन्द्राय प्प्यायस्व ॥ आ
प्प्यायय्यास्म्मान्त्सखीन्त्सन्न्यामेधया स्वस्त्तितेदेवसोमसुत्त्याम
शीय ॥ एष्टारायः प्प्रेषेभगाय ऽऋतमृतवादिभ्भ्योनमोद्यावापृथिवी

ञ्च्यांम्॥७॥याते। यातेऽअग्नेयःशयातनूर्व्वर्षिष्ठागह्वरेष्ठा॥उग्रंव्वचोऽ
अपावधीत्त्वेषंव्वचोऽअपावधीत्स्वाहा ॥ यातेऽअग्नेरजःशयातनूर्व्व
र्षिष्ठागह्वरेष्ठा॥ उग्रंव्वचोऽअपावधीत्त्वेषंव्वचोऽअपावधीत्स्वाहा ॥
यातेऽअग्नेहरिशयातनूर्व्वर्षिष्ठागह्वरेष्ठा॥उग्रंव्वचोअपावधीत्त्वेषंव्वचो
अपावधीत्स्वाहा॥८॥[४]तप्तायनीमेसिव्वित्तायनीमेस्यवतान्मा
नाथितादवतान्माव्यथितात्॥व्विदेदग्निर्न्नभोनामाग्नेऽअङ्गिरऽआयु
नानाम्नेहियोस्याम्पृथिव्यामसियत्तेनाधृष्टन्नामयज्ञियन्तेनत्त्वादधे
व्विदेदग्निर्न्नभोनामाग्नेऽअङ्गिरऽआयुनानाम्नेहियो द्वितीयस्याम्पृ
थिव्यामसियत्तेनाधृष्टन्नामयज्ञियन्तेनत्त्वादधेव्विदेदग्निर्न्नभोनामा
ग्नेऽअङ्गिरऽआयुनानाम्नेहियस्तृतीयस्याम्पृथिव्यामसियत्तेनाधृ
ष्टन्नामयज्ञियन्तेनत्त्वादधे ॥ अनुत्त्वादेववीतये ॥९॥ सिꣳह्यसि स
पत्नसाहीदेवेभ्यः कल्पस्वसिꣳह्यसिसपत्नसाहीदेवेभ्यः शु
न्धस्स्वसिꣳह्यसिसपत्नसाहीदेवेभ्यःशुम्भस्स्व ॥१०॥[२]
इन्द्रघोषस्त्वा ॥ इन्द्रघोषस्त्वाव्वसुभिःपुरस्तात्पातुप्प्रचेतास्त्वारु
द्रैःपश्चात्पातुमनोजवास्त्वापितृभिर्द्दक्षिणतःपातुव्विश्वकर्म्मात्त्वा
दित्त्यैरुत्तरतःपात्त्विदमहन्तप्तंव्वार्बहिर्द्धायज्ञान्निःसृजामि॥११॥सि

संहि. ꣳह्यसि ॥ सिꣳह्यसि स्वाहा सिꣳह्यस्यादित्यवनिः स्वाहा सिꣳ पू. अ.
॥२६॥ ह्यसि ब्रह्मवनिः क्षत्रवनिः स्वाहा सिꣳह्यसि सुप्रजावनी रायस्पो ५
षवनिः स्वाहा सिꣳह्यस्या वह देवान्यजमानाय स्वाहा भूतेभ्यस्त्वा
॥ १२ ॥ ध्रुवोसि पृथिवीं दृꣳह ध्रुवक्षिदस्यन्तरिक्षं दृꣳहाच्युत
क्षिदसि दिवं दृꣳहाग्नेः पुरीषमसि ॥ १३ ॥ [३] युञ्जते मनः ॥ यु
ञ्जते मन उत युञ्जते धियो विप्रा विप्रस्य बृहतो विपश्चितः ॥ वि होत्रा
दधे वयुनाविदेक इन्मही देवस्य सवितुः परिष्टुतिः स्वाहा ॥ १४ ॥ इ ॥२६॥
दं विष्णुः ॥ इदं विष्णुर्वि चक्रमे त्रेधा नि दधे पदम् ॥ समूढमस्य पाꣳ

सुरेस्वाहा ॥ १५ ॥ इरांवतीधेनुमती ॥ इरांवतीधेनुमतीहिभूतᳪसूंय
वुसिनीमनंवेदशुस्या ॥ व्यंस्कब्भ्नारोदंसीविष्णवेतेदाधर्त्थंपृथिवी
मुभितोमुयूखैःस्वाहा ॥ १६ ॥ देवुश्रुतौदेवषुं ॥ देवुश्रुतौदेवुष्वाघो
षतुम्प्राचींप्प्रेतंमध्वुरङ्कल्पयंन्तीऽऊुर्द्ध्वंयुज्ञन्नंयतुम्माजिह्वरतम् ॥
स्वङ्गोष्ठमावंदतन्देवीदुर्य्येऽआयुर्म्मानिर्व्वादिष्टम्प्रजाम्मानिर्व्वांदिष्ट
मत्रंरमेथांवृष्मर्न्पृथिव्याः ॥ १७ ॥ व्विष्णोर्न्नु कंव्वीर्य्याणि
प्प्रवोचंयःपार्त्थिवानिव्विममेरजांᳪसि ॥ योऽअस्कंभायदुत्तरᳪसु
धस्त्थंव्विचक्रमाणस्त्रेधोरुगायोव्विष्णंवेत्त्वा ॥ १८ ॥ दिवोवां । व्वि

ष्णणऽउतवांपृथिव्यामुहोवांविष्णणऽउरोरन्तरिंक्षात् ॥ उभाहिहस्त्तु
वसुंनापृणस्वाप्प्रयंच्छुदक्षिंणादोतसुव्याद्विष्णणंवेत्त्वा ॥ १९ ॥ प्रत
त् ॥ प्रतद्विष्णणुंस्त्तवतेव्वीर्य्यैणमृगोनभीमःकुंचुरोगिंरिष्ठाः ॥ यस्योु
रुषुंत्त्रिषुव्विक्कमंणेष्ष्वधिक्षियन्तिभुवंनानिव्विश्श्वां ॥ २० ॥ व्विष्णणों
ररांटंम् ॥ व्विष्णणोंरराटंमसिव्विष्णणोःश्श्नप्त्रेस्त्थोव्विष्णणोःस्यूरंसिव्वि
ष्णणोंर्द्ध्रुवोंसि ॥ वैष्णणवमंसिव्विष्णणंवेत्त्वा ॥ २१ ॥ [८] देवस्यंत्त्वा
सवितुःप्प्रंसुवेश्श्विनोंर्बाहुब्भ्यांम्पूष्णणोहस्त्ताब्भ्याम् ॥ आदंदेना
र्य्यंसीदमुहहरक्षसाङ्ग्रीवाऽअपिंकृन्तामि ॥ बृहन्नंसिबृहद्द्रवाबृहती

मिन्द्रांयुव्वाचंव्वद ॥ २२ ॥ रक्षोहणंव्वलगुहनंम् ॥ रक्षोहणंव्वलगुहनं
वैष्णणवीमिदमुहन्तंव्वलगमुत्त्किंरामि यम्मेनिष्ट्योयमुमात्त्योंनिचुखा
नेदमुहन्तंव्वलगमुत्त्किरामियम्मेसमानोयमसंमानो निचुखानेदमुह
न्तंव्वलगमुत्त्किरामियम्मेसबंन्धुर्य्यमसंबन्धुर्न्निचुखानेदमुहन्तं व्वंल
गमुत्त्किरामियम्मेंसजातोयमसंजातोनिचुखानोत्त्कृत्त्याङ्किंरामि ॥
॥ २३ ॥ स्वुराडंसि ॥ स्वुराडंसिसपत्त्नुहासंत्त्रुराडंस्यभिमातिहाजं
नुराडंसिरक्षोहासंव्वुराडंस्यमित्त्रुहा ॥ २४ ॥ रक्षोहणोंवः ॥ रक्षोह
णोंवोव्वलगुहनःप्प्रोक्षांमिव्वैष्णणवान्त्रंक्षोहणोंवोव्वलगुहनोवंनयामिव्वै

संहि. ष्णवान्रक्षोहणोवोवलगहनोवस्तृणामिवैष्णवान्रक्षोहणौवांवल पू. अ.
॥२८॥ गहनाऽउपदधामिव्वैष्णवीरक्षोहणौवांवलगहनौपर्य्यूहामि व्वैष्ण ५
वीव्वैष्णवमसिव्वैष्णवास्थ ॥ २५॥ [४] देवस्यत्वा । सवितुःप्प्र
सवेऽश्विनोर्ब्बाहुभ्याम्पूष्णोहस्ताभ्याम् ॥ आददेनार्य्यसीदमह
ꣳरक्षसाङ्ग्रीवाऽअपिकृन्तामि॥ यवोसियवयास्म्मद्द्वेषोयवयारातीर्द्दि
वेत्वान्तरिक्षायत्वापृथिव्यैत्वाशुन्धन्ताँल्लोकाःपितृषदनाः पितृष
दनमसि॥२६॥उद्दिवम् ॥ उद्दिवꣳस्तभानान्तरिक्षम्पृणदृꣳहस्व ॥२८॥
पृथिव्यान्द्युतानस्त्वामारुतोमिनोतुमित्रावरुणाद्ध्रुवेणधर्म्मणा ॥

ब्रह्मवनिंत्त्वाक्षत्रवनिंरायस्पोषवनिपर्य्यूहामि ॥ ब्रह्मदृꣳहक्षत्र
न्दृꣳहायुर्दृꣳहप्रजान्दृꣳह ॥२७॥ ध्रुवासि । ध्रुवोयंय्यजमानोस्मिन्म
न्नायतनेप्रजयापशुभिर्भूयात् ॥ घृतेनद्यावापृथिवीपूर्य्येथामिन्द्र
स्यच्छदिरसिविश्श्वजनस्यच्छाया ॥ २८ ॥ परित्त्वा गिर्व्वणोगि
रऽइमाभवन्तुविश्श्वतः ॥ वृद्धायुमनुवृद्धयोजुष्टाभवन्तुजुष्टयः ॥
॥ २९ ॥ इन्द्रस्यस्यूः॥ इन्द्रस्यस्यूरसीन्द्रस्यध्रुवोसि ॥ ऐन्द्रमसिवै
श्श्वदेवमसि ॥ ३० ॥[५]विभूरसि । प्रवाहणोवन्हिरसिहव्यवाह
नः ॥ श्वात्रोसिप्रचेतास्तुथोसिविश्श्ववेदाऽउशिगसि ॥ ३१ ॥ उ

शिगंसि। कुविरङ्गिरिरसिबम्म्भारिरवुस्यूरंसिदुवंस्स्वाऽच्छुन्द्ध्यूरंसिमा
र्ज्जालीयं÷सुम्म्राडंसिकृशानुं÷परिषद्यौसिपवंमानोनभौसिप्प्रुतक्क्वांमृ
ष्ट्टोसिहव्व्युसूदनऽऋुतधांमासिुस्वुर्ज्योंतिंःसमुुद्रोंसि ॥ ३२ ॥ सुमु
ष्ट्टोसि ॥ व्विश्श्वद्व्यंचाऽअुजोस्येकंपादहिंरासिबुध्न्योव्वागंस्स्यैन्द्रमंसिुस
दोस्स्यृतंस्स्यद्द्वारौमामासन्तांप्प्तुमद्ध्वंनामद्ध्वपतेुप्प्रमांतिरस्स्वुस्तिमे
स्म्मिन्न्पुथिदेंवुयानेंभूयान्मित्रस्यंमा ॥ ३३ ॥ मित्रस्यंमा । चक्षु
षेक्षद्ध्वमग्ग्नंयःसगराःसगंरास्त्थुसगंरेणनाम्म्नारौद्रेणानींकेन पुातमां ॥२९॥
ग्ग्नयःपिपृतमांग्ग्नयोगोपायतंमानमोंवोस्त्तुमामांहिंः सिष्ट ॥ ३४ ॥

[४]ज्योतिंरसि। व्विश्श्वरूपंव्विश्श्वेषान्देवानांᳬसुमित् ॥ त्वःसो
मतनुन्नद्भ्योंद्द्वेषोंभ्योन्न्यकृंतेभ्यऽउरुयुन्तासिु व्वरूंथुᳬस्वाहांजुषा
णोऽअुप्तुराज्ज्यंस्स्यव्वेतुस्वाहां ॥ ३५ ॥ शतम् २०० ॥ अग्ग्नेनयं । सु
पथांरायेऽअुस्मान्व्विश्श्वांनिदेवव्वुयुनांनिव्विद्द्वान् ॥ युुयोद्ध्यस्म्मज्जु
हुराणमेनोभूयिंष्ठान्तेुनमंऽउक्तिं व्विधेम। ३६ ।अुयन्नं÷।।अुयन्नोंऽअुग्ग्नि
र्व्वरिंवस्कृणोत्त्वुयम्मृधं÷पुरएंतुप्प्राभिन्दन् ॥ अुयंव्वाजांञ्जयतुव्वाजसा
ताव्वुयःशत्रूंञ्जयतुजर्हृंषाणुःस्वाहां ॥ ३७ ॥ उुरुव्विष्ण्णो ॥ उुरुव्वि
ष्ण्णोव्विक्क्रमस्वोरुक्षयांयनस्कृधि ॥ घृतङ्घृंतयोनेपिबुप्प्रप्प्रंयुज्ञ

पंतिन्तिरस्वाहा ॥ ३८ ॥ देवंसवितः ॥ देवंसवितरेषतेसोमुस्तर्ठ्रंक्ष
स्वुमात्त्वांदमन् ॥ एतत्त्वन्देवसोमदेवोदेवाँ २ उपांगाऽइदमुहम्मंनु
ष्ष्यान्त्सुहरायस्प्पोषेणुस्वाहानिर्व्वरुंणस्युपाशांन्मुच्येय ॥ ३९ ॥ अ
ग्नेव्व्रतपाः॥ अग्नेव्व्रतपास्त्वेव्व्रंतपायातवंतुनूम्मर्ययभूदेषासात्त्वयियो
ममंतुनूस्त्वय्यभूंदियर्ठ्रसामयि ॥ यथायथन्नोव्व्रतपतेव्व्रतान्ययनुंमेदी
क्षान्दीक्षापंतिरमर्ठ्ठस्तानुतपुस्तपस्प्पतिः॥४०॥ [६] उरुंव्विष्णणो॥
उरुंव्विष्णणोविक्रंमस्वोरुक्षयांयनस्कृधि ॥ घृतङ्घृंतयोनेपिबुप्प्रप्प्रंय
ज्ञपंतिन्तिरस्वाहां॥४१॥ अत्त्युन्यान्॥ अत्त्युन्याँ २ अगान्नान्याँ २

उपांगामुर्व्वाक्त्वापरेब्भ्योविदंम्पुरोवरेब्भ्यः ॥ तन्त्वांजुषामहेदेव
व्वनस्प्पतेदेवयुज्ज्यायैदेवास्त्वांदेवयुज्ज्यायैंजुषन्तांव्विष्णवेत्वा ॥
ओषंधेत्रायंस्वस्वधितेमैनंहिंसीः ॥ ४२ ॥ द्याम्मा ॥ द्याम्माले
खीरन्तरिक्षम्माहिंसीःपृथिव्यासम्भंव॥अयंहित्त्वास्वधितिस्तेति
जानःप्प्रणिनायंमहतेसौभंगाय ॥ अतस्त्वन्देवव्वनस्प्पतेशतवंल्शो
व्विरोहसहस्रंवल्शोविव्वयंरुहेम॥४३॥[३] १० इतिश्रीवाजसनेय
संहितायांपञ्चमोऽध्यायः ॥ ५ ॥ श्रीवेदपुरुषायनमः ॥ अनुवाकसू
त्रम् ॥ देवस्यत्वाषडुपावीरासिपञ्च माहिःषट् सन्तेतिस्रःसमुद्रंगच्छ

हविष्मतीर्द्विकौहदेत्वापञ्चदेवस्यत्वाष्टावष्टौसप्तत्रिꣳशत् ॥ हरिः ॐ
देवस्यंत्वा ॥ सवितुः प्प्रसुवे श्विनोर्ब्बाहुभ्याम्पूष्णोहस्ताभ्याम् ॥
आददे नार्य्यसीदमहꣳरक्षसाङ्ग्रीवाऽअपि कृन्तामि ॥ यवोसि य
वयास्म्मद्द्वेषोयवयारातीर्द्दिवेत्त्वान्तरिक्षायत्त्वा पृथिव्यैत्त्वाशुन्धं
न्ताँल्लोकाः पितृषदनाः पितृषदनमसि ॥ १ ॥ अग्ग्रेणीरसि । स्वावे
शऽउन्नेतृणामेतस्यंव्वित्तादधित्त्वास्त्थास्यति देवस्त्त्वांसवितामद्ध्वान
क्तुसुपिप्पलाभ्यस्त्त्वौषधीभ्यः ॥ द्यामग्ग्रेणास्प्पृक्षऽआन्तरिक्षम्म
द्ध्येनाप्प्राः पृथिवीमुपरेणाद्दꣳहीः ॥ २ ॥ याते ॥ यातेधामान्युश्म्मसिग
॥३१॥

मद्ध्यैयत्रगावोभूरिशृङ्गाऽअयासः ॥ अत्राहतदुरुगायस्यव्विष्णोः
परमम्पदमवभारिभूरि ॥ ब्रह्मवनिंत्त्वाक्षत्रवनिंरायस्प्पोषवनिपर्य्यू
हामि ॥ ब्रह्मदृꣳहक्षत्रन्दृꣳहायुर्दृꣳहप्प्रजान्दृꣳह ॥ ३ ॥ व्विष्णोःकर्म्मा
णि । पश्यतयतोव्व्रतानिपस्प्पशे ॥ इन्द्रस्ययुज्ज्यःसखा ॥ ४ ॥ तद्वि
ष्णोः । परमम्पदꣳसदापश्यन्तिसूरयः । दिवीवचक्षुराततम् ॥ ५ ॥ प
रिवीरसि ॥ परिवीरसिपरित्त्वादेवीर्व्विशोव्ययन्ताम्परीमंय्यजमानꣳ
रायोमनुष्याणाम् ॥ दिवःसूनुरस्येषतेपृथिव्याँल्लोकऽआरण्ण्यस्त्ते
पशुः ॥ ६ ॥ [६] उपावीरसि ॥ उपावीरस्युपदेवान्दैवीर्व्विशःप्प्रागुरु

संहि. शिजोवन्हिंहतमान्॥ देवंत्त्वष्टुर्वसुंरमहुव्यातेंस्वदन्ताम्॥७॥ रेवंतीरमं पू. अ.
॥३२॥ ध्वम्॥रेवंतीरमंध्वम्बृहंस्पपतेधारयावसूंनि॥ ऋतस्यंत्त्वादेवहविःपाशें ६
नप्प्रतिमुञ्चामिधर्षामानुंषः॥८॥ देवस्यंत्त्वा।सवितुःप्प्रंसवेश्विनोर्बा
हुभ्यांम्पूष्णोहस्ताभ्याम्॥अग्नीषोमाभ्याञ्जुष्टन्नियुंनज्मि॥अ
द्भ्यस्त्वौषधीभ्योनुंत्त्वामातामंन्यतामनुंपितानुभ्रातासगर्भ्योनु
सखासयूंत्थ्यः॥ अग्नीषोमाभ्यान्त्वाजुष्टम्प्रोक्षांमि॥९॥ अपाम्पे
रुः॥अपाम्पेरुरस्यापोदेवीःस्वंदन्तुस्वात्तञ्चित्त्सदेवंहविः॥सन्तेंप्प्रा ॥३२॥
णोवातेनगच्छताॅंसमङ्गानियजंत्रैः संय्यज्ञपतिराशिषा॥१०॥

घृतेनाक्तौ। पशूँस्त्रायेथाᳬरेवतियजमानेप्प्रियन्धाऽआविश ॥ उरो
रन्तरिक्षात्सजूर्द्देवेनवातेनास्यहविषस्त्मनायजसमस्यतन्वाभव ॥
वर्षोवर्षीयसियज्ञेयज्ञपतिन्धाःस्वाहादेवेभ्योदेवेभ्यःस्वाहा।११।
[५] माहिः ॥ माहिर्भूर्म्मापृदाकुर्न्नमस्तऽआतानानर्वाप्प्रेहि ॥ घृ
तस्यकुल्याऽउपऽऋतस्यपथ्याऽअनु॥ १२ ॥ देवीरापः ॥ देवीरा
पःशुद्धावोढ्ढ्वᳪसुपरिविष्टादेवेषुपरिविष्टावयम्परिवेष्टारोभूयास्म ॥
॥ १३ ॥ वाचन्ते ॥ वाचन्तेशुन्धामिप्प्राणन्तेशुन्धामिचक्षुस्तेशु
न्धामिश्रोत्रन्तेशुन्धामिनाभिन्तेशुन्धामिमेढ्रन्तेशुन्धामिपायुन्ते

शुन्धामिचरित्रांस्तेशुन्धामि ॥ १४ ॥ मनंस्ते ॥ मनंस्तुऽआ
प्यांयतांवाक्तुऽआप्यांयताम्प्राणस्तुऽआप्यांयताञ्चक्षुंस्तुऽआ
प्यांयताᳪंश्रोत्रंन्तुऽआप्यांयताम् ॥ यत्तेंक्रूरंयदास्थितन्तत्तुऽआ
प्यांयतान्निष्ट्यांयतान्तत्तेंशुद्धयतुशमहोंभ्यः ॥ ओषंधेत्रायंस्व
स्वधिंतेमैनंᳫहिᳫसीः ॥ १५ ॥ रक्षंसाम्भागः ॥ रक्षंसाम्भागोसिनि
रंस्तᳫरक्षं ऽइदमहᳫरक्षोभितिष्ठामिदमहऽरक्षोवंबाधऽ इदमहᳫरक्षोंध
मन्तमोंनयामि ॥ घृतेनंद्यावापृथिवीप्रोर्णुवाथांव्वायोवेस्तोकानां
मग्निराज्यंस्यवेतुस्वाहा स्वाहां कृतेऽऊर्द्ध्वनंभसम्मारुतङ्गंच्छत

म् ॥ १६ ॥ इदमांपः ॥ इदमांपःप्प्रवंहतावद्यञ्चमलंचयत् ॥ यच्चांभिदु
द्रोहानृंतंयच्चंशेपेऽअंभीरुणंम् ॥ आपोंमातस्मादेनंसःपवंमान
श्चमुञ्चतु ॥ १७ ॥ [६] सन्तें ॥ सन्तेमनोमनंसासाम्प्राणःप्प्राणेनं
गच्छताम् ॥ रेडस्यग्निष्ट्वांश्रीणात्वापंस्त्वासमीरणन्वातंस्यत्त्वा
ध्राज्ज्यैपूष्णोरᳪंह्यांऊष्मणोंव्यथिषत्प्रयुंतन्द्वेषंः ॥ १८ ॥ घृत
ङ्घृतपावानः ॥ घृतङ्घृतपावानःपिबतवसांव्वसापावानःपिबतान्तरिक्ष
स्यहविरंसिस्वाहां ॥ दिशंःप्रदिशंऽआदिशोंव्विदिशंऽउद्दिशोंदिग्भ्यः
स्वाहां ॥ १९ ॥ ऐन्द्रःप्प्राणः ॥ ऐन्द्रःप्प्राणोऽअङ्गेंऽअङ्गेनि

दीद्ध्यदैन्द्रऽउंदानोऽअङ्गेऽअङ्गनिधीतः ॥ देवंत्त्वष्टर्भूरिंतेसꣳसंमेतु
॥३४॥ सलंक्ष्मायद्विषुंरूपम्भवांति ॥ देवत्रायन्तमवंसेसखायोनुंत्त्वामाता
पितरोंमदन्तु ॥२०॥ [३] समुद्रंङ्गच्छ ॥ समुद्रङ्गच्छस्वाहान्तरि
क्षङ्गच्छस्वाहांदेवꣳसंवितारंङ्गच्छस्वाहांमित्रावरुणौगच्छस्वाहांहो
रात्रेगंच्छस्वाहाछन्दांꣳसिगच्छस्वाहाद्यावांपृथिवीगंच्छस्वाहांय
ज्ञंङ्गच्छस्वाहासोमंङ्गच्छस्वाहांदिव्यन्नभोंगच्छस्वाहाग्निंवैश्वान
रंङ्गच्छस्वाहामनोंमेहार्दियच्छदिवंन्तेधूमोगंच्छतुस्वर्ज्ज्योतिः पृ ॥३४॥
थिवीम्भस्मनांपृणस्वाहां ॥ २१ ॥ मापः ॥ मापोमौषंधीर्हिꣳसीः

द्धाम्म्न्नोधाम्म्नोराजुँस्त्ततोंव्वरुणनोमुञ्च ॥ यदाहुरग्घ्न्याऽइतिव्वरुणे
तिशपांमहेततोंव्वरुणनोमुञ्च ॥ सुमित्त्रियानऽआपऽओषधयःसन्तु
दुर्म्मित्त्रियास्तस्म्मैसन्तुयोस्म्मान्द्वेष्टियञ्चव्वयन्द्विष्म्मः ॥ २२ ॥
[२] हविष्म्मंतीरिमाः ॥ हविष्म्मंतीरिमाऽआपोंहविष्मॉंऽआ
विवासति ॥ हविष्म्मांन्देवोऽअंद्धरोहविष्म्मॉं २ ऽअस्तुसूर्य्यः॥
॥ २३ ॥ अग्नेर्वं ॥ अग्नेर्वोपंन्नगृहस्यसदंसिसादयामीन्द्राग्ग्न्यो
र्भागधेयींस्त्थमित्त्रावरुंणयोर्भागधेयींस्त्थव्विश्श्वेषान्देवानांम्भाग
धेयींस्त्थ ॥ असूर्य्याऽउपसूर्य्ये याभिर्व्वासूर्य्यःसह ॥ तानोंहि

संहि. न्त्वन्न्वद्धुरम् ॥ २४ ॥ [२] हृदेत्त्वा ॥ हृदेत्वामनंसेत्त्वादिवेत्त्वा पू. अ.
॥३६॥ सूर्य्यांयत्त्वा ॥ ऊर्द्ध्वमिममंद्ध्वरन्दिविदेवेषुहोत्राँयच्छ ॥ २५ ॥ सोमं ६
राजन् ॥ सोमंराजुन्विश्श्वास्त्त्वम्प्रजाऽउपावंरोहाविश्श्वास्त्त्वाम्प्र
जाऽउपावंरोहन्तु ॥ शृणोत्त्वग्ग्निःसमिधाहवंम्मेशृण्णवन्त्त्वापोधिष
णांश्श्चदेवीः ॥ श्श्रोताग्ग्रावाणोविदुषोनयज्ञःशृणोतुंदेवःसंविताहवं
म्मेस्वाहा ॥ २६ ॥ देवींरापः॥ देवींरापोऽ अपान्नपाद्योवंऊर्म्मिर्हविं
ष्य्यऽइन्द्रियावांन्मुदिन्तंमः ॥ तन्द्देवेब्भ्योदेवत्राद॑त्तशुक्रपेब्भ्योयेषां ॥३६॥
षांम्भागस्त्थस्वाहां ॥ २७ ॥ कार्षिंरसि ॥ कार्षिंरसिसमुद्द्रस्यत्त्वा

क्षित्त्याऽउन्नंयामि ॥ समापोंऽअद्भिरंग्ग्मतसमोषंधीभिरोषंधीः ॥
॥ २८ ॥ यमंग्ग्ने ॥यमंग्ग्नेपृत्त्सुमर्त्त्यमवावाजेषुयञ्जुनाः ॥ सयन्त्ताश
श्श्वंतीरिषःस्वाहां ॥२९॥ [५] देवस्यंत्त्वा ॥ देवस्यंत्त्वासवितुःप्प्रं
सवेश्श्विनोर्बाहुब्भ्यांम्पूष्णोहस्त्ताब्भ्याम् ॥ आदंदेरावांसिगभीर
मिममंद्ध्वरङ्कधीन्द्रांयसुषूत्तंमम् ॥ उत्तमेनंपविनोर्ज्जस्वन्तम्मधुमं
न्तम्पयंस्वन्तंनिग्ग्राब्भ्यास्त्थदेवश्रुतंस्त्तर्प्पयंतमामनोमे ॥ ३० ॥
मनोमें । तर्प्पयतवाचंम्मेतर्प्पयतप्प्राणम्मेंतर्प्पयतचक्षुर्म्मेंतर्प्पय
तश्श्रोत्त्रंम्मेतर्प्पयतात्त्मानंम्मेतर्प्पयतप्प्रजाम्मेंतर्प्पयतपशून्म्मेंतर्प्प

यतगणान्मेतर्प्पयतगणामेमाव्वितृषन् ॥ ३१ ॥ इन्द्रायत्त्वा ॥ इ
न्द्रायत्त्वाव्वसुमतेरुद्रव्वतऽइन्द्रायत्त्वादित्यवतऽइन्द्रायत्त्वाभिमाति
घ्ने॥श्येनायत्त्वासोमभृतेग्नयेत्त्वारायस्प्पोषदे ॥३२ ॥ यत्ते । सो
मदिविज्ज्योतिर्यत्त्पृथिव्यांय्यदुरावन्तरिक्षे ॥ तेनास्म्मैयजमाना
योरुरायेकृद्ध्यधिदात्रेव्वोचः ॥ ३३ ॥ श्वात्रास्त्थ ॥ श्वात्रास्त्थवृत्र
तुरोराधोगूर्त्ताऽअमृतस्यपत्क्नीः॥तादेवीर्द्देवत्त्रेमंय्यज्ञन्नयतोपहूताः
सोमस्यपिबत ॥ ३४॥ माभेः ॥ माभेर्म्मासंव्विक्त्थाऽऊर्ज्जन्धत्त्स्वधि
षणेव्वीड्वीसतीव्वीडयेथामूर्ज्जन्दधाथाम्॥पाप्माहतोनसोमः ॥३५॥

प्रागपांक् ॥ प्रागपागुदगधराक्सर्वतंस्त्वा दिश ऽआधावन्तु ॥
अम्म्बुनिष्प्पंरसमुरीर्बिदाम् ॥३६॥ त्वमङ्ग ॥ त्वमुङ्गप्प्रशंस्तिषोदेवः
शंविष्टुमर्त्यम् ॥ नत्त्वदुन्न्योमंघवन्नस्त्तिमर्डितेन्द्रब्रवीमितेवचः ॥
॥ ३७ ॥ ८ ॥ इतिश्रीवाजसनेयसंहितायांषष्ठोऽध्यायः ॥ ६ ॥
श्रीवेदपुरुषायनमः ॥ अनुवाकसूत्रम् ॥ वाचस्पतय उप
यामगृहीतोसि त्रिकावावायोयंवा द्विकौ यस्तएका प्राणायतिस्रो
मघवइन्द्राग्नी आगतमाघौमासश्चर्षणीधृतो विश्वेदेवासऽआगते
न्द्रमरुत्वो मरुत्वन्तंवृषभं मरुतान्त्वौजसे सजोषाइन्द्रमरुत्वाँ इ२

संहि. इन्द्र महाँ २ँ इन्द्रो महाँ २ँ इन्द्र एकैकोदुत्यमष्टौ पञ्चविᳬं पू. अ.
॥३७॥ शतिरष्टाचत्त्वारिᳬंशत् ॥ हरिः ॐ व्वाचस्पतये ॥ व्वाचस्पतये पव ७
स्वव्वृष्ण्णोऽअᳬंशुब्भ्यां गभस्तिपूतः ॥ देवो देवेब्भ्यः पवस्व येषां
म्भागोसि ॥ १ ॥ मधुमतीर्न्नः ॥ मधुमतीर्न्नऽइषस्कृधि यत्ते सोमादा
ब्भ्यन्नाम जागृवि तस्म्मै ते सोम सोमाय स्वाहा स्वाहोर्व्वन्तरिक्षमन्वे
मि स्वाङ्कृतोसि ॥ २ ॥ स्वाङ्कृतोसि व्विश्श्वेब्भ्यऽइन्द्रियेब्भ्यो दि ॥३७॥
व्येब्भ्यः पार्त्थिवेब्भ्यो मनस्त्वाष्टु स्वाहा त्त्वा सुभव सूर्य्याय देवेब्भ्यं
स्त्वा मरीचिपेब्भ्यो देवाᳬंशो यस्म्मै त्त्वेडे तत्सत्यमुपरिप्प्रुता भङ्गेन

हतोसौ फट् प्राणाय त्त्वा व्व्यानाय त्त्वा ॥३॥ [३] उपयामगृहीतोसि ॥
उपयामगृहीतोस्यन्तर्य्यच्छ मघवन्पाहि सोमम् ॥ उरुष्ष्य रायऽएषो
यजस्व ॥४॥ अन्तस्त्ते ॥ अन्तस्त्ते द्यावापृथिवी दधाम्म्यन्तर्द्दधाम्म्युर्व्व
न्तरिक्षम् ॥ सजूर्द्देवेभिरवरैः परैश्श्चान्तर्य्यामे मघवन्मादयस्व ॥ ५ ॥
स्वाङ्कृतोसि ॥ स्वाङ्कृतोसि व्विश्श्वेब्भ्यऽइन्द्रियेब्भ्यो दिव्येब्भ्यः पार्त्थि
वेब्भ्यो मनस्त्वाष्टु स्वाहा त्त्वा सुभव सूर्य्याय देवेब्भ्यस्त्वा मरीचिपे
ब्भ्यः ऽउदानाय त्त्वा ॥६॥ [३] आवायो ॥ आवायो भूष शुचिपाऽउप
नः सहस्रन्ते नियुतो व्विश्श्ववार ॥ उपो तेऽअन्धो मद्यमयामि यस्य देवद

संहि. धिषेपूर्व्वपेयंव्वायवेत्त्वा ॥ ७ ॥ इन्द्रवायूऽइमे सुताऽउपप्प्रयोभिरागं पू. अ.
॥३८॥ तम् ॥ इन्दवोवामुशन्तिहि ॥ उपयामगृहीतोसिव्वायवऽइन्द्रवायुभ्यां ७
न्त्वैषतेयोनिःसजोषोभ्यान्त्वा ॥ ८ ॥ [२] अयंव्वाम् ॥ अयंव्वाम्मित्रा
वरुणासुतःसोमऽऋतावृधा ॥ ममेदिहश्रुतंहवम् ॥ उपयामगृहीतो
सिमित्रावरुणाभ्यान्त्वा ॥ ९ ॥ रायाव्वयम् ॥ रायाव्वयंसंसवांसो
मदेमहव्येनदेवायवसेनगावः ॥ तान्धेनुम्मित्रावरुणायुवन्नोव्विश्वाहा
धत्तमनपस्प्फुरन्तीमेषतेयोनिर्ऋतायुभ्यान्त्वा ॥ १० ॥ [२] या ॥३८॥
वाम् ॥ यावाङ्कशामधुमत्त्यश्विनासूनृतावती ॥ तयायज्ञम्मिमिक्ष

तम्। उपयामगृहीतोस्याश्विनाभ्यान्त्वैषतेयोनिर्म्माद्ध्वीभ्यान्त्वा ॥

॥ ११ ॥ [१] तम्प्रत्नथा पूर्वथाव्विश्वथेमथाज्ज्येष्ठतातिम्बर्हिष

दंᳬस्वर्व्विदम् ॥ प्रतीचीनंव्वृजनन्दोहसेधुनिमाशुञ्जयन्तमनुयासुवर्द्धं

से॥उपयामगृहीतोसिशण्डायत्त्वैषतेयोनिर्व्वीरताम्पाह्यपमृष्टᳬशण्डो

देवास्त्त्वाᳬशुक्रपाᳶप्प्रणयन्त्वनाधृष्टासि ॥ १२॥ सुवीरोव्वीरान् ॥ सु

वीरोव्वीरान्प्रजनयन्परीह्यभिरायस्प्पोषेणयजमानम् ॥ सञ्जग्मा

नोदिवापृथिव्याशुक्रᳶशुक्रशोचिषानिरस्त्तᳬशण्डᳶशुक्रस्याधिष्ठान

मसि ॥ १३ ॥ अच्छिन्नस्यते देवसोमसुवीर्य्यस्यरायस्प्पोषस्य

दद्दितारः स्याम ॥ साप्प्रथमासंस्कृतिर्व्विश्श्ववारासप्प्रथमोव्वरुणोमि
॥३९॥ त्रोऽअग्निः ॥ १४ ॥ सप्प्रथमः ॥ सप्प्रथमोबृहस्प्पतिश्श्चिकित्वाँस्त
स्म्माऽइन्द्रायसुतमाजुहोतस्वाहा ॥ तृम्म्पन्तुहोत्त्रामद्ध्वोयाःस्स्विष्टा
याःसुप्प्रीताःसुहुतायत्स्वाहायाडग्ग्नीत् ॥ १५ ॥ [४] अयंव्वेनः ॥ अयं
व्वेनश्श्चोदयत्पृश्निगर्भाज्ज्योतिर्ज्जरायूरजसोव्विमाने ॥ इममपा
ᳫंसङ्गमेसूर्य्यस्याशिशुन्नव्विप्प्रामतिभीरिहन्ति ॥ उपयामगृहीतोसि
मर्क्कायत्वा ॥ १६ ॥ मनोन येषुहवनेषुतिग्ग्मंव्विपःशच्च्यावनुथोद्द ॥३९॥
वन्ता ॥ आयःशर्य्याभिस्त्तुविनृम्म्णोऽअस्याश्श्रीणीतादिशङ्गभं

स्त्तावेषतुयोनिःप्प्रजाःपाह्यपमृष्टोमर्क्कोदेवास्त्वामन्थिपाःप्प्रणय
न्त्वनाधृष्टासि ॥ १७ ॥ सुप्प्रजाःप्प्रजाःप्प्रजनयन्परीह्यभिराय
स्प्पोषेणयजमानम् ॥ सञ्जग्ग्मानोदिवापृथिव्व्यामन्थीमन्थिशोचि
षानिरस्त्तोमर्क्कोमन्थिनोधिष्ठानमसि ॥ १८ ॥ [३] येदेवासः ॥ येदे
वासोदिव्व्येकादशस्त्थपृथिव्व्यामद्ध्येकादशस्त्थ ॥ अप्प्सुक्षितोमहि
नैकादशस्त्थतेदेवासोयज्ञमिमञ्जुषद्ध्वम् ॥ १९ ॥ उपयामगृहीतोसि ॥
उपयामगृहीतोस्याग्ग्रयणोसिस्वाग्ग्रयणः ॥ पाहियज्ञम्पाहियज्ञपतिं
व्विष्णुस्त्वामिन्द्रियेणपातुव्विष्णुन्त्वम्पाह्यभिसवनानिपाहि ॥ २० ॥

सांहि. सोमःपवते ॥ सोमःपवतेसोमःपवतेस्मैब्रह्मणेस्मैक्षत्रायास्मै पू. अ.
॥४०॥ सुन्वतेयजमानायपवतऽइषऽऊर्जेपवतेद्भ्यऽओषधीभ्यःपवतेद्यावा ७
पृथिवीभ्याम्पवतेसुभूतायपवतेविश्वेभ्यस्त्वादेवेभ्यःऽएषतेयो
निर्विश्वेभ्यस्त्वादेवेभ्यः ॥ २१ ॥ [३] उपयामगृहीतोसि ॥
उपयामगृहीतोसीन्द्रायत्वाबृहद्वतेवयस्वतऽउक्थाव्यङ्गृह्णामि ॥ यत्त
ऽइन्द्रबृहद्वयस्तस्मैत्वाविष्णवेत्वैषते योनिरुक्थेभ्यस्त्वादेवेभ्य
स्त्वादेवाव्यंयज्ञस्यायुषेगृह्णामिमित्रावरुणाभ्यान्त्वा ॥ २२ ॥ मित्रा ॥४०॥
वरुणाभ्यान्त्वा । देवाव्यंयज्ञस्यायुषेगृह्णामीन्द्रायत्वादेवाव्यंयज्ञ

स्यायुषेगृह्णामीन्द्राग्निभ्यान्त्वा देवाव्व्यंय्यज्ञस्यायुषे गृह्णामीन्द्राव
रुणाभ्यान्त्वादेवाव्व्यंयुज्ञस्यायुषेगृह्णामीन्द्राबृहस्पतिभ्यान्त्वादे
वाव्व्यंय्युज्ञस्यायुषे गृह्णामीन्द्राविष्णुभ्यान्त्वादेवाव्व्यंय्युज्ञस्यायुषे
गृह्णामि॥२३॥[२] मूर्द्धानन्दिवः॥ मूर्द्धानन्दिवोऽअरतिम्पृथिव्यावै
श्वानुरमृतऽआजातमुग्निम् ॥ कुविꣳसम्म्राजमतिथिञ्जनानामासु-
न्नापात्रंञ्जनयन्तदेवाः॥२४॥उपयामगृहीतोसि॥ध्रुवोसिध्रुवक्षितिर्ध्रुवा
णान्ध्रुवत्तमोच्युतानामच्युतक्षित्तमएषतेयोनिर्व्वैश्वानुरायत्त्वा॥ध्रुव
न्ध्रुवेणमनसाव्वाचासोममवनयामि ॥ अथानुऽइन्द्रइद्धिशोसपुत्नाः

समंनसुस्करंत् ॥ २५ ॥ [२] यस्त्ते । द्रप्पसस्कन्दंतियस्त्तेऽअुंशु
ग्ग्रींवंच्च्युतोधिुषणंयोरुुपस्त्थांत् ॥ अुद्धुर्य्योर्व्वापरिवुायऽपवित्त्रात्तन्त्ते
जुहोमिुमनंसाुव्वषंट्कृतुᳪंस्वाहांदुेवानांमुुत्त्क्रमंणमसि ॥२६॥[१] प्राु
णायंमे । व्वर्च्चोदाव्वर्च्चंसेपवस्स्वव्व्युानायंमेव्वर्च्चोुदाव्वर्च्चंसेपवस्स्वोदुाना
यंमेव्वर्च्चोंदाव्वर्च्चंसे पवस्स्वव्वुाचेमेव्वर्च्चोंदाव्वर्च्चंसे पवस्स्वुक्क्रतूदक्षाॅभ्भ्या
म्मेव्वर्च्चोदाव्वर्च्चंसेपवस्स्वुᳫश्रोत्त्रांयमेव्वर्च्चोुदावर्च्चंसेपवस्वुचक्षुुॅभ्भ्यांम्मे
व्वर्च्चोंदसुौव्वर्च्चंसेपवेथामुात्त्कमनेंमे ॥ २७ ॥ अुात्त्कमनेंमे । व्वर्च्चोु
दाव्वर्च्चंसेपवुस्वौजंसेमेव्वर्च्चोुदाव्वर्च्चंसेपवुस्वायुंषेमे व्वर्च्चोंदाव्वर्च्चंसेपवस्वु

व्विᳫश्श्वांॅभ्भ्योमेप्प्रुजाॅभ्भ्योव्वर्च्चोंदसुौव्वर्च्चंसेपवेथाम् ॥ २८ ॥ कोसि । क
तुमोसिुकस्स्यांसिुकोनामांसि ॥ यस्स्यंतेुनामामंन्महिुयन्त्वुा सोमेुनाती
तृपाम ॥ भूर्ब्भुवुःस्व÷सुप्प्रुजाऽप्प्रुजाभिं÷स्स्याᳪंसुवीरोंव्वीरैऽसुपोषुऽ
पोषैं÷॥२९॥[३] उुपयुामगृंहीतोसि ॥ उुपयुामगृंहीतोसिुमधंवेत्त्वोप
युामगृंहीतोसिुमाधंवायत्त्वोपयुामगृंहीतोसिशुुक्क्रायंत्त्वोपयुामगृंही
तोसिुशुचंयेत्त्वोपयुामगृंहीतोसिुनभंसेत्त्वोपयुामगृंहीतोसिनभुस्स्या
यत्त्वोपयुामगृंहीतोसुिषेत्त्वोपयुामगृंहीतोस्यूर्ज्जेत्त्वोपयुामगृंहीतोसिु
सहंसेत्त्वोपयुामगृंहीतोसि सहुस्स्यायत्त्वोपयुामगृंहीतोसिु तपंसेत्त्वो

संहि. पयामगृंहीतोसितपुस्यायत्त्वोपयामगृंहीतोस्यहꣳहसस्पतये त्वा ॥ पू. ७

॥४२॥ ॥ ३० ॥[१] इन्द्राग्नीऽआगंतम् ॥ इन्द्राग्नीऽआगंतꣳसुतङ्गीर्भिर्भ

न्नभोवरेण्यम् ॥ अस्यपांतन्धियेषिता ॥ उपयामगृंहीतोसीन्द्राग्नि

भ्यांन्त्वैषतेयोनिरिन्द्राग्निभ्यान्त्वा॥ ३१॥[१] आघा॥ आघाये

ऽअग्निमिन्धतेस्तृणन्तिबर्हिरानुषक् ॥ येषामिन्द्रोयुवासखा ॥ उप

यामगृंहीतोस्यग्नीन्द्राभ्यांन्त्वैषतेयोनिरग्नीन्द्राभ्यांन्त्वा॥ ३२॥

[१]ओमासश्चर्षणीधृतः ॥ ओमासश्चर्षणीधृतोविश्वेदेवासऽआ ॥४२॥

गंत ॥ दाश्वाꣳसोदाशुषंः सुतम् ॥ उपयामगृंहीतोसिविश्वेभ्य

स्त्वादेवेब्भ्यं॑ऽएषतेयोनिर्व्विश्श्वेब्भ्यस्त्वादेवेब्भ्यं॑ः ॥ ३३ ॥ [१] व्वि
श्श्वेदेवासः ॥ व्विश्श्वेदेवासऽआगंतशृणुतामऽइमꣳहवंम् ॥ एदम्बर्हि
र्न्निषीदत ॥ उपयामगृंहीतोसिव्विश्श्वेब्भ्यस्त्वादेवेब्भ्यं॑ऽएषतेयोनिर्व्वि
श्श्वेब्भ्यस्त्वादेवेब्भ्यं॑ः ॥ ३४ ॥ [१] इन्द्रंमरुत्वः ॥ इन्द्रंमरुत्वऽइह
पांहिसोमंय्यथांशार्य्यातेऽअपिबःसुतस्यं ॥ तवप्प्रणीतीतवंशूरशर्म्म
न्नाविंवासन्तिकवयंःसुयज्ञाः ॥ उपयामगृंहीतोसीन्द्रांयत्वामरुत्वंत
ऽएषतेयोनिरिन्द्रांयत्वामरुत्वंते ॥ ३५ ॥ [१] मरुत्वंन्तंव्वृषभंव्वावृधा
नमकंवारिन्दिव्यꣳशासमिन्द्रंम् ॥ व्विश्श्वासाहमवंसेनूतंनायोग्ग्रꣳसं

होदाभिहतश्हुवेम ॥ उपयामगृहीतोसीन्द्रायत्त्वामरुत्वतऽएषतेयो
निरिन्द्रायत्त्वामरुत्वते ॥ उपयामगृहीतोसिमरुतान्त्वौजसे ॥
॥ ३६ ॥ [१] सजोषाऽइन्द्र ॥ सजोषाऽइन्द्रसगणोमरुद्भिः सोमम्पिब
वृत्रहाशूरविद्वान् ॥ जहिशत्रूँ १ रपमृधोनुदस्वाथाभयङ्कृणुहिवि
श्वतोनः ॥ उपयामगृहीतोसीन्द्रायत्त्वामरुत्वतऽएषतेयोनिरिन्द्रा
यत्त्वामरुत्वते ॥ ३७ ॥ [१] मरुत्वाँ २ ऽइन्द्र । वृषभोरणायपिबा
सोमममनुष्वधम्मदाय ॥ आसिञ्चस्वजठरेमद्ध्वऽऊर्म्मिन्त्वश्राजा
सिप्प्रतिपत्सुतानाम् ॥ उपयामगृहीतोसीन्द्रायत्त्वामरुत्वतऽएषते

योनिरिन्द्रायत्त्वामरुत्वते ॥ ३८ ॥ [१] महाँ २ इन्द्रः ॥ महाँ २ ऽइ
न्द्रोनृवदाचर्षणिप्राऽउतद्विबर्हाऽअमिनःसहोभिः ॥ अस्मद्र्यग्वा
वृधेवीर्य्यायोरुःपृथुःसकृतःकर्त्तृभिर्भूत् ॥ उपयामगृहीतोसिमहेन्द्रा
यत्वैषतेयोनिर्म्महेन्द्रायत्त्वा ॥ ३९ ॥ [१] महाँ २ इन्द्रः ॥ महाँ २ इन्द्रो
यऽओजसापर्ज्जन्योवृष्टिमाँ २ ऽइव ॥ स्तोमैर्वत्सस्यवावृधे ॥ उपयामगृ
हीतोसिमहेन्द्रायत्त्वैषतेयोनिर्म्महेन्द्रायत्त्वा ॥ ४० ॥ [१] उदुत्यम् ॥
उदुत्यञ्जातवेदसन्देवंवहन्तिकेतवः ॥ दृशेविश्वायसूर्य्यꣳस्वाहा ॥
॥ ४१ ॥ चित्रन्देवानाम् ॥ चित्रन्देवानामुदगादनीकञ्चक्षुर्म्मित्रस्य

॥४२॥

संहि. वरुणस्याग्नेः॥ आप्प्राद्यावापृथिवीऽअन्तरिक्षꣳसूर्य्यऽआत्त्माजग पू. अ.
॥४४॥ तस्त्तस्थुषश्चस्वाहा॥ ४२॥ अग्नेनय। सुपथाराये ऽअस्म्मान्विश्वा ७
निदेववयुनानिविद्वान्॥ युयोद्ध्यस्म्मज्जुहुराणमेनोभूयिष्ठान्तेनम
ऽउक्तिंविधेमस्वाहा॥४३॥ अयन्नः॥ अयन्नोऽअग्निर्व्वरिवस्कृणोत्त्व
यम्मृधःपुरऽएतुप्प्रभिन्दन्॥ अयंव्वाजाञ्जयतुव्वाजसाताव्वयꣳशत्रूञ्जय
तुजर्हृषाणःस्वाहा॥४४॥ रूपेणवः॥ रूपेणवोरूपमभ्यागान्तुथोवो
विश्ववेदाव्विभजतु॥ ऋतस्यपथाप्प्रेतचन्द्रदक्षिणाव्विस्वःपश्यव्यन्त ॥४४॥
रिक्षंयतस्वसदस्यैः॥४५॥ ब्राह्मणमद्य। विदेयम्पितृमन्तम्पैतृमत्त्य

ऋषिंमार्षेयꣳसुधातुदक्षिणम् ॥ अस्म्मद्राताँदेवत्राऽगच्छतप्रदातार मावि॑शत॥ ४६ ॥ अग्नयेत्त्वा॥ अग्नयेत्त्वामह्यँवरुणोददातुसोमृत त्त्वमंशीयायुर्दात्रऽएंधिमयोमह्यम्प्रतिग्ग्रहीत्रेरुद्रायत्त्वामह्यंवरुणो ददातु सोमृतत्त्वमंशीयप्प्राणोदात्रऽएंधिवयोमह्यम्प्रतिग्ग्रहीत्रेबृह स्पतयेत्त्वामह्यंवरुणोददातुसोमृतत्त्वमंशीयत्त्वग्दात्रऽएंधि मयो मह्यम्प्रतिग्ग्रहीत्रेयमायत्त्वामह्यंवरुणोददातु सोमृतत्त्वमंशीयह योदात्रऽएंधिवयोमह्यम्प्रतिग्ग्रहीत्रे॥ ४७॥कोदात्॥कोदात्कस्म्माऽ अदात्कामोदात्कामायादात् ॥ कामोदाताकामःप्रतिग्ग्रहीताकामै

तत्ते ॥ ४८ ॥ [८] ॥ २५ ॥ इतिश्रीवाजसनेयसंहितायासप्तमोऽ
ध्यायः ॥ ७ ॥ श्रीवेदपुरुषायनमः ॥ अनुवाकसूत्रम् ॥ उप
यामगृहीतोसि आदित्येभ्यः पञ्च वाममद्य द्वे सुशर्मास्येका
बृहस्पतिसुतस्य द्वे हरिरसिचतस्रः समिन्द्रणोष्टौ माहिरेजतुदश
मास्यःपञ्चकावातिष्ठयुक्ष्वाहीन्द्रमिदेकैका यस्मान्नद्वेग्नेपवस्वोत्ति
ष्ठन्नऽद्वे श्रमुदुत्त्यमेकैकाजिघ्रद्वेविनइन्द्रवाचस्पतिं विश्वकर्मन्नेकैका
ग्नयेत्त्वाचतस्र इहरतिस्तिस्रः परमेष्ठीदश त्रयोविंशतिस्त्रिषष्टिः ॥
हरिः ॐ उपयामगृहीतोसि ॥ उपयामगृहीतोस्यादित्येभ्यस्त्वा ॥

विष्णऽउरुगायैषतेसोमस्तꣳरक्षस्वमात्त्वादभन् ॥ १ ॥ कदाचन ।
स्तरीरसिनेन्द्रसश्चसिदाशुषे ॥ उपोपेन्नुमघवन्भूयऽइन्नुतेदानन्दे
वस्यपृच्च्यतऽआदित्येभ्यस्त्वा ॥ २ ॥ कदाचन । प्रयुच्छस्युभे
निपासिजन्मनी ॥ तुरीयादित्यसवनन्तऽइन्द्रियमातस्त्थावमृतं
न्दिव्यादित्येभ्यस्त्वा ॥ ३ ॥ यज्ञोदेवानाम् ॥ यज्ञोदेवानाम्प्र
त्येतिसुम्नमादित्यासोभवतामृडयन्तः ॥ आवोर्वाचीसुमतिर्ववृ
त्यादꣳहोश्चिद्यावरिवोवित्तरासदादित्येभ्यस्त्वा ॥ ४ ॥ विवस्व
न्नादित्य ॥ विवस्वन्नादित्यैषतेसोमपीथस्तस्मिन्मत्स्व ॥ श्रद

स्म्मैनरोव्वर्चंसेदधातनुयदांशीर्द्दादम्पंतीव्वाममंश्नुतः ॥ पुमांन्पुत्त्रो
जांयतेव्विन्दतेव्वस्वधांव्विश्श्वाहांरपऽएंधतेगृहे ॥ ५ ॥ [५] व्वाममद्य ।
संवितर्व्वाममुश्श्वोदिवेदिवेव्वाममस्म्मब्भ्यंह्सावीः ॥ व्वामस्यहिक्षयं
स्यदेवभूरेरयाधियाव्वामभाजंः स्याम ॥ ६ ॥ उपयाम गृहीतोसि ।
सावित्त्रोसिचनोधाश्श्चंनोधाऽअंसिचनोमयिधेहि ॥ जिन्न्वंयज्ञञ्जिन्न्वं
यज्ञपंतिम्भगांयदेवायंत्त्वासवित्त्रे ॥ ७ ॥ [२] शतम् ३०० ॥
उपयामगृहीतोसि । सुशम्मासिसुप्रतिष्ठानोबृहदुंक्षायनमंः ॥ विश्श्वें ॥४६॥
ब्भ्यस्त्वादेवेब्भ्यंऽएषतेयोनिर्व्विश्श्वेंब्भ्यस्त्वादेवेब्भ्यंः ॥ ८ ॥ [१]

उपयामगृहीतोसि ॥ उपयामगृहीतोसिबृहस्पतिसुतस्यदेवसोमत
ऽइन्द्रोरिन्द्रियावंतःपत्नीवतोग्रहां २ । ऽऋद्धयासम । अहम्पुर
स्तांदहमवस्तायदन्तरिक्षन्तदमेपिताभूत् ॥ अहङ्सूर्यमुभय
तोददर्शाहन्देवानाम्परमङ्गुहायत् ॥ ९ ॥ अग्ना३ऽइपत्नीवन् ॥
अग्ना३ऽइपत्नीवन्त्सजूर्देवेनत्वष्ट्रासोमम्पिबस्वाहा ॥ प्रजापतिर्वृ
षासिरेतोधारेतोमयिधेहिप्रजापतेस्तेवृष्णोरेतोधसोरेतोधामशी
य ॥ १० ॥ [२] उपयामगृहीतोसि ॥ उपयामगृहीतोसिहरिरसिहारि
योजनोहरिभ्यान्त्वा ॥ हर्य्योर्द्धानास्थसहसोमाऽइन्द्राय ॥ ११ ॥

यस्त्ते ऽअश्श्वसनिर्भुक्षोयोगोसनिस्तस्यं तइष्टयंजुषस्तुतस्त्तो
मस्यशुस्त्तोक्स्योपंहूतुस्योपंहूतोभक्षयामि ॥ १२ ॥ देवकृं
तुस्यैनंसः ॥ देवकृंतुस्यैनंसोवुयजंनमासिमनुष्ष्यकृतुस्यैनंसोवुय
जंनमसिपितृकृंतुस्यैनंसोवुयजंनमस्युात्त्मकृंतुस्यैनंसोवुयजंनमुस्ये
नंसऽएनसोवुयजंनमासि ॥ यच्चाहमेनोंविद्द्वाँश्श्चुकारयच्चाविद्द्वाँस्त्त
स्युसर्व्वुस्यैनंसोवुयजंनमासि ॥ १३ ॥ संव्वर्च्चसा ॥ संव्वर्च्चसुापयंसा
सन्तनूभिरगंन्महिमनंसुासःशिवेनं ॥ त्वष्टांसुदत्रोव्विदंधातुरायोनु
मार्ष्टुतन्न्वोयद्विलिष्टम् ॥ १४ ॥ [४] समिन्द्रणोमनंसानेषिगो

भिःसःसूरिभिर्म्मघवुन्त्सꣳस्वुस्त्तया ॥ सम्ब्रह्मणादेवकृंतुंयद
स्त्तिुसन्देवानांꣳसुमतौयज्ञियांनाꣳस्वाहां ॥ १५ ॥ संव्वर्च्चसा ॥ सं
व्वर्च्चसुापयंसुासन्तनूभिरगंन्महिमनंसुासःशिवेनं ॥ त्वष्टांसुदत्रो
व्विदंधातरायोनुंमार्ष्टुतन्न्वोयद्विलिष्टम् ॥ १६ ॥ धातारातिःसवितेदं
जुषन्ताम्प्रजापंतिर्न्निधिपादेवोऽअग्निः ॥ त्वष्टाव्विष्ण्णुःप्रजयां
सःरराणायजंमानायुद्रविणन्दधातस्वाहां ॥ १७ ॥सुगावं÷॥ सुगा
वोंदेवाःसदंनाऽअकर्म्मुयऽआंजुग्मेदःसवंनञ्जुषाणाः ॥भरंमाणाव्वहं
मानाहवीꣳष्ष्युस्म्मेधंत्तवसवोव्वसूंनिस्स्वाहां॥ १८ ॥यॉंरआवहः ॥

संहि. यॉं२ आवंहऽउशतोदैवदेवाँस्त्तान्प्रेरंयुस्वेऽअंग्नेसुधस्त्थे ॥जुक्षिवाॅंॅ पृ. अ.

॥४८॥ सं॑ःपपिवाॅंॅसंश्श्वाद्विश्श्वेसुंद्धम्म्मॅंॅस्वराातिंष्ठुतानुस्वाहां ॥ १९ ॥ वुय ८

छहि । त्त्वांप्प्रयुतियुज्ञेऽअस्म्मिन्नग्ग्रेहोतांरमवृणीमहीह ॥ ऋधंग

युाऽऋधंगुताशंमिष्ट्ठाःप्रजुानन्न्युज्ञमुर्पंयाहिविुद्वान्त्स्वाहां ॥ २० ॥

देवांगातुविदः ॥ देवांगातुविदोगुतुंत्रित्त्वागातुमिंत ॥ मनंसस्प्पतऽ

इमन्न्दैवयुज्ञॅंॅस्वाहावातेंधाः॥२१॥यज्ञंयुज्ञम् ॥ यज्ञंयुज्ञङ्गंच्छयुज्ञ

पंतिङ्गंच्छुस्वांय्योनिंङ्गच्छुस्वाहां ॥एषतेंयुज्ञोयंज्ञपतेसुहसूंक्तवाकः ॥४८॥

सर्व्ववीरस्त्तजुंषस्स्वुस्वाहां ॥ २२ ॥ [८] माहिंः ॥ माहिंर्भूम्मर्मापृ

द्राकुंऽ। उरुꣳहिराजावरुंणश्चकारसूर्यायुपन्थामन्वेतुवाऽउं ॥ अप
देपादाप्प्रतिंधातवेकरुतापंवुक्काह्रंदयाविर्धांश्चित् ॥ नमोवरुंणायाभि
ष्ठितोवरुंणस्युपाशंः ॥ २३ ॥ अग्नेरनींकम् ॥ अग्नेरनीकमुपऽआवि
वेशापान्नपात्त्प्रतिुरक्षंन्नसुर्य्यम् ॥ दमेंदमेसुमिधंय्यक्षयग्ग्नेप्प्रतिंते
जिह्वाघृतमुच्चंरण्ण्युत्त्स्वाहां ॥ २४ ॥ सुमुद्रेते ॥ सुमुद्रेतेहृदंयमुप्प्स्वुन्तः
सन्त्वांविशुन्त्वोषंधीरुतापंः ॥ युज्ञस्यंत्त्वायज्ञपतेसूक्तोक्तौनमोवाके
विंधेमुयत्त्स्वाहां ॥ २५ ॥ देवींरापंः ॥ देवींरापऽएषवोगर्भुस्त्तꣳसुप्प्रीं
तुꣳसुभृंतम्बिभृत ॥ देवंसोमैषतेंलोकस्त्तास्मिञ्छञ्चवक्ष्वुपरिंचव

कक्ष्व ॥ २६ ॥ अवंभृथनिचम्पुण । निचेरुरंसिनिचम्पुणः ॥ अवंदेवै
र्देवकृंतुमेनोयासिषुमवुमर्त्यैर्म्मर्त्यंकृतम्पुरुराव्णोदेवीरिषस्पांहि
देवानांꣳसुमिदंसि ॥ २७ ॥ [५] एजंतुदशंमास्यः ॥ एजं
तुदशंमास्योगर्भोंजुरायुंणासुह ॥ यथायंव्वायुरेजंतियथांसमुद्रए
जंति ॥ एवायन्दशंमास्योऽअस्रंज्जुरायुंणासुह ॥ २८ ॥ यस्यैंते ॥ यु
ज्ञियोगर्भोयस्यैयोनिर्हिरुण्ययीं ॥ अङ्गान्यह्रुतायस्युतम्मात्रासमं
जीगमुꣳस्वाहां ॥ २९ ॥ पुरुदुस्म्मोव्विषुंरूपः ॥ पुरुदुस्म्मोव्विषुं ॥४१॥
रूपुऽइन्दुरुन्तर्म्महिमानंमानञ्जुधारं ॥ एकंपदींन्द्विपदीन्त्रिपदीञ्च
तुष्पदीमुष्टापंदाम्भुवुनानुप्प्रथन्ताꣳस्वाहां ॥ ३० ॥ मरुंतोयस्यं ॥
मरुंतोयस्युहिक्षयेंपाथादिवोव्विमहसः ॥ ससुंगोपातंमोजनंः ॥ ३१ ॥
महीद्यौः पृथिवीचनऽइमंय्युज्ञम्मिमिक्षताम्॥ पिपृतान्नोभरीमभिः ॥
॥ ३२ ॥ [५] आतिष्ठ । वृत्रहन्त्रथंय्युक्तातेब्रह्मंणाहरीं ॥ अर्व्वाचीं
नुहुसुतेमनोग्ग्रावाकृणोतुव्वुग्नुना ॥ उपयामगृंहीतोसीन्द्रांयत्त्वा
षोड्शिनऽएषतेयोनिरिन्द्रांयत्त्वाषोड्शिने ॥ ३३ ॥ [१] यु
क्ष्वाहि । केशिनाहरीव्वृषंणाकक्ष्युप्प्रा ॥ अथांनऽइन्द्रसोमपा
गिरामुपंश्रुतिञ्चर ॥ उपयामगृंहीतोसीन्द्रांयत्त्वाषोड्शिनंऽएषते

 योनिरिन्द्रांयत्त्वाषोडुशिनें ॥ ३४ ॥ [१] इन्द्रुमित् ॥ इन्द्रुमिद्धरीं
 व्वहतोप्प्रंतिधृष्टशवसम्म ॥ ऋषींणाञ्चस्त्तुतीरुपंयुज्ञञ्चमानुंषाणाम् ॥
उपयामगृंहीतोसीन्द्रायत्त्वाषोडुशिनंऽएषते योनिरिन्द्रांयत्त्वाषोडु
शिनें ॥ ३५ ॥ [१] यस्म्मान्न । जातःपरोंऽअन्न्योऽआस्त्तियऽआंवि
वेशुभुवंनानिविश्श्वा ॥ प्रुजापंतिःप्प्रुजयासᳬरराणस्त्रीणिज्ज्योतीं
ᳲषिसचतेसषोंडुशी ॥ ३६ ॥ इन्द्रंश्श्च । सुम्म्राड्वरुंणश्श्चुराजा
तौतेंभुक्षञ्चंक्रतुरग्रंऽएतम्म ॥ तयोरुहमनुंभक्षम्म्भंक्षयामिवाग्ग्देवी
जुंषाणासोमंस्यतृप्प्यतुसुहप्प्राणेनुस्वाहा ॥ ३७ ॥ [२] अग्ग्नेपवं

स्व ॥ अग्नेपवंस्वपांऽअस्म्मेवर्च्चंः सुवीर्य्यंम् ॥ दधंद्रयिम्मयिपोषंम् ॥ उपयामगृंहीतोस्यग्नयेंत्त्वावर्च्चंसऽएषतेयोनिरग्नयेंत्त्वावर्चसे ॥ अग्नेवर्च्चस्विन्वर्च्चस्वाँस्त्वन्देवेष्ष्वंसिवर्च्चस्वानहम्मंनुष्ष्येषुभूयासम् ॥ ३८ ॥ [१] उत्तिष्ठन्नोजंसा ॥ उत्तिष्ठन्नोजंसासहपीत्वीशिप्रेऽअवेपयः ॥ सोमंमिन्द्रचमूसुतम् ॥ उपयामगृंहीतोसीन्द्रायत्त्वौजंसऽएषतेयोनिरिन्द्रायत्त्वौजंसे ॥ इन्द्रौजिष्ठौजिष्ठस्त्वन्देवेष्ष्वस्योजिष्ठोहम्मंनुष्ष्येषुभूयासम् ॥ ३९ ॥ [१] अदृश्श्रमस्य ॥ अदृश्श्रमस्यकेतवोविरश्म्मयोजनाँर अनु ॥ भ्राजंन्तोऽअग्नयोयथा ॥

उपयामगृंहीतोसिसूर्य्यायत्त्वाभ्भ्राजायैषतेयोनिःसूर्य्यायत्त्वा भ्भ्रा
जायं ॥ सूर्य्यंभ्भ्राजिष्ठभ्भ्राजिष्ठस्त्त्वन्देवेष्ष्वसिभ्भ्राजिष्ठोहम्मंनु
ष्ष्येषुभूयासम् ॥ ४० ॥ [१] उदुत्यम् ॥ उदुत्त्यञ्जातवेदसन्देवंव्व
हन्तिकेतवं÷ ॥ दृशेविश्श्वायसूर्य्यम् ॥ उपयामगृंहीतोसिसूर्य्यायत्त्वा
भ्भ्राजायैषतेयोनिःसूर्य्यायत्त्वाभ्भ्राजायं ॥ ४१ ॥ [१] आजिंग्घ ।
आजिंग्घकलशम्मह्यात्त्वांव्विशन्त्विन्दंवः ॥ पुनंरूज्जांनिवंर्त्तस्वसा
नं÷सहस्रंन्धुक्क्ष्वोरुधारापयंस्वतीपुनर्म्मांविशताद्रयिः ॥ ४२ ॥ इडे
रन्तौ ॥ इडेरन्तेहव्येकाम्म्येचन्द्रेज्ज्योतेदितिसरंस्वतिमहिविश्श्रुति ॥

एतातेऽअग्घ्न्येनामांनिदेवेभ्भ्योमासुकृतंम्ब्रूतात् ॥ ४३ ॥ [२] व्वि
न÷ ॥ व्विनंऽइन्द्रमृधोंजहिनीचायंच्छपृतन्न्यतः ॥ योऽअस्म्मां २ अं
भिदासत्त्यधंरङ्गमयातमं÷ ॥ उपयामगृंहीतोसीन्द्रांयत्त्वाव्विमृधऽएष
तेयोनिरिन्द्रांयत्त्वाव्विमृधें ॥ ४४ ॥ [१] व्वाचस्प्पतिं । व्विश्श्वकंर्म्मा
णमूतयेंमनोजुवंव्वाजेंऽअद्याहुवेम ॥ सनोव्विश्श्वांनिहवंनानिजोषद्वि
श्श्वशम्भूरवंसेसाधुकंर्म्मा ॥ उपयामगृंहीतोसीन्द्रांयत्त्वाव्विश्श्वकंर्म्म
णऽएषतेयोनिरिन्द्रांयत्त्वाव्विश्श्वकंर्म्मणे ॥ ४५ ॥ [१] व्विश्श्वंक
र्म्मन्न्हविषां ॥ विश्श्वंकर्म्मन्न्हविषावर्द्धंनेनत्त्रातारमिन्न्द्रमकृणोरव

द्धयम् ॥ तस्मैविशुःसमंनमन्तपर्वीरयमुग्रोविहव्योयथासंत ॥ उपु
यामगृहीतोसीन्द्रायत्वाविश्वकर्मणऽएषतेयोनिरिन्द्रायत्वाविश्व
श्वकर्मणे॥ ४६ ॥ [१] उपयामगृहीतोसि ॥ उपयामगृहीतोस्य
ग्नयेत्त्वागायत्रच्छन्दसङ्गृह्णामीन्द्रायत्त्वात्रिष्टुप्छन्दसङ्गृह्णामिवि
श्वेभ्यस्त्वादेवेभ्योजगच्छन्दसङ्गृह्णाम्यनुष्टुप्तेभिगरः ॥ ४७ ॥
व्रेशीनान्त्वा॥ व्रेशीनान्त्वापत्त्कमन्नाधूनोमिकुकूननानान्त्वापत्त्कम
न्नाधूनोमिभन्दनानान्त्वापत्त्कमन्नाधूनोमिमदिन्तमानान्त्वापत्कम
न्नाधूनोमिमधन्तमानान्त्वापत्त्कमन्नाधूनोमिशुक्रन्त्वाशुक्रआधूनो

म्म्यन्हौंरूपेसूर्य्यस्यरश्मिमषुं ॥ ४८ ॥ कुकुभङ्रूपं । वृषुभस्यरोच
तेबृहच्छुक्रःशुक्रस्यपुरोगाःसोमःसोमस्यपुरोगाः।यत्तेसोमादाभ्यु
न्नामजागृविंतस्म्मैत्त्वागृह्णामितस्म्मैतेसोमसोमायुस्वाहा ॥४९ ॥उ
शित्त्वम्म ॥ उशिक्कन्देवसोमाग्नेःप्प्रियम्म्पाथोपीहिवशीत्त्वन्देवसो
मेन्द्रस्यप्प्रियम्म्पाथोपीह्यस्म्मत्सखात्त्वन्देसोमविश्वेषान्देवानां
म्प्रियम्पाथोपीहि ॥ ५० ॥ [४] इहरतिः ॥इहरतिरिहरमद्ध्वमिहधृ
तिरिहस्वधृतिःस्वाहा ॥ उपसृजन्धरुणम्मात्रेधरुणोमातरन्धयन् ॥
रायस्प्पोषमस्म्मासुदीधरत्स्वाहा ॥ ५१ ॥ सत्रस्यऽऋद्धिः ॥ सत्र

संहि. स्युऽऋद्धिरस्यगंन्मुज्ज्योतिरमृताऽअभूम ॥ दिवंम्पृथिव्याऽअद्ध्या पृ. अ.
॥९३॥ रुंहामाविंदामदेवान्त्स्वुज्ज्योतिः ॥५२॥ युवन्तम् ॥ युवन्तमिंन्द्रा ८
पर्व्वतापुरोयुधायोनंःपृतन्यादपतन्तमिद्धंतंव्वज्ज्रेणतन्तमिद्धंतम् ॥
दूरेचुत्तायंच्छन्त्सुद्दहंनंय्यदिनंक्क्षत् ॥ अस्म्माकुंशत्त्रून्न्परिंशूरव्वि
श्वतोंदुम्मांदर्षीष्टव्विश्श्वतंः ॥ भूर्भुवुःस्वःसुप्प्रजाःप्प्रजाभिंःस्या
मसुवीरांव्वीरैःसुपोषाःपोषैंः ॥५३॥ [३]परमेष्ठ्यभिधींतः। प्प्रजाप
तिर्व्वाचिव्याहृंतायामन्धोऽअच्छेंतःसवितासन्यांव्विश्श्वकंम्मांदीक्षा ॥९३॥
यांम्पूषासोंमक्क्रयंण्यामिन्द्रंश्च ॥५४ ॥इन्द्रंश्च । मरुतंश्चक्क्रयायो
पोत्थितोसुरःपुण्ण्यमांनोमित्रःक्क्रीतोव्विष्ष्णुःशिपिविष्टऽऊरावासंन्नो
व्विष्ष्णुंन्नरन्धिंषःप्प्रोह्यमांणः ॥ ५५ ॥ प्प्रोह्यमांणःसोमऽआगंतो
व्वरुंणऽआसन्द्यामासंन्नोग्निराग्नींध्रऽइन्द्रोंहविर्द्धानेथंव्वोंपावह्रियमां
णोविश्श्वेंदेवाः ॥ ५६ ॥ व्विश्श्वेंदेवाः ॥ व्विश्वेंदेवाऽअंशुषुन्न्युप्तो
व्विष्ण्णुंराप्प्रीतपाऽआंप्प्याय्यमांनोयमःसूयमांनोव्विष्ण्णुंः सम्भ्रि
यमांणोव्वायुः पयमांनःशुक्क्रःपूतःशुक्क्रःक्षीरश्श्रीर्म्मन्थीसक्तुश्श्री
र्विश्श्वेंदेवाः ॥ ५७ ॥ व्विश्श्वेंदेवाः ॥ व्विश्श्वेंदेवाश्श्चमसेषून्नीतोसुर्हो
मायोद्यंतोरुद्द्रोहूयमांनोव्वातोभ्यावृंत्तोनृचक्षाःप्प्रातिंक्ख्यातोभक्षो

संहि. भुक्क्ष्यंमाणꣳपितरोनाराशꣳसाः ॥५८॥ सुन्नꣳसिन्धुः ॥ सुन्नꣳसिन्धु पू. अ.
॥५४॥ रवभृथायोद्यंतꣳसमुद्रोऽभ्यवह्रियमाणꣳसलिलꣳप्प्रप्प्लुतोययोरोजंसा ८
स्कभितारजाꣳसिवीर्य्येभिर्वीरतमाशविष्ठा ॥ यापत्येतेऽअप्प्रती
तासहोभिर्विष्णूऽअगन्वरुणापूर्व्वहूतौ ॥ ५९ ॥ देवान्दिवम् ॥ देवा
न्दिवंमगन्यज्ञस्ततोमाद्द्रविणमष्टुमनुष्यानन्तरिक्षमगन्यज्ञस्ततो
माद्द्रविणमष्टुपितॄन्पृथिवीमंगन्यज्ञस्ततोमाद्द्रविणमष्टुयङ्कञ्चलोक
मगन्यज्ञस्ततोमेभद्रमभूत् ॥ ६० ॥ चतुस्त्रिꣳशत्तन्तव ॥ चतुस्त्रिꣳ ॥५४॥
शत्तन्तवोयेवितत्निरेयऽइमंय्यज्ञꣳस्वधयाददन्ते ॥ तेषाञ्छिन्नꣳ

सम्म्बेतद्दंधामिस्वाहांघुम्मोंऽअप्प्येंतुदेवान्॥ ६१ ॥ यज्ञस्यदोहं÷॥
यज्ञस्यदोहोव्वितंतःपुरुत्रासोऽअंत्तुधादिवंमुन्नवातंतान ॥ सयंज्ञधु
क्क्ष्वमहिंमेप्प्रजायांꣳरायस्प्पोषंव्विश्वमायुरशीयस्वाहां ॥ ६२ ॥
आपंवस्व ॥ आपंवस्वहिरंण्ण्यवद्दश्श्वंवत्त्सोमव्वीरवंत्॥ व्वाजंङ्गोमंन्तु
मामंरस्वाहां ॥ ६३ ॥ [१०]॥ २३ ॥ इतिश्रीवाजसनेयसंहिता
यामष्टमोऽध्यायः॥८॥ श्रीवेदपुरुषायनमः॥ अनुवाकसूत्रम्॥ देवस
वितश्चतस्रःइन्द्रस्यव्वज्रःपञ्चदेवस्याहंदश आपयेतिस्रःवाजस्येमम
ष्टौअग्निरेकाक्षरेणैषतेचतुष्कौसविताद्वेअष्टौचत्वारिंशत्।हरिःॐदेवं

संहि. सावितः ॥ देवसवितुःप्प्रसुवयज्ञम्प्रसुवयज्ञपतिम्भगाय ॥ दिव्योग पृ. ब.
॥९९॥ न्धर्वःकेतपूःकेतन्नःपुनातुवाचस्पतिर्वाजन्नःस्वदतुस्वाहा ॥ १ ॥ ९
ध्रुवसदन्त्वा । नृषदम्मनःसदमुपयामगृहीतोसीन्द्रायत्वाजुष्टङ्गृह्णा
म्म्येषतेयोनिरिन्द्रायत्वाजुष्टतमम् ॥ अप्सुषदन्त्वाघृतसदंव्योम
सदमुपयामगृहीतोसीन्द्रायत्वाजुष्टङ्गृह्णाम्म्येषते योनिरिन्द्रायत्वा
जुष्टन्तमम् ॥ पृथिविसदन्त्वान्तरिक्षसदन्दिविसदन्देवसदन्नाकसदं
मुपयामगृहीतोसीन्द्रायत्वाजुष्टङ्गृह्णाम्म्येषते योनिरिन्द्रायत्वाजुष्ट ॥९९॥
तमम् ॥ २ ॥ अपाꣳरसम् ॥ अपाꣳरसमुद्वयसꣳसूर्य्येसन्तꣳसमा
हितम् ॥ अपाꣳरसस्ययोरसस्तंवोगृह्णाम्म्युत्तममुपयामगृहीतोसी
न्द्रायत्वाजुष्टङ्गृह्णाम्म्येषतेयोनिरिन्द्रायत्वाजुष्टतमम् ॥ ३ ॥ ग्रहाऽ
ऊर्ज्जाहुतयः ॥ ग्रहाऽऊर्ज्जाहुतयोव्यन्तोविप्प्रायमतिम् ॥ तेषांवि
शिप्प्रियाणांवोहमिषमूर्ज्जꣳसमग्ग्रभमुपयामगृहीतोसीन्द्राय त्वाजु
ष्टङ्गृह्णाम्म्येषतेयोनिरिन्द्रायत्वाजुष्टतमम् ॥ सम्पृचौस्त्थꣳस
म्मांभद्रेणपृꣳक्तंविपृचौस्त्थोविमापाप्मनापृꣳक्तम् ॥४॥ [४] इन्द्रस्यव
ज्रः ॥ इन्द्रस्यवज्रोसिवाजसास्त्वयायंवाजꣳसेत् ॥ वाजस्यनुप्प्रस
वेमातरम्महीमदितिन्नामवचसाकरामहे ॥ यस्यामिदंविश्वम्भुवन

माविवेशतस्यांन्नोदेवःसंवितधर्म्मंसाविषत्॥५॥ अप्प्स्वन्तः॥ अ
प्प्स्वन्तरमृतमप्प्सुभेषजमपामुतप्प्रशंस्त्तिष्ष्वश्श्वाभवतव्वाजिनः॥दे
वीरापोयोवऽऊर्म्मिःप्प्रतूर्त्तिःककुन्मान्व्वाजसास्त्तेनायंव्वाजंसेत्॥
॥६॥ व्वातोवा॥ व्वातोव्वामनोवागन्धर्व्वाःसप्तविंशतिः॥ तेऽअग्ग्रे
श्श्वमयञ्जँस्त्तेऽअस्मिन्नवमामधुः॥ ७॥ व्वातरंहाभवव्वाजिन्न्यु
ज्यमानऽइन्द्रस्येवदक्षिणःश्श्रियैधि॥ यञ्जन्तुत्त्वामरुतोव्विश्श्ववेद
सऽआतेत्त्वष्टापत्त्सुजवन्दधातु॥ ८॥ जवोयः॥ जवोयस्तेव्वाजिन्नि
हितोगुहायःश्येनेपरीत्तोऽअचरच्चव्वाते॥ तेननोव्वाजिन्बलवान्बलेन

व्वाजुजिच्चभवसमनेचपारयिष्णुः ॥ व्वाजिनोव्वाजजितोव्वाजंꣳसरिं
ष्यन्तोबृहस्प्पतेर्भागमवजिग्घ्रत ॥ १ ॥ [५] देवस्याहम् ॥ देव
स्याहꣳसंवितुःसवेसत्यसंवसोबृहस्प्पतेरुत्तमन्नाकꣳरुहेयम् ॥ देव
स्याहꣳसंवितुःसवेसत्यसंवसऽइन्द्रस्योत्तमन्नाकꣳरुहेयम् ॥ देव
स्याहꣳसंवितुःसवेसत्यप्प्रंसवसोबृहस्प्पतेरुत्तमन्नाकंमरुहम् ॥ देव
स्याहꣳसंवितुःसवेसत्यप्प्रंसवसऽइन्द्रस्योत्तमन्नाकंमरुहम् ॥ १० ॥
बृहस्प्पतेव्वाजंम् ॥ बृहस्प्पतेव्वाजंजयबृहस्प्पतयेव्वाचंव्वदतबृहस्प्पतिं
व्वाजंजापयत ॥ इन्द्रव्वाजंजयेन्द्रायव्वाचंव्वदतेन्द्रंव्वाजंजापयत ॥ ११ ॥

एषावं÷ ॥ एषावुꣳसासुत्त्यासुंव्वागंभूद्ध्युयावृहुस्प्पातिंव्वाजुमजीजपुता
जीजपतुबृहुस्पतिंवाजुंव्वनंस्प्पतयोव्विमुंञ्चयद्ध्वम् ॥ एषावुꣳसासुत्त्या
सुंव्वागंभूद्ध्ययेन्द्रंव्वाजुमजीजपुताजीजपुतेन्द्रंव्वाजुंव्वनस्प्पतयोव्विमुंञ्चय
द्ध्वम् ॥ १२ ॥ देवस्युाहम् ॥ देवस्युाहꣳसंवितुःसुवेसुत्यप्प्रंसव
सोबृहुस्प्पतेंव्वांजुजितोव्वाजंअ्जेषम् ॥ व्वाजिनोवाजजुितोद्ध्वंनस्कꣳभ्नु
वन्तोयोजंनुामिमांनाꣳकाष्ठांङ्गच्छत ॥ १३ ॥ एषस्यं ॥ एषस्यव्वाजीं
क्षिपुणिन्तुंरण्ण्यतिग्ग्रीवायांम्बुद्धोऽअंपिकुक्षऽआसनिं ॥ क्रतुंन्दधि
क्राऽअनुंसुꣳसनिंष्ष्यदत्त्पुथामङ्काꣳस्यन्व्वापनीफणुत्त्स्वाहां ॥ १४ ॥

उतस्म्मं ॥ उतस्मांस्युद्द्रवंतस्त्तुरण्ण्युतःपुर्ण्णन्नवेरनुंवातिप्प्रगाद्ध्वनं÷
श्येनस्यैवुद्ध्रजंतोऽअङ्कुसम्पारिंदधिुक्राव्णं÷सुहोर्ज्जातरित्त्रतुꣳस्वाहां
॥ १५ ॥ शन्नं÷ ॥ शन्नोंभवन्तुव्वाजिनुोहवेंषुदेवतांतामितद्द्रंवꣳस्व
र्काः ॥ जुम्भयुन्तोहिंव्वृकुꣳरक्षांꣳसिुसनेंम्म्युस्म्मद्द्युयवुन्नमीवाꣳ ॥
॥ १६ ॥ तेनं÷ ॥ तेनुोऽअर्व्वन्तोहवनुश्श्रुतोहवंविश्श्वेशृण्ण्वन्तुव्वाजि
नोंमितद्द्रवꣳ ॥ सुहुस्त्रुसामुेधसांतासनिष्ष्यवोंमुहोयेधनꣳसमिुथेषुं
जाभ्रिरे ॥ १७ ॥ व्वाजेंवाजेवत । व्वाजिनोनुोधनेंषुव्विप्प्राऽअमृताऽ
ऋतज्ञाꣳ ॥ अुस्यमद्ध्वं÷पिबत मुादयंद्ध्वन्तृप्प्तायांतपुथिभिंर्द्देवुया

नैः ॥ १८ ॥ आमाव्वाजस्यप्प्रसुवोजंगम्म्यादेमेद्यावापृथिवीव्विश्श्व
रूपे ॥ आमांगन्ताम्पितरामातराचामासोमोऽअमृतत्वेनंगम्म्या
त् ॥ व्वाजिनोव्वाजजितोव्वाजंसस्वाᳪसोबृहस्पतेर्भागमवजि
घ्रतनिमृजानाः ॥ १९ ॥ [१०] आपयेस्वाहा । स्वापयेस्वाहापि
जायस्वाहाक्क्रतवेस्वाहाव्वसवेस्वाहाहर्प्पतयेस्वाहान्हेमुग्घायस्वाहा
मुग्घायवैनᳪशिनायस्वाहा व्विनᳪशिनऽआन्त्यायनायस्वाहान्त्या
यभौवनायस्वाहाभुवनस्यपतयेस्वाहाधिपतयेस्वाहा ॥ २० ॥ आ
युर्यज्ञेनं । कल्पताम्प्राणोयज्ञेनंकल्पताञ्चक्षुर्यज्ञेनंकल्पताᳪ

श्रोत्रं॑ य॒ज्ञेन॑ कल्पताम्पृ॒ष्ठं य॒ज्ञेन॑ कल्पतां य॒ज्ञो य॒ज्ञेन॑ कल्पताम् ॥
प्र॒जाप॑तेः प्र॒जा अ॑भूम॒ स्व॑र्दे॒वा अगन्मा॒मृता॑ अभूम ॥ २१ ॥
अ॒स्मे वो॑ ॥ अ॒स्मे वो॑ अस्त्विन्द्रि॒यम॒स्मे नृ॒म्णमु॒त क्रतु॑र॒स्मे व
र्चा॑ᳪसि सन्तु वः ॥ नमो॑ मा॒त्रे पृ॑थि॒व्यै नमो॑ मा॒त्रे पृ॑थि॒व्या इ॒यन्ते॒ राड्य
न्तासि॒ यम॑नो ध्रु॒वो॑सि ध॒रुणः॑ ॥ कृ॒ष्यै त्वा॒ क्षेमा॑य त्वा र॒य्यै त्वा॒ पोषा॑
य त्वा ॥ २२ ॥ [३] वाज॑स्ये॒मम् ॥ वाज॑स्ये॒मम्प्र॑स॒वः सु॑षु॒वेग्रे॒ सोम॒
ᳪ राजा॑न॒मोष॑धीष्व॒प्सु ॥ ता अ॒स्मभ्य॒म्मधु॑मतीर्भवन्तु व॒यᳪ
रा॒ष्ट्रे जा॑गृयाम पु॒रोहि॑ताः॒ स्वाहा॑ ॥ २३ ॥ वाज॑स्ये॒माम् ॥ वाज॑स्ये॒मा

म्प्रंसुवश्शिश्रियेदिवंमिमाचुविश्श्वाभुवंनानिसुम्म्राट् ॥ अदित्त्स
न्तन्दापयतिप्प्रजानन्त्सनोरयिꣳसर्वंवीरन्नियच्छतुस्वाहां ॥२४॥
वाजंस्युनु ॥ प्प्रंसवऽआबंभूवेमाचुविश्श्वाभुवंनानिसुर्व्वतं ॥ सनें
मिराजापरिंयातिविद्वान्प्रजाम्पुष्टिंव्वर्द्धयंमानोऽअस्म्मेस्वाहां।२५॥
सोमꣳराजांनम् ॥ सोमꣳराजांनुमवंसेग्निमुन्वारंभामहे ॥ आदि
त्यान्विष्णुꣳसूर्य्यम्ब्रह्माणं ञ्चबृहस्पतिꣳस्वाहां ॥२६॥ अर्य्यमण
म्बृहस्प्पतिंम् ॥ अर्य्यमणम्बृहस्प्पातिमिन्द्रन्दानांयचोदय ॥ व्वाचं

व्विष्णुꣳसरंस्वतीꣳसवितारं ञ्चव्वाजिनꣳस्वाहां।२७।अग्ग्नेऽअच्छं॥

अग्ग्नेऽअच्छांव्वदेहनुःप्प्रातिंनःसुमनांभव ॥ प्रनोंयच्छसहस्रजित्त्वꣳ
हिधंनदाऽआसिस्वाहां॥२८॥ प्रनं ॥ प्रनोंयच्छत्त्वर्य्यमाप्प्रपूषाप्प्र
बृहस्पतिं ॥ प्रवाग्ग्देवीदंदातुनꣳस्वाहां ॥२९॥ देवस्यंत्त्वासवितुः
प्प्रंसवेश्श्विनोर्ब्बाहुभ्भ्यांम्पूष्णोहस्त्ताभ्भ्याम् ॥ सरंस्वत्त्यव्वाचोय
न्तुर्य्यन्नियेदधामिबृहस्प्पतेष्ट्वासाम्म्राज्ज्येनाभिषिंञ्चाम्म्यसौ।३०।
[८]अग्निरेकांक्षरेण । प्प्राणमुदंजयत्त्तमुज्जेंषमश्श्विनौद्व्यक्षरेणद्वि
पदोंमनुष्य्यानुदंजयतान्तानुज्जेंषंव्विष्णुस्त्र्यक्षरेणत्रील्लोँकानुदंजयत्त्ता
नुज्जेंषꣳसोमश्चतुंरक्षरेण चतुंष्पदꣳपशूनुदजयत्त्तानुज्जेंषम्पूषापञ्चाक्ष

रेण ॥ ३१ ॥ पूषापञ्चाक्षरेण । पञ्चदिशऽउदंजयत्ताऽउज्जेषहं
सविताषडक्षरेण षडृतूनुदंजयत्तानुज्जेषम्मरुतः सप्ताक्षरेण सप्त
ग्ग्राम्म्यान्पशूनुदंजयँस्तानुज्जेषम्बृहस्पतिरष्टाक्षरेण गायत्रीमुदंज
यत्तामुज्जेषम्मित्रोनवाक्षरेण ॥ ३२ ॥ मित्रो नवाक्षरेण । त्रिवृ
तस्तोममुदंजयत्तमुज्जेषंवरुणोदशाक्षरेणविराजमुदंजयत्तामुज्जेष
मिन्द्रऽएकादशाक्षरेणत्रिष्टुभमुदंजयत्तामुज्जेषंविश्वेदेवाद्वादशाक्षरेण
जगतीमुदंजयँस्तामुज्जेषंवसवस्त्रयोदशाक्षरेण ॥ ३३ ॥ वस
वस्त्रयोदशाक्षरेण । त्रयोदशस्तोममदंजयँस्तमुज्जेषहं रुद्राश्च

तुर्द्दशाक्षरेणचतुर्द्दशꣳस्तोममुदजयँस्तमुज्जेषमादित्याःपञ्चदशाक्ष
रेणपञ्चदशꣳस्तोममुदजयँस्तमुज्जेषमदितिःषोडशाक्षरेणषोडशꣳ
स्तोममुदजयत्तमुज्जेषम्प्रजापतिः सप्तदशाक्षरेणसप्तदशꣳस्तो
ममुदजयत्तमुज्जेषम् ॥ ३४ ॥ [४] एषते । निर्ऋतेभागस्तञ्जु
षस्वस्वाहाग्निनेत्रेभ्योदेवेभ्यःपुरःसद्भ्यःस्वाहायमनेत्रेभ्योदेवे
भ्योदक्षिणासद्भ्यःस्वाहाविश्वदेवनेत्रेभ्योदेवेभ्यःपश्चात्सद्भ्यः
स्वाहामित्रावरुणनेत्रेभ्योवामरुन्नेत्रेभ्योवादेवेभ्यऽउत्तरासद्भ्यः
स्वाहासोमनेत्रेभ्योदेवेभ्यऽउपरिसद्भ्योदुवस्वद्भ्यःस्वाहा ॥ ३५ ॥

येदेवाऽअग्निनेत्त्राःपुरःसदस्तेभ्यःस्वाहायेदेवायमनेत्त्रादक्षिणास
दस्तेभ्यःस्वाहायेदेवाविश्वदेवनेत्त्राःपश्चात्सदस्तेभ्यःस्वाहायेदे
वामित्रावरुणनेत्त्रावामरुन्नेत्त्रावोत्तरासदस्तेभ्यःस्वाहायेदेवाःसोम
नेत्त्राऽउपरिसदोदुवस्वन्तस्तेभ्यःस्वाहा ॥ ३६ ॥ अग्नेसहस्व ॥
अग्नेसहस्वपृतनाऽअभिमातीरपास्य ॥ दुष्टरस्तरन्नरातीर्व्वर्चो
धायज्ञवाहसि ॥ ३७ ॥ देवस्यत्वा । सवितुःप्रसवेश्विनोर्बा
हुभ्याम्पूष्णोहस्ताभ्याम् ॥ उपाꣳशोर्व्वीर्येणजुहोमिहतꣳरक्षः
स्वाहारक्षसान्त्वावधायावधिष्मरक्षोवधिष्मामुमसौहतः ॥ ३८ ॥

[४] सवितात्त्वासवानाꣳसुवतामग्निर्गृहपतीनाꣳसोमोवन
स्पतीनाम् ॥ बृहस्पतिर्व्वाचऽइन्द्रोज्यैष्ठ्यायरुद्रःपशुभ्योमि
त्रःसत्योवरुणोधर्म्मपतीनाम् ॥ ३९ ॥ इमन्देवाः ॥ इम
न्देवाऽअसपत्नꣳसुवद्ध्वम्महतेक्षत्रायमहतेज्यैष्ठ्यायमहते जानरा
ज्ज्यायेन्द्रस्येन्द्रियाय ॥ इमममुष्यपुत्रममुष्यैपुत्रमस्यैविशऽ
एषवोमीराजासोमोस्माकम्ब्राह्मणानाꣳराजा ॥ ४० ॥ [२]
८ इतिश्रीवाजसनेयसंहितायांनवमोऽध्यायः ॥ ९ ॥ श्रीवेदपुरु
षायनमः ॥ अनुवाकसूत्रम् ॥ अपोदेवाश्वतस्रः सोमस्यत्त्विषिः

पञ्च अवेष्टाःसप्त सोमस्यत्त्वाचतस्रः इन्द्रस्यवज्रःपञ्च स्योनासिच
तस्रः सवित्रेकाश्विभ्यांचतस्रः अष्टौचतुस्त्रिꣳशत् ॥ हरिःॐ अपोदे
वाः ॥ अपोदेवामधुमतीरगृभ्णन्नूर्ज्जस्वतीराजस्वश्चितानाः ॥ याभि
र्म्मित्रावरुणावभ्यषिञ्चन्याभिरिन्द्रमनयन्नत्त्यरातीः ॥ १ ॥
वृष्णऽऊर्म्मिः ॥ वृष्णऽऊर्म्मिरसिराष्ट्रदाराष्ट्रम्मेदेहिस्वा
हावृष्णऽऊर्म्मिरसिराष्ट्रदाराष्ट्रममुष्मैदेहिवृषसेनोसिराष्ट्रदाराष्ट्रम्मे
देहिस्वाहावृषसेनोसिराष्ट्रदाराष्ट्रममुष्मैदेह्यर्त्थेतस्त्थ॥ २ ॥ अर्त्थे
तस्त्थराष्ट्रदाराष्ट्रम्मेदत्तस्वाहार्त्थेतस्त्थराष्ट्रदाराष्ट्रममुष्मै दत्तौजं

स्वतीस्त्थराष्ट्रदाराष्ट्रम्मे दत्तस्वाहौजंस्वतीस्त्थराष्ट्रदाराष्ट्रममुष्मै
दत्तापं÷परिवाहिणीस्त्थराष्ट्रदाराष्ट्रम्मे दत्तस्वाहापं÷परिवाहिणी
स्त्थराष्ट्रदा राष्ट्रममुष्मै दत्तापाम्पतिरसिराष्ट्रदाराष्ट्रम्मेदेहिस्वाहा
पाम्पतिरसिराष्ट्रदाराष्ट्रममष्मैदेह्यपाङ्गभौसिराष्ट्रदाराष्ट्रम्मे देहि
स्वाहापाङ्गभौसिराष्ट्रदाराष्ट्रममुष्मै देहिसुर्य्यत्वचसस्त्थ ॥ ३॥ सू
र्य्यत्वचसस्त्थ। राष्ट्रदाराष्ट्रम्मेदत्तस्वाहासूर्य्यत्वचसस्त्थराष्ट्रदारा
ष्ट्रममुष्मैदत्तसूर्य्यवर्चसस्त्थराष्ट्रदाराष्ट्रम्मे दत्तस्वाहा सूर्य्यवर्चस

स्त्थराष्ट्रदाराष्ट्रममुष्मैदत्तमान्दास्त्थराष्ट्रदाराष्ट्रम्मे दत्तस्वाहामा
न्दांस्त्थराष्ट्रदाराष्ट्रममुष्मैदत्तव्व्रजक्षितंस्त्थराष्ट्रदाराष्ट्रम्मे दत्तस्वा
हांव्व्रजक्षितंस्त्थराष्ट्रदाराष्ट्रममुष्मैदत्तव्वाशांस्त्थराष्ट्रदाराष्ट्रम्मे दत्त
स्वाहाव्वाशांस्त्थराष्ट्रदाराष्ट्रममुष्मैदत्तशविष्ठास्त्थराष्ट्रदाराष्ट्रम्मे द
त्तस्वाहाशविष्ठास्त्थराष्ट्रदाराष्ट्रममुष्मैदत्तशक्क्वरीस्त्थराष्ट्रदाराष्ट्रम्मे
दत्तस्वाहाशक्क्वरीस्त्थराष्ट्रदाराष्ट्रममुष्मै दत्तजनभृतंस्त्थराष्ट्रदाराष्ट्र ॥६३॥
म्मेदत्तस्वाहांजनभृतंस्त्थराष्ट्रदाराष्ट्रममुष्मै दत्तव्विश्श्वभृतंस्त्थराष्ट्र

दाराष्ट्रम्मेदत्तस्वाहांव्विश्श्वभृतंस्त्थराष्ट्रदाराष्ट्रममुष्मै दत्तापंःस्वरा
जंस्त्थराष्ट्रदाराष्ट्रममुष्मैदत्त ॥ मधुमतीर्म्मधुमतीभिःपृच्यन्ताम्म
हिक्षत्रङ्क्षत्त्रियांयवन्वानाऽअनांधृष्टाःसीदतसहौजसोमहिक्षत्रङ्क्षत्त्रियां
यदधंतीः॥४ ॥ [४] शतम् ४०० ॥ सोमंस्यत्त्विषिः ॥ सोमंस्य
त्त्विषिरसितवेवमेत्त्विषिर्भूयात् ॥ अग्नयेस्वाहासोमायस्वाहांस
वित्रेस्वाहासरंस्वत्त्यैस्वाहांपूष्णेस्वाहाबृहस्पतंयेस्वाहेन्द्रांयस्वा
हाघोषांयस्वाहाश्श्लोकांयस्वाहाऽंशांयस्वाहाभगांयस्वाहांऽर्यम्णे
स्वाहां ॥ ५ ॥ पवित्रेस्त्थः॥ पवित्रेस्त्थोवैष्णव्यौसवितुर्वःप्प्रस

वऽउत्पुनाम्यच्छिद्रेणपवित्रेणसूर्य्यस्यरश्मिभिः ॥ अनिभृष्टम
सिवाचोबन्धुस्तपोजाःसोमस्यदात्रमसिस्वाहाराजस्वः ॥६॥ सध
मादोद्युम्निनीः ॥ सधमादोद्युम्निनीरापऽएताऽअनाधृष्टाऽअपस्योव
सानाः ॥ परस्त्यासुचक्रेवरुणःसधस्थमपांशिशुर्म्मातृतमास्वन्तः
॥ ७ ॥ क्षत्रस्योल्बमसिक्षत्रस्यजराय्वसिक्षत्रस्ययोनिरसिक्षत्र
स्यनाभिरसीन्द्रस्यवार्त्रघ्नमसिमित्रस्यासि वरुणस्यासित्वयायंवृ
त्रंवधेत् ॥ दृवासिरुजासिक्षुमासि ॥ पातैनम्प्राञ्चम्पातैनम्प्रत्यञ्चं
म्पातैनन्तिर्य्यञ्चन्दिग्भ्यःपात ॥ ८ ॥ आविर्म्मर्य्याः ॥ आविर्म्म

च्छर्याऽआविंत्तोऽअग्निर्गृहपंतिराविंत्तुऽइन्द्रोवृद्धश्श्रंवाऽआविंत्तौमि
त्रावरुंणौ धृतव्व्रंतावाविंत्तः पूषाव्विश्श्ववेंदाऽआविंत्तेद्यावांपृथिवीव्वि
श्श्वशंम्भुवावाविंत्तादिंतिरुरुशंर्म्मा ॥९॥ [५] अवेंष्टादन्दशूकाः ॥ अ
वेंष्टादन्दशूकाः प्राचीमारोंहगायुत्रीत्त्वांवतुरथन्तुरꣳसामंत्रिवृत्स्तो
मोव्वसन्तऽऋतुर्ब्रह्मद्रविंणन्दक्षिंणामारोंह ॥ १० ॥ दक्षिंणामारों
हत्रिष्टुप्प्त्वांवतुबृहत्साम॑पञ्चदशस्तोमों ग्ग्रीष्मऽऋतुः क्षुत्रन्द्रविंण
म्प्रतीचीमारोंह॥ ११ ॥ प्रतीचीमारोंह। जगंतीत्त्वावतुवैरूपꣳसाम॑
सप्तदशस्तोमोंव्वर्षाऽऋतुर्व्विड्द्रविंणमुदींचीमारोंह ॥ १२ ॥ उदींची

मारोहानुष्टुप्त्वावतु वैराजꣳ सामैकविꣳशस्तोमꣳ शरदृतुः फलन्द्रवि
णम् ॥ १३ ॥ ऊर्द्ध्वामारोह ऊर्द्ध्वामारोह पङ्क्तिस्त्वावतु शाक्वररैवते साम
नी त्रिणवत्रयस्त्रिꣳशौ स्तोमौ हेमन्तशिशिरावृतू वर्च्चो द्रविणम्प्रत्यस्तन्न
मुचेः शिरः ॥ १४ ॥ सोमस्य त्विषिः ॥ सोमस्य त्विषिरसि तवेव
मे त्विषिर्भूयात् ॥ मृत्योः पाह्योजोसि सहोस्यमृतमसि ॥ १५ ॥
हिरण्यरूपाऽउषसः ॥ हिरण्यरूपाऽउषसो विरोकऽउभाविन्द्राऽउ
दिथः सूर्यश्च ॥ आरोहतं वरुण मित्र गर्त्तन्ततश्चक्षाथामदितिन्दि
तिञ्च मित्रोसि वरुणोसि ॥ १६ ॥ [७] सोमस्य त्वा द्युम्नेनाभिषि

ञ्चाम्म्यग्नेर्भ्राजसा सूर्यस्य वर्च्चसेन्द्रस्येन्द्रियेण । क्षत्राणां क्षत्रपति
रेद्ध्यति दिद्यून्पाहि ॥ १७ ॥ इमन्देवाः ॥ इमन्देवाऽअसपत्नꣳ
सुवद्ध्वम्महते क्षत्राय महते ज्यैष्ठ्याय महते जानराज्यायेन्द्रस्येन्द्रि
याय ॥ इमममुष्य पुत्रममुष्यै पुत्रमस्यै विशऽएष वोमी राजा सोमो
स्माकम्ब्राह्मणानाꣳ राजा ॥ १८ ॥ प्रपर्वतस्य । वृषभस्य पृष्ठान्ना
वश्चरन्ति स्वसिचऽइयानाः ॥ ताऽआववृत्रन्नधरागुदक्ताऽअहिम्बु
ध्न्यमनुरीयमाणाः ॥ विष्णोर्विक्क्रमणमसि विष्णोर्विक्क्रान्तमसि
विष्णोः क्क्रान्तमसि ॥ १९ ॥ प्रजापते न त्वदेतान्यन्यो विश्वा

संहि. रूपाणिपरिताबंभूव ॥ यत्कांमास्तेजुहुमस्तन्नोऽअस्त्वयमुमुष्य पृ. अ.
॥६६॥ पितासावुस्यपिताहुयꣳस्यांमुपतंयोरयीणाꣳस्वाहां ॥ रुद्रयत्तेक्रि १०
विपरन्नामतस्मिंम्हुतमंस्यमेष्टमंसिस्वाहां ॥ २० ॥ [४] इ
न्द्रंस्युवज्रं ॥ इन्द्रंस्युवज्रोंसिमित्रावरुंणयोस्त्वाप्रशास्त्रोः प्र
शिषांयुनज्मि ॥ अव्यथायैत्वास्वधायैत्वारिंष्टोऽअर्जुनोमुरुता
म्प्रसुवेनंजयापांमुमनंसासमिंन्द्रियेणं ॥ २१ ॥ मातें ॥ मातेऽ
इन्द्रतेवुयन्तुंराषाडयुक्तासोऽअब्रह्मताविदंसाम ॥ तिष्ठारथुमधियं ॥६६॥
वंज्रहुस्तारश्मीन्देवयमसेस्वश्वांन् ॥ २२ ॥ अग्नयेगृहपंतये ॥

अग्नये गृहपतये स्वाहा सोमाय वनस्पतये स्वाहा मरुतामोजसे स्वाहे
न्द्रस्येन्द्रियाय स्वाहा ॥ पृथिवि मातर्म्मा मा हिᳪसीर्म्मोऽअहन्त्वाम्॥
॥ २३ ॥ हᳪसः शुचिषत् ॥ हᳪसः शुचिषद्वसुरन्तरिक्षसद्धोता वेदि
षदतिथिर्द्दुरोणसत् ॥ नृषद्वरसदृतसद्व्योमसदब्जा गोजाऽऋतजाऽ
अद्रिजाऽऋतम्बृहत् ॥ २४ ॥ इयदसि ॥ इयदस्यायुरस्यायुर्म्म
यि धेहि युङ्ङसि वर्च्चोसि वर्च्चो मयि धेह्यूर्ग्गस्यूर्ज्जम्मयि धेहि ॥ इन्द्रस्य
वां वीर्य्यकृतो बाहूऽअभ्युपावहरामि ॥ २५ ॥ [५] स्योनासि ।
सुषदासि क्षत्रस्य योनिरसि ॥ स्योनामासीद सुषदामासीद क्षत्रस्य यो

निमासीद ॥ २६ ॥ निषसाद । धृतव्व्रतोव्वरुणःपस्त्यास्वा ॥ साम्म्रा
ज्यायसुक्क्रतुः ॥ २७ ॥ अभिभूरसि ॥ अभिभूरस्येतास्त्तेपञ्चदि
शःकल्प्पन्ताम्ब्रह्मँस्त्वम्ब्रह्मासिसवितासिसत्यप्प्रसवोव्वरुणो
सिसत्त्यौजाऽइन्द्रोसिव्विशौजारुद्द्रोसिसुशेवः ॥ बहुकारश्श्रेयस्क्कर
भूयस्क्करेन्द्रस्यव्वज्रोसितेनमेरद्ध्य ॥ २८ ॥ अग्निःपृथुः ॥ अग्निः
पृथुर्द्धर्म्मणस्प्पतिर्ज्जुषाणोऽअग्निः ॥ पृथुर्द्धर्म्मणस्प्पतिराज्यस्यव्वेतु
स्वाहास्वाहाकृताःसूर्य्यस्यरश्मिभिर्य्यतद्ध्वꣳ सजातानाम्मद्ध्यमे ॥६७॥
ष्ठ्याय ॥ २९ ॥ [४] सवित्राप्प्रसवित्रा । सरस्वत्त्याव्वाचात्त्वष्ट्रारू

पैःपूष्णापशुभिरिन्द्रेणास्म्मेबृहस्प्पतिनाब्ब्रह्मणाव्वरुणेनौजसाग्नि
नातेजसासोमेनराज्ञाव्विष्णुनादशम्म्यादेवतयाप्प्रसूतःप्प्रसर्प्पामि
॥ ३० ॥ [१] अश्विभ्याम्पच्यस्व ॥ अश्विभ्याम्पच्यस्व
सरस्वत्त्यैपच्यस्वेन्द्रायसुत्राम्म्णेपच्यस्व ॥ व्वायुःपूतःपवित्रेण
प्प्रत्यङ्क्सोमोऽअतिस्स्रुतः ॥ इन्द्रस्ययुज्ज्यःसखा ॥ ३१ ॥ कुविद
ङ्ग । यवमन्तोयवञ्चिद्यथादान्त्यनुपूर्व्वंव्वियूय ॥ इहेहैषाङ्कृणुहिभोजना
नियेबर्हिषोनमऽउक्तिँय्यजन्ति ॥ उपयामगृहीतोस्यश्विभ्यान्त्वा
सरस्वत्यैत्त्वेन्द्रायत्त्वासुत्राम्म्णे ॥ ३२ ॥ युवꣳसुराममं ॥ युवꣳसु

संहि. ॥६८॥ रामंमश्विनानमुंचावासुरेसचा ॥ व्रिपिपानाशुंभस्पतीऽइन्द्रङ्कर्म्म पू. अ. ११
स्वावतम् ॥ ३३॥ पुत्रमिवपितरौ ॥ पुत्रमिवपितरांवश्विनोभे
न्द्रावथुंःकाव्यैर्द्दङ्सनाभिः ॥ यत्सुरामंव्यपिबःशचीभिःसरस्वती
त्वामघवन्नभिष्णक् ॥ ३४ ॥[४]॥ ८॥ इतिश्रीवाजसनेयसं
हितायांदशमोऽध्यायः ॥ १० ॥ श्रीवेदपुरुषायनमः ॥ अनुवाकसू
त्रम् ॥ युञ्जानएकादश प्रत्तूर्त्तंषोडश देवस्यत्वादश आपोदेवी
द्वादश आपोह्येकादश अदितिष्ट्वापञ्च आकूतिमष्टादश समञ्यशी ॥६८॥
तिः॥ हरिः ॐ युञ्जानःप्रथमम्॥ युञ्जानःप्रथमम्मनंस्तत्वायसवि

ताधियं÷॥अग्ग्नेर्ज्योतिर्न्निचाय्यपृथिव्याऽअद्ध्याभरत्॥१॥युक्तेन
मनसा। व्वयन्देवस्यसवितुःसवे॥स्वर्ग्ग्यायशक्क्त्या॥२॥युक्त्वा
यसविता। देवान्त्स्वर्य्यतोधियादिवम्॥बृहज्ज्योतिःकरिष्ष्यतः
सविताप्प्रसुवातितान्॥३॥युञ्जतेमनः॥युञ्जतेमनऽउतयुञ्जतेधि
यो व्विप्राव्विप्प्रस्यबृहतोव्विपश्चितः॥व्विहोत्त्रादधेवयुनाविदेकऽइ
न्महीदेवस्यसवितुःपरिष्टुतिः॥४॥युजेवाम्॥युजेवाम्ब्रह्मपूर्व्यं
न्नमोभिर्व्विश्श्लोकऽएतुपथ्येवसूरेः॥शृण्वन्तुव्विश्श्वेऽअमृतस्यपुत्त्राऽ
आयेधामानिदिव्यानितस्त्थुः॥५॥यस्यप्प्रयाणम्॥यस्यप्प्रया

णमन्वन्यऽइद्ययुर्देवादेवस्यंमहिमानमोजंसा ॥ यःपार्थिवानिविमु
मेसऽएतंशोरजाᳬंसिदेवःसंवितामंहित्वना ॥ ६ ॥ देवंसवितः ॥ देवं
सवितःप्प्रसुंवयज्ञम्प्रसुंवयज्ञपंतिम्भगांय ॥ दिव्योगन्धर्वःकेतपूःकेत
न्नःपुनातुवाचस्प्पतिर्वाचंन्नःस्वदतु ॥ ७ ॥ इमन्नः ॥ इमन्नोदेवसवितर्य्य
ज्ञम्प्रणंयदेवाव्यᳬसखिविदᳬसत्राजितन्धनजितᳬंस्वर्जितंम् ॥
ऋचास्तोमᳬसमर्द्धयगायत्रेणरथन्तरम्बृहद्गायत्रवंर्त्तनिस्वाहा ॥ ८ ॥
देवस्यंत्त्वा । सवितुःप्प्रंसवेश्विनोर्बाहुभ्यांम्पूष्णोहस्ताभ्याम् ॥
आददेगायत्रेण च्छन्दंसाङ्गिरस्वत्पृथिव्याःसधस्त्थादग्निम्पुरी
ष्यमङ्गिरस्वदाभंरत्रैष्टुंभेनच्छन्दंसाङ्गिरस्वत् ॥ ९ ॥ अभ्रिर
सि । नार्य्यसित्त्वयांवयमग्निᳬशंकेमखनितुᳬसधस्त्थऽआ ॥ जागंते
नच्छन्दंसाङ्गिरस्वत् । १० । हस्तंऽआधायं । सविताबिभ्रदभ्रिᳬहिर
ण्ययीम् ॥ अग्नेर्ज्योतिर्निचाय्यपृथिव्याऽअद्ध्याभंरदानुष्टुभेनच्छ
न्दंसाङ्गिरस्वत् ॥ ११ ॥ [११] प्रतूर्तंवाजिन् ॥ प्रतूर्तंवाजिन्नाद्र
ववरिष्ठामनुंसंवतंम् ॥ दिवितेजन्मंपरममन्तरिंक्षेतवनाभिः पृथिव्या
मधियोनिरित् ॥ १२ ॥ युञ्जाथाᳬंरासंभम् ॥ युञ्जाथाᳬंरासंभंय्यु
वमस्मिन्यामेवृषण्वसू ॥ अग्निम्भरंन्तमस्मयुम् ॥ १३ ॥ योगेयो

संहि. ॥७०॥ | पू. अ. ११

गेतुवस्त्तरम्॥योगेयोगेतवस्त्तरंव्वाजेवाजेहवामहे॥सखायइन्द्रमूत
यें॥१४॥प्रतूर्त्तन्नेहि॥प्रतूर्त्तन्नेल्व्यंवक्क्रामन्नशंस्त्तीरुद्रस्यगाणपत्त्यम्म
योभूरेहि ॥ उर्व्वन्तरिक्षंव्वीहिस्वस्त्तिगव्यूतिरभयानिकृण्ण्वन्नपूष्णा
सयुजासह॥१५॥पृथिव्याःसधस्त्थात् ॥ पृथिव्याःसधस्त्थादग्ग्नि
म्पुरीष्ष्यमङ्गिरस्वदाभराग्ग्निम्पुरीष्ष्यमङ्गिरस्वदच्छेमोग्ग्निम्पुरी
ष्ष्यमङ्गिरस्वद्भरिष्ष्यामः॥ १६ ॥ अन्वग्ग्निः ॥ अन्वग्ग्निरुषसा
मग्ग्रमक्ख्यदन्वहानिप्प्रथमोजातवेदाः ॥ अनुसूर्य्यस्यपुरुत्राचर
श्म्मीननुद्यावापृथिवीऽआततन्थ॥ १७॥ आगत्त्यव्वाजी॥ आगत्त्य

॥७०॥

वाज्जयद्धांनुक्र्सर्व्वांमृधोविधूनुते ॥ अग्निᳬंसुधस्त्थेमहातचक्षुषा

निचिकीषते ॥ १८ ॥ आक्रम्म्यंवाजिन् ॥ आक्रम्म्यंवाजिन्नपृ

थिवीमग्निमिच्छरुचात्वम्म् ॥ भूम्म्यावृत्त्वायनोब्रूहियतुᳬंखनें

मतंवयम्म् ॥ १९ ॥ द्यौस्ते । पृष्ठम्पृथिवीसुधस्त्थमात्त्कमान्त

रिक्षᳬंसमुद्द्रोयोनिः ॥ विकरूयायचक्षुंषात्त्वमभितिष्ठपृतन्न्यतः

॥ २० ॥ उत्क्राम । महतेसौभंगायास्म्मादास्त्थानांद्द्रविणोदावां

जिन् ॥ वयᳬंस्यांमसुमतौपृथिव्याऽअग्निङ्खनंन्तऽउपस्त्थेऽअस्याः

॥ २१ ॥ उदंक्रमीत् ॥ उदंक्रमीद्द्रविणोदावाज्जयर्व्वांकुःसुलोकᳬंसु

कृतम्पृथिव्याम् ॥ ततः खनेमसुप्रतीकमग्निꣳस्वोरुहाणाऽअधि
नाकमुत्तमम् ॥ २२ ॥ आत्त्वा । जिघर्म्मिमनसाघृतेनप्रतिक्षिय
न्तम्भुवनानिविश्वा ॥ पृथुन्तिरश्चावयसाबृहन्तंव्यचिष्ठमन्नैरभ
सन्दृशानम् ॥ २३ ॥ आविश्वतः । प्रत्यञ्चञ्जिघर्म्म्यरक्षसाम
नसातज्जुषेत ॥ मर्य्यश्रीस्पृहयद्वर्णोऽअग्निर्न्नाभिमृशेतन्वाजर्भु
राणः ॥ २४ ॥ परिवाजपतिः ॥ परिवाजपतिःकविरग्निर्हव्यान्यक्र
मीत् ॥ दधद्रत्नानिदाशुषे ॥ २५ ॥ परित्त्वाग्नेपुरंवयंविप्रꣳसह
स्यधीमहि ॥ धृषद्वर्णन्दिवेदिवेहन्तारम्भङ्गुरावताम् ॥ २६ ॥ त्त्व
मग्ने । द्युभिस्त्त्वमाशुशुक्षणिस्त्त्वमद्भ्यस्त्त्वमश्म्मनस्परि ॥ त्त्व
वनेभ्यस्त्त्वमोषधीभ्यस्त्त्वन्नृणान्नृपतेजायसेशुचिः ॥ २७ ॥
[१६] देवस्यत्त्वा । सवितुःप्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णोहस्ता
भ्याम् ॥ पृथिव्याःसदस्त्थादग्निम्पुरीष्यमङ्गिरस्वत्त्खनामि ॥
ज्योतिष्म्मन्तन्त्वाग्नेसुप्रतीकमजस्रेणभानुनादीद्यतम् ॥ शिवम्प्र
जाभ्योहिꣳसन्तम्पृथिव्याः सधस्त्थादग्निम्पुरीष्यमङ्गिरस्वत्त्ख
नामः ॥ २८ ॥ अपाम्पृष्ठम् ॥ अपाम्पृष्ठमसियोनिरग्नेःसमुद्रमभितः
पिन्वमानम् ॥ वर्द्धमानोमहाँ२ । ऽआचपुष्करेदिवोमात्रयावरिम्णा

प्प्रंथस्स्व ॥ २९ ॥ शर्म्मंच ॥ शर्म्मंचुस्त्थोव्वर्म्मंचुस्त्थोच्छिद्द्रेबहुले
ऽउभे ॥ व्व्यचंस्वतीसंव्वंसाथाम्भूतमुग्ग्निम्पुंरीष्ष्यम् ॥ ३० ॥ संव्वं
साथाम् ॥ संव्वंसाथा॑ᳪस्वुर्व्विदांसुमीचीऽउरंसात्त्कमनां ॥ अुग्ग्निमु
न्तर्ब्भाँरिष्ष्यन्तीज्ज्योतिंष्म्मन्तुमजंस्रुमित् ॥ ३१ ॥ पुरीष्ष्योसि ।
व्विश्श्वभंराऽअथंर्व्वात्त्वाप्प्रथुमोनिरंमन्न्थदग्ग्ने ॥ त्त्वामंग्ग्नेपुष्क्करादद्ध्य
थंर्व्वानिरंमन्न्थत ॥ मूर्द्धोव्विश्श्वंस्यव्वाघतंः ॥ ३२ ॥ तमुंत्त्वा । दुद्ध्य
ङ्ङृषिंःपुत्रऽईंधेऽअथंर्व्वणः ॥ व्वृत्त्रुहणंम्पुरन्दुरम् ॥ ३३ ॥ तमुंत्त्वा । पुा
त्थ्योव्वृषासमींधेदस्युहन्तंमम् ॥ धुनुञ्जुयःरणेरणे ॥ ३४ ॥ सीदंहो

तः। सीदंहोतुःस्वऽउंलोकेचिंकित्वान्त्सादयांयुज्ञꣳसुंकृतस्युयोनौ।
देवावीर्देवान्हविषांयजास्युग्नेबृहद्यजंमानेवयोंधाः ॥ ३५ ॥ निहो
ता। होतृषदंनेविदांनस्त्वेषोदीदिवाꣳऽअंसदत्सुदक्षः ॥ अदंब्ध
व्रतप्रमतिर्वसिष्ठःसहस्रम्भरःशुचिंजिह्वोऽअग्निः ॥ ३६ ॥ सꣳसीद
स्व ॥ सꣳसीदस्वमहाꣳ अंसिशोचंस्वदेववीतंमः ॥ विधूममंग्नेऽ
अरुषम्मियेध्यसृजप्प्रंशस्तदर्शतम् ॥ ३७ ॥ [१०] अपोदेवीः ॥
अपोदेवीरुपंसृजमधुंमतीरयुक्ष्मायंप्प्रजाभ्यः ॥ तासांमास्त्थानादु
ज्जिहतामोषंधयःसुपिप्पलाः ॥ ३८ ॥ सन्ते। वायुर्म्मातरिश्वांदधा

 तूत्तानायाहृदंयंग्यह्विकंस्त्तम् । योदेवानाञ्चरंसिप्प्राणथेनुकस्म्मै
 देव्वुव्वषंडस्त्तुतुब्भ्यंम् ॥ ३९ ॥ सुजातोज्ज्योतिंषा । सुहशर्म्मंव्वरूथु
मासंदुत्त्स्वः ॥ व्वासोऽअग्ग्नेव्विश्श्वरूंपुहुसँव्ययंयस्स्वव्विभावसो ॥ ४० ॥
उदुतिष्ठ । स्वद्ध्वरावांनोदेव्याधिया ॥ दृशेचंभासाबृंहतासुशुक्क्वनिरा
ग्ग्नेयाहिसुशुस्त्तिभिः ॥ ४१ ॥ ऊर्द्ध्वऽऊषुणः ॥ ऊर्द्ध्वऽऊषुणंऽऊतये
तिष्ठांदेवोनसंविता ॥ ऊर्द्ध्वोव्वाजंस्यसनितायदञ्जिभिंर्व्वाघद्भिंर्व्विह्वयां
महे ॥ ४२ ॥ सजातः । सजातोगब्भोंअसिरोदंस्योरग्ग्नेचारुर्व्वि
भृतऽओषंधीषु ॥ चित्रःशिशुःपरितमांसँस्यक्क्तून्प्रमातृब्भ्योऽअधि

कनिंक्क्रदद्गाः ॥ ४३ ॥ स्त्थिरोभव । व्वीड्वंङ्गऽआशुर्ब्भवव्वाज्ज्यर्व्वन् ॥
पृथुर्ब्भंवसुषदस्त्वमग्ग्नेःपुरीषवाहंणः ॥ ४४ ॥ शिवोभव । प्प्रजा
ब्भ्योमानुंषीब्भ्यस्त्वमंङ्गिरः ॥ माद्यावांपृथिवीऽअभिशोंचीम्मान्त
रिंक्षम्माव्वनस्प्पतींन् ॥ ४५ ॥ प्रैतु । व्वाजीकनिंक्क्रदन्नानंदद्रासभःप
त्त्वां ॥ भरंन्नग्ग्निम्पुरीष्ष्यम्मापाद्यायुंषःपुरा ॥ व्वृषाग्ग्निम्व्वृषंणम्भ
रंन्नपाङ्गर्ब्भंस्समुद्द्रियम् । अग्ग्नऽआयाहिव्वीतये ॥ ४६ ॥ ऋतस्स
त्त्यमतस्सत्त्यमग्ग्निम्पुरीष्ष्यमङ्गिरस्वद्भरामः ॥ ओषंधयःप्प्रतिंमो
दद्ध्वमग्ग्निमेतस्शिवमायन्तंमब्भ्यत्त्रंयुष्ष्माः ॥ व्व्यस्यन्विश्श्वाऽअ

संहि. निराऽअमीवानिषीदंन्नोऽअपंदुर्म्मतिञ्जंहि ॥ ४७ ॥ ओषंधयुःप्प्र पू. अ.
॥७४॥ तिं ॥ ओषंधयुःप्प्रातिंगृब्भ्णीतपुष्पवंतीःसुपिप्पलाः ॥ अयंव्वोग ११
र्ब्भंऽऋत्त्वियःप्प्रत्त्नःसधस्त्थमासंदत् ॥ ४८ ॥ व्विपाजंसा । पृथुना
शोशुंचानोबाधंस्वद्द्विषोरक्षसोऽअमींवाः ॥ सुशर्म्मंणोबृहतःशर्म्मं
णिस्यामग्नेरहꣳसुहवंस्यप्प्रणीतौ ॥ ४९ ॥ [१२] आपोहिष्ठा
मंयोभुवस्त्तानंऽऊर्ज्जेदंधातन ॥ महेरणांयचक्षंसे ॥ ५० ॥ योवंः
शिवतंमोरसस्त्तस्यंभाजयतेहनंः ॥ उशतीरिंवमातरंः ॥ ५१ ॥ ॥७४॥
तस्म्माऽअरम्म ॥ तस्म्माऽअरंङ्गमामवोयस्यक्षयांयजिन्न्वंथ । आ

पोञ्जनयंथाचनः ॥ ५२ ॥ मित्रश्सहृसृज्ज्यं । पृथिवीम्भूमिंश्चुज्ज्यो
तिषासुह ॥ सुजांतञ्जावेदसमयक्ष्मायंत्त्वासहृसृंजामिप्प्रजाभ्यं÷
॥ ५३ ॥ रुद्राश्सहृसृज्ज्यं । पृथिवीम्बृहज्ज्योतिःसमीधिरे ॥ ते
षाम्भानुरजंस्रुऽइच्छक्रोदेवेषुराचते ॥ ५४ ॥ सहृसृष्टांवसुंभिः ॥
सहृसृष्टांवसुंभीरुद्रैर्द्धीरैःकर्म्मण्ण्युाम्मृदम् ॥ हस्त्ताभ्याम्मृद्वीकृ
त्त्वासिनीवालीकृणोतुताम्म ॥ ५५ ॥ सिनीवालीसुकपुर्द्दा ॥ सुकुरी
रास्वौपुशा ॥ सातुभ्यंमदितेम ोखान्दधातुहस्त्तयोः ॥ ५६ ॥
उखाङ्कृणोतु । शक्क्याबाहुभ्यामदितिर्द्धिया॥मातापुत्रंय्यथोपस्त्थे

साग्निम्बिभर्त्तुगर्ब्भऽआ ॥ मुखस्युशिरोसि ॥ ५७ ॥ व्वसंवस्त्त्वा ।
कृण्ण्वन्तुगायुत्रेणुच्छन्दंसाङ्गिरुस्वद्ध्रुवासिपृथिव्व्यसिधारयुामयिप्प्रु
जाꣳरायस्प्पोषंङ्गौपत्त्यꣳसुव्वीर्य्यꣳसजातान्न्यजंमानाय रुद्द्रास्त्त्वा
कृण्ण्वन्तुत्रैष्टुंभेनुच्छन्दंसाङ्गिरुस्वद्ध्रुवास्युन्तरिंक्षमासि धारयुामयि
प्प्रुजाꣳरायस्प्पोषंङ्गौपुत्त्यꣳसुवीर्य्यꣳसजातान्न्यजंमानायादित्त्या
स्त्त्वांकृण्ण्वन्तुजागंतेनुच्छन्दंसाङ्गिरुस्वद्ध्रुवासिद्द्यौरंसिधारयुामयि
प्प्रुजाꣳरायस्प्पोषंङ्गौपुत्त्यꣳसुवीर्य्यꣳसजातान्न्यजंमानायुव्विश्श्वेत्त्वा
देवावैश्श्वानुराःकृण्ण्वुन्त्त्वानुंष्टुभेनुच्छन्दंसाङ्गिरुस्वद्ध्रुवासिदिशोसिधा

रयामयिंप्प्रुजाꣳ रायस्प्पोषंङ्गौपुत्त्यꣳ सुवीर्य्यꣳ सजातान्न्यजंमा
नाय ॥ ५८ ॥ अदित्त्यैरास्नां ॥ अदित्त्यैरास्नास्यदितिष्टेबिलंङ्गृ
ब्भ्णातु ॥ कृत्त्वायुसामुहीमुखाम्मृन्मयुींय्योनिंमुग्नये ॥ पुत्रेब्भ्युः
प्प्रायंच्छददितिःश्श्रपयानिति ॥ ५९ ॥ व्वसंवस्त्त्वा ॥ धूपयन्तुगायु
त्त्रेणुच्छन्दंसाङ्गिरुस्वद्रुद्द्रास्त्त्वांधूपयन्तुत्रैष्टुंभेनु च्छन्दंसाङ्गिरुस्वदा
दित्त्यास्त्त्वांधूपयन्तुजागंतेनुच्छन्दंसाङ्गिरुस्वद्विश्श्वेत्त्वादेवावैश्श्वानु
राधूपयुन्त्त्वानुंष्टुभेनुच्छन्दंसाङ्गिरुस्वदिन्द्रस्त्त्वाधूपयतुव्वरुणस्त्वाधू
पयतुव्विष्ष्णुंस्त्त्वाधूपयतु ॥ ६० ॥ [११] अदितिष्ट्वा ।

संहि. देवीर्व्विश्श्वदेव्यावतीपृथिव्याःसधस्त्थेऽअङ्गिरस्वत्त्खंनत्त्ववटदेवा पु. अ.
॥७६॥ नांन्त्वापत्क्नीर्द्देवीर्व्विश्श्वदेव्यावतीःपृथिव्याःसधस्त्थेऽअङ्गिरस्वद्दंध ११
तूखेधिषणांस्त्वादेवीर्व्विश्श्वदेव्यावतीःपृथिव्याःसधस्त्थेऽअङ्गिरस्व
दभीन्धतामुखेव्वरूंत्त्रीष्टादेवीर्व्विश्श्वदेव्यावतीःपृथिव्याःसधस्त्थेऽअ
ङ्गिरस्वच्छ्रंपयन्तूखेऽग्नास्त्वांदेवीर्व्विश्श्वदेव्यावतीःपृथिव्याःसधस्त्थेऽ
अङ्गिरस्वत्त्पंचन्तूखेजनंयस्त्वाच्छिन्नपत्त्रादेवीर्व्विश्श्वदेव्यावतीःपृ
थिव्याःसधस्त्थेऽअङ्गिरस्वत्त्पंचन्तूखे ॥ ६१ ॥ मित्रस्यंचर्ष ॥७६॥
णीधृतंः ॥ मित्रस्यंचर्षणीधृतोवोंदेवस्यंसानसि ॥ द्युम्नञ्चि

त्र१॰श्रंवस्त्तमम् ॥ ६२ ॥ देवस्त्त्वा । सवितोद्वंपतुसुपाणिः
स्वंङ्गुरिःसुबाहुरुतशक्क्कया ॥ अव्यंथमानापृथिव्यामाशादिशुऽआ
पृंण ॥ ६३ ॥ उत्थायंबृहती । भवोदुत्तिष्ठाध्रुवात्त्वम् ॥ मित्त्रैतान्तऽ
उखाम्परिंददाम्म्यभित्त्याऽएषामाभेंदि ॥ ६४ ॥ वसंवुस्त्त्वा । च्छृं
न्दन्तुगायत्त्रेणुच्छन्दंसाङ्गिरस्वद्रुद्द्रास्त्त्वाच्छृंन्दन्तुत्त्रैष्टुंभेनुच्छन्दंसा
ङ्गिरुस्वदांदित्त्यास्त्त्वाच्छृंन्दन्तुजागंतेनुच्छन्दंसाङ्गिरुस्वद्धि॰श्वेत्त्वा
देवावैँश्वानुराऽआच्छृंन्दुन्त्त्वानुंष्टुभेनुच्छन्दंसाङ्गिरुस्वत् ॥ ६५ ॥ [५]
आकूंतिमुग्ग्निम् ॥ आकूंतिमुग्ग्निम्प्रयुज॑ᳲस्वाहामनोंमेधामुग्ग्निम्प्र

युजुꣳस्वाहांचित्तंविज्ञांतमुग्निम्प्रयुजुꣳस्वाहांव्वाचोव्विधृंतिमुग्नि
॥७७॥ म्प्रयुजुꣳस्वाहांप्प्रजापंतयेमनवेस्वाहाग्नयेंव्वैश्वानुरायुस्वाहां ॥६६॥
व्विश्वोंदेवस्यं ॥ नेतुर्म्मर्त्तोंव्वुरीतसुक्ख्यम् ॥ व्विश्वोंरायऽइंषु
द्ध्यतिद्युम्न्नंव्वृंणीतपुष्यसेस्वाहां ॥ ६७ ॥ मासु । भित्त्थामासु
रिषोम्बंधृष्ष्णुव्वीरयंस्वसु ॥ अग्निश्चेदङ्कंरिष्ष्यथः ॥ ६८ ॥ दृꣳ
हंस्वदेवि । पृथिविस्वुस्तयऽआसुरीमायास्वुधयांकृतासिं ॥ जुष्टं
न्देवेब्भ्यंऽइदमंस्तुहुव्व्यमरिंष्टात्त्वमुदिंहियुज्ञेऽअस्म्मिन् ॥ ६९ ॥ ॥७७॥
द्र्न्नःसुर्प्पिरांसुतिःप्प्रुत्त्नोहोतुव्वरेंण्यः ॥ सहंसस्प्पुत्त्रोऽअद्भुतः ॥

॥ ७० ॥ शतम् ॥ ५०० ॥ परंस्याऽअधिं । सुंव्वतोवंराꣳऽअब्भ्या
तंर ॥ यत्त्राहमस्म्मिताꣳऽअव ॥ ७१ ॥ पुरमस्यांःपरावतंः ॥ पु
रमस्यांःपरावतोंरोहिदंश्वऽइहागहि ॥ पुरीष्ष्यःपुरुप्प्रियोग्नेत्त्व
न्तंरामृधंः ॥ ७२ ॥ यदंग्ने ॥ यदंग्नेकानिकानिंचिदातेदारूंणिद
द्ध्मसिं ॥ सर्व्वन्तदंस्तुतेघृतन्तज्जुषस्वयविष्ठ्य ॥७३॥ यदत्ति ॥ यद
त्त्युंपजिंह्विकायद्वम्म्रोऽअंतिसर्प्पंति ॥ सर्व्वन्तदंस्तुतेघृतन्तज्जुंषस्व
यविष्ठ्य ॥ ७४ ॥ अहंरहरप्प्रंयावम् ॥ अहंरहरप्प्रंयावुम्भरन्तोश्वां
येवुतिष्ठंतेघासमंस्म्मै ॥ रायस्प्पोषेंणसमिषामदन्तोग्नेमातेप्प्रतिंवे

शारिषाम ॥ ७५ ॥ नाभांपृथिव्याः । सांमिधानेऽअग्नौरायस्पोषां
यबृहतेहंवामहे ॥ इरम्मदबृहदुक्थंय्यजंत्रंजेतारमग्निम्पृतनासुसा
सहिम्‌ ॥ ७६ ॥ याःसेनाः ॥ याःसेनाऽअभीत्त्वरीराव्याधिनीरुगं
णाऽउत ॥ येस्तेनायेचतस्कंरास्ताँस्तेंऽअग्नेपिदधाम्म्यास्ये ॥७७॥
दꣳष्ट्राब्भ्याम्मलिम्म्लूंन्‌ ॥ दꣳष्ट्राब्भ्याम्मलिम्म्लूञ्जम्भ्यैस्तस्करॉं
२ँ ऽउत ॥ हनुभ्याꣳस्तेनान्भगवस्ताँस्त्वङ्खादसुखादितान्‌ ॥
॥ ७८ ॥ येजनेषु । मलिम्म्लवस्तेनासस्तस्करावने ॥ येकक्षेष्वघा
यवस्ताँस्तेंदधामिजम्भयोः ॥ ७९ ॥ योऽअस्म्मभ्यंम्‌ । योअस्म्म

ऽयंमरातीयाद्यश्चंनोद्वेषंतेजनं॥ निन्दाद्योऽअस्म्मान्धिप्प्साच्चस
न्तम्भंस्म्मसाकुरु॥ ८०॥ सꣳशितम्मे॥ सꣳशितम्मेब्रह्मसꣳ
शितंव्वीर्य्यम्बलंम्॥ सꣳशितङ्क्षत्रञ्जिष्णुयस्याहमस्मिपुरोहितꣳ॥
॥ ८१॥ उदेषाम्॥ उदेषाम्बाहूऽअतिरमुद्वर्च्चोऽअथोबलंम्॥ क्षिणोमि
ब्रह्मणामित्रानुन्नयामिस्वाꣳ२ऽअहम्॥ ८२॥ अन्नपतेन्नस्य॥ नोदेह्यनमीवस्यंशुष्मिणः॥ प्रप्प्रदातारन्तारिषऽऊर्ज्जन्नोधेहिद्विपदेचतुष्पदे॥ ८३॥ [१८] इतिशुक्लयजुस्संहितायामेकादशोऽध्यायः॥
॥ ११॥ ॥ श्रीवेदपुरुषायनमः॥ ॥ अनुवाकसूत्रम्॥ इशानः

संहि. सप्तदश दिवस्प्परि द्वादश समिधाग्निं पञ्चदश आपेत सप्तदश आसु यु. अ.
॥७९॥ न्वन्तं त्रयोदश याओषधीः सप्तविंशतिः मामाषोडश सप्तसप्तद १२
शंशतम् ॥ हरिः ॐ दृशानोरुक्मः ॥ दृशानोरुक्मऽउर्व्याव्व्यद्यौद्दुर्म्मर्
षमायुः श्रियेरुचानः ॥ अग्निरमृतोऽअभवद्वयोभिर्य्यदेनन्द्यौरजन
यत्सुरेताः ॥ १ ॥ नक्तोषासासमनसा । व्विरूपेधापयेतेशिशुमेकंसं
मीची ॥ द्यावाक्षामारुक्मोऽअन्तर्व्विभातिदेवाऽअग्निन्धारयन्द्रविणो
दाः ॥ २ ॥ व्विश्श्वारूपाणि ॥ व्विश्श्वारूपाणिप्प्रतिमुञ्चतेकविः प्प्रासावी ॥७९॥
द्भद्रंद्विपदेचतुष्प्पदे । व्विनाकमख्यत्सवितावरेण्योनुप्प्रयाणमुषसो

व्विराजति ॥ ३ ॥ सुपर्णोसि । गुरुत्मांस्त्रिवृत्तेशिरोगायत्रञ्चक्षुर्बृहद्र
थन्तरेपक्षौ ॥ स्तोमऽआत्माच्छन्दाᳬंस्यङ्गानियजूᳬंषिनाम ॥ सा
मतेतनूर्व्वामदेव्व्यंयज्ञायज्ञियम्पुच्छन्धिष्ण्याःशफाः ॥ सुपर्णोसि
गुरुत्मान्दिवङ्गच्छस्वः पत ॥ ४ ॥ विष्णोः क्रमः ॥ विष्णोः क्र
मोसिसपत्नहागायत्रञ्छन्दऽआरोहपृथिवीमनुविक्क्रमस्वविष्णोः
क्रमोस्यभिमातिहा त्रैष्टुभञ्छन्दऽ आरोहान्तरिक्षमनुविक्क्रमस्व वि
ष्णोः क्रमोस्यरातीयतोहन्ता जागतञ्छन्दऽ आरोह दिवमनुविक्क्रम
स्वविष्णोः क्रमोसिशत्रूयतोहन्तानुष्टुभञ्छन्दआरोहदिशोनुविक्क्रम

स्व ॥ ५ ॥ अक्रन्ददुग्निः ॥ अक्रन्ददुग्निस्त्तुनयन्निवु द्यौःक्षा
मारेरिहद्वीरुधः समुञ्जन् ॥ सुद्योजज्ञानोविहीमिद्धोऽअकरव्युदारो
दसीभानुनाभात्त्युन्तः ॥ ६ ॥ अग्नेभ्यावर्त्तिन् ॥ अग्नेभ्या
वर्त्तिन्नभिमानिवर्त्तस्वायुषावर्चसाप्प्रजयाधनेन ॥ सुन्यामेधयार
य्यापोषेण ॥ ७ ॥ अग्नेऽअङ्गिरः ॥ शुतन्तेसन्त्त्वावृतः सुहस्रन्तऽउ
पावृतः ॥ अधापोषस्युपोषेणपुनर्न्नोनुष्टमाकृधिपुनर्न्नोरयिमाकृधि ॥
॥ ८ ॥ पुनरुर्ज्जा । निवर्त्तस्वपुनरग्नऽइषायुषा ॥ पुनर्न्नःपाह्यंह
हसः ॥ ९ ॥ सुहरय्या ॥ निवर्त्तस्वाग्नेपिन्वस्वधारया ॥ वि

ऋप्पस्न्यांव्रिऋतुस्प्परिं ॥ १० ॥ आत्त्वां । हार्षमुन्तरंभूद्धुव
स्त्तिष्ठाविंचाचलिः ॥ व्रिशंस्त्त्वुासर्व्वांव्राञ्छन्तुमात्त्वद्द्राष्ट्रमाधिंश्रश
त् ॥ ११ ॥ उदुंत्तमम् ॥ उदुंत्तमँव्वंरुणपाशंमुस्म्मदवांधुमंविमंद्धय
मंऽश्रंथाय । अथांव्वुयमांदित्त्यव्रुतेतवानांगसोऽअदितयेस्याम ॥
॥ १२ ॥ अग्ग्रेंबृहन् ॥ अग्ग्रेंबृहन्नुषसांमूर्द्धौऽअंस्त्थान्निर्ज्जगुन्वा
न्तमंसोज्ज्योतिषागांत् ॥ अग्निर्भानुनारुशंतास्वङ्गऽअजातोव्वि
श्वासद्म्मांन्यप्प्राः ॥ १३ ॥ हंसःशुंचिषत् ॥ हंसःशुंचिषद्व
सुंरन्तरिक्षसद्धोतांव्वेदिषदतिंथिर्दुरोणसत् ॥ नृषद्वंरसदृंतसद्व्योमस

दुब्जागोजाऽऋतुजाऽअंद्रिजाऽऋतम्बृहत् ॥ १४ ॥ सीदुत्त्वम् । सी
दुत्त्वम्मातुरस्याऽउपस्त्थेविश्वांन्यग्ग्नेवयुनांनिविद्वान् । मैनान्त
पंसामार्च्चिषाभिशोंचीरन्तरंस्याᳩंशुक्रज्ज्योंतिर्विभांहि ॥ १५ ॥
अन्तरंग्ग्ने । रुचात्त्वमुख्खायाःसदंनेस्वे ॥ त्तस्यास्त्वळहरंसातपुञ्जा
तंवेदःशिवोभंव ॥ १६ ॥ शिवोभूत्त्वा । मह्यंमग्ग्नेऽअथोंसीदशिव
स्त्त्वम् ॥ शिवाःकृत्त्वादिशःसर्व्वाःस्वंय्योनिंमिहासंदः ॥ १७ ॥
[१७] दिवस्प्परिं ॥ प्प्रथमञ्जज्ञेऽअग्ग्निरस्म्मद्द्वितीयम्परिंजातवें
दाः॥ तृतीयंमप्प्सुनृम्मणाऽअजंस्रमिन्धांनऽएनञ्जरतेस्स्वाधीः॥ १८॥

व्विदम्मातें । अग्ग्ने त्त्रेधात्त्रयाणिं व्विद्म्मातें धामव्विभृंतापुरुत्त्रा ॥
व्विद्म्मातेनामंपरङ्गुहायद्व्विद्म्मातमुत्त्सुंय्यतंऽआजगन्थं ॥ १९ ॥ स
मुद्द्रेत्त्वां॥ नृम्मणांऽअप्प्स्वन्तर्न्नृचक्षांऽईधेदिवोऽअंग्ग्नऽऊधंन्॥तृतीयें
त्त्वारजंसितस्त्थिवाᳩंसंमपामुपस्त्थेंमाहिषाऽअंवर्द्धन् ॥ २० ॥ अ
क्रंन्ददग्ग्निः ॥ अक्रंन्ददग्ग्निस्त्तनयंन्निवद्यौःक्षामारेरिंहद्वीरुधंःसम
ञ्जन् ॥ सद्योजंज्ञानोव्विहीमिद्धोऽअख्ख्यदारोदंसीभानुनांभात्त्यन्तः
॥ २१ ॥ श्रीणामुंदारः ॥ श्रीणामुंदारोधरुणोंरयीणाम्मंनीषाणा
म्प्रार्प्पणःसोमंगोपाः ॥ व्वसुंःसूनुःसहंसोऽअप्प्सुराजाव्विभात्त्यग्ग्रं

ऽउषसांमिधानः ॥ २२ ॥ विश्वस्यकेतुः ॥ विश्वस्यकेतुर्भुवन
स्युगर्भऽआरोदसीऽअपृणाज्जायमानः ॥ वीडुश्चिदाद्रिमभिनत्परायु
अनायदग्निमयंजन्तपञ्च ॥ २३ ॥ उशिक्पावकः ॥ उशिक्पाव
कोऽअरतिःसुमेधामर्तेष्वग्निरमृतोनिधायि ॥ इयर्तिधूममरुषम्भ
रिभ्रदुच्छुक्रेणशोचिषाद्यामिनक्षन् ॥ २४ ॥ दृशानोरुक्मः ॥ दृ
शानोरुक्मऽउर्व्याव्यद्यौद्दुर्मर्षमायुःश्रियेरुचानः ॥ अग्निरमृतोऽ
अभवद्वयोभिर्यदेनन्द्यौरजनयत्सुरेताः ॥ २५ ॥ यस्ते । अद्यकृण
वद्भद्रशोचेपूपन्देवघृतवन्तमग्ने ॥ प्रतन्नयप्रतरंवस्योऽअच्छाभि

सुम्नन्देवभंक्तंयविष्ठ ॥ २६ ॥ आतम् ॥ आतम्भंजसौश्श्रवुसेष्व
ग्न्ऽउक्थऽउंक्थुऽआभंजशुस्यमांने ॥ प्प्रियश्सूर्य्येप्प्रियोऽअुग्ना
भंवात्त्युज्जातेनंभिनदुदुज्जानिंत्त्वैः ॥ २७ ॥ त्त्वामंग्ने ॥ त्त्वामंग्ने
यजंमानाऽअनुद्यून्विश्श्वावसुंदाधिरेव्वार्य्याणि ॥ त्त्वयांसुहद्द्रविण
मिच्छमांनाव्व्रजङ्गोमंन्तमुशिजोव्विवंव्रुः ॥ २८ ॥ अस्त्ताव्यग्निः ।
अस्त्ताव्यग्निर्न्नुराथ्ंशुशेवोव्वैश्श्वानुरऽऋषिंभिःसोमंगोपाः ॥ अुद्वेषे
द्यावांपृथिवीहुवेमुदेवांधुत्तरयिमुस्म्मेसुवीरंम् ॥ २९ ॥ [१२] सु
मिधाग्निम् ॥ सुमिधाग्निन्दुंवस्यतघृतैर्बोधयुतातिथिम् ॥ आस्म्मि

ह्व्याजुंहोतन ॥ ३० ॥ उदुंत्त्वा ॥ उदुंत्त्वाविश्श्वेंदेवाऽअग्ग्नेभरं
न्तुचितिंभिः ॥ सनोंभवाशिवस्त्त्वᳬसुप्प्रतींकोविभावंसुः ॥ ३१ ॥
प्रेत् ॥ प्रेदंग्ग्नेज्ज्योतिंष्म्मान्याहिशिवेभिंरर्च्चिंभिष्ट्वम् ॥ बृहद्भिंर्भानु
भिर्भासुन्न्माहिंᳬसीस्त्तुन्न्वाप्प्रजाः ॥ ३२ ॥ अक्रंन्ददग्निः ॥ अक्रं
न्ददग्निस्त्तनयंन्निवद्यौःक्षामारेरिंहद्वीरुधः समुञ्जन् ॥ सुद्योजंज्ञा
नोविहीमिद्धोऽअक्ख्यदारोदंसीभानुनांभात्त्यन्तः ॥ ३३ ॥ प्रप्प्रा
यम् ॥ प्रप्प्रायमग्ग्निर्भंरतस्स्यंशृण्ण्वेवियत्त्सूर्य्योनरोचंतेबृहद्भाः ॥
अभियःपूरुम्पृतंनासुतस्त्थौदीदायदैव्व्योऽअतिंथिःशिवोनंः ॥ ३४ ॥

आपोंदेवीः ॥ आपोंदेवीःप्प्रतिंगृब्भ्णीतभस्म्मैतत्त्स्योनेकृंणुद्ध्वᳬसु
रभाऽउंलोके ॥ तस्म्मैंनमन्ताञ्जनंयःसुपत्त्नींम्मातेवंपुत्रम्बिभृता
प्प्स्वेनत् ॥ ३५ ॥ अप्प्स्वग्ग्ने ॥ अप्प्स्वग्ग्नेसधिष्ट्ववसौषंधीरनंरुद्ध्य
से ॥ गर्ब्भेसञ्जांयसेपुनंः ॥ ३६ ॥ गर्ब्भोंऽअसि ॥ गर्ब्भोंऽअस्योषंधी
नाङ्गर्ब्भोंवनस्प्पतींनाम् ॥ गर्ब्भोंविश्श्वंस्यभूतस्स्याग्ग्नेगर्ब्भोंऽअपा
मंसि ॥ ३७ ॥ प्रसद्द्यभस्म्मंना ॥ प्रसद्द्यभस्म्मंनायोनिंमपश्श्चपृ
थिवीमंग्ग्ने ॥ सᳬसृज्ज्यंमातृभिष्ट्वञ्ज्योतिंष्म्मान्पुनरासंदः ॥ ३८ ॥
पुनंरासद्द्यं ॥ पुनंरासद्द्यसदंनमपश्श्चपृथिवीमंग्ग्ने ॥ शेषेंमातुर्य्यथो

परस्त्थेन्तरंस्याछ्ंशिवतंमः ॥ ३९ ॥ पुनरूर्ज्जा । निवंर्त्तस्वपुनंरग्न
ऽइषायुंषा ॥ पुनंर्न्नःपाह्यंहसः ॥ ४० ॥ सहरय्या । निवंर्त्तस्वा
ग्नेपिन्न्वंस्वधारंया ॥ विश्श्वप्प्स्न्न्यांविश्श्वतुस्प्परि ॥ ४१ ॥ बोधां
मे । ऽअस्ययवचंसोयविष्ठमंहिंष्ठस्युप्रभृंतस्यस्वधावः ॥ पीयंति
त्वोऽअनुंत्त्वोगृणातिवुन्दारुष्टेतुन्न्वंवुन्न्देऽअग्ने ॥ ४२ ॥ सबोंधि ।
सूरिम्मुघवाव्वसुंपतेव्वसुंदावन् ॥ युयोद्ध्यस्म्मद्द्वेषांछ्ंसिविश्श्वकंर्म्म
णेस्वाहां ॥ ४३ ॥ पुनंस्त्वा । दित्त्यारुद्द्राव्वसवःसमिंन्धताम्पुनंर्ब्र
ह्माणोंव्वसुनीथयुज्ञैः ॥ घृतेनुत्त्वन्तुन्न्वँव्वर्द्धयस्वसुत्त्याःसंन्तुयजंमा

नस्युकामांः ॥ ४४ ॥ [१५] अपेत ॥ अपेतुवीतुविचंसर्पुतातुोयेत्र
स्त्थपुंराणायेचुनूतनाः ॥ अदांद्युमोवुसानम्पृथिुव्याऽअक्रंन्निमम्पि
तरोंल्लोकमंस्म्मै ॥ ४५ ॥ सुँज्ञानंमसि । कामुधरंणुम्मयितेकामुधरं
णम्भूयात्॥अुग्नेर्भस्म्मांस्युग्नेःपुरीषमसिुचितंस्त्थपरिुचितंऽऊर्द्धु
चितं÷श्रयद्ध्वम् ॥ ४६ ॥ अुयर्ठसः ॥ अुयर्ठसोऽअुग्ग्निर्य्यस्म्मिुन्त्सो
मुमिन्द्रंः÷सुतन्दुधेजुठरेवावशानः ॥ सुहुस्रियुम्वाजुमत्त्युन्नसप्तिर्ठ
ससुवान्त्सन्त्स्तूंयसेजातवेदः ॥ ४७ ॥ अग्नेयत् ॥ अग्नेयत्तेदिुवि
वर्चः÷पृथिुव्यांय्यदोषंधीष्वुप्प्स्वायंजत्र ॥ येनुान्तरिक्षमुुर्व्वातुतन्थंत्त्वे

षःसभानुरर्णवोनृचक्षाः ॥ ४८ ॥ अग्नेदिवः ॥ अग्नेदिवोऽअर्ण्ण
मच्छाजिगास्यच्छादेवाँ२ ऊचिषेधिष्ण्याये ॥ यारोचनेपरस्तात्सू
र्यस्ययाश्चावस्तादुपतिष्ठन्तऽआपः ॥ ४९ ॥ पुरीष्यासोऽअग्न
यः। प्रावणेभिःसजोषसः । जुषन्तांय्यज्ञमद्रुहोनमीवाऽइषोमहीः
॥ ५० ॥ इडामग्ने । पुरुदंसंसनिङ्गोःशश्वत्तमंहवमानायसा
ध ॥ स्यान्नःसूनुस्तनयोविजावाग्नेसातेसुमतिर्भूत्वस्मे ॥ ५१ ॥
अयन्ते ॥ अयन्तेयोनिर्ऋत्वियोयतोजातोऽअरोचथाः ॥ तञ्जानन्न
ग्नऽआरोहाथानोवर्द्धयारयिम् ॥ ५२ ॥ चिदसि ॥ चिदसितयादेव

तयाङ्गिरस्वद्ध्रुवासीदपरिचिदसितयादेवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवासीद ॥५३॥
लोकम्पृण । छिद्रम्पृणाथोसीदध्रुवात्वम् ॥ इन्द्राग्नीत्वाबृहस्प
तिरस्मिन्न्योनावसीषदन् ॥ ५४ ॥ ताऽअस्य । सूददोहसःसोमं
श्रीणन्तिपृश्नयः। जन्मन्देवानांविशस्त्रिष्वारोचनेदिवः ॥५५॥
इन्द्रंविश्वाः ॥ इन्द्रंविश्वाऽअवीवृधन्त्समुद्रव्यचसङ्गिरः ॥ रथी
तमःरथीनांवाजानांसत्पतिम्पतिम् ॥५६॥ समितम् ॥ समितःस
ङ्कल्पेथांसम्प्रियौरोचिष्णूसुमनस्यमानौ ॥ इषमूर्जमभिसं
वसानौ ॥ ५७ ॥ संवाम् ॥ संवाम्मनांसिसंव्रतासमुचित्तान्या

कंरम् ॥ अग्नेपुरीष्ष्याधिपाभंवुत्त्वन्नुऽइषमूर्ज्जंष्यजंमानायधेहि ॥
॥ ५८ ॥ अग्नेत्त्वम् ॥ अग्नेत्त्वम्पुरीष्ष्योरयिमान्पुष्टिमा २ ऽअं
स ॥ शिवाःकृत्त्वादिशःसर्व्वाःस्वंष्योनिमिहासदः ॥ ५९ ॥ भवं
तिन्नः ॥ भवंतन्नःसमंनसौसचैतसावरेपसौ ॥ मायज्ञꣳहिꣳसिष्टमायु
ज्ञपंतिञ्जातवेदसौशिवौभंवतमुद्यनः ॥ ६० ॥ मातेवपुत्रम् ॥ मातेव
पुत्रम्पृथिवीपुरीष्ष्यमुग्निꣳस्वेयोनांवभारुषा ॥ तांव्विश्श्वैर्देवैर्ऋतु
भिःसंव्विदानःप्प्रजापंतिर्व्विश्श्वकंर्म्मामुंव्विमुंञ्चतु ॥ ६१ ॥ [७] अ
सुंन्वन्तमयंजमानम् ॥ असुंन्वन्तमयंजमानमिच्छस्तेनस्येत्त्या

मन्विहितस्कंरस्य ॥ अुन्नयमुस्म्मदिंच्छुसातंऽइुत्त्यानमोंदेविनिऋ
तेतुब्भ्यंमस्त्तु ॥ ६२ ॥ नमुःसुतेनिर्ऋतेतिग्मतेजोयुस्म्मयुंविचृंता
बुन्धमुेतम्म् ॥ युमेनुत्त्वंछ्यम्म्यासंविदानोत्तुमेनाकेुऽअधिरोहयैनम्म् ॥
॥ ६३ ॥ यस्यांस्त्ते । घोरऽआुसञ्जुहोम्म्येुषाम्बुन्धानांमवुसर्ज्जना
य ॥ यान्त्वाुजनुोभूुमिुरितिंप्प्रुमदंन्तुनिर्ऋतिन्त्वाुहम्परिंवेदाविुश्श्व
तंः ॥ ६४ ॥ यन्तेंदुेवीनिर्ऋतिराबुबन्धुपाशंङ्ग्रीवास्वंविचृत्त्यम्म् ॥ त
न्तेुविष्ष्युाम्म्यायुंषोनमद्धुयादथैताम्पितुमंद्धिुप्प्रसूतः ॥ नमोुभूत्त्यैु
येदश्चुकारं ॥ ६५ ॥ निुवेशनःसुुङ्गमंनः ॥ निुवेशंनःसुुङ्गमंनोवुसू

नुाव्वि श्वांरूपाभिचंष्टेशचींभिः ॥ देवऽइंवसव्वितासुत्त्यधुर्म्मेन्द्रोन
तंस्त्थौसमुरेपंथुीनाम् ॥ ६६ ॥ सीरांयुञ्जन्ति । कुवयोंयुुगाव्वितंन्वते
पृथक् ॥ धीरांदेुवेषुंसुम्न्नुया ॥ ६७ ॥ युनक्तुसीरां ॥ युनक्तुसीराव्वि
यगातंनुद्धकृृतेयोनौंव्वपतुेहबीजंम् ॥ गिराचंश्श्रुष्टिःसभंराऽअसंन्नो
नेदींयुऽइत्सृुण्ण्यंःपुक्कमेयांत् ॥ ६८ ॥ शुुनꣳसु । फालाव्विकृुषन्तुभू
मिꣳशुनङ्कीनाशांऽअुभियंन्तुव्वाहैंः ॥ शुनांसिराहुविषातोशंमानासु
पिप्पुलाऽओषंधीःकर्त्तनास्म्मे ॥ ६९ ॥ घृतेनुसीतां ॥ घृतेनुसीतुाम ॥८७॥
धुंनासमंज्यतुांव्विश्श्वैंर्देुवैरनुंमतामुरुद्भिं÷ ॥ ऊर्ज्जंस्वतुींपयंसुापिन्वं

मानुास्म्मान्त्सींतुेपयंसुाभ्याववृंत्स्व ॥ ७० ॥ लाङ्गंलुम्पवीरवत् ॥
लाङ्गंलुम्पवीरवत्सुुशेवंꣳसोमुपित्त्संरु ॥ तदुद्वंपतिुगामाव्विम्प्रफुर्व्यं
श्चुपीवंरीम्प्रुस्त्थावंद्रथुवाहंणम् ॥ ७१ ॥ कामंङ्कामदुघे । धुुक्ष्वामि
त्रायुव्वरुंणायच ॥ इन्द्रांयुाश्विभ्यांम्पूुष्णेप्प्रुजाभ्युऽओषंधी
भ्यः ॥ ७२ ॥ व्विमुंञ्चयद्धम् ॥ व्विमुंञ्चयद्धमघ्न्यादेवयानुाऽअगंन्मुत
मंसरुप्पुारमुस्य । ज्योतिंरापाम ॥ ७३ ॥ सुजूरब्दं÷ । सुजूरब्दुोऽ
अयंवोभिःसुजूरुुषाऽअरुंणीभिः ॥ सुजोषंसाव्वुाश्श्विनादꣳसोंभिः
सजूःसूरंऽएतंशेनसुजूर्व्वैंश्श्वानुरऽइडंयाघृुतेनुस्वाहां ॥ ७४ ॥

संहि. [१३] याऽओषंधीः ॥ याऽओषंधीःपूर्व्वाजातादेवेभ्यंस्त्रियुगम्पु पु. अ.
॥८८॥ रा ॥ मन्नैनुबभ्रूणांमहश्शतन्धामांनिसप्तचं ॥ ७५ ॥ शतंव्वंः ॥ १२
शतंवोऽअम्म्बधामांनिसहस्रंमुतवोरुहंः ॥ अधाशतक्रत्त्वोयूयमिम
म्मेऽअगदङ्कृत ॥ ७६ ॥ ओषंधीःप्प्रति । मोदध्वम्पुष्पंवतीःप्प्रसू
वंरीः ॥ अश्श्वाऽइवसजित्त्वंरीर्व्वीरुधंःपारयिष्ण्वंः ॥ ७७ ॥ ओ
षंधीरिति । मातरस्तद्वोदेवीरुपंब्रुवे ॥ सनेयमश्श्वङ्गाँवासंऽआ
त्त्मानन्तवंपूरुष ॥ ७८ ॥ अश्श्वत्थेवंः ॥ अश्श्वत्थेवोनिषदंनम्पर्णे ॥८८॥
वोव्वसतिष्कृता ॥ गोभाजऽइत्त्किलासथयत्त्सनवंथपूरुषम् ॥ ७९ ॥

यत्रौषंधीः । सुमग्ग्मंतुराजांनुःसामिंताविव ॥ विप्प्रुःसऽउंच्च्यतेभि
षग्ग्रंक्षोहामींवुचातनः ॥ ८० ॥ अश्श्वावुतींꣳसोंमावुतीम् ॥ अ
श्श्वावुतींꣳसोंमावुतीमूर्ज्जयंन्तीमुदोंजसम् ॥ आविंत्त्सिसर्व्वाऽओ
षंधीरुस्म्माऽअंरिष्टतांतये ॥ ८१ ॥ उच्छुष्म्मांः ॥ उच्छुष्म्माऽओ
षंधीनाङ्गावोंगोष्ठाःदिवेरते ॥ धनꣳसनिष्ष्यन्तींनामात्त्मानुन्तवंपूरु
ष ॥ ८२ ॥ इष्कृंतिर्न्नामं । वोमाताथोंयूयꣳस्त्थुनिष्कृंतीः ॥ सी
राःपंतत्त्रिणींस्त्थनुयदामयंतिनिष्कृंथ ॥ ८३ ॥ अतिविश्श्वाः । प
रिष्ठास्त्तेनऽइंवव्व्रुजमक्क्रमुः ॥ ओषंधीःप्प्राचुंच्च्यवुर्य्यत्किञ्चंतुन्न्वो

संहि. रपंः॥८४॥ यदि॒माः॥ यदि॒मावाजयंन्न॒हमोषंधी॒र्हस्त॑ऽआद॒धे ॥ पु. म.
॥८९॥ आ॒त्त्कमायक्ष्मंस्यनश्यतिपु॒राजी॒वगृभोयथा॥ ८५॥ यस्यौषधीः॥ १२
प्प्रसर्प्पथाङ्गमङ्गम्पर॑ष्ष्परुः॥ ततो॒यक्ष्मं॒व्विबाधद्ध्वऽउ॒ग्ग्रोमंद्ध्यम॒शी
रिव॥८६॥साकंय्यंक्ष्म॥सा॒कंय्यक्ष्म॒प्रपंत॒चाषेणकिकिदी॒विना॥सा
कंव्वातंस्य॒द्ध्राज्ज्यांसा॒कन्नंश्यनि॒हाकया॥८७॥शतं६००॥अ॒न्यावंः॥
अ॒न्यावोंऽअ॒न्यामंवत्त्व॒न्यान्यस्या॒ऽउपांवत॥ताः सर्व्वाःसंविदा॒नाऽ
इदम्मे॒प्प्रावंता॒व्वचः॥८८॥ याःफ॒लिनीः॥याःफ॒लिनी॒र्य्याऽअंफ॒लाऽ ॥८९॥
अंपुष्पायाश्चंपु॒ष्प्पिणीः ॥ बृह॒स्प्पतिंप्प्रसूता॒स्त्तानोंमु॒ञ्चन्त्वह्हंसः ॥८९॥ मु॒ञ्चन्तुंमा। शप॒त्थ्या॒दथोंव्वरु॒ण्ण्यादुत ॥ अथोय॒मस्य॒
पड्वीशा॒त्त्सर्व्वस्म्माद्देवकिल्बि॒षात् ॥ ९० ॥ अव॒पतंन्तीरवदन् ॥
अ॒व॒पतंन्तीरवदन्दि॒वऽओषंधय॒स्प्परि ॥ यञ्जी॒वम॒श्नवांमहै॒नसरि
ष्ष्यातिपूरुंषः ॥ ९१ ॥ याऽओषंधीः ॥ याऽओषंधी॒ःसोमंराज्ञी
र्ब्बह्वीःश॒तविंचक्षणाः॥ तासांमसि॒त्त्वमुं॒त्तमार॒ङ्कामांय॒शंह्व॒दे॥९२॥
याऽओषंधीः ॥ याऽओषंधी॒ःसोमंराज्ञी॒र्व्विष्ठि॒ताःपृथि॒वीमनु ॥ बृह॒
स्प्पतिंप्प्रसू॒ताऽअ॒स्यैसन्दंत्तव्वी॒र्य्यम् ॥ ९३ ॥ याश्च ॥ याश्चे॒दमु॒
पशृ॒ण्ण्वान्तियश्च॒दूरम्परांगताः ॥ सर्व्वाःस॒ङ्गत्त्यंव्वीरु॒धोस्यैसन्दंत्त

 वीर्य्यम् ॥ १४ ॥ माव÷ ॥ मावोरिषत्खनिता यस्मै चाहं खनामि वः ॥
 द्विपाच्चतुष्पादस्माकं सर्वमस्त्वनातुरम् ॥ १५ ॥ ओषधयः समम् ॥
ओषधयः सम्वदन्ते सोमेन सह राज्ञा ॥ यस्मै कृणोति ब्राह्मणस्तं
राजन्पारयामसि ॥ १६ ॥ नाशयित्री बलासस्यार्शसऽउपचितां
मसि ॥ अथो शतस्य यक्ष्माणाम्पाकारोरसि नाशनी ॥ १७ ॥ त्वा
ङ्गन्धर्व्वाः ॥ त्वाङ्गन्धर्व्वाऽअखनँस्त्वामिन्द्रस्त्वाम्बृहस्पतिः ॥ त्वा
मोषधे सोमो राजा विद्वान्यक्ष्मादमुच्यत ॥ १८ ॥ सहस्व मे ॥
सहस्व मेऽअरातीः सहस्व पृतनायतः ॥ सहस्व सर्वम्पाप्मानं सहं

मानास्योषधे ॥ ९९ ॥ दीर्घायुस्त्ते ॥ दीर्घायुस्त्तऽओषधेखानि
तायस्म्मैचत्त्वाखनाम्म्युहम् ॥ अथोत्त्वन्दीर्घायुर्भूत्त्वाशतवल्शा
व्विरोहतात् ॥ १००॥ त्त्वमुत्तमा । स्योषधेतवव्वृक्षाऽउपस्त्तयः ॥
उपस्त्तिरस्त्तुसोस्म्माकंयोऽअस्म्माँऽअभिदासति ॥ १०१ ॥
[२७] मामाहिꣳसीज्जनितायःपृथिव्यायोवादिवꣳसत्त्यधर्म्मा व्व्या
नट् ॥ यश्चापश्चन्द्राःप्रथमोजजानकस्म्मैदेवायहविषाव्विधेम ॥
॥ १०२ ॥ अभ्यावर्त्तस्व । पृथिवियज्ञेनपयसासह ॥ व्वपान्तेऽ
अग्निरिषितोऽअरोहत् ॥ १०३ ॥ अग्नेयत् ॥ अग्नेयत्तेशुक्रंय्य

चुन्द्रंऽयत्त्पूतंऽयच्चंयुज्ञियंम् ॥ तद्देवेऽभ्योंभरामासि ॥ १०४ ॥ इषु
मूर्ज्जंम् ॥ इषमूर्ज्जमुहमितऽआदंमृतस्युयोनिम्महिषस्युधाराम् ॥
आमुागोषुंव्विशुत्त्वातुनूषुजहांमिसेुदिमानिंरााममीवाम् ॥ १०५ ॥
अग्ग्नेतवं ॥ अग्ग्नेतवुश्श्रवोुव्वयुोमहिंभ्राजन्तेऽअुर्च्चयोंव्विभावसो ॥
बृहंद्भानोुशवंसाुव्वाजमुक्क्थ्युन्दधांसिदाुशुषेंकवे ॥ १०६ ॥ पुावुक
वंर्च्चाऽशुुक्क्रवंर्च्चाः ॥ पुावुकवंर्च्चाऽशुुक्क्रवंर्च्चुाऽअनूंनवर्च्चुाऽउदिंयर्षिभुा
नुनां ॥ पुत्त्रोमुातरांव्विुचरुन्नपांवसिपृुणक्षिुरोदंसीऽउुभे ॥ १०७ ॥ ऊ
र्ज्जोंनपात् ॥ ऊर्ज्जोंनपाज्जातवेदऽसुशुस्त्तिभिुर्म्मन्दंस्वधुीतिभिर्हि

तः ॥ त्त्वेऽइषुऽसन्दंधुुर्ब्भूरिंवर्प्पसश्चिुत्रोतंयोुव्वामजांताः ॥ १०८ ॥
इुरज्ज्यन्नंग्ग्ने । प्प्रथयस्वजुन्तुभिंरुस्म्मेरायोंऽअमर्त्त्य ॥ सदंर्शुतस्यु
व्वपुंषोुव्विरांजसिपृुणक्षिंसानुसिङ्क्तुम् ॥ १०९ ॥ इुष्कुर्त्तारंमद्ध्वुरस्यं ॥
इुष्कुर्त्तारंमद्ध्वुरस्युप्प्रचेतसङ्क्षयंन्तुद्धुराधसोमुहः ॥ रुातिंव्वुामस्यंसु
भगांम्मुहीमिषुन्दधांसिसानुसिद्धरुयिम् ॥ ११० ॥ ऋुतावांनम्म
हिुषम् । व्विुश्श्वदंर्शतमुग्ग्निद्धसुुम्म्नायंदधिरेपुरोजनाः ॥ श्रुत्कंर्ण्णं
द्धसुप्प्रथंस्त्तमन्त्वाुगिराुदैव्व्युम्मानुंषायुुगा ॥ १११ ॥ आप्प्यांयस्व
समेंतुतेव्विुश्श्वतंःसोमुव्वृष्ण्यंम् ॥ भवाुव्वाजंस्यसङ्गुथे ॥ ११२ ॥

सन्तै ॥ सन्तुपयाᳪंसिसमुयन्तुव्वाजाᳬसंव्वृष्ण्यांन्यभिमातिषा
हं॥ आप्प्यायमानोऽअमृतायसोमादिविश्श्रवाᳪंस्युत्तमानिधिष्व
॥ ११३ ॥ आप्प्यायस्व मदिन्तमसोमव्विश्श्वेभिरᳫशुभिः ॥
भवानᳬसप्प्रथस्त्तमᳬसखाव्वृधे ॥ ११४ ॥ आतें । व्वृत्रसोमनोयम
त्प_माव्वित्तसुधस्त्थांत्॥ अग्ग्नेत्त्वाङ्कांमयागिरा ॥ ११५ ॥ तुब्भ्यु
न्ताᳬ ॥ तुब्भ्युन्ताऽअंङ्गिरस्तमव्विश्श्वाःसुक्षितयᳬपृथक्॥ अग्ग्नेका
मायर्यमिरे॥ ११६ ॥ अग्निश्प्प्रियेषु ॥ अग्निᳬप्प्रियेषुधामंसुकामोभू
तस्युभव्यंस्य ॥ सम्म्राडेकोव्विराजति ॥ ११७॥ [१६] इतिवाजस

नेयसंहितायांद्वादशोऽध्यायः ॥ १२ ॥ श्रीवेदपुरुषायनमः ॥ अनुवाक
सूत्रम् ॥ मयिगृह्णामिपञ्चदशध्रुवासिमधुव्वाताएकादशकौसम्यकस्त्रवं
तिनवेमंमाषडपांत्वैकाऽयंपुरःपञ्चसप्ताष्टापञ्चाशत् ॥ मयिंगृह्णामि ॥
मयिंगृह्णाम्म्यग्ग्रेऽअग्निह्नुरायस्प्पोषांयसुप्प्रजास्त्वायंसुवीर्य्यांय ॥
मामुंदेवतांःसचन्ताम् ॥ १ ॥ अपाम्पृष्ठम् ॥ अपाम्पृष्ठमंसियोनिंरग्ग्नेः
संमुद्रमुभितःपिन्न्वंमानम् ॥ वर्द्धमानोमुहाँऽआचपुष्क्करेदिवोमात्र
याव्वारिम्म्णाप्प्रंथस्व ॥ २ ॥ ब्रह्मंजज्ञानम् ॥ ब्रह्मंजज्ञानम्प्रं
थुमम्पुरस्त्ताद्विसीमुतःसुरुचोंव्वेनऽआंवः ॥ सबुद्ध्याऽउपमाऽअंस्य

विष्टाःसुतश्चयोनिमसंतश्चविवं÷ ॥ ३ ॥ हिरण्यगर्भःसमंवर्त्त
ताग्रेभूतस्यंजातःपतिरेकंऽआसीत् ॥ सदांधारपृथिवीन्द्यामुतेमा
ङ्कस्मैदेवायंहविषांविधेम ॥ ४ ॥ द्रप्सश्चंस्कन्द । पृथिवीमनुद्यामि
मञ्चयोनिमनुयश्चपूर्व्वं÷ ॥ समानंयोनिमनुंसञ्चरंन्तन्द्रप्सञ्जुहो
म्यनुंसप्तहोत्राः ॥ ५ ॥ नमोस्तु । सर्प्पेभ्योयेकेचंपृथिवीमनु ॥
येऽअन्तरिक्षेयेदिवितेभ्यं÷सर्प्पेभ्योनमं÷ ॥ ६ ॥ याऽइषवः ॥ याऽ
इषंवोयातुधानानांयेवावनस्पतीँरनु ॥ येवांवटेषुशेरंतेतेभ्यं÷
सर्प्पेभ्योनमं÷ ॥ ७ ॥ येवा । मीरोचनेदिवोयेवासूर्यस्यरश्मिषु ॥ ॥१३॥
येषांमप्सुसदंस्कृतन्तेभ्यं÷सर्प्पेभ्योनमं÷ ॥ ८ ॥ कृणुष्वपाजं÷ ॥
कृणुष्वपाजःप्रसितिन्नपृथ्वींयाहिराजेवामंवाँ२ऽइभेन ॥ तृष्वी
मनुप्रसितिन्द्रूणानोस्तासिविध्यरक्षसस्तपिष्ठैः ॥ ९ ॥ तवंभ्र
मासं÷ ॥ तवंभ्रमासंऽआशुयापंतन्त्यनुंस्पृशधृषताशोशुंचानः ॥ तपू
ष्यग्नेजुह्वापतङ्गानसंन्दितोविसृंजविष्वंगुल्काः ॥ १० ॥ प्रतिस्प
शं÷ ॥ प्रतिस्पशोविसृंजतूर्णितमोभवांपायुर्विशोऽअस्याऽअदब्धः ॥
योनोदूरेअघशंसोयोऽअन्त्यग्नेमाकिष्टेव्यथिरादंधर्षीत् ॥ ११ ॥ उदं
ग्ने ।तिष्ठप्रत्यातंनुष्वन्यमित्राँ२ऽओषतात्तिग्महेते ॥ योनोऽअरां

तिष्ठसमिधानञ्चक्रेनीचातन्धक्ष्यतसन्नशुष्कम् ॥ १२ ॥ ऊर्द्ध्वोभव ।
ऊर्द्ध्वोभवप्प्रतिविद्ध्याद्ध्यस्म्मदाविष्कृणुष्वदैव्यान्यग्ग्ने ॥ अवं
स्थिरातनुहियातुजूनाञ्जामिमजामिम्प्रमृणीहिशत्त्रून् ॥ अग्ग्निष्ट्वाते
जसासादयामि ॥ १३ ॥ अग्ग्निर्म्मूर्द्धा । दिवःककुत्पतिः पृथिव्याअ
यम् ॥ अपाꣳरेताꣳसिजिन्न्वति ॥ इन्द्रस्यत्त्वौजसासादयामि ॥
॥ १४ ॥ भुवोयज्ञस्य ॥ भुवोयज्ञस्यरजसश्चनेतायत्त्राणियु
द्भिःसचसेशिवाभिः ॥ दिविमूर्द्धानन्दधिषेस्वर्षाञ्जिह्वामग्ग्नेचकृषेह
व्यवाहम् ॥ १५ ॥ [१५] ध्रुवासि । धरुणास्तृताविश्वकर्म्मणा ॥

मात्त्वांसमुद्द्रऽउद्वंधीन्मासुंपर्ण्णोव्व्यंथमानापृथिवीन्दृंह ॥ १६ ॥
प्रजापंतिष्ट्वा । सादयत्त्वपाम्पृष्ठेसंमुद्द्रस्येमंन् ॥ व्यचंस्वतीम्प्रथं
स्वतीम्प्रथंस्वपृथिव्व्यासि ॥ १७ ॥ भूरंसि ॥ भूरंसिभूमिरस्यदिंति
रसिविश्वधांयाविश्वंस्यभुवंनस्यधर्त्त्री ॥ पृथिवींय्यंच्छपृथिवीन्दृंह
हपृथिवीम्माहिंꣳसीः ॥ १८ ॥ विश्वंस्मैप्प्राणायं ॥ विश्वंस्मै
प्प्राणायांपानायंव्व्यानायोदानायंप्प्रतिष्ठायैचरित्त्राय ॥ अग्निष्ट्वाभि
पांतुमह्यास्वस्त्याच्छर्द्दिषाशन्तंमेनतयांदेवतंयाङ्गिरस्वद्ध्रुवासींद ॥
॥ १९ ॥ काण्डांत्काण्डात्प्ररोहंन्ती । परुंषःपरुषस्प्परिं ॥ एवानो

दूर्वेप्प्रतनुसहस्रेणशुतेनंच ॥ २० ॥ याशुतेनं। प्प्रतुनोषिसुहस्रेणव्वि
रोहंसि ॥ तस्यांस्त्तेदेवीष्टकेव्विधेमंहुविषांव्वयम् ॥ २१ ॥ यास्त्ते
ऽअग्ग्नेसूर्य्येरुचोदिवंमातुन्न्वन्तिरश्मिमभिः ॥ ताभिन्र्नोऽअुद्यस
र्व्वांभीरुचेजनांयनस्कृधि ॥ २२ ॥ यावंः ॥ यावोदेवुाःसूर्य्ये
रुचोगोष्ष्वश्श्वेषुयारुचंः ॥ इन्द्राग्ग्नीताभिःसर्व्वाभिरुचंन्नोधत्त
बृहस्प्पते ॥ २३ ॥ व्विराड्ज्योतिः ॥ व्विराड्ज्योतिरधारयत्स्वरा
ड्ज्योतिरधारयत् ॥ प्रजापतिष्ट्वासादयतुपृष्ठेपृथिव्याज्ज्योतिष्म्म
तीम् ॥ व्विश्श्वंस्म्मैप्प्राणायांपानायंव्व्यानायुव्विश्श्वुञ्ज्योतिर्य्यच्छ ॥ ॥९९॥
अग्ग्निष्टेधिपतिस्त्तयांदेवतयाङ्गिरुस्वद्ध्रुवासीद ॥ २४ ॥ मधुंश्श्च ॥
मधुंश्श्चुमाधंवश्श्चुव्वासंन्तिकावृतूऽअग्ग्नेरन्तःश्लेषोसिकल्प्पेतान्द्या
वांपृथिवीकल्प्पंन्तामापुऽओषंधयुःकल्प्पंन्तामग्ग्नयुःपृथुङ्ममुज्ज्यै
ष्ठ्यायुसव्व्रंताः ॥ येऽअुग्ग्नयुःसमंनसोन्तुराद्यावांपृथिवीऽइमे ॥ व्वासं
न्तिकावृतूऽअंभिकल्प्पंमानाऽइन्द्रमिवदेवाऽअंभिसंव्विशन्तुतयांदेव
तंयाङ्गिरुस्वद्ध्रुवेसीदतम् ॥ २५ ॥ अषांढासि ॥ अषांढासिसहं
मानासहुस्वारांतीःसहंस्वपृतनायुतः ॥ सुहस्रंव्वीर्य्यासिसामांजि
न्व ॥ २६ ॥ [११] मधुव्वातांः ॥ मधुव्वाताऽऋतायुतेमधुंक्ष

संहि. रन्तुसिन्धंवः ॥ माध्वीर्न्नःसुन्त्वोषंधीः ॥ २७ ॥ मधुनक्तंम् ॥ म पू. अ.
॥९६॥ धुनक्तंमुतोषसोमधुंमुत्पार्थिंवुरजंः ॥ मधुद्यौरंस्तुनःपिता ॥ १३
॥ २८ ॥ मधुंमान्नः ॥ मधुंमान्नोवनुस्प्पतिर्म्मधुंमाँ२अस्तुसूर्य्यंः॥
माध्वीर्ग्गावोंभवन्तुनः ॥ २९ ॥ अपाङ्गम्भंन् ॥ अपाङ्गम्भंन्त्सीदमा
त्वासूर्य्योभितात्प्सीन्माग्निर्वैश्वानुरः ॥ अच्छिन्नपत्राःप्रजाऽ
अंनुवीक्षुस्वानुंत्वादिव्यावृष्टिंःसचताम् ॥ ३० ॥ त्रीन्त्समुद्रा
न् ॥ त्रीन्त्समुद्रान्त्समंसृपत्स्वर्ग्गानुपाम्पतिर्वृषुभऽइष्टंकानाम् ॥ पु ॥९६॥
रीषुंवसांनःसुकृतस्यंलोकेतत्रंगच्छयत्रपूर्व्वेपरेताः ॥ ३१ ॥ महीद्यौः

पृथिवीचंन॑ऽइमंय्यज्ञम्मिमिक्षताम् ॥ पिपृतान्नोभरीमभिः ॥ ३२ ॥
विष्णोःकर्म्माणि । पश्यतयतोव्व्रतानिपस्पशे ॥ इन्द्रस्ययुज्यःस
खा ॥ ३३ ॥ ध्रुवासि । धरुणेतोजज्ञेप्रथममेभ्योयोनिभ्योऽअधि
जातवेदाः ॥ सगायत्र्यात्रिष्टुभानुष्टुभाचदेवेभ्योहव्यंवहतुप्रजान
न् ॥ ३४ ॥ इषेराये ॥ रमस्वसहसेद्युम्नऽऊर्जेऽअपत्याय ॥ सम्राड
सिस्वराडसिसारस्वतौत्त्वोत्त्सौप्प्रावताम् ॥ ३५ ॥ अग्नेयुक्ष्व ॥
अग्नेयुक्ष्वाहियेतवाश्वासोदेवसाधवः ॥ अरंव्वहन्तिमन्यवे ॥ ३६ ॥
युक्ष्वाहि । देवहूतमाँ२ऽअश्वाँ२ऽअग्नेरथीरिव ॥ निहोतापूर्व्यःसदः ॥

१०

संहि. ॥ ३७ ॥ [११] सम्म्यक्स्स्रवन्ति । सुरितोनधेनाःऽअन्तर्हृदामनंसा पू. अ.
॥१७॥ पूयमांनाः ॥ घृतस्युधारांअभिचांकशीमिहिरुण्ययोंव्वेतुसोमद्ध्येंऽ १३
अग्नेः ॥ ३८ ॥ क्रुचेत्त्वां । रुचेत्त्वांभासेत्त्वाज्ज्योतिंषेत्त्वा ॥ अभूंदिदं
व्विश्श्वंस्युभुवंनस्युव्वाजिनमुग्नेर्वैश्वानुरस्यंच ॥ ३९ ॥ अग्निर्ज्ज्योंति
षा ॥ अग्निर्ज्ज्योंतिषाज्ज्योतिष्म्मान्त्रुक्मोव्वर्च्चसाव्वर्चस्वान् ॥ सहस्र
दाऽअंसिसहस्रांयत्त्वा ॥ ४० ॥ आदित्यङ्गर्ब्भंम् ॥ आदित्यङ्गर्ब्भं
म्पयंसासमंङ्ग्धिसहस्रंस्यप्प्रातिमांव्विश्श्वरूंपम् ॥ परिंवृङ्ग्धिहरंसामाभि ॥१७॥
मंᳩंस्त्थाःशतायुंषङ्कृणुहिचीयमांनः ॥ ४१ ॥ व्वातंस्यजूतिं । व्वरुंण

स्युनाभिमश्श्वंअज्ज्ञानᳩंसंरिरस्युमद्ध्यें ॥ शिशुन्नदीनाᳩंहरिमद्द्रिबु
द्ध्नमग्नेमाहिंᳩसीःपरमेव्व्योंमन् ॥ ४२ ॥ अजंस्रुमिन्दुंम् ॥ अजंस्रु
मिन्दुंमरुषम्भुंरुण्युमग्निमीडेपूर्व्वचिंत्तिन्नमोंभिः ॥ सपर्व्वभिर्ऋतुशः
कल्पंमानोगाम्माहिंᳩसीरदिंतिंव्विराजंम् ॥ ४३ ॥ व्वरूंत्रीन्त्वष्टुः ॥
व्वरूंत्रीन्त्वष्टुर्व्वरुंणस्युनाभिमविंअज्ज्ञानाᳩंरजसुःपरंस्म्मात् ॥ मही
ᳩंसाहस्रीमसुंरस्यमायामग्नेमाहिंᳩसीःपरमेव्व्योंमन ॥ ४४ ॥ योऽ
अग्निः ॥ योऽअग्निरुग्नेरद्ध्यजांयतशोकात्पृथिव्याऽउतवांदिवस्प्प
रिं ॥ येनंप्प्रजाव्विश्श्वकंम्माजजानुतमंग्नेहेडःपरिंतेवृणक्तु ॥ ४५ ॥

संहि. चित्रन्देवानाम् ॥ चित्रन्देवानामुदगादनीकञ्चक्षुर्म्मित्रस्यवरुणस्या पू. अ.
॥१८॥ ग्नेः ॥ आप्राद्यावापृथिवीऽअन्तरिक्षꣳसूर्य्यआत्माजगतस्तस्थु १३
षश्च ॥ ४६ ॥ [१] इमम्मा । हिꣳसीर्द्विपादम्पशुꣳसहस्राक्षोमेधा
यचीयमानः ॥ मयुम्पशुम्मेधमग्नेजुषस्वतेनचिन्वानस्तन्वोनिषी
द ॥ मयुन्तेगृच्छतुयन्द्विष्मस्तन्तेशुगृच्छतु ॥ ४७ ॥ इमम्मा ।
हिꣳसीरेकशफम्पशुङ्कनिक्रदंवाजिनंवाजिनेषु ॥ गौरमारण्यमनुतेदि
शामितेनचिन्वानस्तन्वोनिषीद ॥ गौरन्तेशुगृच्छतुयन्द्विष्मस्तन्ते ॥१८॥
शुगृच्छतु ॥ ४८ ॥ इमꣳसाहस्रम् ॥ इमꣳसाहस्रꣳशतधारमुत्सव्य

च्चयमांनक्कसारिरस्युमध्ध्यें ॥ घृतन्दुहांनामदितिञ्जनायाग्ग्नेमाहिंढ
सीःपरमेव्योमन् ॥ गवयन्तेशुगृच्छतुयान्द्विष्ष्मस्तन्तेशुगृच्छतु ॥
॥ ४९ ॥ इममूर्णायुं । व्वरुणस्युनाभिन्त्वचंम्पशूनांद्विपदाञ्चतुष्प्प
दाम् ॥ त्त्वष्टुः प्प्रजानांम्प्रथममञ्जनित्रमग्ग्नेमाहिंढसीःपरमेव्योमन् ॥
उष्ट्रमारण्ण्यमनुंतेदिशामितेनंचिन्वानस्तन्न्वोनिषीद ॥ उष्ट्रन्तेशुगृ
च्छतुयान्दिष्ष्मस्तन्तेशुगृच्छतु ॥ ५० ॥ अजोहि ॥ अजोह्यग्ग्नेरजं
निष्टशोकात्सोऽअंपश्यज्जनितारमग्ग्रें ॥ तेनंदेवादेवतामग्ग्रंमायुँस्ते
नरोहंमायुन्नपमेद्ध्यासः ॥ शरभमांरण्ण्युमनुंतेदिशामितेनंचिन्वा

नस्तन्न्वोनिषीद॥शम्भन्तेशुगृच्छतुयन्द्विष्ष्मस्त्तन्तेशुगृच्छतु ५१॥
त्वंय्यविष्ठ। दाशुषोनॄँःपाहिशृणुधीगिरः ॥ रक्षातोकमुतत्त्मना ॥
॥५२ ॥ अपान्त्वा ॥ अपान्त्वेमन्त्सादयाम्म्यपान्त्वोद्मन्त्सादया
म्म्यपान्त्वाभस्मन्त्सादयाम्म्यपान्त्वाज्ज्योतिषि सादयाम्म्यपान्त्वा
यनेसादयाम्म्यर्णवेत्त्वासदनेसादयामिसमुद्रेत्त्वासदनेसादयामि स
रिरेत्वासदनेसादयाम्म्यपान्त्वाक्षयेसादयाम्म्यपान्त्वासधिषि साद
याम्म्यपान्त्वासदनेसादयाम्म्यपान्त्वासधस्थे सादयाम्म्यपान्त्वा
योनौसादयाम्म्यपान्त्वापुरीषेसादयाम्म्यपान्त्वापाथसि सादयामि

गायत्रेणत्त्वाच्छन्दसासादयामित्त्रैष्टुभेनत्त्वाच्छन्दसासादयामिपा
ङ्क्तेनत्त्वाच्छन्दसासादयामि ॥ ५३॥ [१] अयम्पुरः ॥ अयम्पुरो
भुवस्तस्यप्प्राणोभौवायनोव्वसन्तःप्प्राणायनोगायत्रीव्वासन्ती गा
यत्र्यैगायत्रङ्गायत्रादुपाꣳशुरुपाꣳशोस्त्रिवृत्त्रिवृतोरथन्तरं व्वसिष्ठऽऋ
षिःप्प्रजापतिगृहीतयात्त्वयाप्प्राणङ्गृह्णामिप्प्रजाब्भ्यः ॥ ५४॥
अयन्दक्षिणा । व्विश्श्वकर्म्मातस्यमनोव्वैश्श्वकर्म्मणङ्ग्रीष्मोमानस
स्त्रिष्टुब्ग्रैष्मीत्त्रिष्टुभः स्वारꣳस्वारादन्तर्य्यामोन्तर्यामात्पञ्चद
शःपञ्चदशाद्बृहद्बृहद्भरद्वाजऽऋषिःप्प्रजापतिगृहीतयात्त्वयामनोगृह्णामि

प्प्रजाभ्यः ॥५५॥ अयम्पश्चात् ॥ अयम्पश्चाद्विश्वव्यचास्तस्यच
क्षुर्वैश्वव्यचसंवर्षाश्चाक्षुष्य्योजगतीवार्षीजगत्याऽऋक्समम्ऋक्सं
माच्छुक्रःशुक्रात्संप्तदशःसंप्तदशाद्वैरूपञ्जमदग्निर्ऋषिः प्प्रजापतिगृ
हीतयात्त्वयाचक्षुर्गृह्णामिप्प्रजाभ्यः ॥५६॥ इदमुत्तरात्त्स्वस्तस्य
श्श्रोत्रंसौवंशरच्छ्रौत्र्यनुष्टुप्शारद्यनुष्टुभऽऐडमैडान्मन्थीमन्थिनऽ
एकविंशं ऽएकविंशाद्वैराजं विश्वामित्रऋषिः प्प्रजापतिगृही
तयात्त्वयाश्श्रोत्रङ्गृह्णामिप्प्रजाभ्यः ॥५७॥ इयमुपरिमतिस्तस्यैवा
ङ्मात्त्याहेमन्तोवाच्यःपङ्क्तिर्हैमन्तीपङ्क्त्यैनिधनवन्निधनवतऽआग्ग्रय

णात्त्रिणवत्त्रयस्त्रिꣳशौत्त्रिणवत्त्रयस्त्रिꣳशाभ्यां ꣳशाक्वररैवुतेब्विश्श्वकर्म्मु

ऽऋषिः प्प्रजापतिगृहीतयात्त्वयाब्वाचं ꣳह्णामिप्प्रजाभ्योलोकन्ताइ

न्द्रम्॥ "लोकम्पृणच्छिद्रम्पृणाथोसीद ध्रुवात्त्वम्॥ इन्द्राग्ग्नीत्त्वाबृहस्प

तिरस्मिन्न्योनावसीषदन्॥ १॥ ताऽअस्युसूदंदोहसꣳसोमꣳश्रीणन्ति

पृश्नयः॥ जन्मन्देवानांव्विशस्त्रिष्वारोचनेदिवः॥ २॥ इन्द्रंव्विश्वाऽ

अवीवृधन्त्समुद्द्रव्यचसङ्गिरः॥ रथीतमꣳरथीनांव्वाजानाꣳसत्पति

म्पतिम्॥ ३॥" ॥ ५८॥ [५] इति श्रीवाजसनेयसंहितायांत्रयो

दशोऽध्यायः॥ १३॥ श्रीवेदपुरुषायनमः॥ अनुवाकसूत्रम्॥ ध्रुव

संहि. ॥१०१॥ क्षितिः षट्सजूर्ऋतुभिर्मूर्द्धा वयोर्द्धिकावीन्द्राग्नी आयुर्मे षट्कावाशुस्त्रि पृ. ब.
वृदेकाग्नेर्भागोस्येकया चतुष्कावष्टावेकात्रिꣳशत् ॥ हरिः ॐ ध्रुवक्षिति १४
र्ध्रुवयोनिः ॥ ध्रुवक्षितिर्ध्रुवयोनिर्ध्रुवासि ध्रुवं योनिमासीद साधुया ॥
उख्यस्य केतुम्प्रथमञ्जुषाणा ऽश्विनाध्वर्यू सादयतामिह त्वा ॥ १ ॥
कुलायिनी घृतवती ॥ कुलायिनी घृतवती पुरन्धिः स्योने सीद सदने पृ
थिव्याः ॥ अभि त्वा रुद्रा वसवो गृणन्त्विमा ब्रह्म पीपिहि सौभगाया
ऽश्विनाध्वर्यू सादयतामिह त्वा ॥ २ ॥ स्वैर्दक्षैः ॥ स्वैर्दक्षैर्दक्षपितेह सी ॥१०१॥
द देवानाꣳ सुम्ने बृहते रणाय ॥ पितेवैधि सूनव ऽआ सुशेवा स्वावेशा त

न्वा संविशस्वाश्विनाध्वर्यू सादयतामिह त्वा ॥ ३ ॥ पृथिव्याः पुरी
षम् ॥ पृथिव्याः पुरीषमस्यप्सो नाम तान्त्वा विश्वे ऽअभिगृणन्तु देवाः ॥
स्तोमपृष्ठा घृतवतीह सीद प्रजावदस्मे द्रविणा यजस्वाश्विनाध्वर्यू
सादयतामिह त्वा ॥ ४ ॥ आदित्यास्त्वा । पृष्ठे सादयाम्यन्तरिक्षस्य धर्
त्रीं विष्टम्भनीन्दिशामधिपत्नीम्भुवनानाम् ॥ ऊर्म्मिर्द्रप्सो ऽअपामसि
विश्वकर्म्मा त ऽऋषिरश्विनाध्वर्यू सादयतामिह त्वा ॥ ५ ॥ शुक्रश्च ।
शुक्रश्च शुचिश्च ग्रैष्मावृतू ऽअग्नेरन्तः श्लेषोसि कल्पेतान्द्यावापृथिवी
कल्पन्तामाप ऽओषधयः कल्पन्तामग्नयः पृथङ्मम ज्यैष्ठ्याय सव्र

 ताꣳ ॥ येऽअग्नयꣳसमनसोन्तराद्यावापृथिवीऽइमे ॥ ग्रैष्म्मावृतूऽअ
 भिकल्पमानाऽइन्द्रमिव देवाऽअभिसंविशन्तु तया देवतयाङ्गिरस्वद्ध्रु
वेसीदतम् ॥ ६ ॥ [६] सजूर्ऋतुभिः सजूर्विधाभिः सजूर्देवैर्वयोनाधै
रग्नयेत्त्वा वैश्श्वानरायाश्श्विनाद्ध्वर्य्यूसादयतामिहत्त्वा सजूर्ऋतुभिः
सजूर्विधाभिः सजूर्वसुभिꣳसजूर्देवैर्वयोनाधैरग्नयेत्त्वा वैश्श्वानराया
श्श्विनाद्ध्वर्य्यूसादयतामिहत्त्वा सजूर्ऋतुभिः सजूर्विधाभिः सजूरुद्रैꣳस
जूर्देवैर्वयोनाधैरग्नयेत्त्वा वैश्श्वानरायाश्श्विनाद्ध्वर्य्यूसादयतामिहत्त्वा ॥१०२॥
सजूर्ऋतुभिः सजूर्विधाभिः सजूरादित्यैꣳसजूर्देवैर्वयोनाधैरग्नयेत्त्वा वै

श्वानुरायाशिवनांद्धुर्थ्यसांदयतामिहत्त्वासुंजूर्क्कतुभि÷सुजूर्व्विधाभि÷
सुजूर्व्विश्श्वैर्द्देवैःसुजूर्द्देवैर्व्वयोनाधैरग्नये त्त्वाव्वैश्श्वानुरायाशिवनांद्धु
र्थ्यसांदयतामिहत्त्वां ॥ ७ ॥ प्प्राणम्मे। पाह्यपुानम्मेपाहिव्युान
म्मेपाहिचक्षुर्म्मऽउर्व्याव्विभाहिश्श्रोत्रम्मेश्श्लोकय ॥ अपःपिन्वौ
षंधीर्ज्जिन्वद्विपादंवुचतुष्प्पात्त्पाहिदिवोव्वृष्टिमेरंय ॥ ८ ॥ [२]
मूर्द्धाव्वयं÷प्प्रुजापतिश्छन्दं÷क्षुत्रंव्वयोमयंन्दुञ्छन्दोव्विष्टम्भोव्वयोधिप
तिश्चछन्दोव्विश्श्वकर्म्माव्वयं÷परमेष्ठीच्छन्दोव्बुस्त्तोव्वयोव्विवलञ्छन्दो
वृष्ष्णिर्व्वयोव्विशालञ्छन्दुःपुरुषोव्वयंस्त्तन्द्रञ्छन्दोव्व्युाग्घ्रोव्वयोनाधृष्ट

च्छन्दः सिꣳहो वयश्छदिश्छन्दः पष्ठवाड्वयो बृहती छन्द ऽउक्षा व
यः ककुप्छन्द ऽऋषभो वयः सतोबृहती छन्दोऽनड्वान्वयः ॥ ९ ॥
अनड्वान्वयः पङ्क्तिश्छन्दो धेनुर्वयो जगती छन्दस्त्र्यविर्वयस्त्रिष्टुप्छ
न्दो दित्यवाड्वयो विराट्छन्दः पञ्चाविर्वयो गायत्री छन्दस्त्रिवत्सो
वय ऽउष्णिक्छन्दस्तुर्यवाड्वयोऽनुष्टुप्छन्दो लोकं ता ऽइन्द्रम् ॥
॥१०॥ [२] इन्द्राग्नी ऽअव्यथमानाम् ॥ इन्द्राग्नी ऽअव्यथमाना
मिष्टकां दृꣳहतं युवम् ॥ पृष्ठेन द्यावापृथिवी ऽअन्तरिक्षं च विबाध

१ लोकम्पृण । २ ताअस्य । ३ इन्द्रंविश्वाः ।

से ॥ ११ ॥ विश्वकर्मा त्वा । सादयत्वन्तरिक्षस्य पृष्ठे व्यचस्व
तीम्प्रथस्वतीमन्तरिक्षं यच्छान्तरिक्षं दृꣳहान्तरिक्षम्मा हिꣳसीः ॥
विश्वस्मै प्राणायापानाय व्यानायोदानाय प्रतिष्ठायै चरित्राय ॥
वायुष्ट्वाभि पातु मह्या स्वस्त्या छर्दिषा शन्तमेन तया देवतयाङ्गिरस्व
द्ध्रुवा सीद ॥ १२ ॥ शतम् ॥ ७०० राज्ञ्यसि ॥ राज्ञ्यसि प्राची दि
ग्विराडसि दक्षिणा दिक्सम्राडसि प्रतीची दिक्स्वराडस्युदीची
दिगधिपत्न्यसि बृहती दिक् ॥ १३ ॥ विश्वकर्मा त्वा ॥ सादयत्व
न्तरिक्षस्य पृष्ठे ज्योतिष्मतीम् ॥ विश्वस्मै प्राणायापानाय व्या

संहि. नायुर्विश्वञ्ज्योतिर्यच्छ ॥ वायुष्टेऽधिपतिस्तयादेवतयाङ्गिरस्वद्ध्रु पू. अ.
॥१०४॥ वासीद ॥ १४ ॥ नभश्च । नभस्यश्चवार्षिकावृतूऽअग्नेरन्तःश्ले १४
षोसिकल्प्पेतान्द्यावापृथिवीकल्प्पन्तामापऽओषधयःकल्प्पन्तामग्न
यःपृथङ्मम्ज्यैष्ठ्यायसव्रताः ॥ येऽअग्नयःसमनसोन्तराद्या
वापृथिवीऽइमे ॥ वार्षिकावृतूऽअभिकल्प्पमानाऽइन्द्रमिवदेवाऽअ
भिसंविशन्तुतयादेवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवेसीदतम् ॥ १५ ॥ इषश्च ॥ ॥१०४॥
इषश्चोर्जश्चशारदावृतूऽअग्नेरन्तःश्लेषोसिकल्प्पेतान्द्यावापृथिवी

कल्प्पंन्तामाप ओषंधयुः कल्प्पंन्तामुग्नयुः पृथुङ्ङ्मुज्यैष्ठ्यांयुस
न्व्रताः ॥ येऽअग्नयुः समंनसोन्तुराद्यावांपृथिवीइमे ॥ शारदावृत्तूऽ
अंभिकल्प्पंमानाऽइन्द्रंमिवदेवाऽअंभिसंव्विंशन्तुतयांदेवतंयाङ्गिरस्व
द्ध्रुवेसींदतम् ॥ १६ ॥ [६] आयुंर्म्मे । पाहिप्प्राणम्मे पाह्यपा
नम्मेंपाहिव्यानम्मेंपाहिचक्षुंर्म्मेंपाहिश्श्रोत्रंम्मेपाहिव्वाचंम्मेपिन्वम
नोंमेजिन्वात्त्मानंम्मेपाहिज्ज्योतिर्म्मेंयच्छ ॥ १७ ॥ माच्छन्दंः ।
प्प्रमाच्छन्दंः प्प्रतिमाच्छन्दोंऽ अस्रीवयुश्च्छन्दंःऽपुङ्क्तिश्च्छन्दंऽ उ
ष्णिक्कछन्दोंबृहतीच्छन्दोंनुष्टुप्पछन्दोंव्विराट्छन्दोंगायत्रीच्छन्दंस्त्रि

ष्टुप्पच्छन्दोजगंतीच्छन्दः॑पृथिवीच्छन्दः॑ ॥ १८ ॥ पृथिवीच्छन्दो
न्तरिक्षुञ्छन्दो द्यौश्च्छन्दः समाश्च्छन्दो नक्षत्राणिच्छन्दोव्वाक्छ
न्दोमनुश्च्छन्दः॑कृषि श्च्छन्दोहिरण्यञ्छन्दोगौश्च्छन्दोजाच्छन्दो
श्श्वुश्च्छन्दः॑ ॥१९॥ अुग्निर्द्देवता । अुग्निर्द्देवतुाव्वातोदेवतुासूर्य्यो
देवताचुन्द्रमा देवतुाव्वसंवोदेवतारुुद्रादेवतादित्त्यादेवता मुरुतोदेवतु
व्विश्श्वेदेवादेवतुाबृहुस्पतिर्द्देवतेन्द्रोदेवतुाव्वरुणोदेवता॥२०॥ मूर्द्धा
सि ॥ मूर्द्धासिराड्ध्रुवासिघरुणाधुर्त्र्यसिघरणी ॥ आयुषेत्त्वाव्वर्चसे
त्त्वाकृुष्यैत्त्वाक्षेमायत्त्वा ॥ २१ ॥ यन्त्रीराट् ॥ यन्त्रीराड्यन्त्र्यसि

यमनीध्रुवासिधरित्री ॥ इुषेत्त्वोर्ज्जेत्त्वारुय्यैत्त्वापोषायत्त्वालोकन्ताऽइ
न्द्रम् ॥ २२ ॥ [६] आशुस्त्रिवृत् ॥ आशुस्त्रिवृद्भान्तः पञ्चदशोव्योमा
मासप्तदशोधुरुणऽएकविꣳशः प्रतूर्त्तिरष्टादशस्तपोनवदशोभीवर्त्तः
सविꣳशोवर्च्चो द्वाविꣳशः सुम्भरणस्त्रयोविꣳशोयोनिश्चतुर्व्विꣳशो ग
र्ब्भाः पञ्चविꣳशऽओजस्त्रिणवः क्रतुरेकत्रिꣳशः प्रतिष्ठात्त्रयस्त्रिꣳशो
ब्बध्नस्यविष्टपञ्चतुस्त्रिꣳशोनाकः षट्त्रिꣳशोविवर्त्तोष्टाचत्त्वारिꣳशो
धुर्त्रञ्चतुष्टोमः ॥२३॥ [१] अुग्नेर्भागः ॥ अग्नेर्भागोसिदीक्षायाऽ

१ लोकम्पृण । २ ताअस्य । ३ इन्द्रंविश्वाः ।

॥१०६॥ आधिपत्त्यम्ब्रह्मस्प्पृतन्त्रिवृत्त्स्तोमऽइन्द्रस्यभागोसिव्विष्ण्णोराधि
पत्त्यङ्क्षत्रꣳस्प्पृतम्पञ्चदशस्त्तोमोनृचक्षसाम्भागोसि धातुराधिप
त्त्यञ्जनित्रꣳस्प्पृतꣳसप्तदशस्त्तोमोमित्रस्यभागोसिव्वरुणस्याधिप
त्त्यन्दिवोवृष्टिर्व्वातस्प्पृतऽएकविꣳशस्त्तोमोव्वसूनाम्भागः ॥ २४ ॥
व्वसूनाम्भागोसिरुद्राणामाधिपत्त्यञ्चतुष्प्पात्त्स्प्पृतञ्चतुर्विꣳशस्त्तोमं
आदित्त्यानाम्भागोसिमरुतामाधिपत्त्यङ्गर्ब्भास्प्पृत्ताःपञ्चविꣳशस्त्तो
मोदित्त्यैभागोसिपूष्ण्णऽआधिपत्त्यमोजस्प्पृतन्त्रिणवस्त्तोमोदेवस्य ॥१०६॥
सवितुर्ब्भागोसि बृहस्प्पतेराधिपत्त्यꣳसमीचीर्दिशस्प्पृताश्चतुष्टोम

स्तोमोयवानाम्भागः ॥ २५ ॥ यवानाम्भागोस्ययवानामाधिपत्त्य
म्प्रजाःस्पृताश्चतुश्चत्त्वारिꣳशस्तोमऋभूणाम्भागोसिविश्वेषान्देवा
नामाधिपत्त्यम्भूतꣳस्पृतन्त्रयस्त्रिꣳशस्तोमः सहश्च ॥ २६ ॥
सहश्च सहस्यश्च हैमन्तिकावृतूऽअग्नेरन्तःश्लेषोसिकल्पेतां
द्यावापृथिवीकल्पन्तामापऽओषधयःकल्पन्तामग्नयःपृथङ्मम
ज्यैष्ठ्यायसव्रताः ॥ येऽअग्नयःसमनसोन्तराद्यावापृथिवीऽइमे ॥
हैमन्तिकावृतूऽअभिकल्पमानाऽइन्द्रमिवदेवाऽअभिसंविशन्तुतया
देवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवेसीदतम् ॥ २७ ॥ [४] एकयास्तुवत प्र

जाऽअधीयन्तप्प्रजापतिरधिपतिरासीत्तिसृभिरस्तुवतब्ब्रह्मासृज्ज्य
तब्ब्रह्मणस्प्पतिरधिपतिरासीत्पञ्चभिरस्तुवतभूतान्यसृज्ज्यन्त भू
तानाम्पतिरधिपतिरासीत्सप्तभिरस्तुवतसप्तऽऋषयोसृज्ज्यन्तधा
ताधिपतिरासीन्नवभिरस्तुवत ॥ २८ ॥ नवभिरस्तुवत । पितरोसृ
ज्ज्यन्तादितिरधिपत्न्यासीदेकादशभिरस्तुवत ऽऋतवोसृज्ज्यन्ता
र्त्तवाऽअधिपतयऽआसँस्त्रयोदशभिरस्तुवतमासाऽअसृज्ज्यन्तसंव्व
त्सरोधिपतिरासीत्पञ्चदशभिरस्तुवत क्षत्रमसृज्ज्यतेन्द्रोधिपतिरा
सीत्सप्तदशभिरस्तुवत ग्ग्राम्म्याऽपशवोसृज्ज्यन्त बृहस्प्पतिरधिप

तिरासीन्नवदशभिरस्तुवत ॥ २९ ॥ नवदशभिरस्तुवत । शूद्द्रा
र्यावसृज्ज्येतामहोरात्रेऽ अधिपत्नीऽआस्तामेकविꣳशत्त्यास्तुवतै
कशफाऽपशवोसृज्ज्यन्तव्वरुणोधिपतिरासीत्त्रयोविꣳशत्त्यास्तुवतक्षु
द्राऽपशवोसृज्ज्यन्तपूषाधिपतिरासीत्पञ्चविꣳशत्त्यास्तुवतारण्ण्याऽ
पशवोसृज्ज्यन्तव्वायुरधिपतिरासीत्सप्तविꣳशत्त्यास्तुवतद्यावापृथि
वीव्वैतांव्वसवोरुद्द्राऽआदित्त्याऽअनुव्यायँस्तऽएवाधिपतयऽआसन्नव
विꣳशत्त्यास्तुवत ।३०॥नवविꣳशत्त्यास्तुवतव्वनस्प्पतयोसृज्ज्यन्त
सोमोधिपतिरासीदेकत्रिꣳशतास्तुवत प्प्रजाऽअसृज्ज्यन्तयवाश्चा

यं वायुश्चाधिपतयऽआसुँस्त्रयस्त्रिꣳशतास्तुवत भूतान्यशाम्यन्प्रजाप
तिः परमेष्ठ्यधिपतिरासील्लोँकन्ताऽइन्द्रम् ॥ ३१ ॥ [४] इतिश्री
वाजसनेयसंहितायांचतुर्द्दशोऽध्यायः ॥ १४ ॥ श्रीवेदपुरुषायनमः ॥
अनुवाकसूत्रम् ॥ अग्नेजातान् पञ्च रश्मिनासत्त्यायचतस्रः राज्ञ्यस्य
यं पुरः पञ्चकौ अग्निर्मूर्द्धकोनात्रिꣳशत् येनऽऋषयोष्टौ तपश्चनव सप्त
पञ्चषष्टिः ॥ हरिः ॐ अग्नेजातान् ॥ अग्नेजातान्प्रणुदानꣳसपत्त्ना
न्प्रत्त्यजातान्नुदजातवेदꣳ ॥ अधिनोब्रूहिसुमनाऽअहेडँस्तवँस्यामश

१ लोकम्पृण। २ ताअस्य। ३ इन्द्रंविश्वा।

म्मँमँस्त्रिवरूँथऽउद्धौ॥ १॥ सहंसाजातान्॥सहंसाजातान्प्रणुंदानःसुप
त्त्कान्प्रत्त्यजांताजातवेदोनुदस्व॥अधिनोब्ब्रूहिसुमनस्यमांनोव्वयंछं
स्यामुप्प्रणुंदानःसुपत्त्कांन्॥ २॥ षोडशीस्तोमं÷षोडशीस्त्तोमुऽओ
जोद्द्रविंणञ्चतुश्चत्त्वारिंहुशस्तोमोव्वर्चोद्द्रविंणम् ॥ अग्नेःपुरीषमुस्य
प्प्सोनामुतान्त्वाव्विश्वेऽअभिगृंणन्तुदेवाः॥ स्तोमंपृष्ठाघृतवंतीहसी
दप्प्रजावंदुस्म्मेद्द्रविणायंजस्व ॥ ३ ॥ एवुश्चच्छन्दं÷ ॥ एवुश्चच्छन्दोव्व
रिंवुश्चच्छन्दं÷शुम्भुश्चच्छन्दं÷परिभूश्चच्छन्दंऽआच्छच्छन्दोमनुश्चच्छ
न्दोव्व्यचुश्यच्छन्दुःसिन्धुश्चच्छन्दं÷समुद्द्रश्चच्छन्दं÷सरिरञ्छन्दं÷कुकु

पप्छन्दंस्त्रिककुप्प्छन्दं÷काव्यञ्छन्दोऽअङ्कुपञ्छन्दोक्षरंपङ्क्तिश्च्छन्दं÷
पदपङ्क्तिश्च्छन्दोविष्टारपङ्क्तिश्च्छन्दं÷ क्षुरोभ्भ्रजश्च्छन्दंऽआच्छच्छ
न्दं÷प्रच्छच्छन्दं÷ ॥ ४ ॥ आच्छच्छन्दं÷प्रच्छच्छन्दं÷ ॥ संय
च्छन्दोवियच्छन्दोबृहच्छन्दोरथन्तरञ्छन्दोनिकायश्च्छन्दोविवध
श्च्छन्दो गिरश्च्छन्दोभ्भ्रजश्च्छन्दं÷ संस्तुप्प्छन्दोनुष्टुप्प्छन्दऽ एव
श्च्छन्दोवरिवश्च्छन्दो वयश्च्छन्दो वयस्कृच्छन्दो विष्पर्द्धाश्च्छ ॥१०९॥
न्दो विशालञ्छन्दश्च्छदिश्च्छन्दोदूरोहणञ्छन्दस्तन्द्रञ्छन्दोऽअ
ङ्काङ्कञ्छन्दं÷ ॥ ५ ॥ [५] रश्म्मिनासत्त्याय ॥ सत्त्याञ्जिन्वप्प्रेति

नाधर्म्मणाधर्म्मञ्जिन्वान्वित्त्यादिवादिवञ्जिन्वसन्धिनान्तरिक्षेणा·
न्तरिक्षञ्जिन्वप्प्रतिधिनापृथिव्व्यापृथिवीञ्जिन्वविष्टम्भेनवृष्ट्यावृष्टिं
जिन्वप्प्रवयाह्नाहर्जिन्वानुयारात्र्यारात्रीञ्जिन्वोशिजावसुभ्योव
सूञ्जिन्वप्प्रकेतेनादित्त्येभ्यऽआदित्त्याञ्जिन्वतन्तुनारायः ॥ ६ ॥
तन्तुना ॥ तन्तुनारायस्प्पोषेणरायस्प्पोषञ्जिन्वसंसर्प्पेणश्श्रु
तायश्श्रुतञ्जिन्वैडेनौषधीभिरोषधीर्ज्जिन्वोत्तमेनतनूभिस्तनूर्ज्जिन्व
वयोधसाधीतेनाधीतञ्जिन्वाभिजितातेजसातेजोजिन्व ॥ ७ ॥
प्रतिपदसि । प्प्रतिपदेत्त्वानुपदस्यनुपदेत्त्वासम्पदसिसम्पदेत्त्वा

 तेजोऽसितेजसेत्त्वा त्रिवृदसि ॥ ८ ॥ त्रिवृदसि ॥ त्रिवृतेत्त्वा
 प्प्रवृदसिप्प्रवृतेत्त्वा विवृदसिविवृतेत्त्वासवृदसि सवृतेत्त्वाक्क्रमोस्या
क्क्रमायत्त्वासङ्क्रमोसिसङ्क्रमायत्त्वोत्क्रमोस्युत्क्रमायुत्त्वोत्क्क्रान्तिरस्यु
त्क्क्रान्त्यैत्त्वाधिपतिनोर्ज्जोर्ज्जञ्जिन्व ॥ ९ ॥ [४] राज्ञ्यसि ॥
राज्ञ्यसिप्प्राचीदिग्वसवस्त्तेदेवाऽअधिपतयोग्निर्हेतीनाम्प्प्रतिधर्त्ता
त्रिवृत्त्वास्त्तोमःपृथिव्याᳬश्श्रयुत्त्वाज्ज्यमुक्क्थमव्व्यथायै स्त्तभ्नातु
रथन्तरᳬसामुप्प्रतिष्ठित्त्याऽअन्तरिक्षुऽऋषयस्त्त्वाप्प्रथमजा देवेषुदि
वोमात्त्रयावरिम्म्णाप्प्रथन्तुविधर्त्ताचायमधिपतिश्च्चतेत्त्वासर्वेसंविदा

नानाकंस्यपृष्ठेस्वुर्ग्गेलुोकेयजंमानञ्चसादयन्तु॥ १०॥ ब्विराडंसि॥ ब्विराडंसिदाक्षिणादिग्ग्रुद्द्रास्त्तेंदुवाऽअधिंपतयुऽइन्द्रोहेतुीनाम्प्प्रतिधुर्त्तापञ्चदुशस्त्त्वाुस्त्तोमं÷पृथिव्याᳬंश्रंयतुप्प्रऽउंगमुक्कथमव्व्यंथायैस्तब्भ्नातुबृहत्त्सामुप्प्रातिष्ठित्त्याऽअुन्तारिक्षुऽऋषंयस्त्त्वाप्प्रथमुजा देवेषुंदिवोमात्त्रंयाव्वरिम्म्णाप्रंथन्तुव्विधुर्त्ताचायमाधिंपतिश्चुतेत्त्वाुसर्व्वेसंविदानानाकंस्यपृष्ठेस्वुर्ग्गेलुोकेयजंमानञ्चसादयन्तु ॥ ११ ॥ सुम्म्राडंसि ॥ सुम्म्राडंसिप्प्रुतीचुीदिगांदित्त्यास्त्तेंदुवाऽअधिंपतयोुव्वरुंणोहेतुीनाम्प्रतिंधुर्त्तासंप्तदुशस्त्त्वास्त्तोमं÷पृथिव्याᳬंश्रंयतुमरुत्त्वुतीयंमु

क्थमह्यंथायैस्तब्भातु वैरूपꣳसामप्प्रतिष्ठित्त्याऽअन्तरिक्षऽऋषंय
स्त्वाप्प्रथमजादेवेषुदिवोमात्र्रयाव्वरिम्म्णाप्प्रथन्तुव्विधर्त्ताचायमधि
पतिश्च्वतेत्त्वासर्वेसंव्विदानानाकंस्यपृष्ठेस्वर्ग्गेलोकेयजंमानञ्च सादय
न्तु ॥ १२ ॥ स्वराडंसि ॥ स्वराडस्युदीचीदिङ्मरुतंस्तेदेवाऽ
अधिपतयꣳसोमोहेतीनाम्प्रतिधर्त्तैकव्विꣳशस्त्वास्तोमंःपृथिव्याꣳ
श्रंयतुनिष्क्कैवल्ल्यमुक्थमह्यंथायैस्तब्भातुवैराजꣳसामप्प्रतिष्ठित्त्या
ऽअन्तरिक्षऽऋषंयस्त्वाप्प्रथमजादेवेषु दिवोमात्र्रयाव्वरिम्म्णाप्प्रथ
न्तुव्विधर्त्ताचायमधिपतिश्च्वतेत्त्वासर्वेसंव्विदानानाकंस्यपृष्ठेस्वर्ग्गेलो

केयजंमानञ्चसादयन्तु ॥ १३ ॥ अधिपत्त्न्यसि ॥ अधि
पत्त्न्यसि बृहतीदिग्विश्वेतेदेवाऽअधिपतयोबृहस्पतिर्हेतीनाम्प्र
तिधर्त्तात्रिणवत्रयस्त्रिꣳशौत्त्वास्तोमौपृथिव्याꣳश्रयतांवैश्वदेवा
ग्निमारुतेऽउक्थेऽअह्यंथायैस्तब्भीताꣳशाक्वररैवतेसामंनीप्प्रतिष्ठि
त्त्याऽअन्तरिक्षऽऋषंयस्त्वाप्प्रथमजादेवेषुदिवोमात्र्रयाव्वरिम्म्णाप्प्र
थन्तुव्विधर्त्ताचायमधिपतिश्च्वतेत्त्वासर्वेसंव्विदानानाकंस्यपृष्ठेस्वर्ग्गे
लोकेयजंमानञ्चसादयन्तु ॥ १४ ॥ [५] अयम्पुरः ॥ अयम्पुरो
हरिकेशꣳसूर्य्यंरश्मिस्तस्यं रथगृत्सश्चरथौजाश्चसेनानीग्ग्रामु

ण्यौ ॥ पुञ्जिकुस्त्थलाचंक्क्रतुस्त्थलाचांप्प्सुरसौंदुङ्क्ष्णवंःपुशवोंहे
तिःपौरुषेयोवुधःप्प्रहेंतिस्त्तेभ्युोनमोंऽअस्त्तुतेनोंवन्तुतेनोंमृडयन्तु
तेयन्द्विष्मोयश्चनोद्वेष्टितमेंषाञ्जम्भेंदध्मः॥ १५ ॥ अयन्दंक्षिणा॥
अयन्दंक्षिणाविश्श्वकंर्म्मातस्यंरथस्वुनश्चुरथेंचित्रश्च सेनानीग्ग्रामु
ण्यौ ॥ मेनुकाचंसहजुन्न्याचांप्प्सुरसौंयातुधानांहेतीरक्षांꣳसि
प्प्रहेंतिस्त्तेभ्युोनमोंऽअस्त्ततेनोंवन्तुतेनोंमृडयन्तु तेयन्द्विष्मोयश्चं
नोद्वेष्टितमेंषाञ्जम्भेंदध्मः ॥ १६ ॥ अयम्पुश्चात् ॥ अयम्पुश्चा
द्विश्श्वव्व्यंचास्त्तस्युरथंप्प्रोतुश्चासंमरथश्चसेनानीग्ग्रामुण्यौ ॥ प्र

म्म्लोचंन्तीचानुम्म्लोचंन्तीचाप्प्सुरसौव्याग्घ्राहेतिःसुर्प्पाःप्प्रहेति
स्त्तेभ्युोनमोऽअस्त्तुतेनोवन्तुतेनोमृडयन्तुतेयन्द्विष्म्मोयश्चनोद्वेष्टि
तमेषाञ्जम्भेदध्ध्मः ॥ १७ ॥ अयमुत्तुरात् ॥ अयमुत्तुरात्संयद्वसु
स्तस्यताक्ष्क्षर्युश्चारिष्टनेमिश्चसेनानीग्ग्रामुण्ण्यौ ॥ व्विश्वाचीचघृ
ताचीचाप्प्सुरसावापोहेतिर्व्वातुःप्प्रहेतिस्त्तेभ्युोनमोऽअस्त्तुतेनोवन्तु
तेनोमृडयन्तुतेयन्द्विष्म्मोयश्चनोद्वेष्टितमेषाञ्जम्भेदध्ध्मः ॥१८॥ अ
यमपारि ॥ अयमुपर्य्युर्व्वाग्ग्वसुस्त्तस्यसेनुजिच्चसुषेणश्चसेनानीग्ग्रा
मुण्ण्यौ॥उर्व्वशीचपूर्व्वचित्तिश्चाप्प्सुरसावव्वुस्प्फूर्ज्जन्हेतिर्व्विद्युत्प्रहेति

स्त्तेभ्योनमोऽअस्तुतेनोवन्तुतेनोमृडयन्तुतेयन्द्विष्मोयश्चनोद्द्वेष्टि
तमेषाञ्जम्भेदध्मः ॥ १९ ॥ [५]अग्निर्म्मूर्द्धा ॥ अग्निर्म्मूर्द्धादिवः ककु
त्पतिः पृथिव्याऽअयम् ॥ अपांरेतांसिजिन्वति ॥ २० ॥ अयमु
ग्निः ॥ अयमुग्निः सहस्रिणोव्वाजस्यशतिनस्प्पतिः ॥ मूर्द्धाकवीरं
यीणाम् ॥ २१ ॥ त्वामग्ने ॥ त्वामग्नेपुष्कराद्दध्यथर्व्वानिरमन्थत ॥
मूर्द्ध्नोव्विश्वस्यव्वाघतः ॥ २२ ॥ भुवोयज्ञस्य ॥ भुवोयज्ञस्यरजसश्च
नेतायत्रानियुद्भिः सचसेशिवाभिः ॥ दिविमूर्द्धानन्दधिषेस्वर्षाञ्जिह्वा
मग्नेचकृषेहव्यवाहम् ॥ २३ ॥ अबोध्यग्निः ॥ अबोध्यग्निः सुमि

धाजनानाम्प्रतिधेनुमिवायतीमुषासम् ॥ यह्वाऽइवप्प्रवयामुज्जिहा
नाः प्प्रभानवः सिस्रतेनाकमच्छ ॥२४॥ अवोचामकवये ॥ अवोचा
मकवयेमेध्यायव्वचोव्वन्दारुव्वृषभायवृष्णे ॥ गविष्ठिरोनमसास्त्तो
ममग्नौदिवीवरुक्ममुरुव्यञ्चमश्रेत् ॥ २५ ॥ अयमिह ॥ अयमिह
प्प्रथमोधायिधातृभिर्होतायजिष्ठोऽअध्वरेष्ष्वीड्यः ॥ यमप्नवानोभृ
गवोव्विरुरुचुर्व्वनेषुचित्रंव्विभ्वंव्विशेविशे ॥ २६ ॥ जनस्यगोपाः ॥ जन
स्यगोपाऽअजनिष्टजागृविरग्निः सुदक्षः सुवितायनव्यसे ॥ घृतप्प्रती
कोबृहतादिविस्पृशाद्युमद्विभातिभरतेभ्यः शुचिः ॥२७॥ त्वामग्ने ॥

त्त्वामंग्ग्रेऽअङ्गिरसोगहांहितमन्न्वंविन्दच्छिश्रियाणंव्वनेंवने॥सजांय
सेमुत्थ्यमांनुःसहोंमुहत्त्वामाहःसहंसस्प्पत्त्रमंङ्गिरः॥२८॥सखांयुःस
म्।सखांयुःसंव्वंःसुम्म्यश्श्रमिषुंस्त्तोमंश्चाग्नयें॥व्वर्षिंष्ठायाक्षितीनामू
र्ज्जोंनप्प्त्रेसहंस्वते॥२९॥ सहसामित्॥सहसामिद्युंवसेव्वृषन्नग्नेव्विश्वों
न्न्युर्य्यंऽआ॥इडस्प्पदेसमिंद्ध्यसेसनोव्वसून्न्याभंर ॥ ३० ॥ त्त्वाश्चि
त्रश्श्रवस्त्तम ॥ त्वाश्चित्रश्श्रवस्त्तमहवंन्तेव्विक्षुजन्तवंः॥शोचिष्केंं
शम्पुरुप्प्रियाग्नेहव्यायुव्वोढंवे॥३१॥ एनावंः ॥ एनावोंऽअग्निन्नमं
सोर्ज्जोंनपांतमाहुंवे ॥ प्प्रियश्चेतिंष्ठमरतिंस्स्वंद्ध्वरंव्विश्वंस्यदूतमम्

तंम्॥ ३२॥ व्विश्वंस्यदूतम्॥ विश्वंस्यदूतमुमृतंव्विश्वंस्यदूतमुमृतम्॥
सयोजतेऽअरुषाव्विश्वभोजसासदुंद्रवुत्स्वाऽहुतः॥ ३३॥ सदुंद्रवत्॥
सदुंद्रवुत्स्वाहुतःसदुंद्रवुस्त्वाहुतः॥ सुब्रह्ममांयुज्ञःसुशमीव्वसूंनान्देु
वह्वराधुोजनांनाम्॥ ३४॥ अग्नेव्वाजंस्य॥ अग्नेव्वाजंस्युगोमंतुऽ
ईशांनःसहसोयहो॥ अुस्मेधेंहिजातवेदुोमहिश्रवः॥ ३५॥ सऽ
इधानः॥ सऽइंधानोव्वसुंष्कविरुग्निरीडेन्योगिरा॥ रेवदुस्मभ्यं
म्पुर्वणीकदीदिहि॥ ३६॥ क्षपोराजन्॥ क्षपोराजन्नुतत्मनाग्नेव्व
स्तोरुतोषसः॥ सतिग्मजम्भरुक्षसोदहुप्प्रति॥ ३७॥ भुद्रोनः॥

भुद्रोनोऽअुग्निराहुतोभुद्राराुतिःसंभगभुद्रोऽअंध्वुरः ॥ भुद्राऽउुतप्प्र
शंस्त्तयः॥३८॥ भुद्राऽउुत ॥ भुद्राऽउुतप्प्रशंस्त्तयोभुद्रम्मनंःकृणुष्ष्व
वृत्रुतूर्य्यें ॥ येनांसुमत्त्सुंसुासहंः ॥ ३९ ॥ येनांसुमत्त्सु सासहोवं
स्त्थुरातंनुहिभूरिशर्द्धंताम् ॥ वुनेमांतेऽअुभिष्टिंभिः॥४०॥ अुग्निन्त
म्म ॥ अुग्निन्तम्मंन्न्येुयोवसुरस्तंुयंय्यान्तिधेुनवंः ॥ अस्तुमर्वंन्तऽआु
शवोस्त्तुन्नित्त्यांसोवुाजिनुऽइषंस्तोतृभ्युऽआभंर ॥ ४१ ॥ सोऽअु
ग्निः॥ सोऽअुग्निर्य्योंवसुंर्गृणेसंय्यमुायन्तिधेुनवंः॥ समर्वंन्तोरघुद्रु
वुःसःसुंजुातासंःसूरयुऽइषंस्तोतृभ्युऽआभर ॥ ४२ ॥ उुभेसुुश्च

न्द्र ॥ उुभेसुुश्चन्द्रसुर्प्पिषोदर्व्वींश्श्रीणीषऽआुसानि ॥ उुतोनुऽउत्त्पुंपू
र्य्याऽउुक्क्थेषुंशवसस्प्पतुऽइषंस्तोतृभ्युऽआभंर॥४३॥ अग्नेतम्म॥
अग्नेतमुद्याश्श्वुन्नस्तोमैःक्क्रतुन्नभुद्रःहृंदिस्प्पृशंम् ॥ ऋुद्ध्यामांतुऽ
ओहैंः॥४४॥ अधुाहि ॥ अधाह्यग्नेुक्क्रतोंर्भुद्रस्युदक्षंस्यसुाधोः ॥ र
थीर्ऋुतस्यंबृहतोबुभूथं ॥ ४५ ॥ एुभिर्नंः ॥ एुभिर्नोऽअुर्क्कैर्भवांनोऽअु
र्वाङ्क्स्वुर्णंज्ज्योतिंः ॥ अग्नेविश्श्वेंभिःसुुमनुाऽअनीकैः ॥ ४६ ॥
अुग्निःहोतांरम् ॥ अुग्निःहोतांरम्मन्न्येुदास्वंन्तुंवसुंःसूनुंःसहं
सोजुातवेंदसुंविप्प्रुन्नजुातवेंदसम् ॥ यऽऊुर्द्ध्वयांस्वध्वुरोदेुवोदेुवाच्च्यांकृ

संहि. पा ॥ घृतस्युग्विभ्भ्रांष्टिमनुंवाष्टिशुोचिषाजुह्वांनस्यसुर्पिषंः ॥ ४७ ॥ पू. अ.
॥११६॥ अग्नेत्त्वम् ॥ अग्नेत्त्वन्नोऽअन्तंमऽउतत्त्राताशिवोभंवावरूत्थ्यंः ॥ व १९
सुरग्निर्व्वसुंश्श्रवाऽअच्छांनाक्षिद्युमत्तंमश्रुयिन्दाः।तान्त्वांशोचिष्ठदी
दिवः सुम्न्नायंनूनमीमहेसखिभ्ग्यः ॥ ४८ ॥ [२१] येनुऽऋषंयः ॥
येनुऽऋर्षयुस्त्तपंसासुत्रमायुन्निन्धानाऽअग्निछंस्वंराभरंन्तः।तस्मिं
न्नहान्निदंधेनाकेऽअग्निय्यमाहुर्म्मनंवस्त्तीर्ण्णबंर्हिषम् ॥ ४९ ॥ त
म्पत्नीभिः ॥ तम्पत्नीभिरनुगच्छेमदेवाःपुत्त्रैर्ब्भ्रातृभिरुतवाहिरं ॥११६॥
ण्ण्यैः ॥ नाकंङ्गृभ्णानाःसुंकृतस्यंलोकेतृतीयेंपृष्ठेऽअधिरोचुनेदिवः

॥५०॥ आवाचः॥ ॥आवाचोमद्ध्यंमरुहद्दुरुण्युरयमुग्निः सत्त्यं
तिश्चेकितानः ॥ पृष्ठेपृथिव्याविहितोदविद्युतदधस्प्पदंकृणुतांयेपृ
तन्न्यवं÷ ॥ ५१ ॥ अयमग्निः॥ अयमुग्निर्व्वीरतंमोवयोधाःसंहस्त्रि
योद्योततुामप्प्रंयुच्छन् । विभ्राजंमानःसरिरस्युमद्ध्यऽउपप्प्रयांहि
दिव्यानिधामं ॥ ५२ ॥ सुम्प्रच्यंवद्धुमुपसुम्प्रयातुाग्नेपुथोदेवुया
नांन्कृणुद्धन्॥ पुनं÷कृण्ण्वानापितरायवानुान्वाताः सीत्त्वयितन्तुमे
तम्॥५३॥उद्बुंद्ध्यस्व ॥उद्बुंद्ध्यस्वाग्नेप्प्रतिजागृहित्त्वामिष्टापूर्त्तेसः
सृंजेथामुयञ्चं॥ अस्म्मिन्त्सुधस्त्थेऽअद्ध्युत्तरस्म्मिन्विश्वेदेवायजं

 मानश्च्वसीदत॥ ५४ ॥येनुवहंसि ॥ येनुवंहासिसुहस्रंय्येनांग्नेसर्व्ववेदस
म् ॥ तेनेमंय्युज्ञन्नोंनयुस्वर्द्देवेषुगन्तंवे ॥५५ ॥ अुयन्तें ॥ अुयन्तुयोनिं
र्ऋत्त्वियोयतोंजुातोऽअरोंचथाः ॥ तञ्जानंग्नुऽआरोहाथांनोवर्द्धयार
यिम् ॥ ५६ ॥[८]तपश्च ॥ तपंश्चतपुस्यश्चशैशिरावृतूऽअुग्नेरं
न्तःश्लेषोंसिकल्पेंतांद्यावांपृथिवीकल्पन्तुामापुऽओषंधयुःकल्पं
न्तामुग्नयुःपृथुङ्गमुज्ज्यैष्ठ्यांयुसव्व्रंताः ॥ येऽअुग्नयुःसमंनसोन्तु
राद्यावांपृथिवीऽइमे ॥शैशिरावृतूऽअंभिकल्पमानाऽइन्द्रंमिवदेवाऽ
अंभिसंविंशन्तुतयांदेवतंयाङ्गिरस्वद्ध्रुवेसींदतम् ॥ ५७ ॥ पुरमेष्ठी

त्त्वां सादयतुदिवस्पृष्ठेज्ज्योतिंष्मतीम् ॥ विश्वंस्मैप्राणायांपा
नायंव्व्यानायुविश्वुञ्ज्योतिंर्य्यच्छ ॥ सूर्य्यस्तेधिपतिुस्तयांदेवतंया
ङ्गिरस्वद्ध्रुवासींद ॥ ५८ ॥ लोकम्पृंण ॥ लोकम्पृंणच्छिद्रम्पृणाथोंसी
दध्रुवात्त्वम् ॥इन्द्राग्नीत्त्वाबृहुस्पतिंरुस्म्मिन्योनांवसीषदन् ॥ ५९ ॥
ताऽअंस्य ॥ ताऽअंस्युसूददोहसुःसोमंश्रीणन्तिपृश्नंयः ॥जन्मंन्देव
वानांविशंस्त्रिष्ष्वारोंचुनेदिवः ॥ ६० ॥ इन्द्रंविश्वाः ॥ इन्द्रंवि
श्वाऽअवीवृधन्त्समुद्रव्यंचसुङ्गिरंः ॥ रथीतंमह्रथीनुावाजांनाुसं
त्पंतिम्पतिंम् ॥ ६१ ॥ प्रोथुदश्वः ॥ प्रोथुदश्वोनयवंसेविष्ष्यन्युदा

मुहऽसँव्वरंणाद्धयस्त्त्थांत्॥ आदंस्यव्वातोऽअनुवातिशोचिरधंस्मते
व्व्रजंनकृष्ण्णमास्त्ति ॥ ६२ ॥ आयोष्टा ॥ आयोष्टासदंनेसाद
याम्म्यवंतश्च्छायायांऽसमुद्रस्यहृदंये॥ रश्म्मीवतीम्भास्वंतीमाया
द्याम्भांस्यापृथिवीमोर्व्वन्तरिंक्षम् ॥ ६३ ॥ परमेष्ठी त्त्वां सा
दयतुदिवस्पृष्ठे व्व्यचंस्वतीम्प्रथंस्वतीन्दिवंञ्च्यच्छादिवंन्दृꣳहदिवम्मा
हिꣳसीः ॥ व्विश्वंस्म्मैप्प्राणायांपानायंव्व्यानायोदानायंप्प्रतिष्ठायै
चरित्त्रांय ॥ सूर्य्यस्त्त्वाभिपांतुमह्याःस्वस्त्त्याच्छर्दिषाशन्तंमेनुत
यांदेवतंयाङ्गिरस्वद्ध्रुवेसीदतम् ॥६४॥ सहस्रंस्यप्प्रमासि॥ सहस्रंस्य

प्प्रमासिसहस्रस्यप्प्रतिमासिसहस्रस्योन्मासिसाहस्रोसि सहस्राय
त्वा ॥ ६५ ॥ [१] इतिश्रीवाजसनेयसंहितायांपञ्चदशोऽ
ध्यायः ॥ १५ ॥ नमस्तेषोडश हिरण्यबाहवे उष्णीषिणे तक्षभ्यो
ज्येष्ठाय पञ्चकाः सृत्यायचतस्रः शम्भवायैका पार्यायपञ्च द्रापेऽ
अन्धसोविंशतिःनव षट्षष्टिः॥हरिः ॐनमस्ते॥ नमस्तेरुद्रमन्यवऽ
उतोतऽइषवेनमः ॥ बाहुभ्यामुततेनमः॥१॥ याते॥ यातेरुद्रशिवात
नूरघोरापापकाशिनी॥ तयानस्तन्वाशन्तमयागिरिशन्ताभिचाक
शीहि ॥ २ ॥ यामिषुम् ॥ यामिषुङ्गिरिशन्तहस्तेबिभर्ष्यस्तवे ॥

शिवाङ्गिरित्रताङ्कुरुमाहिंꣳसीःपुरुषञ्जगत् ॥ ३ ॥ शिवेनवचंसा ॥
शिवेनवचंसात्त्वागिरिशाच्छावदामसि ॥ यथांनःसर्वमिज्जगंदयक्ष्म
ꣳसुमनाऽअसंत् ॥ ४ ॥ अद्ध्यवोचत् ॥ अद्ध्यवोचदधिवक्ताप्रथ
मोदैव्योभिषक् ॥ अहींश्चसर्वाञ्जम्भयन्त्सर्वाश्चयातुधान्योधरा
चीःपरांसुव ॥ ५ ॥ असौयः ॥ असौयस्ताम्म्रोऽअरुणऽउतबभ्रुःसु
मङ्गलंः ॥ येचैनꣳरुद्राऽअभितोदिक्षुश्रिताःसंहस्रशोवैषाꣳहेडऽईम
हे ॥ ६ ॥ असौयः ॥ असौयोवसर्प्पतिनीलंग्ग्रीवोविलोहितः ॥ उ
तैनंङ्गोपाऽअंदृश्रन्नदृंषश्रन्नुदहार्य्यःसदृष्टोमृडयातिनः ॥ ७ ॥ न

मोस्तु ॥ नमोस्तुनीलंग्ग्रीवायसहस्राक्षायंमीढुषें ॥ अथोयेऽअं
स्यसत्त्वानोहन्तेभ्योकरन्नमंः ॥ ८ ॥ प्रमुंञ्च ॥ प्रमुंञ्चधन्वंन
स्त्वमुभयोरार्त्न्योर्ज्याम् ॥ याश्चंतेहस्तऽइषंवःपरातांभगवोवप
॥ ९ ॥ विज्यन्धनुंः ॥ विज्यन्धनुंःकपर्दिनोविशंल्ल्योबाणं
वाँ२ ऽउत ॥ अनेशन्नस्ययाऽइषंवऽआभुरंस्यनिषङ्गधिः ॥ १० ॥
यातें ॥ यातेंहेतिम्मींढुष्टमहस्तेंबभूवंतेधनुंः ॥ तयास्म्मान्विश्श्व
तस्त्वमंयक्ष्मयापरिंभुज ॥ ११ ॥ परिंते ॥ परिंतेधन्वंनोहेतिर
स्म्मान्वृंणक्तविश्श्वतंः ॥ अथोयऽइषुधिस्तवारेऽअस्म्मान्निधेंहितम् ॥

संहि. ॥ १२ ॥ अवतत्त्यधनु ॥ अवतत्त्यधनुष्ट्वꣳसहस्राक्षशतेषुधे ॥ नि पू. अ.
॥१२०॥ शीर्य्यंशल्ल्यानाम्मुखांशिवोनंः सुमनांभव ॥ १३ ॥ नमंस्ते ॥ नम १६
स्तेऽआयुधायानांततायधृष्णवे ॥ उभाभ्यांमुततेनमोबाहुभ्या
न्तवधन्न्वंने ॥ १४ ॥ मानंः ॥ मानोमहान्तंमुतमानोऽअर्भकम्मा
नऽउक्षन्तमुतमानंऽउक्षितम् ॥ मानोवधीःपितरम्मोतंमातरम्मानंः
प्रियास्तन्वोरुद्ररीरिषः ॥ १५ ॥ मानस्तोके ॥ मानंस्तोकेतनंये
मानऽआयुंषिमानोगोषुमानोऽअश्वेषुरीरिषः ॥ मानोवीरान्रुद्रभा ॥१२०॥
मिनोवधीर्हविष्मंन्तःसदमित्त्वांहवामहे ॥ १६ ॥ [१६] शतम् ८००

नमोहिरंण्ण्यबाहवे ॥ नमोहिरंण्ण्यबाहवेसेनान्न्येदिशाञ्चपतंये नमो
नमोवृक्षेभ्योहरिकेशेभ्यःपशूनाम्पतंयेनमोनमंःशष्पिञ्जरायत्वि
षीमतेपथीनाम्पतंयेनमोनमोहरिकेशायोपवीतिनेपुष्टानाम्पतंये न
मोनमोबभ्लुशायं॥ १७ ॥ नमोबभ्लुशायंव्याधिनेन्नांनाम्पतं
येनमोनमोभवस्यंहेत्यैजगंताम्पतंये नमोनमोरुद्रायाततायिनेक्षेत्रां
णाम्पतंयेनमोनमंःसूतायाहंन्त्यैवनांनाम्पतंये नमोनमोरोहिताय
॥१८॥नमोरोहिताय स्त्थपतंयेवृक्षाणाम्पतंयेनमोनमोभवन्तयेंवा
रिवस्कृतायौषंधीनाम्पतंये नमोनमोमन्त्रिणेवाणिजायकक्षांणाम्प

तयेनमोनमऽउच्चैर्घोषायाक्रन्दयतेपत्तीनाम्पतयेनमः ॥१९॥ नमः
कृत्स्नायतया ॥ नमःकृत्स्नायतया ॥ धावतेसत्त्वनाम्पतयेनमोन
मःसहमानायनिव्याधिनऽआव्याधिनीनाम्पतयेनमोनमोनिषङ्गिणे
ककुभायस्तेनानाम्पतयेनमोनमोनिचेरवेपरिचरायारण्यानाम्पत
येनमः ॥ २० ॥ नमोवञ्चते ॥ नमोवञ्चते परिवञ्चतेस्तायूना
म्पतयेनमोनमोनिषङ्गिणऽइषुधिमतेतस्कराणाम्पतये नमोनमः सृ
कायिभ्योजिघांसद्भ्योमुष्णताम्पतयेनमोनमोसिमद्भ्यो नक्तञ्च ॥१२१॥
रद्भ्योविकृन्तानाम्पतयेनमः ॥ २१ ॥ [५] नमऽउष्णीषिणे । गि

रिचरायकुलुञ्चानाम्पतयेनमोनमऽइषुमद्भ्योधन्वायिभ्यश्चवो न
मोनमऽआतन्वानेभ्यः प्रतिदधानेभ्यश्चवो नमो नमऽआयच्छ
द्भ्योस्यद्भ्यश्चवोनमः ॥ २२ ॥ नमोविसृजद्भ्यः ॥ नमोविसृजद्भ्योवि
ध्यद्भ्यश्चवोनमोनमः स्वपद्भ्योजाग्रद्भ्यश्चवो नमोनमः शयाने
भ्यऽआसीनेभ्यश्चवोनमोनमस्तिष्ठद्भ्योधावद्भ्यश्चवो नमोनमः
सभाभ्यः ॥ २३ ॥ नमःसभाभ्यः । सभापतिभ्यश्चवोन
मोनमोश्वेभ्योश्वपतिभ्यश्चवोनमोनमऽआव्याधिनीभ्योवि
विध्यन्तीभ्यश्चवोनमोनमऽउगणाभ्यस्तृंहतीभ्यश्चवोनमोन

संहि. मोगुणेब्भ्यं÷ ॥ २४ ॥ नमो गुणेब्भ्यो गुणपंतिब्भ्यश्च्च वोन पु. अ.
॥१२२॥ मोनमोव्व्रातेब्भ्योव्व्रातंपतिब्भ्यश्च्चवोनमो नमोगृत्त्सेब्भ्योगृत्त्संपति १६
ब्भ्यश्च्चवोनमोनमोव्विरूंपेब्भ्योव्विश्श्वरूंपेब्भ्यश्च्चवोनमोनमुःसेनां
ब्भ्यः ॥ २५ ॥ नमुःसेनांब्भ्यः । सेनानिब्भ्यंश्च्चवोनमोनमों
रुथिब्भ्योऽअरुथेब्भ्यंश्च्चवोनमोनमं÷क्षुत्तृब्भ्यं÷सङ्गृहीतृब्भ्यंश्च वोन
मोनमोमुहद्भ्योऽअब्भुर्केब्भ्यंश्च्चवोनमं÷ ॥ २६ ॥ [५] नमुस्त्त
क्षंब्भ्यः ॥ नमुस्त्तक्षंब्भ्योरथकारेब्भ्यंश्च्चवोनमोनमुःकुलालेब्भ्यः ॥१२२॥
कुम्मरिब्भ्यश्च्चवोनमोनमोनिषादेब्भ्यं÷पुञ्जिष्ठेब्भ्यश्च्चवो नमोनमं÷

श्वनिभ्यो मृगयुभ्यश्च वो नमो नमः श्वभ्यः ॥ २७ ॥ नमः श्वभ्यः ॥ श्वपतिभ्यश्च वो नमो नमो भवाय च रुद्राय च नमः शर्वाय च
पशुपतये च नमो नीलग्रीवाय च शितिकण्ठाय च नमः कपर्दिने ॥ २८ ॥
नमः कपर्दिने ॥ च व्युप्तकेशाय च नमः सहस्राक्षाय च शतधन्वने च
नमो गिरिशयाय च शिपिविष्टाय च नमो मीढुष्टमाय चेषुमते च नमो ह्र
स्वाय ॥ २९ ॥ नमो ह्रस्वाय । च वामनाय च नमो बृहते च वर्षीयसे
च नमो वृद्धाय च संवृध्वने च नमो अग्रियाय च प्रथमाय च नम आशवे ॥ ३० ॥
नम आशवे । चाजिराय च नमः शीघ्रियाय च शीभ्याय च नम ऽ

ऊर्म्म्यायचावस्वन्न्यायचनमोनादेयायचद्वीप्प्यायच ॥ ३१ ॥
[५] नमोज्ज्येष्ठाय । चकनिष्ठायचनमःपूर्व्वजायचापरजाय
चनमोमद्ध्यमायचापगल्भायच नमोजघन्न्यायच बुद्ध्न्यायचनमः
सोभ्याय ॥ ३२ ॥ नमःसोभ्यायच । प्प्रातिसर्य्यायचनमो
याम्म्यायचक्षेम्म्यायचनमःश्श्लोक्क्यायचावसान्न्याय च नमऽउर्व्व
र्य्यायचखल्ल्यायचनमोवन्न्याय ॥ ३३ ॥ नमोवन्न्याय । चकक्ष्या
यचनमःश्श्रवायचप्प्रातिश्श्रवायचनमऽआशुषेणायचाशुरथायचन
मःशूरायचावभेदिनेचनमोबिल्म्मिने ॥ ३४ ॥ नमोबिल्म्मिनेच

कवचिनेचुनमोवुर्म्मिणेचवरूथिनेचुनमं÷श्श्रुतायंचश्श्रुतसेनायंचुन
मोदुन्दुभ्यायचाहनन्यायचुनमोधृष्णवे ॥ ३५ ॥ नमोधृष्णवे ।
चप्रमृशायंचुनमोनिषङ्गिणेचेषुधिमतेचुनमंस्तीक्ष्णेषवेचायुधिने
चुनमं÷स्वायुधायंचसुधन्वने च ॥ ३६ ॥ [५] नमुःस्रुत्याय चु
पथ्यायंचु नमुःकाट्यायंचुनीप्यायंचु नमुःकुल्यायंचसरस्या
यचुनमोनादेयायंचवैशन्तायंचुनमुःकूप्यायं ॥ ३७ ॥ नमुःकूप्या
य । चावट्यायचुनमोवीध्र्यायंचातप्यायचुनमोमेघ्यायंचवि
द्युत्यायचुनमोवर्ष्यायंचावर्ष्यायंचुनमोवात्यायं ॥ ३८ ॥

नमो व्रात्याय चरेष्म्याय चनमो व्रास्तुदव्याय चव्रास्तुपाय चनम॑
सोमाय चरुद्राय चनमस्ताम्राय चारुणाय चनमः शुङ्गवे ॥ ३९ ॥ न
मः शुङ्गवे। चपशुपतये चनमऽउग्राय चभीमाय चनमोऽग्रेवधाय चदूरे
वधाय चनमो हन्त्रे चहनीयसे चनमो वृक्षेभ्यो हरिकेशेभ्यो नमस्ता
राय ॥ ४० ॥ [४] नमः शम्भवाय ॥ नमः शम्भवाय चमयोभवाय
चनमः शङ्कराय चमयस्कराय चनमः शिवाय चशिवतराय च ॥ ४१ ॥
[१] नमः पार्य्याय । चावार्य्याय चनमः प्रतरणाय चोत्तरणा
यचनमस्तीर्त्थ्याय चकूल्याय चनमः शष्प्याय च फेन्याय चनमः

सिकत्त्याय ॥४२॥ नमः सिकत्त्याय । चप्रवाह्याय च नमः किꣳशिलाय च क्षयणाय च नमः कपर्दिने च पुलस्तये च नमऽइरिण्याय च प्रपथ्याय च नमो व्रज्याय ॥ ४३ ॥ नमो व्राज्याय । च गोष्ठ्याय च नमस्तल्प्याय च गेह्याय च नमो हृदय्याय च निवेष्प्याय च नमः काट्याय च गह्वरेष्ठाय च नमः शुष्क्याय ॥ ४४ ॥ नमः शुष्क्याय । च हरित्याय च नमः पाꣳसव्याय च रजस्याय च नमो लोप्याय चोलप्याय च नमऽऊर्व्याय च सूर्व्याय च नमः पर्ण्णाय ॥ ४५ ॥ नमः पर्ण्णाय । च पर्ण्णशदाय च नमऽउद्गुरमाणाय चाभिघ्नते च नमऽआखिदते च प्र

खिदुतेचुनमं॑ऽइषुकृद्भ्यो॑धनुष्कृद्भ्य॑श्श्चवोनमुोनमो॑वःकिरिके॑भ्यो॑दे
वानाछुहृद॑येभ्यो॑नमो॑विचिन्त्त्के॑भ्योनमो॑विक्षिणुत्त्के॑भ्योनमं॑ऽ
आनिर्हुतेभ्य॑ः ॥ ४६ ॥ [५] द्रापे॒ऽअन्ध॑सः ॥ द्रापेऽअन्ध॑
सस्प्पतेुदरिं॑द्रनील॑ंलोहित ॥ आसाम्प्रजानां॑मेषाम्प॑शूनाम्माभेर्म्मा
रोङ्मोचंनुःकिञ्चुनाम॑मत् ॥ ४७ ॥ इमारुद्राय॑ तुवसे॑कपुर्दिने॑क्षु
यद्वी॑रायुप्प्रभ॑रामहेमुतीः ॥ यथुाशम॑सद्विपदेुचतुष्प्पदेुवि श्श्वं॑म्पुष्टङ्ग्रा
मेऽअुस्म्मिन्नन्नं॑नातुरम् ॥ ४८ ॥ याते॑ ॥ रुद्राशिवातुनूःशिवाविुश्श्वा
हा॑भेषुजी ॥ शिवारुतस्य॑भेषुजीतया॑नोमृडजीुवसे॑ ॥ ४९ ॥ परि॑

नुः ॥ परि॑नोरुद्रस्य॑हेुतिर्वृ॑णक्कुपरि॑त्त्वेुषस्य॑दुर्म्मुति॑रंघायोः ॥ अव॑
स्त्थुरामुघव॑द्भ्यस्त्तनुष्ष्वुमी॑ढ्वस्त्तोकायुतन॑ंयायमृड ॥ ५० ॥ मी
ढुष्टमुशिव॑तम । शिुवोन॑ःसुुमना॑भव ॥ पुरमेवृुक्षऽआयु॑धन्निधाय
कृत्तिुंवसा॑नुऽआच॑रपिना॑कुम्बिभ्रुदाग॑हि ॥ ५१ ॥ विकि॑रिद्रावि
लो॑हित । नम॑स्त्तेऽअस्त्तुभगवः ॥ याःस्ते॑सुहस्रं॑हेुतयोुन्यमुस्म्मान्नि
व॑पन्तुताः ॥ ५२ ॥ सुहस्रा॑णिसहस्रुशः ॥ सुहस्रा॑णिसहस्रुशोबा
ह्वोस्त्तव॑हेुतय॑ः ॥ तासुामीशा॑नोभगवःपराुचीनामुखा॑कृधि ॥ ५३ ॥
असंङ्ख्यातासुहस्रा॑णि । येरुद्राऽअधिुभूम्म्या॑म् ॥ तेषा॑ꣳसहस्र

संहि. योजुनेवुधन्वांनितन्नमासि ॥ ५४ ॥ अुस्मिनन्नमंहुति ॥ अुस्मिनन्नम पू. अ.
॥१२६॥ हुत्त्युण्णुवेन्तरिंक्षेभुवाऽअधिं ॥ तेषांꣳसहस्रयोजुनेवुधन्वांनितन्नम ६१
सि ॥ ५५ ॥ नीलंग्ग्रीवाःशितिुकण्ठाः ॥ नीलंग्ग्रीवाःशितिुकण्ठा
दिवंꣳरुद्द्राऽउपंश्श्रिताः । तेषांꣳसहस्रयोजुनेवुधन्वांनितन्नमासि ॥
॥ ५६ ॥ नीलंग्ग्रीवाःशितिुकण्ठाः । शुर्वाऽअुधःक्षंमाचुराः ॥ ते
षांꣳसहस्रयोजुनेवुधन्वांनितन्नमासि ॥ ५७ ॥ येवृुक्षेषुं । शुष्पिपञ्ज
रानीलंग्ग्रीव्वाविलौहिताः ॥ तेषांꣳसहस्रयोजुनेवुधन्वांनितन्नमासि ॥ ॥१२६॥
॥ ५८ ॥ येभूतानांम् ॥ येभूतानुामाधिंपतयोविशिखासंःकपुर्हिनंः ॥

तेषांꣳसहस्रयोजनेवधन्वांनितन्मसि ॥ ५९ ॥ येपथाम् ॥ येपथा
म्पथिरक्षयऽऐलबृदाऽआयुर्युधः ॥ तेषांꣳसहस्रयोजनेवधन्वांनित
न्मसि ॥ ६० ॥ येतीर्त्थानि प्प्रचरन्ति सृकाहंस्त्तानिषङ्गिणः ॥ ते
षांꣳसहस्रयोजनेवधन्वांनितन्मसि ॥ ६१ ॥ येन्नेषु विविद्ध्यन्ति
पात्रेषुपिबंतोजनान् ॥ तेषांꣳसहस्रयोजनेवधन्वांनितन्मसि ॥ ६२ ॥
यऽएतावन्तश्च ॥ यऽएतावन्तश्चभूयांꣳसश्चदिशोरुद्द्राविंतस्थिरे ॥ ते
षांꣳसहस्रयोजनेवधन्वांनितन्मसि ॥ ६३ ॥ नमोस्तु । रुद्द्रेभ्यो
येदिवियेषांवर्षमिषवः ॥ तेभ्योदशप्प्राचीर्दशदक्षिणादशप्प्रतीची

ईशोदीचीर्दशोर्द्ध्वाः ॥ तेभ्योनमोऽअस्तुतेनोवन्तुतेनोमृडयन्तुते
यन्द्विष्मोयश्चनोद्वेष्टितमेषाञ्जम्भेदध्मः ॥ ६४ ॥ नमोस्तु रुद्रे
भ्योयेन्तरिक्षेयेषांवातऽइषवः ॥ तेभ्योदशप्राचीर्दशदक्षिणादश
प्रतीचीर्दशोदीचीर्दशोर्द्ध्वाः ॥ तेभ्योनमोऽअस्तुतेनोवन्तुतेनोमृड
यन्तुतेयन्द्विष्मोयश्चनोद्वेष्टितमेषाञ्जम्भेदध्मः ॥ ६५ ॥ नमो
स्तु रुद्रेभ्यो येपृथिव्यां य्येषामन्नमिषवः ॥ तेभ्योदशप्राचीर्द
शदक्षिणादशप्रतीचीर्दशोदीचीर्दशोर्द्ध्वाः ॥ तेभ्योनमोऽअस्तुते
नोवन्तुतेनोमृडयन्तुतेयन्द्विष्मोयश्चनोद्वेष्टितमेषाञ्जम्भेदध्मः ॥

॥ ६६ ॥ [२०] इति श्रीवाजसनेयसंहितायांषोडशोऽध्या
यः ॥ १६ ॥ अश्मन्नूर्जंदशनमस्तेपञ्चाग्निस्तिग्मेननवचक्षुषःपिता
ष्टावाशुःशिशानःसप्तदशोदेनंक्रमध्वमग्निनापञ्चदशकौशुक्रज्योतिःस
प्तमध्यस्तनंत्रयोदशनवैकोनशतम् ॥ हरिःॐअश्मन्नूर्जम् ॥ अश्मन्
नूर्जम्पर्वतेशिश्रियाणामद्भ्यऽओषधीभ्यो वनस्पतिभ्योऽअधि
सम्भृतम्पयः ॥ तान्नऽइषमूर्जन्धत्तमरुतःसंरराणाऽअश्मँस्तेक्षु
न्मयितऽऊर्ग्यन्द्विष्मस्तन्तेशुगृच्छतु ॥ १ ॥ इमामेऽअग्नऽ
इष्टका धेनवःसन्त्वेकाच दशच दशचशतञ्चशतञ्च सहस्रञ्चसहस्रञ्चा

युतं चायुतं च नियुतं च नियुतं च प्रयुतं चार्बुदं च न्यर्बुदं च समुद्रश्च म
ध्यं चान्तश्च परार्द्धश्चैता मेऽ अग्नऽ इष्टका धेनवः सन्त्वमुत्रामुष्मिँम
ल्लोके ॥ २ ॥ ऋतवं स्थ ॥ ऋतवं स्थऽ ऋतावृधंऽ ऋतुष्ठास्थं ऋतावृधंः ॥
घृतश्च्युतो मधुश्च्युतो विराजो नामं कामदुघाऽ अक्षीयमाणाः ॥ ३ ॥
समुद्रस्य त्वा ॥ समुद्रस्य त्वावंकयाग्ने परिं व्ययामसि ॥ पावकोऽ
अस्मभ्यं शिवो भंव ॥ ४ ॥ हिमस्यं त्वा जरायुणाग्ने परिं
व्ययामसि ॥ पावकोऽ अस्मभ्यं शिवो भंव ॥ ५ ॥ उपज्मन् ॥
उपज्मन्नुपं वेतसे वंतर नदीष्वा ॥ अग्ने पित्तमपामंसि मण्डूकि ता

भिरागंहिसेमन्नोंयुज्ञम्पांवुकवंर्ण्णङ्शिवङ्कंधि ॥ ६ ॥ अपामिदम् ॥
अपामिदन्न्ययंनङ्समुद्द्रस्यंनिवेशंनम् ॥ अुन्न्याँस्त्तेऽअुस्म्मत्तंपन्तु
हेतयं÷पावुकोऽअुस्मङ्भ्यंङ्शिवोभंव ॥ ७ ॥ अग्ने पावक रो
चिषांमुन्द्रयांदेवजिह्वयां ॥ आदेवान्न्वंक्षियक्षिंच ॥ ८ ॥ सनं÷ ॥
पावकदीदिवोग्ग्नेदेवाँ२ऽइहावंह ॥ उपंयुज्ञङ्हविश्चंनः ॥ ९ ॥
पावकयायः ॥ पावकयायश्चितयंन्त्याकृपाक्षामंन्नुरुचऽउषसोन
भानुनां ॥ तूर्व्वन्नयामन्नेतंशस्यनूरणऽआयोघृणेनततृषाणोऽअजरं÷ ॥
॥ १० ॥ [१०] नमंस्त्ते ॥ नमंस्त्तेहरंसेशोचिषेनमंस्त्तेऽअस्त्वु

च्चिषे ॥ अग्न्याँस्त्तेऽअस्म्मत्तपन्तु हेतयः पावको ऽअस्म्मब्भ्यंꣳ शि
वोभव ॥ ११ ॥ नृषदेव्वेट् ॥ नृषदेव्वेडप्प्सुषदेव्वेड्बर्हिषदेव्वेड्वनसदेव्वे
ड्स्वर्व्विदेव्वेट् ॥ १२ ॥ येदेवाः ॥ येदेवादेवानांय्यज्ञियायज्ञियाना
ꣳसंव्वत्सरीणमुपभागमासते ॥ अहुतादोहविषोयज्ञेऽअस्म्मिन्त्स्वय
म्पिबन्तुमधुनोघृतस्य ॥ १३ ॥ येदेवाः ॥ येदेवादेवेष्ष्वधिदेवत्त्व
मायन्न्येब्ब्रह्मणः पुरऽएतारोऽअस्य ॥ येब्भ्योनऽऋतेपवतेधामकिञ्च
ननतेदिवोनपृथिव्व्याऽअधिस्न्नुषु ॥ १४ ॥ प्राणदाऽअपानदाः ॥
प्राणदाऽअपानदाव्व्यानदाव्वर्च्चोदाव्वरिवोदाः ॥ अग्न्याँस्त्तेऽअस्म्मत्तप ॥१२९॥

न्तुहेतयः पावकोऽअस्म्मब्भ्यंꣳ शिवोभव ॥ १५ ॥ [१५] ॥ अग्नि
स्तिग्ग्मेन । शोचिषायासद्विश्श्वन्न्यत्त्रिणम् ॥ अग्निर्न्नोव्वनतेरयि
म् ॥ १६ ॥ यऽइमा व्विश्श्वाभुवनानि जुह्वदृषिर्होतान्न्यसीदत्पि
तानः ॥ सऽआशिषाद्द्रविणमिच्छमानः प्प्रथमच्छदवराँ२ ऽआ
विवेश ॥ १७ ॥ किꣳस्विदासीदधिष्ठानमारम्भणङ्कतमत्स्विकत्क
थासीत् ॥ यतोभूमिञ्जनयन्विश्श्वकर्म्माव्विद्यामौर्णोन्महिनाव्विश्श्व
चक्षाः ॥ १८ ॥ व्विश्श्वतश्चक्षुरुत । व्विश्श्वतोमुखोव्विश्श्वतोबाहु
रुतव्विश्श्वतस्प्पात् ॥ सम्बाहुब्भ्यान्धमतिसम्पतत्त्रैर्द्यावाभूमीज

संहि. नयंन्देवऽएकंः ॥ १९ ॥ किंᳬस्वित् ॥ किंᳬस्विद्वनङ्कऽउस पु. क.
॥१३०॥ वृक्षऽआंसुयतोद्यावांपृथिवीनिंष्टतक्षुः ॥ मनीषिणोमनंसापृच्छतेदुत १७
घदुद्ध्यतिष्ठुद्भुवंनानिधारयंन् ॥२०॥ यातें ॥ यातेधामांनि परमा
णियावमायामंद्धुमाव्विश्वकर्म्मन्नुतेमा ॥ शिक्षासखिभ्योहवि
षिस्वधावःस्वयंय्यंजस्वतन्वंवृधानः ॥ २१ ॥ विश्वंकर्म्मन्हवि
षां वावृधानःस्वयं य्यंजस्वपृथिवीमुतद्याम् ॥ मुह्यंन्त्वन्येऽअ
भितंःसपत्नांऽइहास्म्माकंम्मघवांसूरिरंस्तु ॥ २२ ॥ वाचस्प्प ॥१३०॥
तिम् ॥ वाचस्प्पतिंव्विश्वकंर्म्माणमूतयेमनोजुवंवाजेंऽअद्याहुंवेम॥

सनोविश्वानिहवनानिजोषाद्विश्वशम्भूरवसेसाधुकर्म्मा ॥ २३ ॥
विश्वकर्म्मन्हविषा वर्द्धनेन त्रातारमिन्द्रमकृणोरवध्यम् ॥
तस्मैविशःसमनमन्तपूर्वीरयमुग्रोविहव्योयथासत् ॥ २४ ॥
[१] चक्षुषःपिता मनसाहिधीरोघृतमेनेऽअजनन्नम्नमाने ॥
यदेदन्ताऽअददृहन्तपूर्व्वऽआदिद्यावापृथिवीऽअप्रथेताम् ॥ २५ ॥
विश्वकर्म्माविमनाः ॥ विश्वकर्म्माविमनाऽआद्विहायाधाताविं
धातापरमोतसन्दृक् ॥ तेषामिष्टानिसमिषामदन्तियत्रासप्तऽऋषी
न्परऽएकमाहुः ॥ २६ ॥ योनः पिता जनिता योविधाता धामा

निवेदभुवनानिविश्वा ॥ योदेवानान्नामधाऽएकऽएवतꣳसम्प्रश्नम्भु
वनायन्त्यन्या ॥ २७ ॥ तऽआयजन्तद्रविणꣳसमस्मा ऽऋषयः
पूर्वेजरितारोनभूना ॥ असूर्त्तेसूर्त्तेरजसिनिषत्तेयेभूतानिसमकृण्व
न्निमानि ॥ २८ ॥ पुरोदिवा । पुरऽएनापृथिव्यापुरोदेवेभिरसुरैर्य
दस्ति ॥ कꣳस्विद्गर्भम्प्रथमन्दध्रऽआपोयत्रदेवाःसमपश्यन्तपू
र्वे ॥ २९ ॥ तमित् ॥ तमिद्गर्भम्प्रथमन्दध्रऽआपोयत्रदेवाःसमग
च्छन्तविश्वे ॥ अजस्यनाभावध्येकमर्प्पितंय्यस्मिन्विश्वानि
भुवनानितस्थुः ॥ ३० ॥ नतम् ॥ नतंविदाथयऽइमाजजानान्य

द्युष्माकमन्तरम्बभूव ॥ नीहारेणप्रावृताजल्प्याचासुतृपऽउक्थ
शासश्चरन्ति ॥ ३१ ॥ विश्वकर्म्माहि ॥ विश्वकर्म्माह्यजनिष्ट
देवऽआदिद्गन्धर्वोऽअभवद्द्वितीयः ॥ तृतीयःपिताजनितौषधीनाम
पाङ्गर्भंव्यदधात्पुरुत्रा ॥ ३२ ॥ [८] आशुःशिशानोवृषभोनभी
मोघनाघनःक्षोभणश्चर्षणीनाम् ॥ सङ्क्रन्दनोनिमिषऽएकवीरःशतꣳ
सेनाऽअजयत्साकमिन्द्रः ॥ ३३ ॥ सङ्क्रन्दनेनानिमिषेण जिष्णु
नायुत्कारेणदुश्च्यवनेनधृष्णुना ॥ तदिन्द्रेणजयततत्सहध्वंय्युधो
नरऽइषुहस्तेनवृष्णा ॥ ३४ ॥ सऽइषुहस्तैः ॥ सऽइषुहस्तैःसनि

॥१३१॥

षाङ्गिभिर्वुशीसꣳसृष्टासयुधऽइन्द्रोगणेन ॥ सꣳसृष्टजित्सोमपाबाहु
शुर्द्धुग्रधन्वाप्प्रतिहिताभिरस्ता ॥ ३५ ॥ बृहस्पते परिदी
यारथेनरक्षोहामित्राँ२ ऽअपबाधमानः ॥ प्प्रभञ्जन्त्सेनाःप्प्रमृ
णोयुधाजयन्नस्माकमेद्ध्यविताजरथानाम् ॥ ३६ ॥ बलविज्ञायस्थ
विरः ॥ बलविज्ञायस्थविरःप्प्रवीरःसहस्वान्वाजीसहमानऽउग्रः ।
अभिवीरोऽअभिसत्त्वासहोजाजैत्रमिन्द्ररथमातिष्ठगोवित् ॥ ३७ ॥
गोत्रभिदङ्गोविदम् ॥ गोत्रभिदङ्गोविदं वज्रबाहुञ्जयन्तमज्ज्मप्प्र
मृणन्तमोजसा ॥ इमꣳसजाताऽअनुवीरयद्ध्वमिन्द्रꣳसखायोऽअ

नुसद्ध्रंभद्ध्वम् ॥ ३८ ॥ अभिगोत्राणि ॥ अभिगोत्राणिसहंसागाहंमा
नोदयोव्वीरःशतमंन्युरिन्द्रंः ॥ दुश्च्यवनःपृतनाषाडयुद्ध्योस्माक
सेनांऽअवतुप्प्रयुत्त्सु ॥ ३९ ॥ इन्द्रंऽआसाम् ॥ इन्द्रंऽआसान्नेता
बृहस्पतिर्द्दक्षिणायज्ञःपुरऽएतुसोमंः ॥ देवसेनानांमभिभञ्जतीना
ञ्जयंन्तीनाम्मरुतोयन्त्वग्ग्रंम् ॥ ४० ॥ इन्द्रंस्यवृष्णंः ॥ इन्द्रंस्य
वृष्णोव्वरुंणस्यराज्ञंऽआदित्यानांम्मरुताꣳशर्द्धंऽउग्ग्रम् ॥ महाम
नसाम्भुवनच्च्यवानाङ्घोषोंदेवानाञ्जयंतामुदंस्त्थात् ॥ ४१ ॥ उद्धं
र्षय मघवन्नायुधान्युत्त्सत्त्वंनाम्मामकानाम्मनांꣳसि ॥ उद्धं

वा॰सं॰ त्रहन्न्वाजिनांव्वाजिनान्न्युद्रथानाञ्जयतांय्यन्तुघोषाः ॥ ४२ ॥ अ पू॰ अ॰
॥१२३॥ स्म्माकमिन्द्रः सम्मृतेषुद्ध्वजेष्ष्वस्म्माकंय्याऽइषवस्ताजयन्तु ॥ अ १७
स्म्माकंव्वीराऽउत्तरेभवन्त्वस्म्माँ२ ऽउदेवाऽअवताहवेषु ॥ ४३ ॥
अमीषांच्चित्त म्प्रतिलोभयन्ती गृहाणाङ्गान्न्यप्प्वेपरेहि ॥ अ
भिप्प्रेहिनिर्द्दहहृत्सुशोकैरन्धेनामित्त्रास्तमसासचन्ताम् ॥ ४४ ॥
अवसृष्टापरा पत शरव्व्ये ब्ब्रह्मसंशिते ॥ गच्छामित्त्रान्न्प्रप
द्यस्वमामीषाङ्कञ्चनोच्छिषः ॥ ४५ ॥ प्रेतं ॥ प्रेताजयतानरऽइन्द्रो ॥१२३॥
वः शर्म्मयच्छतु ॥ उग्ग्रावः सन्तुबाहवोनाधृष्ष्यायथासथ ॥ ४६ ॥

असौ या सेनामरुतः परेषामभ्भ्येतिनऽओजसास्प्पर्द्धमाना ॥ ता
ङ्गूहततमसापव्व्रतेनयथामीऽअन्न्योऽअन्न्यन्नजानन् ॥ ४७ ॥ यत्र
बाणाः सम्पतन्ति कुमारा व्विशिखाऽइव ॥ तन्नऽइन्द्रो बृहस्प्प
तिरदितिः शर्म्मयच्छतुव्विश्वाहाशर्म्मयच्छतु ॥ ४८ ॥ मर्म्मा
णिते ॥ मर्म्माणितेव्वर्म्मणाच्छादयामिसोमस्त्त्वाराजामृतेनानु
वस्त्ताम् ॥ उरोर्व्वरीयोव्वरुणस्तेकृणोतुजयन्तन्त्वानुदेवामदन्तु ॥
॥ ४९ ॥ [१७] उदेनम् ॥ उदेनमुत्तरान्नयाग्ग्नेघृतेनाहुत ॥ रायस्प्पो
षेणसंसृजप्प्रजयाचबहुङ्कृधि ॥ ५० ॥ शतम् १०० ॥ इन्द्रेमम् ॥ इन्द्रे

मम्प्रंतुरान्नंयसजातानांमसद्वशी ॥ समैनंवर्च्चसासृजदेवानांम्भाग
दाऽअंसत् ॥५१॥ यस्यंकुर्म्मः ॥ यस्यंकुर्म्मोगृहेहविस्त्तमंग्नेवर्द्धया
त्त्वम् ॥ तस्म्मैदेवाऽअधिब्रुवन्नयञ्चब्रह्मंणस्प्पतिः ॥ ५२ ॥ उदु
त्त्वा ॥ उदुंत्त्वाविश्श्वेदेवाऽअग्नेभरंन्ताचित्तिभिः ॥ सनोभवशिव
स्त्त्वंसुप्प्रतीकोविभावंसुः ॥ ५३ ॥ पञ्चदिशः ॥ पञ्चदिशोदैवी
र्य्यज्ञमंवन्तुदेवीरपामंतिन्दुर्म्मतिम्बाधंमानाः ॥ रायस्प्पोषेयज्ञपं
तिमाभजंन्तीरायस्प्पोषेऽअधियज्ञोऽअंस्त्थात् ॥ ५४ ॥ समिद्धेऽ
अग्नौ ॥ समिद्धेऽअग्नावधिमामहानऽउक्थपंत्त्रऽईड्यौगृभीतः ॥

प्नतङ्घर्म्मम्पंरिगृह्यांयजन्तोर्ज्जांयद्यज्ञमयंजन्तदेवाः ॥ ५५ ॥ दै
व्यांयधर्त्रे ॥ जोष्ट्रेंदेवश्श्रीः श्रीमंनाःशतपंयाः ॥ परिगृह्यंदेवायज्ञ
मांयन्देवादेवेभ्योंऽअध्वर्य्यन्तोंऽअस्त्थुः ॥ ५६ ॥ वीतंह्हविः । शं
मितंशंमितायजध्यैतुरीयोंयज्ञोयत्रंहव्यमेति ॥ ततोंवाकाऽआशि
षोंनोजुषन्ताम् ॥ ५७ ॥ सूर्य्यंरश्मिर्हरिंकेशःपुरस्त्तांत्सविताज्ज्यो
तिरुदंयाँ ऽअजस्रम् ॥ तस्यंपूषाप्प्रंसवेयांतिविद्वान्त्सम्पश्यन्वि
श्श्वा भुवंनानिगोपाः ॥ ५८ ॥ विमानंऽएषः ॥ विमानंऽएषदिवोम
द्ध्यंऽआस्त्तऽआपप्प्रिवान्रोदंसीऽअन्तरिंक्षम् ॥ सविश्श्वाचीरभिचंष्टे

संहि. घृताचीरन्तरापूर्व्वमपरञ्चकेतुम् ॥ ५९ ॥ उक्षासमुद्रः ॥ उक्षासमु पू. अ.
॥१३९॥ द्रोऽअरुणः सुपर्ण्णः पूर्व्वस्ययोनिम्पितुराविवेश ॥ मद्धेदिवोनिहितः १७
पृश्निरश्माव्विचक्रमेरजसस्पात्यन्तौ ॥ ६० ॥ इन्द्रंव्विश्वाः ॥ इ
न्द्रंव्विश्वाऽअवीवृधन्त्समुद्रव्यचसङ्गिरः ॥ रथीतमह्रथीनांव्वाजा
नाꣳसत्पतिम्पतिम् ॥ ६१ ॥ देवहूर्य्यज्ञः ॥ देवहूर्य्यज्ञऽआचं
व्वक्षत्सुम्नहूर्य्यज्ञऽआचंव्वक्षत् ॥ यक्षदग्निर्द्देवोदेवाꣳ ऽआचंव्वक्ष
त् ॥ ६२ ॥ वाजस्यमा । प्प्रसवऽउद्ग्राभेणोदग्रभीत् ॥ अधासु ॥१३९॥
पत्नानिन्द्रोमेनिग्ग्राभेणाधराँ२ अकः ॥ ६३ ॥ उद्ग्राभञ्च । नि

ग्ग्राभञ्चब्रह्मदेवाऽअवीवृधन् ॥ अधासपत्नानिन्द्राग्नीमेव्विषूचीना
न्व्यस्यताम् ॥ ६४ ॥ [१५] क्रमध्वमग्निना ॥ क्रमध्वमग्निनाना
कमुख्यꣳहस्तेषुबिभ्रतः ॥ दिवस्पृष्ठꣳस्वर्ग्गत्वामिश्रादेवेभि
राध्वम् ॥ ६५ ॥ प्राचीमनु । प्प्रदिशम्प्रेहिव्विद्वानग्नेरग्नेपुरोऽअ
ग्निर्ब्भवेह ॥ व्विश्वाऽआशादीद्यानोव्विभाह्यूर्ज्जन्नोधेहिद्विपदेचतुष्प
दे ॥ ६६ ॥ पृथिव्याऽअहम् ॥ पृथिव्याऽअहमुदन्तरिक्षमारुह
मन्तरिक्षाद्दिवमारुहम् ॥ दिवोनाकस्यपृष्ठात्स्वर्ज्ज्योतिरगामहम् ॥
॥ ६७ ॥ स्वर्य्यन्तः ॥ स्वर्य्यन्तोनापेक्षन्तऽआद्याꣳरोहन्तिरोद

संहि. सी ॥ यज्ञंय्येविश्वतोधारुक्षुसुविद्वाछंसोवितेनिरे ॥ ६८ ॥ अग्ने पृ. अ.
॥१२६॥ प्र ॥ अग्नेप्प्रेहिंप्प्रथमोदेवयुताञ्चक्षुर्देवानांमुतमर्त्त्यांनाम् ॥ इयंक्ष १७
माणाभृगुंभिः सजोषाःस्वर्य्यन्तुयजमानाःस्वस्ति ॥ ६९ ॥ न
क्तोषासा ॥ नक्तोषासासमंनसाविरूपेधापयेतेशिशुमेकंसमीची ॥
द्यावाक्षामांरुक्मोऽअन्तर्विभांतिदेवाऽअग्निन्धारयन्द्रविणोदाः ॥
॥ ७० ॥ अग्नेसहस्राक्ष । शतमूर्द्धञ्छतन्तेप्प्राणाःसहस्रंव्यानाः ॥
त्वंसाहस्रस्यरायऽईशिषेतस्मैतेविधेमवाजायस्वाहा ॥ ७१ ॥ ॥१२६॥
सुपर्णोऽसि । गरुत्मान्पृष्ठेपृथिव्याःसीद ॥ भासान्तरिक्षमापृण

ज्ज्योतिषादिवमुत्तंभानुतेजंसादिशऽउद्दंहह ॥ ७२ ॥ आजुह्वानंऽसु
प्प्रतीकंऽ । पुरस्तादग्नेस्वँयोनिमासीदसाधुया ॥ अस्मिन्त्सध
स्थेऽअद्ध्युत्तंरस्मिन्विश्श्वेदेवायजंमानश्चसीदत ॥ ७३ ॥ ताꣳ
संवितुः ॥ ताꣳसंवितुर्व्वरेण्यस्यचित्रामाहंवृणेसुमतिंव्विश्श्वजंन्न्या
म् ॥ यामंस्यकण्वोऽअदुंहत्प्रपीनाꣳसहस्रंधारांम्पयंसामहीङ्गाम् ॥
॥ ७४ ॥ व्विधेमंते । परमेजन्मंन्नग्नेव्विधेमस्तोमैरवंरेसधस्थे ॥ य
स्स्माद्योनेरुदारिथायजेतम्प्रत्वेहवीꣳषिजुहुरेसमिद्धे ॥ ७५ ॥ प्रे
द्धोऽअग्ने । दीदिहिपुरोनोजंस्रयासूर्म्यायाविष्ठ ॥ त्वाꣳशश्श्वंन्तऽउ

पंयान्तिवाजाः ॥ ७६ ॥ अग्नेतम् ॥ अग्नेतमुद्याश्श्वन्नस्तोमैःक्रतु
न्नभुद्रꣳहृदिस्पृशम् ॥ ऋद्ध्यामातुऽओहैः ॥७७॥ चित्तिञ्जुहोमि ॥
चित्तिञ्जुहोमिमनसाघृतेनुयथादेवाऽइहागमन्वीतिहोत्राऽऋतावृधः ।
पत्त्युर्व्विश्श्वस्यभूमनोजुहोमिविश्श्वकर्म्मणेविश्श्वाहादाब्भ्यꣳहविः
॥ ७८ ॥ सुप्ततें । अग्नेसुमिधः सुप्तजिह्वाःसुप्तऽऋषयःसुप्तधामं
प्प्रियाणि ॥ सुप्तहोत्त्राःसप्तुधात्त्वायजन्तिसुप्तयोनीरापृणस्वघृते
नुस्वाहा ॥ ७९ ॥[१५] शुक्रज्ज्योतिश्श्च । चित्रज्ज्योतिश्श्चसुत्त्य
ज्ज्योतिश्श्चुज्ज्योतिष्म्माँश्श्च ॥ शुक्रश्श्चऽऋतपाश्श्चात्त्यꣳहाः ॥८०॥

इदृङ् च ॥ ईदृङ्न्याहङ्सदृङ्प्रतिसदृङ्च ॥ मितश्श्चसम्मितश्श्चसभराः ॥
॥ ८१ ॥ ऋतश्श्च । सत्त्यश्श्चध्रुवश्श्चधुरुणश्श्च ॥ धर्ताचविधर्त्ताचवि
धारयः ॥ ८२ ॥ ऋतुजिच्च । सत्त्याजिच्चसेनजिच्चसुषेणश्श्च ॥
अन्तिमित्रश्श्चदूरेऽअमित्रश्श्चगणः ॥ ८३ ॥ ईदृक्षासऽएतादृक्षा
सः ॥ईदृक्षासऽएतादृक्षासऽऊषुणः सदृक्षासःप्रतिसदृक्षासऽएतन ॥
मितासश्श्चसम्मितासोनोऽअद्यसभरसोमरुतोयज्ञेऽअस्मिन् ॥ ८४ ॥
स्वतवाँश्श्च । प्प्रघासीचसान्तपनश्श्चगृहमेधीच ॥ क्क्रीडीचशाकी
चोज्जेषी ॥ ८५ ॥ इन्द्रन्दैवीः ॥ इन्द्रन्दैवीर्व्विशोमरुतोनुवर्त्मानो

संहि. भवुन्नयथेन्द्रुन्दैवीर्व्विशोमुरुतोनुंवर्त्मानो भंवन् ॥ एवमिमंञ्यजमा पृ. ष्ठ.
॥१३८॥ नुन्दैवीश्चव्विशोमानुषीश्चानुंवर्त्मानोभंवन्तु ॥ ८६ ॥ [७] १७
इमष्ठंस्तनंम् ॥ इमष्ठंस्तनुमूर्ज्जस्वन्तन्धयापाम्प्रपीनमग्नेसरिर
स्यमद्ध्ये ॥ उत्संज्जुषस्वुमधुंमन्तमर्व्वन्त्समुद्रियुःसदंनुमाविंशस्व
॥ ८७ ॥घृतम्मिमिक्षे ॥ घृतमंस्युयोनिर्घृतेश्श्रितोघृतम्म्वस्युधामं ॥
अनुष्ष्वुधमावंहमादयंस्वुस्वाहांकृतंवृषभवक्षिहुव्यम् ॥ ८८ ॥ सुमु
द्राद्वूर्म्मिमः ॥ सुमुद्राद्वूर्म्मिमम्मधुंमा२ँ ऽउदारद्दुपाष्ठंशुनासमंमृतुत्त्वमा ॥१३८॥
नट्॥ घृतस्युनामगुह्यंञ्यदस्तिजिह्वादेवानांमुमृतंस्युनाभिः ॥८९॥

वयन्नाम ॥ वयन्नाम प्रब्रवामा घृतस्यास्मिन्यज्ञे धारया
मानमोभिः॥ उपब्रह्मा शृणवच्छस्यमानञ्चतुःशृङ्गोवमीद्गौरऽएतत्
॥ १० ॥ चत्वारिशृङ्गा ॥ चत्वारिशृङ्गात्रयोऽअस्यपादाद्वेशीर्षेसप्त
हस्तासोऽअस्य ॥ त्रिधाबद्धोवृषभोरोरवीतिमहोदेवोमर्त्याँ२ ऽआ
विवेश ॥ ११ ॥ त्रिधाहितम् ॥ त्रिधाहितम्पणिभिर्गुह्यमानङ्ग
विदेवासोघृतमन्वविन्दन् ॥ इन्द्रऽएकंसूर्य्यऽएकञ्जजानवेनादेकं
स्वधयानिष्टतक्षुः ॥ १२ ॥ एताऽअर्षन्ति ॥ एताऽअर्षन्तिहृद्यात्स
मुद्राच्छतव्रजारिपुणानावचक्षे ॥ घृतस्यधाराऽअभिचाकशीमिहि

रण्ण्ययोव्वतुसोमध्यंऽआसाम् ॥ ९३ ॥ सम्म्यक्कस्रवन्ति । सुरितो
नधेनाऽअन्तर्हृदामनसापूयमानाः ॥ एतेऽअर्षन्त्यूर्म्मयोघृतस्यंमृ
गाऽइवक्षिपणोरीषमाणाः ॥ ९४ ॥ सिन्धोरिवप्प्राध्वने ॥ सिन्धो
रिवप्प्राध्वनेशूघनासोव्वातप्प्रमियःपतयन्तियह्वाः ॥ घृतस्यधाराऽ
अरुषोनव्वाजीकाष्ठाभिन्दन्नूर्म्मिभिःपिन्वमानः ॥ ९५ ॥ अभिप्र
वन्त ॥ अभिप्रवन्तसमनेवयोषाःकल्ल्याण्ण्यः स्म्मयमानासोऽअ
ग्निम् ॥ घृतस्यधाराःसमिधोनसन्तताजुषाणोहर्य्यतिजातवेदाः ॥
॥ ९६ ॥ कन्न्याऽइवव्वहतुम् ॥ कन्न्याऽइवव्वहतुमेतवाऽउऽअञ्ज्यञ्जाना

ऽअभिचाकशीमि ॥ यत्रसोमः सूयतेयत्रयज्ञोघृतस्यधाराऽअभितत्त्पं
वन्ते ॥ ९७ ॥ अभ्यर्षत । सुष्टुतिङ्गव्यमाजिमस्म्मासुभद्राद्रविणानिध
त्त ॥ इमंय्यज्ञन्नयतदेवतानोघृतस्यधारामधुमत्त्पवन्ते । ९८ । धामन्ते ।
धामन्तेव्विश्श्वम्भुवनमधिश्श्रितमन्तः समुद्रेहृद्यन्तरायुषि ॥ अपाम
नीकेसमिथेयऽआभृतस्त्तमश्यामधुमन्तन्तऽऊर्म्मिम् । ९९ । [१३]
इति शुक्लयजुःसंहितायांसप्तदशोऽध्यायः ॥ १७ ॥ श्रीगणेशायनमः ।
वेदपुरुषाय नमः ॥ वाजः सत्त्यमूक्कर्च चतुष्का अश्माग्निस्त्रिकाव
ह्शुःपञ्चैकाचतस्रोवाजायद्वेवाजस्यनवष्टावृतापाट्त्रयोदशाग्निर्युन

जमीसप्तयदाकृताद्वार्त्रहत्यायदशकौत्रयोदशसप्तसप्ततिः॥हरिः ॐ वा
जंश्च । मेप्रसुवश्चमेप्रयंतिश्चमेप्रसितिश्चमेधीतिश्चमेक्रतुंश्चमेस्वरं
श्चमेश्लोकंश्चमेश्रवश्चमेश्रुतिंश्चमेज्ज्योतिश्चमेस्वश्चमेयज्ञेनंक
ल्पन्ताम् ॥ १ ॥ प्राणश्चं । मेपानश्चमेव्यानश्चमेसुश्चमेचित्तञ्चमऽ
आधीतञ्चमेवाक्चमेमनंश्चमेचक्षुश्चमेश्रोत्रंञ्चमेदक्षंश्चमेबलंञ्चमेयज्ञेनंक
ल्पन्ताम् ॥ २ ॥ ओजंश्च । मेसहंश्चमऽआत्त्मार्चमेतनूश्चमेशर्म्मं
चमेवर्म्मंचमेङ्गांनिचमेस्थीनिचमेपरूंषिचमेशरीराणिचमऽआयुं
श्चमेजराचंमेयज्ञेनंकल्पन्ताम् ॥ ३ ॥ ज्ज्यैष्ठ्यंञ्च । मऽआधिंपत्त्य

श्चमेमन्युश्चमेभामंश्चमेमंश्चमेम्भंश्चमे जेमाचंमे महिमाचंमेव्वरि
माचंमेप्प्रथिमाचंमेव्वर्षिमाचंमेद्द्राघिमाचंमेव्वृद्धञ्चमेव्वृद्धिंश्चमेयज्ञेनं
कल्पन्ताम् ॥४॥ [४] सत्यञ्चं । मेश्श्रद्धाचंमेजगच्चमेधनञ्चमेव्विश्वं
श्चमेमहंश्चमेक्क्रीडाचंमेमोदंश्चमे जातञ्चमे जनिष्यमाणञ्चमेसूक्तञ्च
मेसुकृतञ्चमेयज्ञेनंकल्पन्ताम् ॥ ५ ॥ ऋतञ्चं । मेमृतञ्चमेयक्ष्म
ञ्चमेनामयच्चमे जीवातुश्चमे दीर्घायुत्वञ्चमेनमित्रञ्चमेभयञ्चमेसुख
ञ्चमेशयनञ्चमेसूषाश्चमेसुदिनञ्चमेयज्ञेनंकल्पन्ताम् ॥ ६ ॥ यन्ता
चं । मेधर्ताचंमे क्षेमश्चमेधृतिश्चमेव्विश्वञ्चमेमहंश्चमेसंविच्चमेज्ञा

त्रं च मे सूश्च मे प्रसूश्च मे सीरं च मे लयश्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ॥ ७ ॥
श च मे मयश्च मे प्रियं च मेनुकामश्च मे कामश्च मे सौमनसश्च मे भगं
श्च मे द्रविणं च मे भद्रं च मे श्रेयश्च मे वसीयश्च मे यशश्च मे यज्ञेन कल्प
न्ताम् ॥ ८ ॥ [४] ऊर्क्च । मे सूनृता च मे पयश्च मे रसश्च मे घृत
ञ्च मे मधु च मे सग्धिश्च मे सपीतिश्च मे कृषिश्च मे वृष्टिश्च मे जैत्रञ्च म ऽ
औद्भिद्यं च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ॥ ९ ॥ रयिश्च । मे रायश्च मे पुष्टं च
मे पुष्टिश्च मे विभु च मे प्रभु च मे पूर्णं च मे पूर्णतरं च मे कुयवं च मेक्षितं च
मेन्नं च मेक्षुच्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ॥ १० ॥ वित्तं च । मे वेद्यं च मे भत

ञ्च मे भविष्यच्च मे सुगं च मे सुपथ्यं च म ऽ ऋद्धं च म ऽ ऋद्धिश्च मे क्लृप्तं च
मे क्लृप्तिश्च मे मतिश्च मे सुमतिश्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ॥ ११ ॥ व्री
हयश्च ॥ मे यवाश्च मे माषाश्च मे तिलाश्च मे मुद्गाश्च मे खल्वाश्च मे
प्रियङ्गवश्च मेणवश्च मे श्यामाकाश्च मे नीवाराश्च मे गोधूमाश्च मे मसू
राश्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ॥ १२ ॥ [४] अश्मा च ॥ मे मृत्तिका
च मे गिरयश्च मे पर्वताश्च मे सिकताश्च मे वनस्पतयश्च मे हिरण्यञ्च मे
यश्च मे श्यामं च मे लोहं च मे सीसं च मे त्रपु च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ॥
॥ १३ ॥ अग्निश्च । म ऽ आपश्च मे वीरुधश्च म ऽ ओषधयश्च मे कृष्ट

पुच्च्याश्च्चमेक्कृष्टपुच्च्याश्च्चमेग्राम्म्याश्च्चमेपुशवऽआरण्याश्च्चमे व्वित्तञ्च्च
मेव्वित्तिश्च्चमेभूतञ्च्चमेभूतिश्च्चमेयुज्ञेनंकल्प्पन्ताम् ॥ १४ ॥ व्वसु
च । मेव्वसुतिश्च्चमेकर्म्मचमेशक्तिश्च्चमेर्थश्च्चमऽएमंश्च्चमऽइत्त्याच्चमे
गतिश्च्चमेयुज्ञेनंकल्प्पन्ताम् ॥ १५ ॥ [३] अग्निश्च्च ।
मऽइन्द्रश्च्चमेसोमंश्च्चमऽइन्द्रंश्च्चमेसविताचंमऽइन्द्रंश्च्चमे सरंस्वतीचम
ऽइन्द्रश्च्चमेपूषाचंमऽइन्द्रंश्च्चमेबृहस्प्पतिश्च्चमऽइन्द्रंश्च्चमेयुज्ञेनंकल्प्प
न्ताम् ॥ १६ ॥ मित्रश्च्च । मऽइन्द्रंश्च्चमेव्वरुणश्च्चमऽइन्द्रंश्च्चमे
धाताचंमऽइन्द्रंश्च्चमेत्त्वष्टाचमऽइन्द्रंश्च्चमेमुरुतंश्च्चमऽइन्द्रंश्च्चमेविश्वेच

मेदेवाऽइन्द्रंश्चमेयुज्ञेनंकल्पन्ताम् ॥ १७ ॥ पृथिवीचं । मुऽइन्द्रं
श्चमेन्तरिक्षञ्चश्चमुऽइन्द्रंश्चमेद्यौश्चंमइन्द्रंश्चमेसमांश्चमुऽइन्द्रंश्चमेनक्षं
त्राणिचमुऽइन्द्रंश्चमेदिशंश्चमुऽइन्द्रंश्चमेयुज्ञेनंकल्पन्ताम् ॥ १८ ॥
[३] अहुशुश्चं । मेरश्मिमश्चमेदाभ्यश्चमेधिपतिश्चमऽउपाꣳशुश्च
मेन्तर्य्यामश्चंमऽऐन्द्रवायवश्चंमेमैत्रावरुणश्चंमऽआश्विनश्चमेप्प्राति
प्प्रुस्थानंश्चमेशुक्रश्चंमेमुन्थीचंमेयुज्ञेनंकल्पन्ताम् ॥ १९ ॥ आग्र
युणश्चं । मेवैश्वदेवश्चंमेध्रुवश्चंमेवैश्वानुरश्चंमेऽऐन्द्राग्नश्चंमेमुहावै
श्वदेवश्चमेमरुत्त्वतीयांश्चमेनिष्केवल्ल्यश्चमेसावित्रश्चंमेसारस्वतश्चं

मेपात्क्नीवृतश्चमेहारियोजनश्चमेयज्ञेनंकल्पन्ताम् ॥ २० ॥ स्रुचं
श्च । मेचमसाश्चमेवायव्यानिचमेद्रोणकलशश्चमेग्रावाणश्चमेधिष
वंणेचमेपूतभृच्चमऽआधवनीयंश्चमेवेदिश्चमेबर्हिश्चमेऽवभृथश्चमे स्व
गाकारश्चमेयज्ञेनंकल्पन्ताम् ॥ २१ ॥ अग्निश्च । मेघर्म्मश्च
मेर्कश्चमे सूर्य्यश्चमेप्राणश्चमेश्वमे धश्चमेपृथिवीचमेदितिश्च मेदि
तिश्चमेद्यौश्चमेङ्गुलंयःशक्करयोदिशंश्चमेयज्ञेनंकल्पन्ताम् ॥ २२ ॥
व्रतञ्च । मऽऋतवंश्चमेतपंश्चमेसंवत्सरश्चमेहोरात्रेऽऊर्वष्ठीवेबृह

द्रथन्तरेचंमेयज्ञेनंकल्पन्ताम् ॥ २३ ॥ [५] एकांच । मेति
स्रश्चमेतिस्रश्चमेपञ्चचमेपञ्चचमेसप्तचमे सप्तचमेनवंचमेनवंचम
ऽएकांदशचम ऽ एकांदशचमेत्रयोंदशचमेत्रयोंदशचमेपञ्चदशचमेप
ञ्चदशचमेसप्तदंशचमेसप्तदंशचमेनवंदशचमेनवंदशचमऽएकंविꣳ
शतिश्चमऽएकंविꣳशतिश्चमे त्रयोविꣳशतिश्चमे त्रयोंविꣳशति
श्चमेपञ्चविꣳशतिश्चमेपञ्चांविꣳशतिश्चमेसप्तविꣳशतिश्चमेसप्तवि
ꣳशतिश्चमे नवांविꣳशतिश्चमेनवांविꣳशतिश्चमऽएकंत्रिꣳशच्चमऽएकं
त्रिꣳशच्चमेत्रयंस्त्रिꣳशच्चमेयज्ञेनंकल्पन्ताम् ॥ २४ ॥ चतंस्रश्च । मेष्टौ

सं॰हि॰ चंमेष्टौचंमेद्वादंशचमेद्वादंशचमे षोडंशचमेषोडंशचमेविꣳशतिश्चमे पू. अ.
॥१४४॥ विꣳशतिश्चंमेचतुर्विꣳशतिश्चमे चतुंर्विꣳशतिश्चमेष्टाविꣳशतिश्चंमेष्टा १८
विꣳशतिश्चमेद्वात्रिꣳशच्चमे द्वात्रिꣳशच्चमे षट्त्रिꣳशच्चमे षट्त्रिꣳशच्चंमे
चत्वारिꣳशच्चंचमे चत्वारिꣳशच्चंमे चतुंश्चत्वारिꣳशच्चमे चतुश्चत्वा
रिꣳशच्चमेष्टाचंत्वारिꣳशच्चमेयज्ञेनंकल्पन्ताम् ॥ २५ ॥ त्र्यविश्च । मे
त्र्यवीचमेदित्यवाट्चमेदित्यौहीचंमेपञ्चाविश्चमेपञ्चावीचंमेत्रिवत्स
श्चंमेत्रिवत्साचंमेतुर्य्यवाट्चमेतुर्य्यौहीचंमेयज्ञेनंकल्पन्ताम् ॥ २६ ॥ प ॥१४४॥
ष्ठवाट् । मेपष्ठौहीचमंऽउक्षाचंमेवशाचंमऽऋषभश्चंमेवेहच्चंमेनड्वाँश्चं

मेधेनुश्चमेयुज्ञेनंकल्पन्ताम् ॥ २७ ॥ [४] व्वाजांयुस्वाहां ।
प्प्रसुवायुस्वाहांपिजायुस्वाहाक्क्रतंवेस्वाहाव्वसंवेस्वाहांहर्प्पतंयेस्वाहा
ह्नैमुग्ग्धायुस्वाहांमुग्ग्धायंव्वैनक्शिनायु स्वाहांव्विनक्शिनंऽआन्त्या
युनायुस्वाहान्त्यांयभौवुनायुस्वाहाभुवंनस्युपतंयुस्वाहाधिंपतयुस्वा
हांप्प्रजापंतयेस्वाहां ॥ इयन्तेराण्मित्त्रायंयुन्तासियमंनऽऊर्ज्जेत्त्वावृ
ष्ट्यैत्त्वाप्प्रजानुान्त्वाधिंपत्त्याय ॥ २८ ॥ आयुंर्य्युज्ञेनं । कल्प्पता
म्प्राणोयुज्ञेनंकल्प्पताञ्चक्षुर्यज्ञेनंकल्प्पताछुंश्श्रोत्त्रंय्युज्ञेनंकल्प्पतां
व्वाग्ग्युज्ञेनंकल्प्पताम्मनोंयुज्ञेनंकल्प्पतामात्त्मायुज्ञेनंकल्प्पताम्ब्र

ह्लमायुज्ञेनंकल्पताऊंयोतिंर्य्युज्ञेनंकल्पताऽऽस्व र्य्युज्ञेनंकल्पताम्पृ
ष्ठंय्युज्ञेनंकल्पताय्युज्ञोयुज्ञेनंकल्पताम् ॥ स्तोमंश्श्चुयजुंश्श्चुऽऋक्कचु
सामंचबृहच्चंरथन्तुरञ्चं ॥ स्वंर्देवाऽअगन्नुमामृताऽअभूमप्प्रजापंतेः
प्प्रजाऽअंभूमुवेट्स्वाहां ॥ २९ ॥ [२] ब्वाजंस्युनु । प्प्रंसुवेमुातरं
म्मुहीमदिंतिन्नामुव्वचंसाकरामहे ॥ यस्यांमिदंव्विश्श्चुम्भुवंनमाविवे
शुतस्यांन्नोदेवः संवितुधर्म्मसाविषत् ॥ ३० ॥ व्विश्श्वेऽअद्य । मुरुतो
व्विश्श्वंऽऊुतीव्विश्श्वेभवन्त्वुग्ग्नयुःसमिंद्धाः ॥ व्विश्श्वेनोदेवाऽअवुसागंम
न्तुव्विश्श्वंमस्त्तुद्रविंणंव्वाजोंऽअुस्म्मे ॥ ३१ ॥ व्वाजोंनः । सुप्तप्प्रुदि ॥१४९॥

शुश्चतंस्त्रोवापरावतंः ॥ व्वाजोंनोव्विश्श्वैर्द्देवैर्द्धनंसातावुिहावंतु ॥ ३२ ॥
व्वाजोंनः ॥ व्वाजोंनोऽअुद्यप्प्रसुंवातिदानंव्वाजोंदेवाँ२ ऽऋतुभिंः
कल्प्पयाति ॥ व्वाजोुहिमुासर्व्ववीरञ्जजानुव्विश्श्चाऽआशुाव्वाजंपति
र्ज्जयेयम् ॥ ३३ ॥ व्वाजंः पुरस्त्तांत् ॥ व्वाजंः पुरस्त्तांदुतमंद्ध्यतो
नोव्वाजोंदेवान्हुविषांव्वर्द्धयाति ॥ व्वाजोुहिमुासर्व्ववीरञ्चकारसर्व्वाऽ
आशुाव्वाजंपतिर्ब्भवेयम् ॥ ३४ ॥ सम्मां । सृजामिुपयंसापृथिुव्याः
सम्मांसृजाम्म्युद्भिरोषंधीभिः ॥ सोहंव्वाजंꣳसनेयमग्ग्ने ॥ ३५ ॥ प
यंः पथिुव्याम ॥ पयंः पृथिुव्याम्पयुऽओषंधीषुपयोंदिुव्युन्तरिंक्षेपयों

सहि॰ घाः ॥ पयस्वतीऽप्प्रदिशःसन्तुमह्यम् ॥ ३६ ॥ देवस्यंत्त्वा । स पु. ब.
॥१४६॥ वितुःप्प्रंसवेऽश्विनोर्ब्बाहुभ्यांम्पूष्णोहस्ताभ्याम् ॥ सरस्वत्यैवा १८
चोयन्तुर्य्यन्त्रेणाग्नेःसाम्म्राज्येनाभिषिञ्चामि ॥ ३७ ॥ [८] ऋ
ताषाड्डुतधामा ॥ ऋताषाड्डुतधामाग्निर्गन्धर्वस्तस्यौषधयोप्प्सुर
सोमुदोनाम ॥ सनऽइदम्ब्रह्मक्षत्रम्पातुतस्म्मैस्वाहावाट्ताभ्युःस्वा
हा ॥ ३८ ॥ सुंहितोविश्वसामा । सूर्य्योगन्धर्वस्तस्यमरीच
योप्प्सुरसंऽआयुवोनामं ॥ सनऽइदम्ब्रह्मक्षत्रम्पातुतस्म्मैस्वाहावा ॥१४६॥
ट्ताभ्युःस्वाहा ॥ ३९ ॥ सुषुम्णःसूर्य्यरश्मिःः ॥ सुषुम्णःसू

र्य्यरश्मिमश्चन्द्रमांगन्धुर्व्वस्त्तस्युनक्षंत्राण्यप्प्सुरसोभेकुरंयोनामं ॥
सनंऽइदम्ब्रह्मंक्षुत्रम्पांतुतस्म्मैस्वाहावाट्ताभ्यःस्वाहां ॥ ४० ॥
इषिरोविश्श्वव्व्यंचाः ॥ इषिरोविश्श्वव्व्यंचाव्वातोगन्धुर्व्वस्त्तस्यापोऽ
अप्प्सुरसऽऊर्ज्जोनामं ॥ सनंऽइदम्ब्रह्मंक्षुत्रम्पांतुतस्म्मैस्वाहावा
ट्ताभ्यःस्वाहां ॥ ४१ ॥ भुज्ज्युःसुंपुर्णः ॥ भुज्ज्युःसुंपुण्णोयुज्ञोगं
न्धुर्व्वस्त्तस्युदक्षिणाऽअप्प्सुरसंस्त्तावानामं ॥ सनंऽइदम्ब्रह्मंक्षुत्र
म्पांतुतस्म्मैस्वाहावाट्ताभ्यःस्वाहां ॥ ४२ ॥ प्रजापंतिर्व्विश्श्वकर्म्मा
मनोंगन्धुर्व्वस्तस्यंऽऋक्कसामान्न्यंप्प्सुरसुऽएष्टयोनामं ॥ सनंऽइदम्ब्र

ह्मंक्षुत्रम्पांतुतस्म्मैस्वाहाब्राह्मण्युः॑स्वाहां ॥ ४३ ॥ सनं÷ ॥ सनोंभु
वनस्यपतेप्प्रजापतुेयस्यंतऽउपरिंगृहायस्यंवेुह॥ अुस्म्मैब्ब्रह्मंणेुस्मै
क्षुत्रायुमहिुशम्मंयच्छुस्वाहां ॥ ४४ ॥ सुमुद्रोसिुनभंस्वानुार्द्रदांनुः॑शु
म्भूम्मंयोभूरुभिमांव्वाहिुस्वाहांमारुुतोसिमुरुतांङ्गुण॒ ॥ शुम्भूम्मं
योभूरुभिमांव्वाहिुस्वाहांवुस्यरांसिु दुवंस्वाञ्छुम्भूम्मंयोुभूरुभिमांव्वाहिु
स्वाहां ॥ ४५ ॥ यास्त्त । ऽअग्गेसूर्य्येरुुचोुदिवंमातुन्वन्तिरुश्मिम
भिं÷ ॥ ताभिंन्नोंऽअुद्यसर्व्वाभीरुुचेजनांयनस्कृाधि ॥ ४६ ॥ यावं÷ ॥
यावोंदेवाुःसूर्य्येरुुचोुगोष्ष्वश्वेुषुयारुचं÷ ॥ इन्द्राग्गीुताभिुःसर्व्वां
भीरुुचंन्नोधत्तबृहस्प्पते ॥ ४७ ॥ रुचंन्नः ॥ रुचंन्नोधेहिब्ब्राह्मुणे
षुरुचुह्न्राजंसुनस्कृाधि ॥ रुचंुव्विश्वेुषुशुुद्रेुषुमयिंधेहिरुुचारुचंम् ॥
॥ ४८ ॥ तत्त्वां यामिुब्ब्रह्मंणाव्वन्दंमानुस्त्तदाशांस्त्तेुयजंमानोहुु
विर्भि÷ ॥ अहेंडमानोव्वरुणेुहबोुद्धुयुरुंशक्ष्सुमानुऽआयुुःप्प्रमोंषीः
॥ ४९ ॥ स्वुर्ण घुर्म्मःस्वाहुास्वुर्णार्क्कःस्वाहुास्वुर्णशुुक्रःस्वाहुा स्वु
र्ज्ज्योतिुःस्वाहुास्वुर्णंसूर्य्युःस्वाहां ॥ ५० ॥ [१३] अुग्गिन्नर्य्युं
नज्मि ॥ अुग्गिन्नर्य्युनज्मिुशवंसाघृतेनंदिुव्यक्ष्सुुपुर्ण्णंव्वयंसाबृुह
न्तंम् ॥ तेनंव्वुयङ्गंमेमब्ब्रुध्नस्यंव्विुष्टुपःस्वोुरुहांणाुऽअधिुनाकंमत्तुम

म् ॥ ५१ ॥ शतम् ॥ १००० ॥ इमौते पक्षावजरौपतत्रिणौ
याभ्याꣳरक्षाꣳस्यपहꣳस्यग्ने ॥ ताभ्याम्पतेमसुकृतामुलो
कंयत्रऽऋषयोजग्मुःप्रथमजाःपुराणाः ॥ ५२ ॥ इन्दुर्दक्षः ।
श्येनऽऋतावाहिरण्यपक्षःशकुनोभुरण्युः ॥ महान्त्सधस्थेध्रुवऽ
आनिषत्तोऽनमस्तेऽअस्तुमामाहिꣳसीः ॥ ५३ ॥ दिवोमूर्द्धा
सिपृथिव्यानाभिरूर्ग्गपामोषधीनाम् ॥ विश्वायुःशर्म्मसप्रथान
मस्पथे ॥ ५४ ॥ विश्वस्यमूर्द्धन् ॥ विश्वस्यमूर्द्धन्नधितिष्ठसि
श्रितःसमुद्रेतेहृदयमप्स्वायुरपोदत्तोदधिम्भिन्त ॥ दिवस्पर्जन्यां

दुन्तरिक्षात्त्पृथिव्या॑स्त्ततो॑नोवृष्ट्यांव ॥ ५५॥ इष्टोयुज्ञः ॥ इष्टोयु
ज्ञोभृगुंभीराशी॒र्दांव्वसुंभिः॑ ॥ तस्यंनऽइष्टस्यंप्प्रीतस्यद्द्रविणेहागमेः॑॥
॥ ५६ ॥ इष्टोऽअग्निः ॥ इष्टोऽअग्निराहुंतःपिपर्त्तुनऽइष्टहुविः ॥
स्वगेदन्देवेभ्योनमं॑÷॥ ५७॥ [७] यदाकूंतात् ॥ यदाकूंतात्त्सुम
सुंस्रोहृदोवामनंसोवासम्भृतुञ्चक्षुंषोवा ॥ तदंनुप्प्रेतंसुकृतांमुलोकं
यत्त्रऽऋषंयोजुग्ग्मुःप्प्रंथमुजाःपुंराणाः ॥ ५८ ॥ एतहंसंधस्त्थुप
रिंतेददामियमावहांच्छेवुधिजुातवेदाः ॥ अन्न्वागन्तायुज्ञपंतिर्व्वोऽ
अत्रुतंस्म्मंजानीतपरुमेव्योमन् ॥ ५९॥ एतञ्जांनाथ परुमेव्योमु

संहि. न्देवांꣳसधस्त्थाविदरूपमस्य ॥ यदागच्छात्पथिभिर्द्देवयानैरिष्टा पू अ.
॥१४९॥ पूर्त्तेकृणवाथाविरस्म्मै ॥ ६० ॥ उद्बुद्ध्यस्व ॥ उद्बुद्ध्यस्वाग्ग्नेप्प्रति १८
जागृहित्त्वमिष्टापूर्त्तेसꣳसृजेथामयञ्च ॥ अस्म्मिन्त्सधस्त्थेऽअद्ध्यु
त्तरस्म्मिन्विश्श्वेदेवायजमानश्चसीदत ॥ ६१ ॥ येनवहसि । सह
स्रँय्येनाग्ग्नेसर्व्ववेदसम् ॥ तेनेमँय्यज्ञन्नोनयस्वर्द्देवेषुगन्तवे ॥ ६२ ॥
प्रस्तरेणपरिधिना स्रुचावेद्याचबर्हिषा ॥ ऋचेमँय्यज्ञन्नोनयस्वर्द्दे
वेषुगन्तवे ॥ ६३ ॥ यद्दत्तम् ॥ यद्दत्तंयत्परादानँय्यत्पूर्त्तँय्याश्श्चद ॥१४९॥
क्षिणाः ॥ तदग्ग्निर्व्वैश्श्वकर्म्मणःस्वर्द्देवेषुनोदधत् ॥ ६४ ॥ यत्रधाराः ॥

यत्रधाराऽअनपेतामधोर्घृतस्यचयाः ॥ तदग्ग्निर्व्वैश्श्वकर्म्मणःस्वर्द्दे
वेषुनोदधत् ॥ ६५ ॥ अग्ग्निरस्म्मि ॥ अग्ग्निरस्म्मिजन्मनाजातवे
दाघृतम्मेचक्षुरमृतम्मऽआसन ॥ अर्क्कस्त्रिधातूरजसोविमानोजस्रो
घर्म्मोहविरस्म्मिनाम ॥ ६६ ॥ ऋचोनाम ॥ ऋचोनामास्म्मियजूꣳ
षिनामास्म्मिसामानिनामास्म्मि ॥ येऽअग्ग्नयःपाञ्चजन्याऽअस्या
म्पृथिव्याधि ॥ तेषामसित्त्वमुत्तमःप्प्रनोजीवातवेसुव ॥ ६७ ॥
[१०] वार्त्रहत्त्यायशवसे । पृतनाषाह्याचच ॥ इन्द्रत्त्वावर्त्तया
मसि ॥ ६८ ॥ सहदानुम्पुरुहूतक्षियन्तमहस्तमिन्द्रसम्पिणक्कुणा

रुम्म् ॥ अभिवृत्रंवर्द्धमानम्पियांरुमपादमिन्द्रतुवसांजघन्थ ॥ ६९ ॥
विनं÷ ॥ विनेऽइन्द्रमृधोजाहिनीचायंच्छपृतन्न्युतः ॥ योऽअस्म्माँ२
ऽअंभिदासुत्त्यधंरङ्गमयातमं÷ ॥ ७० ॥ मृगोन भीमःकुचरोगि
रिष्ठाःपंरावतऽआजंगन्थापरंस्याः ॥ सृकःसुःशायपविमिन्द्रति
ग्ग्मंविशत्रूंन्ताढ्विविमृधोनुदस्वं ॥ ७१ ॥ वैश्श्वानरोनं÷ ॥ वै
श्श्वानरोनऽऊतयऽआप्प्रयांतुपरावतं÷ ॥ अग्निर्न्नं÷सुष्टुतीरुप ॥
॥ ७२ ॥ पृष्टोदिवि । पृष्टोऽअग्निःपृथिव्यामपृष्टोविश्श्वाऽओषंधी
राविंवेश ॥ वैश्श्वानरःसहंसापृष्टोऽअग्निःसनोदिवासारिषस्प्पांतुन

क्कंम् ॥ ७३ ॥ अश्यामुतम्म् ॥ अश्यामुतङ्कांममग्ग्नेतवोतीऽअश्या
मंरयिहृंरयिवःसुवीरंम् ॥ अश्यामुवाजंमभिवाजयंन्तोश्यामंद्युम्न
मंजराजरंन्ते ॥ ७४ ॥ वयन्तेंऽअद्यरंरिमाहिकामंमत्तानहंस्त्तानमं
सोपसद्य ॥ यजिंष्ठनुमनंसायक्षिदेवानस्रेंधत्तामन्न्मंनाविप्प्रोंऽअग्ग्ने ॥
॥७५॥ धामुच्छदग्ग्निः ॥ धामुच्छदग्ग्निरिन्द्रांब्रह्ममादेवोबृहस्प्पतिंः॥
सचेंतसोविश्श्वेंदेवायुज्ञम्प्रावंन्तुनःशुभे ॥ ७६ ॥ त्त्वंय्यंविष्ठ। दाशु
षोनॄँःपांहिशृणुधीगिरंः ॥ रक्षांतोकमुतत्त्मनां ॥ ७७ ॥ [१० ॥]
इतिशुक्लयजुस्संहितायामष्टादशोऽध्यायः ॥ १८ ॥ ॥ श्रीवेदपुरुषा

यनमः ॥ स्वाद्वींत्त्वैकादशदेवायज्ञांविꣳशतिःसुरावंतꣳसप्तदशोदीर
तांत्रयोदशाच्याजानुर्दशसोमोराजाष्टौसीसेनतंत्रꣳषोडश सप्तपञ्चन
वतिः ॥ हरिः॑ओम् ॥ स्वाद्वीन्त्वां । स्वादुनांतीव्रान्तीव्व्रेणामृतांमृ
तेंन ॥ मधुमतीम्मधुंमतासृजामिसꣳसोमेंन ॥ सोमोस्यश्विभ्यां
म्पच्यस्वसरंस्वत्यैपच्यस्वेन्द्रांयसुत्राम्म्णेपच्च्यस्व ॥ १ ॥ परीतः ॥
परीतोषिञ्चतासुतꣳसोमोयऽउत्तमꣳहविः ॥ दधन्वायोनर्य्योंऽअ
प्स्वन्तरासुषावसोमुमद्रिंभिः ॥ २ ॥ व्वायोःपूतः । पवित्रेंणप्प्रत्य
ङ्सोमोऽअतिंद्रुतः ॥ इन्द्रस्ययुज्ज्युःसखां ॥ व्वायोःपूतःपवित्रेंण ॥१६१॥
प्प्राङ्सोमोऽअतिंद्रुतः ॥ इन्द्रस्ययुज्ज्युःसखां ॥ ३ ॥ पुनातिते ।
परिस्रुतꣳसोमꣳसूर्य्यस्यदुहिता ॥ व्वारेंणशश्वंतातनां ॥ ४ ॥ ब्रह्मं
क्षत्रम् ॥ ब्रह्मंक्षत्रम्पंवतेतेजंऽइन्द्रियꣳसुरंयासोमंः सुतऽआसुंतोम
दांय ॥ शुक्रेणंदेवदेवताःपिपृग्धिरसेनान्नंय्यजंमानायधेहि ॥ ५ ॥
कुविदङ्ग । यवंमन्तोयवंञ्चिद्यथादान्त्यंनुपूर्व्वंव्वियूयं ॥ इहेहैषाङ्कृणु
हिभोजंनानियेबर्हिषोनमंऽउक्तिंयजन्ति ॥ उपयामगृंहीतोस्य
श्विभ्यांत्त्वासरंस्वत्यैत्वेन्द्रांयत्वासुत्राम्म्णंऽएषतेयोनिस्त्तेजंसे
त्वाव्वीर्य्यांयत्त्वाबलांयत्त्वा ॥ ६ ॥ नानाहि । वांन्देवहितꣳसदं

स्कृतम्मासहꣳसृक्षाथाम्परमेव्योमन् ॥ सुराꣳत्त्वमसिशुष्मिणीसोमं
ऽएषमामांहिꣳसीःस्वांयोनिमाविशन्ती ॥ ७ ॥ उपयामगृहीतो
सि ॥ उपयामगृहीतोस्याश्विनन्तेजःसारस्वतंवीर्य्यमैन्द्रम्बलम् ॥
एषतेयोनिर्म्मोदायत्त्वानन्दायत्त्वामहसेत्त्वा ॥ ८ ॥ तेजोसि ॥
तेजोसितेजोमयिधेहिवीर्य्यमसिवीर्य्यम्मयिधेहि बलमसिबलम्म
यिधेह्योजोस्योजोमयिधेहिमन्युरसिमन्युम्मयिधेहिसहोसिसहोम
यिधेहि ॥ ९ ॥ याव्याघ्रम् ॥ याव्याघ्रंविषूचिकोभौवृकंञ्चरक्ष
ति ॥ श्येनम्पतत्रिणꣳसिꣳहꣳसेमम्पात्त्वꣳहसः ॥ १० ॥ यदापिपे

ष । मातरम्पुत्रः प्रमुदितो धयन् ॥ एतत्तदग्ने अनृणो भवाम्यहं
तौ पितरौ मया ॥ सम्पृचस्थ सम्मा भद्रेण पृङ्क्त विपृचस्थ वि मा पाप्म
ना पृङ्क्त ॥ ११ ॥ [११] देवा यज्ञम् ॥ देवा यज्ञमतन्वत भेषजम्भि
षजाश्विना ॥ वाचा सरस्वती भिषगिन्द्रायेन्द्रियाणि दधतः ॥ १२ ॥
दीक्षायै रूपम् ॥ दीक्षायै रूपं शष्पाणि प्रायणीयस्य तोक्मानि ॥
क्रयस्य रूपं सोमस्य लाजाः सोमांशवो मधु ॥ १३ ॥ आतिथ्य
रूपम्मासरम् ॥ आतिथ्यरूपम्मासरम्महावीरस्य नग्नहुः ॥ रू
पमुपसदामेतत्तिस्रो रात्रीः सुरासुता ॥ १४ ॥ सोमस्य रूपम् ॥ सो

मस्यरूपङ्क्रीतस्यम्परिस्रुत्परिषिच्यते ॥ अश्विभ्यान्दुग्धम्भेषज
मिन्द्रायैन्द्रꣳसरस्वत्या ॥ १५ ॥ आसन्दीरूपम् ॥ आसन्दीरूपꣳरा
जासन्द्यैवेद्यैकुम्भीसुराधानी ॥ अन्तरऽउत्तरवेद्यारूपङ्कारोतरोभिष
क् ॥ १६ ॥ वेद्यावेदिः ॥ वेद्यावेदिःसमाप्यतेबर्हिषाबर्हिरिन्द्रिय
म् ॥ यूपेनयूपऽआप्यतेप्रणीतोऽअग्निरग्निना ॥ १७ ॥ हविर्द्धा
नंयत् ॥ हविर्द्धानंयदश्विनाग्नीध्रंयत्सरस्वती ॥ इन्द्रायै
न्द्रꣳसदस्कृतम्पत्नीशालङ्गार्हपत्यः ॥ १८ ॥ प्रैषेभिःप्रैषान् ॥ प्रै
षेभिःप्रैषानाप्नोत्याप्रीभिराप्रीर्यज्ञस्य ॥ प्रयाजेभिरनुयाजा
न्वषट्कारेभिराहुतीः ॥ १९ ॥ पशुभिःपशून् ॥ पशुभिःपशूनाप्नो
तिपुरोडाशैर्हवीꣳष्या ॥ छन्दोभिःसामिधेनीर्याज्याभिर्वषट्का
रान् ॥ २० ॥ धानाःकरम्भःसक्तवःपरीवापःपयोदधि ॥ सोमस्य
रूपꣳहविषऽआमिक्षावाजिनम्मधु ॥ २१ ॥ धानानाꣳरूपम् ॥ धा
नानाꣳरूपङ्कुवलम्परीवापस्यगोधूमाः ॥ सक्तूनाꣳरूपम्बदरमुपवा
काःकरम्भस्य ॥ २२ ॥ पयसोरूपम् ॥ पयसोरूपंयद्यवादध्नो
रूपङ्कर्कन्धूनि ॥ सोमस्यरूपंवाजिनꣳसौम्यस्यरूपमामिक्षा ॥
॥ २३ ॥ आश्रावय ॥ आश्रावयेतिस्तोत्रियाःप्रत्याश्रावोऽअ

सं.हि. ॥१९४॥ पू. अ. १९

नुरूपः ॥ यजेतिधाय्यारूपम्प्रगाथायेयजामहाः ॥ २४ ॥ अर्द्धऽ
ऋचैरुक्थानाम् ॥ अर्द्धऽऋचैरुक्थानांꣳरूपम्पदैराप्नोतिनिविदः ॥
प्रणवैःशस्त्राणांꣳरूपम्पयसासोमऽआप्यते ॥ २५ ॥ अश्विभ्यां
म्प्रातःसवनम् ॥ अश्विभ्याम्प्रातःसवनमिन्द्रेणैन्द्रम्माध्यंन्दि
नम् ॥ वैश्वदेवꣳसरस्वत्यातृतीयमाप्तꣳसवनम् ॥ २६ ॥ वा
यव्यैर्वायव्यानि ॥ वायव्यैर्वायव्यान्याप्नोतिसतेनद्रोणकलशम् ॥
कुम्भीभ्याम्मम्भृणौसुतेस्थालीभिःस्थालीराप्नोति ॥ २७ ॥ यजु ॥१९आ
र्भिराप्यन्ते ॥ यजुर्भिराप्यन्तेग्रहाग्रहैस्तोमाश्चविष्टुतीः ॥ छ

न्दोभिरुक्थाशस्त्राणिसाम्नांवभृथऽआंप्यते ॥ २८ ॥ इडांभिर्भ
क्षान् ॥ इडांभिर्भक्षानांप्नोतिसूक्तवाकेनाशिषः ॥ शंय्युनांपत्नी
संय्याजान्त्संमिष्टयजुषांसꣳस्थाम् ॥ २९ ॥ व्रतेनंदीक्षाम् ॥ व्रते
नंदीक्षामांप्नोतिदीक्षयांप्नोतिदक्षिणाम् ॥ दक्षिणाश्श्रद्धामांप्नोति
श्श्रद्धयांसत्त्यमांप्यते ॥ ३० ॥ एतावद्रूपम् ॥ एतावंद्रूपंयज्ञस्ययद्दे
वैर्ब्रह्मंणाकृतम् ॥ तदेतत्त्सर्वमाप्नोतियज्ञेसौत्रामणीसुते ॥ ३१ ॥
[२०] सुरांवन्तम्बर्हिषदम् ॥ सुरांवन्तम्बर्हिषदꣳसुवीरंयज्ञꣳहिं
न्वन्तिमहिषानमोभिः ॥ दधानाःसोमंन्दिविदेवतांसुमदेमेन्द्रंय्यजं

संहि. मानाःस्वर्काः ॥३२॥ यस्ते ॥ यस्तेरसःसम्भृतऽओषधीषुसोमस्य पू अ.
॥१६६॥ शुष्मःसुरयासुतस्य ॥ तेनंजिन्वयजमानम्मदेनसरस्वतीमश्वि १९
नाविन्द्रमग्निम् ॥ ३३ ॥ यमश्विनानमुचेरासुरादधिसरस्वत्त्यसु
नोदिन्द्रियाय ॥ इमन्तःशुक्रम्मधुमन्तमिन्दुःसोमःराजानमिह
भक्षयामि ॥ ३४ ॥ यदत्र ॥ यदत्रंरिप्तःरसिनःसुतस्ययदिन्द्रोऽ
अपिबच्छचीभिः ॥ अहन्तदस्यमनसाशिवेनसोमःराजानमिह
भक्षयामि ॥ ३५ ॥ पितृभ्यःस्वधायिभ्यः ॥ स्वधानमःपिताम ॥१६६॥
हेभ्यःस्वधायिभ्यःस्वधानमःप्रपितामहेभ्यःस्वधायिभ्यः

स्वधानमः ॥ अक्षन्पितरोमीमदन्तपितरोतीतृपन्तपितरःपितरः
शुन्धध्वम् ॥ ३६ ॥ पुनन्तुमा । पितरःसोम्म्यासःपुनन्तुमापिता
महाः पुनन्तुप्रपितामहाः ॥ पवित्रेणशतायुषा ॥ पुनन्तुमापिताम
हाःपुनन्तुप्रपितामहाः ॥ पवित्रेणशतायुषाविश्वमायुर्व्यश्नवै ॥
॥ ३७ ॥ अग्नऽआयूंषि । पवसऽआसुवोर्ज्जमिषञ्चनः ॥ आरे
बाधस्वदुच्छुनाम् ॥ ३८ ॥ पुनन्तुमा । देवजनाःपुनन्तुमनसाधि
यः ॥ पुनन्तुविश्वाभूतानिजातवेदःपुनीहिमा ॥ ३९ ॥ पवित्रेण
पुनीहिमा शुक्रेणदेवदीद्यत् ॥ अग्नेक्रत्वाक्रतूँ रनु ॥ ४० ॥

संहि. यत्ते । पवित्रमर्चिष्यग्ने विततमन्तरा ॥ ब्रह्म तेन पुनातु मा ॥ ४१ ॥ शु. य.
॥१५६॥ पवमानः स्वः ॥ पवमानः सोऽअद्य नः पवित्रेण विचर्षणिः ॥ यः पोता १९
स पुनातु मा ॥ ४२ ॥ उभाभ्यां देव । सवितः पवित्रेण सवेन च मा
म्पुनीहि विश्वतः ॥ ४३ ॥ वैश्वदेवी पुनती । देव्यागाद्यस्यां
मिमा बह्व्यस्तन्वो वीतपृष्ठाः ॥ तया मदन्तः सधमादेषु वयं स्याम
पतयो रयीणाम् ॥ ४४ ॥ ये समानाः समनसः पितरो यमराज्ये ॥ ते
षाँल्लोकः स्वधा नमो यज्ञो देवेषु कल्पताम् ॥ ४५ ॥ ये समानाः ॥ ये सं ॥१५६॥
मानाः समनसो जीवा जीवेषु मामकाः ॥ तेषां श्रीर्म्मयि कल्पता

मुस्मिम्मँल्लोकेशुतक्ष्समाः ॥ ४६ ॥ द्वेसृती । ऽअंशृणवम्पितॄणामुह
न्देवानांमुतमर्त्यांनाम् ॥ ताभ्यांमिदम्विश्श्वमेजुत्तसमेंतियदंन्तु
रापितरम्मातरंञ्च ॥ ४७ ॥ इदक्ष्हुविः । प्रजननंनम्मेऽअस्तुदशंवीर
क्ष्सर्वंगणक्ष्स्वुस्त्तये ॥ आत्त्मुसनिंप्प्रजासनिपशुसनिंलोकुसन्न्यं
भयुसनि ॥ अुग्निःप्प्रुजाम्बंहुलाम्मेंकरोत्त्वन्नम्पयोरेतोंऽअुस्म्मासु
धत्त ॥ ४८ ॥ [१७] उदीरताम् ॥ उदीरतामवरंऽउत्त्परासुऽउन्मं
ध्युमाःपितरंःसोम्म्यासंः ॥ असुंय्यऽईयुरंवृकाऽऋंतुज्ञास्त्तेनोंवन्तु
पितरोहवेंषु ॥ ४९ ॥ अङ्गिरसोनः । पितरोनवंग्ग्वाऽअथंर्व्वाणो

भृग॑वः सो॒म्म्यासः॑ ॥ तेषां॑ ॒व॒यः सु॑म॒तौ य॒ज्ञिया॑ना॒मपि॑ भ॒द्रे सौ॑मन॒से
स्या॑म ॥ ५० ॥ येनः॑ ॥ येनः॒ पूर्वे॑ पि॒तरः॑ सो॒म्म्यासो॒ऽनू॑हि॒रे सो॑
म॒पी॒थं वसि॑ष्ठाः ॥ तेभि॑र्य॒मः सं॑ र॒राणो ह॒वीᳬंष्यु॒शन्नु॒शद्भिः॑ प्र
ति॒का॒मम॑त्तु ॥ ५१ ॥ त्वᳬं सो॑म ॥ त्वᳬं सो॑म॒ प्रचि॑कितो मनी॒षा
त्वᳬं रजि॑ष्ठ॒मनु॑ नेषि॒ पन्था॑म् ॥ तव॒ प्रणी॑ती पि॒तरो॑ नऽइन्दो दे॒वेषु॒ रत्न॑
मभजन्त॒ धीराः॑ ॥ ५२ ॥ त्वया॒ हि ॥ त्वया॒ हि नः॑ पि॒तरः॑ सोम॒ पूर्वे॒
कर्म्मा॑णि च॒क्रुः प॑वमान॒ धीराः॑ ॥ व॒न्वन्नवा॑तः परि॒धीँ॒२ रपो॑र्णु व॒ीरे ॥१९७॥
भिर॒श्वैर्म्म॒घवा॑ भवान॑ ॥ ५३ ॥ त्वᳬं सो॑म । पि॒तृभिः॑ संवि॒दा॒नो

नु॒ द्यावा॑पृथि॒वीऽआत॑तन्थ ॥ तस्मै॑ तऽइन्दो ह॒विषा॑ विधेम व॒यᳬं स्या॑
मु॒पत॑यो रयी॒णाम् ॥ ५४ ॥ बर्हि॑षदः पितरः ॥ बर्हि॑षदः पितरऽऊ॒
त्य॒र्वागि॒मा वो॑ ह॒व्या च॑कृमा जु॒षध्व॑म् ॥ तऽआग॒ताव॑सा॒ शन्त॑मे॒नाथा॑
नः॒ शंय्योर॑र॒पो द॑धात ॥ ५५ ॥ आहम् ॥ आहम्पि॒तॄन्त्सु॑वि॒दत्राँ॑२
ऽअवि॒त्सि नपा॑तञ्च वि॒क्रम॑णञ्च॒ विष्णोः॑ ॥ ब॒र्हि॒षदो॒ ये स्व॒धया॑ सु॒त
स्य॒ भज॑न्त पि॒त्वस्तऽइ॒हाग॑मिष्ठाः ॥ ५६ ॥ उप॑हूताः पि॒तरः॑ सो॒
म्म्यासो॑ बर्हि॒ष्ष्ये॒षु नि॒धिषु॑ प्रि॒येषु॑ ॥ तऽआग॑मन्तु॒ तऽइ॒ह श्रु॑व॒न्त्वधि॑
ब्रुवन्तु॒ ते॑ऽवन्त्व॒स्मान् ॥ ५७ ॥ आयं॑न्तु । नः॒ पि॒तरः॑ सो॒म्म्यासो॑

सहि! ग्निष्वात्ताःपथिभिर्देवयानैः ॥ अस्मिन्यज्ञेस्वधयामदन्तोधिब्रु पू. अ.
॥१६८॥ दन्तुतेवन्त्वस्मान् ॥ ५८ ॥ अग्निष्वात्ताःपितरः ॥ अग्निष्वा १९
त्ताःपितरऽएहगच्छतसदःसदःसदतसुप्रणीतयः ॥ अत्ताहवींषि
प्रयतानिबर्हिष्यथारयिꣳसर्ववीरन्दधातन ॥ ५९ ॥ येऽअग्नि
ष्वात्ताः ॥ येऽअग्निष्वात्तायेऽअनग्निष्वात्तामद्ध्येदिवःस्वधया
मादयन्ते ॥ तेभ्यःस्वराडसुनीतिमेतांयथावशन्तन्वङ्कल्पया
ति ॥ ६० ॥ अग्निष्वात्तानृतुमतः ॥ अग्निष्वात्तानृतुमतोहवा ॥१६८॥
महेनाराशꣳसेसोमपीथंयऽआशुः ॥ तेनोविप्रासःसुहवाभवन्तुव

यत्छंस्यामुपतंयोरयीणाम् ॥ ६१ ॥ [१३] आच्च्याजानुं । दक्षिण
तोनिषद्येमंय्यज्ञमभिगृंणीतव्विश्वे ॥ माहिंसिष्टपितरःकेनंचिन्नो
यद्वऽआगःपुरुषताकराम ॥ ६२ ॥ आसीनासोऽअरुणीनाम् ॥
आसीनासोऽअरुणीनामुपस्थेरयिन्धत्तदाशुषेमर्त्याय ॥ पुत्रेभ्यः
पितरस्तस्यवस्वःप्रयच्छततऽइहोर्जंन्दधात ॥ ६३ ॥ यमग्ने ।
कव्यवाहनत्वञ्चिन्मन्यसेरयिम् ॥ तन्नोगीर्भिःश्रवाय्यन्देवत्रा
पनयायुजम् ॥ ६४ ॥ योऽअग्निः । कव्यवाहनःपितॄन्यक्षदृतावृ
धः ॥ प्रेदुहव्यानिवोचतिदेवेभ्यश्चपितृभ्यऽआ ॥ ६५ ॥ त्वमग्ने ॥

त्त्वमंग्नऽईडितःकंव्यवाहुनावांड्ढ्यानिसुरभीणिकृत्त्वी ॥ प्रादाःपितृ
भ्यंःस्वधयाुतेऽअंक्षन्नद्धित्त्वन्देंवुप्प्रयंताहुवीꣳषि ॥ ६६ ॥ येचं ॥
येचेुहपितरोयेचुनेहयाँश्चंविुद्मयाꣳ ऽउंचुनप्प्रंविुद्म ॥ त्त्वंवेंत्त्थुयति
तेजांतवेदःस्वुधाभिर्य्युज्ञꣳसुकृंतञ्जुषस्व ॥ ६७ ॥ इुदम्पितृब्भ्यो
नमोंऽअस्त्त्वुद्ययेपूर्व्वासोुयऽउपंरासऽईयुः ॥ येपार्थिवेुरजुस्यानिषं
त्ताुयेवांनूनꣳसुंवृुजनांसुविुक्षु ॥ ६८ ॥ अधुायथां नःपितरःपरांसः
प्प्रत्त्नासोंऽअग्नऽऋुतमांशुषाणाः ॥ शुचीदंयुन्दीधिंमुक्क्थुशासुःक्षा
मांभिुन्दन्तोंऽअरुणीरपंव्व्रन् ॥ ६९ ॥ उुशन्तंस्त्त्वा ॥ उुशन्तंस्त्त्वुानी

धींमह्युशन्तुःसमिंधीमहि ॥ उुशन्नुंशुतऽआवंहापितृन्हुविषेुऽअत्तं
वे ॥ ७० ॥ अुपाम्फेनेंन ॥ अुपाम्फेनेंनुनमुंचेुःशिरंऽइुन्द्रोदंवर्त्तयः
विश्श्वाुयदजंयुस्स्पृधंः ॥ ७१ ॥ [१०] सोमुोराजां ॥ सोमुोराजुा
मृतꣳसुुतऽऋंजीुषेणांजहान्मृुत्त्युम् ॥ ऋुतेनंसुत्त्यमिंन्द्रियँविुपानꣳ
शुुक्क्रमन्धंसुऽइन्द्रस्येन्द्रियमिुदम्पयुोमृतुम्मधुं ॥ ७२ ॥ अुद्भ्यःक्षुीर
म् ॥ अुद्भ्यःक्षीुरंव्यंपिबुत्क्रुङ्ङांङ्गिरुसोधियुा ॥ ऋुतेनंसुत्त्यमिंन्द्रि
यंविुपानꣳशुुक्क्रमन्धंसुऽइन्द्रस्येन्द्रियमिुदम्पयुोमृतुम्मधुं ॥ ७३ ॥
सोमंमुद्भ्यः ॥ सोमंमुद्भ्योव्यंपिबुच्छन्दंसाहꣳसःशुंचिुषत् ॥ ऋुते

संहि. नंसुत्त्यामिंन्द्रियंव्विपानंꣳशुक्क्रमन्धंसइन्द्रंस्येन्द्रियमिदम्पयोमृतुम्मम पू. अ.
॥१६०॥ धुं ॥७४॥ शतं ११०० ॥ अन्नांत्त्परिस्रुतं÷ ॥ अन्नांत्त्परि १९
स्रुतोरसम्ब्रह्मंणाव्व्यपिबत्त्क्षत्रम्पयꣳसोमंप्प्रजापंतिः ॥ ऋतेनंसत्त्य
मिंन्द्रियंव्विपानंꣳशुक्क्रमन्धंसऽइन्द्रंस्येन्द्रियमिदम्पयोमृतुम्मधुं ॥
॥ ७५ ॥ रेतोमूत्त्रंम् ॥ रेतोमूत्त्रंव्विजंहातियोनिम्प्रविशदिंन्द्रियम् ॥
गब्भौंजरायुणावृंतऽउल्ल्बंजहातिजन्मंना ॥ ऋतेनंसत्त्यामिंन्द्रियंव्वि
पानंꣳशुक्क्रमन्धंसऽइन्द्रंस्येन्द्रियामिदम्पयोमृतुम्मधुं ॥ ७६ ॥ दृष्ट्वा ॥१६०॥
रूपे व्याकंरोत्त्सत्त्यानृतेप्प्रजापंतिः ॥ अश्श्रंद्धामनृतेदंधाच्छ्रद्धा

ᳪंसुत्त्येप्प्रजापतिः ॥ ऋुतेनंसुत्त्यमिन्द्रियंव्विपानंᳬशुक्क्रमन्धंसुऽइन्द्र्‌स्येन्द्रियमिदम्पयोमृतुम्मधुं ॥ ७७ ॥ व्वेदेनरूपे । व्व्यंपिवत्त्सुतासुतौप्प्रजापतिः ॥ ऋुतेनंसुत्त्यमिन्द्रियंव्विपानंᳬशुक्क्रमन्धंसुऽइन्द्रस्येन्द्रियमिदम्पयोमृतुम्मधुं ॥ ७८ ॥ दृष्ट्वापरिस्रुतः ॥ दृष्ट्वापरिस्रुतोरसंᳬशुक्क्रेणंशुक्क्रंव्व्यंपिबत्त्पयुःसोमंम्प्रजापतिः ॥ ऋुतेनंसुत्त्यमिन्द्रियंव्विपानंᳬशुक्क्रमन्धंसुऽइन्द्रस्येन्द्रियमिदम्पयोमृतुम्मधुं ॥ ७९ ॥

[८] सीसेनुतन्त्रंम ॥ सीसेनुतन्त्रुम्मनंसामनीषिणंऽऊर्णासूत्रेणंकुवयोव्वयन्ति ॥ अश्श्विनांयुज्ञᳬसंवितासरंस्वुतीन्द्रस्यरूपंव्वरुणो

भिषुज्ज्यन् ॥ ८० ॥ तदंस्य । रूपमुमृतुᳯ शचींभिस्तिुस्रोदंधुर्देुव
तांᳫसᳯरराणाः ॥ लोमांनिुशष्पैर्ब्बहुधानतोक्मंभिुस्त्त्वगंस्यमाᳫंसं
मंभवुन्नलुाजाः ॥ ८१ ॥ तदुश्विनां । भिुषजांरुुद्द्रवंर्तनीुसरंस्वती
व्वयातिुपेशुोऽअन्तंरम् ॥ अस्थिमुज्जानुम्मासंरैᳫकारोतुरेणुदधंतुो
गवांन्त्वुाचि ॥ ८२ ॥ सरंस्वतुीमनंसा । पेशुलंव्वसुनासंत्त्याभ्यांव्वय
तिुदर्शुतंव्वपुं÷ । रसंम्परिस्रुतुानरोहिंतन्नुग्ग्नहुद्धीरस्त्तसंरुन्नव्वेमं ॥ ८३ ॥
पयंसाशुुक्रम् ॥ पयंसाशुुक्रममृतंज्जुनिुत्त्रᳯसुरंयामूत्त्रांज्जनयन्तुरेतं÷ ॥
अपामांतिन्दुर्म्मुतिम्बाधंमानाुऽऊवंद्ध्यंव्वातंᳯसुब्बुन्तदुारात् ॥ ८४ ॥

इन्द्रं÷सुुत्त्रामाुहृदंयेनसुत्त्यम्पुुरोडाशेनसाविुताजंजान ॥ यकृंत्क्लोुमा
नुंव्वरुंणोभिषुज्ज्यन्नमतंस्न्नेव्वायुद्दैर्न्नमिनातिपिुत्तम् ॥ ८५ ॥ आुन्त्त्रा
णिुस्थुालीः ॥ आुन्त्त्राणिुस्थुालीर्म्मधुुपिन्न्वंमानागुुदाᳫपात्त्रांणि
सुदुघानधेनुः ॥ श्येुनस्युपत्त्रुन्नप्लीुहाशचींभिरासुन्दीनाभिुरुदरुन्न
मुाता ॥ ८६ ॥ कुुम्भोव्वंनिुष्ठुः ॥ कुुम्भोव्वंनिुष्ठुर्ज्जंनिुताशचींभिुर्य्य
स्मिुन्नग्ग्रेुयोन्न्याुङ्गर्भोऽअुन्तः ॥ प्लाुशिर्व्व्यंक्तᳯशुतधांरुऽउत्त्सोदुुहे
नकुुम्भीस्वुधाम्पितृभ्यं÷ ॥ ८७ ॥ मुखᳯसत् ॥ मुखᳯसदंस्युाशिरु
ऽइत्त्सतेंनजिुह्वापुवित्त्रंमुश्विनासन्त्सरंस्वती ॥ चप्प्युन्नपायुर्भ्भिुष

गस्यवालोवस्तिर्न्नशेपोहरसातरस्वी ॥ ८८ ॥ अश्विभ्याञ्चक्षुः ॥
अश्विभ्याञ्चक्षुरमृतङ्ग्रहाभ्याञ्छागेनतेजोहविषाशृतेन ॥ पक्ष्मा
णिगोधूमैःकुवलैरुतानिपेशोनशुक्रमसितंवसाते ॥ ८९ ॥ अविर्न्न
मेषोनसिवीर्यायप्राणस्यपन्थाऽअमृतोग्रहाभ्याम् ॥ सरस्वत्यु
पवाकैर्व्यानन्नस्यानिबर्हिर्बदरैर्जजान ॥ ९० ॥ इन्द्रस्यरूपम् ॥ इ
न्द्रस्यरूपमृषभोबलायकर्णाभ्याꣳश्रोत्रममृतङ्ग्रहाभ्याम् ॥ य
वानबर्हिर्भ्रुविकेसराणिकर्कन्धुर्जज्ञेमधुसारघम्मुखात् ॥ ९१ ॥ आ
त्मन्नुपस्थे ॥ आत्मन्नुपस्थेनवृकस्यलोममुखेश्मश्रूणिन

द्यांग्घलोम ॥ केशानशीर्षन्न्यशंसे श्रियैशिखांसिह्हस्यलोमत्त्वि
षिंरिन्द्रियाणि॥ १२॥ अङ्गांन्युात्त्कमन् ॥ अङ्गांन्युात्त्कमन्न्भिषजात
दश्विनात्त्कमानुमङ्गैःसमंधात्तसरंस्वती ॥ इन्द्रस्यरूपछशतमांनु
मायुंश्चन्द्रेणज्ज्योतिरमृतन्दधांनाः ॥ १३ ॥ सरंस्वतीयोन्न्यांम् ॥
सरंस्वतीयोन्युाङ्गर्भमन्तराश्विभ्यामपत्त्नीसुकृतम्बिभर्ति ॥ अपा
छंरसेनवरुंणोनसाम्नेन्द्रंश्रियैजनयंन्नप्सुराजा॥ १४॥ तेजः प
शूनाम्॥तेजः पशूनाछंहविरिन्द्रियावत्त्परिस्रुतापयंसासारघम्मधु ॥
अश्विभ्यान्दुग्धम्भिषजासरंस्वत्त्या सुतासुताभ्यांमृतःसोम

ऽइन्दुः॥ १५॥[१६]इति श्रीशुक्लयजुःसंहितापाठेएकोनविंशति
तमोऽध्यायः॥ १९॥क्षत्रस्ययोनिस्त्रयोदशयद्देवादशाभ्यादधाम्य
ष्टौयोभूतानांचतस्रः॥ समिद्धइंद्रएकादशायात्त्वष्टौसमिद्धोअग्निर्द्वा
दशाश्विनाहविस्त्रयोदशाश्विनातेजसैकादशनवनवतिः॥ ॐक्षत्र
स्ययोनिः॥ क्षत्रस्ययोनिरसिक्षत्रस्यनाभिरसि॥ मात्त्वाहिꣳसीन्मा
माहिꣳसीः॥ १॥ निषसाद। धृतव्रतोवरुणःपस्त्यास्वा॥ साम्म्रा
ज्ज्यायसुक्रतुः॥मृत्योःपाहिविद्योत्पाहि॥ २॥ देवस्यत्त्वा। सवि
तुःप्रसवेश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णोहस्ताभ्याम्॥ अश्विनोर्भैष

ज्ज्येनतेजसेब्रह्मवर्चसायाभिषिञ्चामि सरस्वत्यैभैषज्ज्येनवीर्य्या
यान्नाद्यायाभिषिञ्चामीन्द्रस्येन्द्रियेणबलायश्रियै यशसेभिषिञ्चा
मि॥ ३॥ कोसि। कतमोसिकस्मैत्त्वाकायत्त्वा॥ सुश्लोकसुमङ्गल
सत्त्यराजन्॥ ४॥ शिरोमे॥ शिरोमेश्रीर्य्यशोमुखन्त्विषिःकेशा
श्चश्मश्रूणि॥ राजामेप्प्राणोऽअमृतꣳसम्म्राट्चक्षुर्विराट्श्रोत्रम्॥
॥ ५॥ जिह्वामे भद्रंवाङ्महोमनोमन्युःस्वराड्भामः॥ मोदाःप्र
मोदाऽअङ्गुलीरङ्गानिमित्रम्मेसहः॥ ६॥ बाहूमे॥ बाहूमेबलमिन्द्रिय
ꣳहस्तौमेकर्म्मवीर्य्यम्॥ आत्त्माक्षत्रमुरोमम॥ ७॥ पृष्ठीर्मे। रा

सहि. ष्ठमुदरमꣳसौग्ग्रीवाश्चश्रोणी ॥ ऊरूऽअरत्नीजानुनीविशोमेङ्गानि पु. अ.
॥१६४॥ सर्व्वतः ॥ ८ ॥ नाभिर्म्मे । चित्तंविज्ञानम्पायुर्म्मेपचितिर्भसत् ॥ आ २०
नन्दनन्दावाण्डौमेभगꣳसौभाग्ग्यम्पसः ॥ जङ्घाभ्याम्पद्भ्यान्ध
र्म्मोस्मिविशिराजाप्प्रतिष्ठितः ॥ ९ ॥ प्रतिक्षत्रे । प्प्रतितिष्ठामिराष्ट्रेप्प्र
त्त्यश्वेषुप्प्रतितिष्ठामिगोषु ॥ प्प्रत्त्यङ्गेषुप्प्रतितिष्ठाम्म्यात्त्मन्प्प्रतिप्प्रा
णेषुप्प्रतितिष्ठामिपुष्टेप्प्रतिद्यावापृथिव्योःप्प्रतितिष्ठामियज्ञे ॥ १० ॥
त्रयादेवाः ॥ त्रयादेवाऽएकादशत्रयस्त्रिꣳशाःसुराधसः ॥ बृहस्प्पतिपु ॥१६४॥
रोहितादेवस्यसवितुःसवे ॥ देवादेवैरवन्तुमा ॥ ११ ॥ प्रथमाद्विती

यैः ॥ प्रथमाद्द्वितीयैर्द्द्वितीयांस्तृतीयैस्तृतीयाः सत्त्येन सत्त्यँ यज्ञेन य
ज्ञो यजुर्भिर्य्यजूꣳषि सामभिः सामान्यृग्भिर्ऋचः पुरोनुवाक्याभिः
पुरोनुवाक्या याज्ज्याभिर्य्याज्ज्या वषट्कारैर्व्वषट्कारा आहुतिभिराहुत
यो मे कामान्त्समर्द्धयन्तु भूः स्वाहा ॥ १२ ॥ लोमानि प्रयतिः ॥ लोमानि
प्रयतिर्म्मम त्वङ्म आनतिरागतिः ॥ माꣳसम्म उपनतिर्वस्व
स्थि मज्जा म आनतिः ॥ १३ ॥ [१३] यद्देवाः ॥ यद्देवा देवहेडनं
न्देवासश्चकृमा वयम् ॥ अग्निर्म्मा तस्मादेनसो विश्वान्मुञ्चत्वꣳ
हसः ॥ १४ ॥ यदि दिवा ॥ यदि दिवा यदि नक्तमेनाꣳसि चकृमा व

यम् ॥ व्वायुम्मातस्म्मादेनंसोव्विश्श्वान्नमुञ्चत्वꣳहंसः ॥ १५ ॥ य
दिजाग्ग्रंत् ॥ यद्दिजाग्ग्रद्यदिस्वप्प्रऽएनांꣳसिचकृमाव्वयम् ॥ सूर्य्यो
मातस्म्मादेनंसोव्विश्श्वान्नमुञ्चत्वꣳहंसः ॥ १६ ॥ यद्ग्रामे ॥ यद्ग्रामेयद
रंण्ण्येयत्त्सभायांय्यदिन्द्रिये ॥ यच्छूद्द्रेयदर्ख्येयदेनंश्श्चकृमाव्वयंय्यदे
कस्याधिधर्म्माणितस्यावयजनमसि ॥ १७॥ यदापः ॥ यदापोऽअ
घ्न्याऽइतिव्वरुणेतिशपामहेततोव्वरुणनोमुञ्च ॥ अवंभृथनिचुम्पुणनि
चेरुरसिनिचुम्पुणः ॥ अवंदेवैर्देवकृतमेनोयक्ष्यवमर्त्यैर्म्मर्त्यकृत
म्पुरुराव्णोदेवरिषस्पाहि ॥ १८ ॥ समुद्द्रेते ॥ समुद्द्रेतेहृदयमप्स्व

न्तः सन्त्वाव्विशन्त्वोषधीरुतापः ॥ सुमित्रियानऽआपऽओषधयः सन्तु
दुर्म्मित्रियास्तस्म्मैसन्तुयोस्मान्द्वेष्टियञ्चव्वयन्द्विष्म्मः ॥ १९ ॥ द्रुप
दादिवमुमुचानः स्विन्नः स्नातोमलादिव ॥ पूतम्पवित्त्रेणेवाज्ज्यमा
पः शुन्धन्तुमैनसः ॥ २० ॥ उद्वयम् ॥ उद्वयन्तमसस्परिस्वः प
श्यन्तऽउत्तरम् ॥ देवन्देवत्राासूर्य्यमगन्मज्ज्योतिरुत्तमम् ॥ २१ ॥
अपोऽअद्य ॥ अपोऽअद्यान्नवंचारिषꣳरसेनसमसृक्ष्महि ॥ पयस्वान
ग्नऽआगमन्तम्मासꣳसृजवर्चसाप्प्रजयाचधनेनच ॥ २२ ॥ ए
धोसि ॥ एधोस्येधिषीमहिसमिदसितेजोसितेजोमयिधेहि ॥ स

मावंवार्त्तिंपृथिवीसमुषाऽसमुसूर्य्यं÷ समुव्विश्श्वंमिदञ्जगंत् ॥ वैश्श्वा
नुरज्ज्योतिर्ब्भूयासंव्विभूब्ब्कामान्व्यश्नवैभूःस्वाहां ॥ २३ ॥
[१०] अब्भ्यादंधामि। सुमिधुमग्ग्नेव्व्रतपतेत्वयिं ॥ व्व्रतञ्चंश्श्रुद्धा
ञ्चोपैम्मीन्धेत्वांदीक्षितोऽअहम् ॥ २४ ॥ यत्रुब्ब्रह्मंच क्षुत्रञ्चंसु
म्म्यञ्चौचरंतःसुह ॥ तँल्लोकम्पुण्ण्युम्प्रज्ञेषुंय्यत्रंदेवाःसुहाग्ग्निनां ॥
॥ २५ ॥ यत्रेन्द्रं÷ ॥ यत्रेन्द्रंश्चव्वायुश्चंसुम्म्यञ्चौचरंतःसुह ॥ तँ
ल्लोकम्पुण्ण्युम्प्रज्ञेषुंय्यत्रंसेदिर्न्नव्विद्यते ॥ २६ ॥ अुहुशुनांते ॥ ऽअुह्
शुःपृंच्चयतुाम्परुंषापरु÷ ॥ गुन्धस्त्तेसोमंमवतुमदांयुरसोऽअच्च्युं

तः ॥ २७ ॥ सिञ्चतिपरि । षिञ्चन्त्युत्त्सिञ्चन्तिपुनन्तिच ॥ सुरांयै
बभ्रवैमदेकिन्त्वोवंदतिकिन्त्वः ॥ २८ ॥ घानावन्तङ्करम्भिणम् ॥
धानावन्तङ्करम्भिणमपूपवन्तमुक्थिनम् ॥ इन्द्रंप्रातर्ज्जुषस्वनः ॥
॥ २९ ॥ बृहदिन्द्राय गायतमरुतोवृत्रहन्तमम् ॥ येनुज्ज्योतिर
जनयन्नृतावृधोदेवन्देवायुजागृवि ॥ ३० ॥ अध्वर्यो॒ऽअद्रिभिः ॥
सुतꣳसोमम्पवित्रऽआनय ॥ पुनाहीन्द्रायपातवे॥ ३१॥ [८] योभू
तानाम् ॥ योभूतानामधिपतिर्यस्मिँल्लोकाऽअधिश्रिताः ॥ यऽईं
शेमहतोमहाँस्तेनगृह्णामित्त्वामहम्मयिगृह्णामित्त्वामहम् ॥ ३२॥

उपयामगृहीतोस्यश्श्विभ्यान्त्वा सरस्वत्त्यै त्त्वेन्द्रायत्त्वा सुत्राम्म्णं
ऽएषतेयोनिरश्श्विभ्यान्त्वासरस्वत्त्यैत्त्वेन्द्रायत्त्वासुत्राम्म्णे॥३३॥
प्राणपा मे ऽअपानपाश्चक्षुष्पाः श्श्रोत्रपाश्च मे ॥ व्वाचोमेव्वि
श्श्वभेषजोमनसोसिव्विलायकः ॥ ३४ ॥ अश्श्विनंकृतस्यते ॥ अ
श्श्विनंकृतस्यतेसरस्वतिकृतस्येन्द्रेणसुत्राम्म्णाकृतस्य ॥ उपहूतऽ
उपहूतस्यभक्षयामि ॥३५॥[४]समिद्धऽइन्द्रः॥ समिद्धऽइन्द्रऽउ
षसामनीकेपुरोरुचापूर्व्वकृद्वावृधानः ॥ त्रिभिर्द्देवैस्त्रिꣳशतावज्रबाहु ॥१६७॥
र्ज्जघानव्वृत्रंव्विदुरोव्ववार ॥ ३६ ॥ नराशꣳसःप्प्रति ॥ नराशꣳसः

प्प्रतिशूरोमिमानस्तनूनपात्प्रतियज्ञस्यधाम ॥ गोभिर्व्वपावान्मधु
नासमञ्जन्हिरण्ण्यैश्चन्द्रीयजतिप्प्रचेताः ॥ ३७ ॥ ईडितोदेवैः ॥
ईडितोदेवैर्हरिवाँऽअभिष्टिराजुह्वानोहविषाशर्द्धमानः ॥ पुरन्दरो
गोत्त्रभिद्वज्रबाहुरायातुयज्ञमुपनोजुषाणः॥ ३८॥ जुषाणोबर्हिः॥
जुषाणोबर्हिर्हरिवान्नऽइन्द्रःप्प्राचीनꣳसीदत्प्रदिशापृथिव्व्याः॥ उरु
प्प्रथाःप्प्रथमानꣳस्योनमादित्त्यैरक्तंवसुभिःसजोषाः ॥ ३९ ॥ इ
न्द्रन्दुरः कवष्ष्योधावमानाव्वृषाणंय्यन्तुजनयःसुपत्नीः ॥ द्वारो
देवीरभितोव्विश्श्रयन्ताꣳसुवीराव्वीरम्प्रथमानामहोभिः ॥४०॥ उ

संहि. षासानक्ता बृहती बृहन्तम्पयस्वतीसुदुघे शूरमिन्द्रम् ॥ तन्तुं पू.अ.
॥१६८॥ न्ततम्पेशसासंवयन्तीदेवानान्देवंयजतःसुरुक्मे ॥ ४१ ॥ दैव्यामि २०
मानामनुषःपुरुत्रा होतारविन्द्रम्प्रथमासुवाचा ॥ मूर्द्धन्यज्ञ
स्यमधुनादधानाप्राचीनञ्ज्योतिर्हविषावृधातः ॥ ४२ ॥ तिस्रोदे
वीः ॥ तिस्रोदेवीर्हविषावर्द्धमानाऽइन्द्रञ्जुषाणाजनयोनपत्नीः ॥ अ
च्छिन्नन्तन्तुम्पयसासरस्वतीडादेवीभारतीविश्वतूर्त्तिः ॥ ४३ ॥ त्वष्टा
दधत् ॥ त्वष्टादधच्छुष्ममिन्द्रायवृष्णेऽपाकोचिष्टुर्यशसेपुरूणि ॥ ॥१६८॥
वृषायजन्वृषणम्भूरिरेतामूर्द्धन्यज्ञस्यसमनक्तुदेवान् ॥ ४४ ॥ वन

स्प्पतिरवंसृष्टं ॥ व्वनस्प्पतिरवंसृष्टोनपाशैस्त्मन्न्यांसमञ्जञ्छांमिता
नद्देवः ॥ इन्द्र्स्यहव्यैर्ज्जठरंम्पृणानःस्वदांतियज्ञम्मधुंनाघृतेनं ॥
॥ ४५ ॥ स्तोकानामिन्द्रंम् ॥ स्तोकानामिन्द्रम्प्रतिशूरऽइन्द्रोव्वृषा
यमांणोव्वृषभस्तुंराषाट् ॥ घृतप्प्रुषामनंसामोदंमानाःस्वाहांदेवाऽ
अमृतांमादयन्ताम् ॥ ४६ ॥ [११] आयांतु ॥ आयात्त्विन्द्रोवं
सऽउपंनऽइहस्तुतःसंधमादंस्त्तुशूरंः ॥ व्वावृधानस्त्तविंषीर्य्यस्यंपूर्व्वीं
र्द्यौर्न्नक्षत्रमभिभूंतिपुष्ष्यांत् ॥ ४७ ॥ आनंः ॥ आनऽइन्द्रोदूरादा
नंऽआसादंभिष्टिकृदवंसेयासदुग्ग्रः ॥ ओजिंष्ठेभिर्न्नृपतिर्व्वज्ज्रंबाहुःस

ह्नेसुमत्त्संतुर्व्वाणिं÷पृतुन्यून् ॥ ४८ ॥ आनं÷ ॥ आनुऽइन्द्रोहरिंभिर्य्याँ
त्त्वच्छांव्वाचीनोवसुराधसेच॥ तिष्ठांतिव्वुज्रीमुघवांव्विरप्शीमँय्युज्ञ
मनुनोव्वाजंसातौ ॥ ४९ ॥ त्रातारमिन्द्रम् ॥ त्रातारमिन्द्रमवितार
रमिन्द्रꣳहवेहवेसुहवꣳशूरमिन्द्रम् ॥ ह्वयामिशुक्रम्पुरुहूतमिन्द्रꣳ
स्वस्तिनोमुघवांधात्त्विन्द्रं÷ ॥ ५० ॥ इन्द्रं÷सुत्रामां ॥ इन्द्रं÷सुत्रा
मास्ववाँ२ ऽअवोभिःसुमृडीकोभंवतुव्विश्श्ववेदाः ॥ बाधंतान्द्वेषो
ऽअभंयङ्कृणोतुसुवीर्य्यस्यपतंयःस्याम ॥ ५१ ॥ तस्यंव्वयम् ॥ त
स्यंव्वयꣳसुमतौयुज्ञियस्यापिंभद्रेसौमनसेस्याम ॥ ससुत्रामास्ववाँ२

ऽइन्द्रोऽअस्म्मेऽआराच्चिद्वेषं÷सनुतर्य्युयोतु ॥ ५२ ॥ आमुन्द्रैः ॥
आमुन्द्रैरिन्द्रहरिभिर्य्याहिमयूररोमभिः ॥ मात्त्वाकेचिन्नियंमुन्विवन्न
पाशिनोतिधन्वेवताँ२ ऽइंहि ॥ ५३ ॥ एवेत् ॥ एवेदिन्द्रंव्वृषंणुंव्वज्र
बाहुंव्वसिष्ठासोऽअभ्यर्च्चन्त्युर्कैः ॥ सनंस्तुतोव्वीरवंद्धातुगोमंद्यूयम्पा
तस्वस्तिभिःसदांनः ॥ ५४ ॥ [८] समिद्धोऽअग्निः ॥ समिद्धो
ऽअग्निरश्श्विनातुप्तोघुर्म्मोव्विराट्सुतः ॥ दुहेधेनुःसरंस्वतीसोमꣳशु
क्रमिहेन्द्रियम् ॥ ५५ ॥ तनूपाभिषजासुतेश्श्विनोभासरंस्व
ती ॥ मध्वारजाꣳसीन्द्रियमिन्द्रांयपथिभिर्व्वहान् ॥ ५६ ॥ इन्द्रायेन्दुं

सहि॰ म् ॥ इन्द्रायेन्दुꣳसरस्वतीनराशꣳसेननग्नहुम् ॥ अधांतामश्विना शु. अ.
॥१७०॥ मधुंभेषजम्भिषजासुते ॥ ५७ ॥ आजुह्वानासरंस्वतीन्द्रायेन्द्रिया २०
णिवीर्य्यम् ॥ इडाभिरश्विनाविषꣳसमूर्ज्जꣳसꣳरयिन्दधुः ॥ ५८ ॥
अश्विनानमुचेः सुतꣳसोमꣳशुक्रम्परिस्रुता ॥ सरस्वतीतमा
भरद्बर्हिषेन्द्रायपातवे ॥ ५९ ॥ कवष्योन । व्यचस्वतीरश्वि
भ्यान्नदुरोदिशः ॥ इन्द्रोनरोदसीऽउभेदुहेकामान्त्सरस्वती ॥
॥ ६० ॥ उषासानक्तम् ॥ उषासानक्तमश्विनादिवेन्द्रꣳसायमिन्द्रि ॥१७०॥
यैः ॥ सञ्जानानेसुपेशंसासमंञ्जातेसरंस्वत्या ॥ ६१ ॥ पातन्नः ॥

पातन्नोऽअश्विनादिवांपाहिनक्कंᳬसरस्वति ॥ दैव्याहोताराभिषजा
पातमिन्द्रᳬसचांसुते ॥ ६२ ॥ तिस्रस्त्रेधा । सरंस्वत्त्यश्विनाभा
रतीडां ॥ तीव्रम्पंरिस्रुतासोममिन्द्रांयसुषुवुर्म्मदंम् ॥ ६३ ॥ अ
श्विनांभेषजम्म् ॥ अश्विनांभेषजम्मधुंभेषजन्नुᳬसरंस्वती ॥ इन्द्रे
त्त्वष्टायशश्श्रियंᳬरूपᳬरूपमधुᳬसुते ॥ ६४ ॥ ऋतुथेन्द्रं÷ ॥ ऋतुथे
न्द्रोव्वनस्प्पतिं÷शशमानᳬपंरिस्रुता ॥ कीलालंमश्विभ्यांम्मधुंदुहेधे
नुᳬसरंस्वती॥ ६५ ॥ गोभिर्न्न । सोमंमश्विनामासंरेणपरिस्रुता ॥
समंधातᳬसरंस्वत्त्यास्वाहेन्द्रेसुतम्मधुं ॥ ६६ ॥ [१२] अश्वि

संहि. नाहविः ॥ अश्विनाहविरिन्द्रियन्नमुचेर्द्धियासरस्वती ॥ आशुक्र पू. अ.
॥१७१॥ मासुराद्वसुमघमिन्द्रायजभ्रिरे ॥ ६७ ॥ यमश्विना ॥ यमश्वि २०
नासरस्वतीहविषेन्द्रमवर्द्धयन् ॥ सबिभेदबलम्मघन्नमुचावासुरेस
चा ॥ ६८ ॥ तमिन्द्रम् ॥ तमिन्द्रम्पशवःसचाश्विनोभासरस्वती ॥
दधानाऽअभ्यनूषतहविषायज्ञऽइन्द्रियैः ॥ ६९ ॥ यऽइन्द्रे ॥
यऽइन्द्रऽइन्द्रियन्दधुःसविताववरुणोभगः ॥ ससुत्रामाहविष्पतिर्य ॥१७१॥
जमानायसश्चत ॥ ७० ॥ सविताववरुणः ॥ सविताववरुणोदधद्यज
मानायदाशुषे ॥ आदत्तनमुचेर्वसुसुत्रामाबलमिन्द्रियम् ॥ ७१ ॥

ववरुणःक्षत्रम् ॥ ववरुणःक्षत्रमिन्द्रियम्भगेनसविताश्रियम् ॥ सुत्रामा
यशसाबलन्दधानायज्ञमाशत ॥ ७२ ॥ अश्विनागोभिः ॥ अश्वि
नागोभिरिन्द्रियमश्वेभिर्वीर्य्यम्बलम् ॥ हविषेन्द्रःसरस्वतीयज
मानमवर्द्धयन् ॥ ७३ ॥ तानासत्या । सुपेशसाहिरण्यवर्त्तनीन
रा ॥ सरस्वतीहविष्मतीन्द्रकर्म्मसुनोवत ॥ ७४ ॥ ताभिषजा
सुकर्म्मणासासुदुघासरस्वती ॥ सवृत्रहाशतक्रतुरिन्द्रायदधुरिन्द्रि
यम् ॥ ७५ ॥ युवःसुरामम् ॥ युवःसुराममश्विनानमुचावासुरेस
चा ॥ विपिपानाःसरस्वतीन्द्रङ्कर्म्मस्वावत ॥ ७६ ॥ पुत्रमिवपितरौ ॥

पुत्रमिवपितरांवुश्विनोभेन्द्रावथुःकाव्यैर्दुꣳसनाभिः ॥ यत्सुरामं
व्यापिबःशचीभिःसरस्वतीत्त्वामघवन्नभिष्णक् ॥ ७७॥ यस्मिन्नश्वा
ꣳसऽ ॥ यस्मिन्नश्वासऽऋषभासऽउक्षणोवुशामेषाऽअवसृष्टासु
ऽआहुताः ॥ कीलालुपेसोमपृष्ठायवेधसेहृदामुतिञ्जनयुचारुमुग्नये॥
॥ ७८ ॥ अहाव्यग्ने । हुविरास्येतेस्रुचीवघृतञ्चम्वीवुसोमः ॥ वा
जुसानिꣳरयिमुस्मेसुवीरम्प्रशुस्तन्धेहियुशसम्बृहन्तम् ॥ ७९ ॥
[१३] शतम् ॥ १२०० ॥ अश्विनातेजसाचक्षुःप्राणेनुसरस्वती
वीर्यम् ॥ वाचेन्द्रोबलेनेन्द्रायदधुरिन्द्रियम् ॥ ८० ॥ गोमदूषुणासु

त्त्या ॥ गोमंदूषुणांसुत्त्याश्श्वांवद्यातमश्श्विना ॥ व्वुर्त्तीरुंद्द्रानुपाठ्यंम्म
॥ ८१ ॥ नयत् ॥ नयत्त्परोनान्तंरऽआदुधर्षंदूषण्णवसू ॥ दुङ्शङ्कसोम
त्त्योंरिपुः ॥ ८२ ॥ तानं ॥ तानुऽआवोंढमाश्श्विनारुयिम्पिुशङ्गंसन्द्दृ
शम्म ॥ धिष्ण्ण्यांव्वरिवोविदंम्म ॥ ८३ ॥ पाव्वकानं ॥ पावुकानुङ्सरं
स्वतीव्वाजेंभिर्व्वाजिनींवति ॥ युज्ञंव्वष्टुधियावंसुः ॥ ८४ ॥ चोदयित्त्री
सूनृतांनाम्म ॥ चोदयित्त्रीसूनृतांनाश्श्वेतंन्तीसुमतीनाम्म ॥ युज्ञन्दंधे
सरंस्वती ॥ ८५ ॥ मुहोऽअण्णं ॥ मुहोऽअण्णुङ्सरंस्वतीप्प्रचेंतय
तिकेतुनां ॥ धियोव्विश्श्वाव्विरांजति ॥ ८६ ॥ इन्द्द्रायांहि । चित्रभा

नोसुताऽइमेत्त्वायवं÷ ॥ अण्वींभिस्त्तनांपूतासं÷ ॥ ८७ ॥ इन्द्रायां
हि । धियेषितोव्विप्प्रंजूतꣳसुतावंतꣳ ॥ उपुब्ब्रह्मांणिह्याघतं÷॥८८॥
इन्द्रायांहि॥इन्द्रायांहितूतुंजानुऽउपुब्ब्रह्मांणिहरिवꣳ ॥ सुतेदंधिष्ष्व
नुश्चनं ÷॥ ८९ ॥ अश्विनांपिबताम् ॥ अश्विनांपिबताम्मधुसरंस्व
त्यासुजोषंसा॥ इन्द्रं÷सुत्रामांवृत्रुहाजुषन्तांꣳसोम्म्यम्मधुं ॥ ९० ॥
[११]इति वाजसनेयशुक्लयजुस्संहितापाठेविंशोऽध्यायः ॥२०॥

इति पूर्वार्धं समाप्तम् ।

इदं वाजसनेयसंहितापूर्वार्द्धं कल्याणनगर्यां श्रीकृष्णदासात्मज
गंगाविष्णोः अध्यक्ष "लक्ष्मीवेङ्कटेश्वर"[स्टीम्]--मुद्रणालये पंडित
शिवदुलारे वाजपेयीत्यनेन स्वाम्यर्थं मुद्रयित्वा प्रकाशितम् ।
संवत् १९७९, शके १८४४.

॥ इति वाजसनेयसंहितापूर्वविंशतिः समाप्ता ॥

६१ श्री जमनालाल उपाध्याय

॥ अथ वाजसनेयसंहितोत्तरविंशतिप्रारंभः ॥

संहि. श्रीगणेशाय नमः॥ हरिः॥ ॐम् ॥ इमम्मेसमिद्धोअग्निरेकादशकौ उ.अ.
॥१७९॥ वसंतेनऋतुनाषड्ढोतायक्षत्त्समीधाग्निंद्वादशाश्विनौछागस्यसहदेवंब २१
हिंश्चतुर्द्दशषडेकषाष्टिः ॥ ॐ इमम्मेंव्वरुणश्श्रुधीहवंमुद्याचंमृडय ॥
त्त्वामंवुस्स्युराचंके॥ १ ॥ तत्त्वां यामिब्ब्रह्मंणाव्वन्दंमानुस्त्तदाशां
स्त्तेयजंमानोहुविर्ब्भिंः ॥ अहेंडमानोव्वरुणेहबोद्ध्युरुंशङ्कसुमानऽआ
युःप्प्रमोंषीः ॥ २ ॥ त्त्वन्नः॥ त्त्वन्नोंऽअग्नेव्वंरुणस्यविद्वान्देवस्युहे ॥१७९॥
डोऽअवंयासिसीष्ठाः ॥ यजिष्ठोवह्नितमःशोशुंचानोविश्वाद्वेषांꣳसि
प्प्रमुंमुग्ध्युस्म्मत् ॥ ३ ॥ सत्त्वम् ॥ सत्त्वन्नोंऽअग्नेवुमोभंवोतीने

दिष्ठोऽअस्याऽउषसोव्व्युष्टौ॥ अवंयक्क्ष्वनोव्वरुंणङ्कररांणोव्वीहिमृंडीक
ꣳसुहवोंनऽएधि ॥ ४ ॥ मुहीमूषु मातरंꣳसुव्व्रतानांमतस्युपत्त्नी
मवंसेहुवेम ॥ तुविक्षुत्रामुजरंन्तीमुरूचीꣳसुशर्म्माणुमदिंतिꣳसुप्प्र
णीतिम्॥ ५ ॥ सुत्त्रामांणम्पृथिवीम् ॥ सुत्त्रामांणम्पृथिवीन्द्यामंने
हसंꣳसुशर्म्माणुमदिंतिꣳसुप्प्रणीतिम् ॥ दैवीन्नावंꣳस्वरित्रामनांग
समस्स्रंवन्तीमारुंहेमास्वुस्तयें ॥ ६ ॥ सुनावुमारुंहेयम् ॥ सुनावुमा
रुंहेयुमस्स्रंवन्तीमनांगसम् ॥ शुतारिंत्राꣳस्वुस्त्तयें ॥ ७ ॥ आनंः ॥
आनोंमित्रावरुणाघृतैर्ग्गव्यूंतिमुक्षतम् ॥ मद्ध्वारजांꣳसिसुक्क्रतू ॥८॥

प्रबाहवा सिसृतञ्जीवसे नऽआनो गव्यूतिमुक्षतङ्घृतेन ॥ आ
मा जनेᳫश्रवयतंयुवानाᳫश्रुतम्मेमित्रावरुणाहवेमा ॥ ९ ॥ शन्नः ॥
शन्नोभवन्तुवाजिनोहवेषुदेवतातामितद्रवः स्वर्काः ॥ जम्भयन्तोहिंवृ
कुᳬरक्षाᳫसिसनेम्म्यस्मद्युयवन्नमीवाः ॥ १० ॥ वाजेवाजेवत वा
जिनोनोधनेषुविप्प्राऽअमृताऽऋतज्ञाः ॥ अस्यमद्ध्वः पिबतमादयद्ध्व
न्तृप्तायातपथिभिर्देवयानैः ॥ ११ ॥ समिद्धोऽअग्निः समिधासुस
मिद्धोवरेण्यः ॥ गायत्रीच्छन्दऽइन्द्रियन्त्र्यविर्गौर्वयोदधुः ॥ १२ ॥ ॥१७६॥
तनूनपाच्छुचिव्रतः ॥ तनूनपाच्छुचिव्रतस्तनूपाश्चसरस्वती ॥ उ

षिण्णहा च्छन्दंऽइन्द्रियन्दित्त्युवाड्गौर्व्वयोदधुः ॥ १३ ॥ इडाभिरग्निः ॥
इडाभिरग्निरीड्यःसोमोदेवोऽअमर्त्त्यः ॥ अनुष्टुप्च्छन्दंऽइन्द्रियम्पञ्च
श्वाविर्गौर्व्वयोदधुः ॥ १४ ॥ सुबर्हिरग्निः पूषण्वान्त्स्तीर्णबर्हि
रमर्त्त्यः ॥ बृहतीच्छन्दंऽइन्द्रियन्त्रिवत्सोगौर्व्वयोदधुः ॥ १५ ॥ दु
रोदेवीः ॥ दुरोदेवीर्द्दिशोमहीर्ब्रह्मादेवोबृहस्पतिः ॥ पङ्क्तिश्छ
न्दंऽइहेन्द्रियन्तुर्य्यवाड्गौर्व्वयोदधुः ॥ १६ ॥ उषेयह्वीसुपेशसाविश्वेदेवा
ऽअमर्त्त्याः ॥ त्रिष्टुप्छन्दंऽइहेन्द्रियम्पष्ठवाड्गौर्व्वयोदधुः ॥ १७ ॥ दैव्या
होतारा भिषजेन्द्रेण सयुजायुजा ॥ जगतीच्छन्दंऽइन्द्रियमनड्वा

द्गौर्व्वयोदधुः ॥ १८ ॥ तिस्रऽइडां ॥ तिस्रऽइडासरंस्वतीभारंतीमरु
तोव्विशं÷ ॥ विराट्छन्दंऽइहेन्द्रियन्धेनुग्गौर्न्नव्वयोंदधुः ॥ १९ ॥ त्वष्टा
तुरीपं÷ ॥ त्वष्टांतुरीपोऽअद्भुंतऽइन्द्राग्नीपुंष्टिवर्द्धंना ॥ द्विपंदाच्छन्दं
ऽइन्द्रियमुक्षाग्गौर्न्नव्वयोंदधुः ॥२०॥ शमितानं÷॥ शमितानोव्वनस्प
तिं÷सविताप्प्रंसुवन्भगंम् ॥ ककुप्छन्दंऽइहेन्द्रियंव्वशाव्वेहद्वयोंदधुः ॥
॥ २१ ॥ स्वाहांयज्ञम् ॥ स्वाहांयज्ञंव्वरुंणःसुक्षत्रोभेषजङ्करत् ॥ अति
च्छन्दाऽइन्द्रियम्बृहद्दृषभोग्गौर्व्वयोंदधुः॥२२॥ [२२] व्वसन्तेनंऽऋ
तुनां देवाव्वसंवस्त्रिवृतांस्तुताः ॥ रथन्तरेणतेजंसाहविरिन्द्रेव्वयों

दधुः ॥२३ ॥ ग्रीष्म्मेणंऽऋतुनां । देवारुद्राःपंञ्चदशेस्तुताः॥ बृहताय
शंसाबलंद्धविरिन्द्रेव्वयोंदधुः ॥ २४ ॥ व्वर्षाभिर्ऋतुनांदित्त्यास्तोमें
सप्तदशेस्तुताः ॥ व्वैरूपेणंव्विशौजंसाहाविरिन्द्रेव्वयोंदधुः ॥ २५ ॥ शा
रदेनंऽऋतुनां ॥ देवाऽएंकविꣳशऽऋभवंःस्तुताः ॥ व्वैराजेनांश्रिया
श्रियंद्धविरिन्द्रेव्वयोंदधुः ॥ २६ ॥ हेमन्तेनंऽऋतुनां देवास्त्रिण
वेमरुतंस्तुताः ॥ बलेनशक्क्वरींःसहोंहविरिन्द्रेव्वयोंदधुः ॥ २७ ॥ शै
शिरेणंऽऋतुनां देवास्त्रंयस्त्रिꣳशेमृतांस्तुताः ॥ सत्त्येनंरेवतींःक्षत्रꣳ
हविरिन्द्रेव्वयोंदधुः ॥ २८ ॥ [६] होतांयक्षत् ॥ होतांयक्षत्त्सुमिधा

संहि. ग्निमिडस्प्पदेऽश्विनेन्द्रꣳसरस्वतीमजांधूम्म्रोनगोधूमैः कुवलैर्भेषज उ.अ.
॥१७८॥ म्मधुशष्पैर्न्नतेजंऽइन्द्रियम्पयःसोमं÷परिस्रुतांघृतम्मधुव्यन्त्वाज्ज्यं २१
स्यहोतर्य्यज ॥ २९ ॥ होतायक्षत्तनूनपात्सरस्वतीम् ॥ होता
यक्षत्तनूनपात्सरस्वतीमविर्म्मेषोनभेषजम्पथामधुमताभरन्नश्विने
न्द्रायवीर्य्यम्बदरैरुपवाकाभिर्भेषजन्तोक्मभिःपयःसोमं÷ परिस्रु
ताघृतम्मधुव्यन्त्वाज्ज्यस्यहोतर्य्यज ॥ ३० ॥ होतायक्षन्नराश
सन्ननग्नहुम्पातिꣳसुरया भेषजम्मेषःसरस्वतीभिषग्ग्रथोनचन्द्र्यश्वि ॥१७८॥
नोर्व्वपाऽइन्द्रस्यवीर्य्यम्बदरैरुपवाकाभिर्भेषजन्तोक्मभिः पयः

सोमं÷ परिस्रुतांघृतम्मधुव्द्यन्त्वाज्ज्यंस्युहोतुर्य्यजं ॥ ३१ ॥ होतां
यक्षदिडेडितः ॥ होतांयक्षदिडेडितऽआजुह्वांनुःसरंस्वतीमिन्द्रम्बलें
नव्र्द्धयंन्नृषुभेणगवेंन्द्रियमुश्विनेन्द्रांय भेषुजंय्यवैः÷कुर्क्कन्धुभिर्म्म
धुंलाजैर्न्नमासंरम्पयुःसोमं÷परिस्रुतां घृतम्मधुव्द्यन्त्वाज्ज्यंस्यु होत
र्य्यजं ॥ ३२ ॥ होतांयक्षद्बुर्हिरूर्णम्म्रदाः ॥ होतांयक्षद्बुर्हिरू
र्णम्म्रदाभिुषङ्नासंत्त्याभिुषजाश्विनाश्वुाशिशुंमतीभिुषग्ग्धेनुः सर
स्वतीभिुषग्गदुहऽइन्द्रांयभेषुजम्पयुःसोमं÷परिस्रुतां घृतम्मधुव्द्य
न्त्वाज्ज्यंस्युहोतुर्य्यजं ॥ ३३ ॥ होतांयक्षद्दुरोदिशंः । कवुष्ष्यो

नद्ययचंस्वतीराश्विभ्यान्नदुरोदिशऽइन्द्रोनरोदसीदुघेदुहेधेनुः सरस्व
त्त्यश्विनेन्द्रायभेषजꣳशुक्रन्नज्ज्योतिरिन्द्रियम्पयःसोमःपरिस्रुताघृ
तम्मधुव्यन्त्वाज्ज्यस्यहोतर्य्यज ॥ ३४ ॥ होतायक्षत्सुपेशसोषे ।
नक्तन्दिवाश्विनासमञ्जाते सरस्वत्यात्त्विषिमिन्द्रेनभेषजꣳश्येनो
नरजसाहृदा। श्रियानमासरम्पयःसोमःपरिस्रुता घृतम्मधुव्यन्त्वा
ज्ज्यस्यहोतर्य्यज ॥ ३५ ॥ होतायक्षद्दैव्याहोतारा । भिषजाश्वि
नेन्द्रन्नजागृविदिवानक्तन्नभेषजैःशूषꣳसरस्वतीभिषक्सीसेन दुहऽइ
न्द्रियम्पयःसोमःपरिस्रुताघृतम्मधुव्यन्त्वाज्ज्यस्यहोतर्य्यज ॥ ३६ ॥

होतायक्षत्तिस्रोदेवीः ॥ होतायक्षत्तिस्रोदेवीर्न्नभेषजन्त्रयस्त्रिधात
वोपसोरूपमिन्द्रेहिरण्ययमश्विनेडानभारतीवाचासरस्वतीमहऽइ
न्द्रायदुहऽइन्द्रियम्पयःसोमः ॥ परिस्रुताघृतम्मधुव्यन्त्वाज्ज्यस्य
होतर्य्यज ॥ ३७ ॥ होतायक्षत्सुरेतसमृषभम् ॥ होतायक्षत्सुरेतं
समृषभन्नर्य्यापसन्त्वष्टारमिन्द्रमश्विना भिषजन्नसरस्वतीमोजोन
जूतिरिन्द्रियंवृकोनरभसोभिषग्यशःसुरयाभेषजꣳ श्रियानमासर
म्पयःसोमःपरिस्रुताघृतम्मधुव्यन्त्वाज्ज्यस्यहोतर्य्यज ॥ ३८ ॥
होतायक्षद्वनस्पतिꣳशमितारम् ॥ होतायक्षद्वनस्पतिꣳशमिता

संहि. रंꣳशुतक्रंतुम्भीमन्नमुन्युꣳराजांनंव्याग्घ्रन्नमंसाशिवनाभामुꣳ सरंस्व उ. अ.
॥१८०॥ तीभिषगिन्द्रांयदुहऽइन्द्रियम्पयुꣳसोमंः परिस्रुतांघृतम्मधुव्यन्त्वा २१
ज्ज्यंस्युहोतुर्य्यजं ॥ ३१ ॥ होतांयक्षदुग्निꣳस्वाहां॥ होतांयक्षदु
ग्निꣳस्वाहाज्ज्यंस्यस्तोकानाꣳस्वाहामेदंसाम्पृथुक्स्वाहाच्छागं
मुश्विभ्याꣳस्वाहांमेषꣳसरंस्वत्त्यैस्वाहांऽऋषभामिन्द्रांयसिꣳहाय
सहंसऽइन्द्रियꣳस्वाहाग्निन्न्भैषजꣳस्वाहासोमंमिन्द्रियꣳस्वाहेन्द्र
ꣳसुत्रामांणꣳसवितारंवरुंणम्भिषजाम्पातिꣳस्वाहा वनस्पतिम्प्रिय ॥१८०॥
म्पाथोनभैषजꣳस्वाहांदेवाऽआंज्ज्युपाजुंषाणोऽअग्निर्भैषजम्पयुꣳसो

मं÷परिस्रुतांघृतम्मधुह्वयन्त्वाज्ज्यस्यहोतर्य्यजं ॥ ४० ॥ [१२] हो
तायक्षदश्श्विनाच्छागस्य । वपायामेदसोजुषेताꣳहविर्होतर्य्यजं ॥
होतायक्षत्सरस्वतीम्मेषस्यवपाया मेदसोजुषताꣳहविर्होतर्य्यजं ॥
होतायक्षदिन्द्रमृषभस्यवपायामेदसोजुषताꣳहविर्होतर्य्यजं ॥ ४१ ॥
होतायक्षदश्विनौसरस्वतीम् ॥ होतायक्षदश्विनौसरस्वतीमिन्द्रꣳ
सुत्रामाणमिमे सोमाःसुरामाणश्छागैर्न्नमेषैर्ऋषभैःसुताःशष्पैर्न्नतो
क्मभिर्लाजैर्म्महस्वन्तो मदामासरेणपरिष्कृताःशुक्राःपयस्वन्तोमृ
ताःप्रस्थितावोमधुश्चुतस्तानश्विनासरस्वतीन्द्रः÷सुत्रामा वृत्रहाजु

षन्ताᳬंसोम्म्यम्मधुपिबन्तुमदन्तुव्यन्तुहोतुर्यज ॥ ४२ ॥ होताय
क्षदश्विनौच्छागस्यहविषऽआत्तामद्यमद्ध्यतोमेदऽउद्भृतम्पुराद्वेषो
भ्यःपुरापौरुषेय्यागृभोघस्त्तान्नूनङ्घासेऽअज्ज्राणांय्यवसप्प्रथमाना
ᳬंसुमत्क्षराणाᳬंशतरुद्द्रियाणामग्निष्ष्वात्तानाम्पीवोपवसनानाम्पा
र्श्वतःश्रोणितःशितामतऽउत्त्सादतोङ्गादङ्गादवत्तानाङ्करतऽएवाश्वि
नाजुषेताᳬंहविर्होतुर्यज ॥ ४३॥ होतायक्षत्त्सरस्वतीम्मेषस्यहवि
षऽआवयदद्यमद्ध्यतोमेदऽउद्भृतम्पुराद्वेषोभ्यः पुरापौरुषेय्यागृभो
घसन्नूनङ्घासेऽअज्ज्राणांय्यवसप्प्रथमानाᳬंसुमत्क्षराणाᳬं शतरुद्द्रि
याणामग्निष्ष्वात्तानाम्पीवोपवसनानाम्पार्श्वतःश्श्रोणितःशिताम
तऽउत्त्सादतोङ्गादङ्गादवत्तानाङ्करद्देवी सरस्वतीजुषताᳬंहविर्होतुर्य
ज॥ ४४॥ होतायक्षदिन्द्रमृषभस्यहविषऽआवयदद्यमद्ध्यतोमेदऽउ
द्भृतम्पुराद्वेषोभ्यः पुरापौरुषेय्यागृभोघसन्नूनङ्घासेऽअज्ज्राणांय्य
वसप्प्रथमानाᳬंसुमत्क्षराणाᳬंशतरुद्द्रियाणामग्निष्ष्वात्तानाम्पीवो
पवसनानाम्पार्श्श्वतःश्श्रोणितःशितामत उत्त्सादतोङ्गादङ्गादवत्ता
नाङ्करदेवमिन्द्रोजुषताᳬंहविर्होतुर्यज ॥४५ ॥ होतायक्षद्वनस्प्पति
मभि हिपिष्टतमयारभिष्ठयारशनयाधित ॥ यत्राश्विनोश्छागस्य

संहि. हविषंः प्प्रियाधामांनियत्रसरंस्वत्यामेषस्यंहविषंः प्प्रियाधामांनिय उ. अ.
॥१८२॥ त्रेन्द्रंस्यऽऋषुभस्यंहविषंः प्प्रियाधामांनियत्राग्नेः प्प्रियाधामांनियत्र २१
सोमंस्यप्प्रियाधामांनियत्रेन्द्रंस्यसुत्राम्म्णंः प्प्रियाधामांनियत्रंसवि
तुः प्प्रियाधांमानियत्रवरुंणस्यप्प्रियाधामांनियत्रवनुस्प्पतेंः प्प्रियापा
थांᳫंसियत्रंदेवानांमाज्ज्यपानांम्प्रियाधामांनियत्राग्नेर्होतुंः प्प्रिया
धामांनितत्रैतान्प्रस्तुत्त्येवोपस्तुत्त्येवोपावंस्रक्षुद्द्रभीयसऽइवकृत्त्वीकरं
देवन्देवोवनुस्प्पतिर्ज्जुंषतांᳫंहविर्होतुर्य्यजं ।४६। होतांयक्षदुग्निᳫं ॥१८२॥
स्विष्टकृतम्॥होतांयक्षदुग्निᳫंस्विष्टकृतमयाडुग्निरुश्विनोच्छागंस्य